کتاب طراحی و دوخت لباس بچه‌گانه

ایران استخدام

سرویس خصوصی خدمات عام المنفعه اخبار شغل و استخدام

Www.IranEstekhdam.Ir

خواننده گرامی؛ در جهت بهبود کیفیت این فایل؛ لطفاً هرگونه انتقاد و پیشنهاد خود در مورد مطالب آن و یا گزارش مشکل را به آدرس ایمیل و یا با شماره تلفن زیر مطرح نمایید:

شماره تلفن تماس:آره ۰۲۱-۹۱۳۰۰۰۱۳ آدرس ایمیل: soal@iranestekhdam.ir

Www.IranEstekhdam.Ir

«لینک‌های مفید و مرتبط»

دانلود منابع آزمون استخدامی هنرآموز طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود نمونه سوالات آزمون استخدامی هنرآموز طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود منابع آزمون استخدامی استادکار طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود نمونه سوالات عمومی و تخصصی استخدام آموزش و پرورش

خرید و دانلود

بسم الله الرحمن الرحیم

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

الگو و دوخت لباس بچه‌گانه

(ویژه دختران)

رشتهٔ طراحی و دوخت

گروه هنر

شاخهٔ فنی و حرفه‌ای

پایهٔ یازدهم دورهٔ دوم متوسطه

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب: الگو و دوخت لباس بچه‌گانه (ویژه دختران) ـ ۲۱۱۵۸۰
پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: زهرا شفیعی، مریم حیدری، سمانه نیکنام، آزاده خانه‌زرین، حسین سلیمانی و محسن سلیمانی (اعضای شورای برنامه‌ریزی)
نیلوفر نوائی و آرزو ضرغام (اعضای گروه تألیف)
مدیریت آماده‌سازی هنری: ادارهٔ کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی: جواد صفری (مدیر هنری) ـ سوروش سعادتمندی (صفحه‌آرا) ـ فاطمه پناهی و نیلوفر نوائی (عکاس) ـ مریم دهقان‌زاده (رسام) ـ نیلوفر نوائی (طراح جلد) ـ زهره برهانی زرندی، فریبا سیر، زهرا رشیدی‌مقدم، منیژه متولی، حمید ثابت کلاچاهی (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شمارهٔ ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وب‌گاه: www.chap.sch.ir و www.irtextbook.ir
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران ـ کیلومتر ۱۷ جادهٔ مخصوص کرج ـ خیابان ۶۱ (دارو پخش)
تلفن: ۵ ـ ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۹ـ ۳۷۵۱۵
چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ اول ۱۴۰۵

کلیهٔ حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۹- ۳۸۱۵ - ۰۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸ **ISBN 978 – 964 – 05 – 3815 – 9**

من قدم شما جوانانی که برای اسلام، برای کشور خودتان کوشش می‌کنند، گرامی می‌دارم جوانان ما اثبات کردند که می‌توانند خودشان عمل کنند و شما مطمئن باشید که در درازمدت شما همه کار می‌توانید بکنید، با شجاعت وارد بشوید و کار خودتان را بکنید.

امام خمینی «قُدِّسَ سِرُّهُ»

فهرست

پودمان اول: تزیین لباس کودک ۱

واحد یادگیری ۱: گلدوزی در لباس ۲

واحد یادگیری ۲: تکه‌دوزی در لباس ۲۱

پودمان دوم: الگو و دوخت لباس دخترانه ۲۹

واحد یادگیری ۱: الگوسازی لباس دخترانه ۳۰

واحد یادگیری ۲: دوخت لباس دخترانه ۸۴

پودمان سوم: الگو و دوخت لباس پسرانه ۹۳

واحد یادگیری ۱: الگوسازی لباس پسرانه ۹۴

واحد یادگیری ۲: دوخت لباس پسرانه ۱۲۸

پودمان چهارم: دوخت کیف و کلاه کودک ۱۴۱

واحد یادگیری ۱: دوخت کیف کودک ۱۴۲

واحد یادگیری ۲: دوخت کلاه کودک ۱۵۳

پودمان پنجم: دوخت سرویس خواب بچه‌گانه ۱۶۳

واحد یادگیری ۱: الگوسازی سرویس خواب کودک ۱۶۴

واحد یادگیری ۲: دوخت سرویس خواب کودک ۱۷۵

منابع ۱۸۶

این کتاب در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ مورد ارزشیابی کشوری از منظر ۴ گروه از دنیای کار (کارفرمایان بزرگ ـ خبرگان حرفه‌ای ـ فروشندگان و ارائه‌دهندگان خدمات ـ انجمن‌های حرفه‌ای) و ۴ گروه از دنیای آموزش (هنرآموزان خبره ـ مربیان سازمان فنی‌وحرفه‌ای ـ هنرجویان پایه ۱۲ ـ فارغ‌التحصیلان شاغل در این رشته) قرار گرفت و نتایج آن در محتوا اعمال گردید.

سخنی با هنرجویان عزیز

شرایط در حال تغییر دنیای کار در مشاغل گوناگون، توسعه فناوری‌ها و تحقق توسعه پایدار، ما را بر آن داشت تا برنامه‌های درسی و محتوای کتاب‌های درسی را در ادامه تغییرات پایه‌های قبلی براساس نیاز کشور و مطابق با رویکرد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران در نظام جدید آموزشی بازطراحی و تألیف کنیم. مهم‌ترین تغییر در کتاب‌ها، آموزش و ارزشیابی مبتنی بر شایستگی است. شایستگی، توانایی انجام کار واقعی به‌طور استاندارد و درست تعریف شده است. توانایی شامل دانش، مهارت و نگرش می‌شود. در رشته تحصیلی حرفه‌ای شما، چهار دسته شایستگی در نظر گرفته شده است:

۱ شایستگی‌های فنی برای جذب در بازار کار مانند توانایی الگوسازی، برش و دوخت

۲ شایستگی‌های غیرفنی برای پیشرفت و موفقیت در آینده مانند نوآوری و مصرف بهینه

۳ شایستگی‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات مانند کار با نرم‌افزارها

۴ شایستگی‌های مربوط به یادگیری مادام‌العمر مانند کسب اطلاعات از منابع دیگر

بر این اساس دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش مبتنی بر اسناد بالادستی و با مشارکت متخصصان برنامه‌ریزی درسی فنی‌وحرفه‌ای و خبرگان دنیای کار مجموعه اسناد برنامه درسی رشته‌های شاخه فنی‌وحرفه‌ای را تدوین نموده‌اند که مرجع اصلی و راهنمای تألیف کتاب‌های درسی هر رشته است.

این درس سومین درس شایستگی‌های فنی و کارگاهی است که ویژه رشته طراحی و دوخت ویژه دختران تألیف شده است. کسب شایستگی‌های این کتاب برای موفقیت آینده شغلی و حرفه‌ای شما بسیار ضروری است. هنرجویان عزیز سعی نمایید؛ تمام شایستگی‌های آموزش داده شده در این کتاب را کسب و در فرایند ارزشیابی به اثبات رسانید.

کتاب درسی الگو و دوخت لباس بچه‌گانه شامل پنج پودمان است و هر پودمان دارای دو واحد یادگیری است و هر واحد یادگیری از چند مرحله کاری تشکیل شده است. شما هنرجویان عزیز پس از یادگیری هر پودمان می‌توانید شایستگی‌های مربوط به آن را کسب نمایید. شرط لازم برای کسب شایستگی در هر پودمان کسب شایستگی در هر دو واحد یادگیری آن پودمان است. در صورت احراز نشدن شایستگی در یک یا هر دو واحد یادگیری پس ارزشیابی اول، فرصت جبران و ارزشیابی دوباره تا پایان سال تحصیلی وجود دارد. کارنامه شما در این درس شامل ۵ پودمان است. ارزشیابی هر واحد یادگیری نیز از دو بخش نمره مستمر و نمره شایستگی فنی تشکیل شده است که کسب شایستگی در بخش شایستگی‌های غیرفنی شرط لازم برای محاسبه این دو بخش است. اگر در یکی از پودمان‌ها نمره کمتر از حد انتظار را کسب کردید،

تنها همان واحد یادگیری لازم است مورد ارزشیابی قرار گیرد و واحد یادگیری‌هایی که پیش‌تر به شایستگی رسیده‌اید نیاز به ارزشیابی دوباره نمی‌باشد. همچنین این درس کارگاهی بوده و دارای ضریب ۸ است و در معدل کل شما بسیار تأثیرگذار است.

همچنین علاوه بر کتاب درسی شما، امکان استفاده از سایر اجزای بسته آموزشی که برای شما طراحی و تألیف شده است، وجود دارد. یکی از این اجزای بسته آموزشی کتاب همراه هنرجو می‌باشد که برای انجام فعالیت‌های موجود در کتاب درسی باید استفاده نمایید. کتاب همراه خود را می‌توانید هنگام آزمون و فرایند ارزشیابی نیز همراه داشته باشید. سایر اجزای بسته آموزشی دیگری نیز برای شما در نظر گرفته شده است که با مراجعه به وبگاه رشته خود با نشانی www.tvoccd.medu.ir می‌توانید از عناوین آن مطلع شوید.

فعالیت‌های یادگیری در ارتباط با شایستگی‌های غیرفنی از جمله مدیریت منابع، اخلاق حرفه‌ای، حفاظت از محیط‌زیست و شایستگی‌های یادگیری مادام‌العمر و فناوری اطلاعات و ارتباطات، همراه با شایستگی‌های فنی، طراحی و در کتاب درسی و بسته آموزشی ارائه شده است. شما هنرجویان عزیز کوشش نمایید این شایستگی‌ها را در کنار شایستگی‌های فنی آموزش ببینید، تجربه کنید و آنها را در انجام فعالیت‌های یادگیری به کار گیرید. رعایت نکات ایمنی، بهداشتی و حفاظتی از اصول انجام کار است. لذا توصیه‌های هنرآموز محترمتان در خصوص رعایت مواردی که در کتاب آمده است را در انجام کارها جدی بگیرید.

امیدواریم با تلاش و کوشش شما هنرجویان عزیز و هدایت هنرآموزان گرامی، گام‌های مؤثری در جهت سربلندی و استقلال کشور و پیشرفت اجتماعی و اقتصادی و تربیتی، شایسته جوانان برومند میهن اسلامی برداشته شود.

دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش

سخنی با هنرآموزان گرامی

در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران و نیازهای متغیر دنیای کار و مشاغل، برنامه درسی رشته طراحی و دوخت ویژه دختران طراحی و بر اساس آن محتوای آموزشی نیز تألیف گردید. کتاب حاضر از مجموعه کتاب‌های کارگاهی می‌باشد که برای سال یازدهم تدوین و تألیف گردیده است این کتاب دارای ۵ پودمان است که هر پودمان از یک یا چند واحد یادگیری تشکیل شده است. همچنین ارزشیابی مبتنی بر شایستگی از ویژگی‌های این کتاب می‌باشد که برای کسب شایستگی در هر پودمان، احراز شایستگی در هر دو واحد یادگیری آن ضروری است. از ویژگی‌های دیگر این کتاب طراحی فعالیت‌های یادگیری ساخت یافته در ارتباط با شایستگی‌های فنی و غیرفنی از جمله مدیریت منابع، اخلاق حرفه‌ای و مباحث زیست‌محیطی است. این کتاب جزئی از بسته آموزشی تدارک دیده شده برای هنرجویان است که لازم است از سایر اجزای بستهٔ آموزشی مانند کتاب همراه هنرجو، نرم‌افزار و فیلم آموزشی در فرایند یادگیری استفاده شود. کتاب همراه هنرجو در هنگام یادگیری، ارزشیابی و انجام کار واقعی مورد استفاده قرار می‌گیرد. شما می‌توانید برای آشنایی بیشتر با اجزای بسته یادگیری، روش‌های تدریس کتاب، شیوه ارزشیابی مبتنی بر شایستگی، مشکلات رایج در یادگیری محتوای کتاب، بودجه‌بندی زمانی، نکات آموزشی شایستگی‌های غیرفنی، آموزش ایمنی و بهداشت و دریافت راهنما و پاسخ فعالیت‌های یادگیری و تمرین‌ها به کتاب راهنمای هنرآموز این درس مراجعه کنید.

لازم به یادآوری است، کارنامه صادر شده در سال تحصیلی قبل براساس نمره ۵ پودمان بوده است و در هنگام آموزش و سنجش و ارزشیابی پودمان‌ها و شایستگی‌ها، می‌بایست به استاندارد ارزشیابی پیشرفت تحصیلی منتشر شده توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی مراجعه گردد. رعایت ایمنی و بهداشت، شایستگی‌های غیرفنی و مراحل کلیدی براساس استاندارد از ملزومات کسب شایستگی می‌باشند. همچنین برای هنرجویان تبیین شود که این درس با ضریب ۸ در معدل کل محاسبه می‌شود و دارای تأثیر زیادی است.

کتاب شامل پودمان‌های ذیل است:

پودمان اول: با عنوان «تزیین لباس کودک» شامل دو واحد یادگیری؛ گلدوزی در لباس و تکه‌دوزی در لباس است که در آن به‌صورت عملی گلدوزی و تکه‌دوزی بر روی لباس و لوازم همراه کودک به منظور تزیین آموزش داده می‌شود.

پودمان دوم: عنوان «الگو و دوخت لباس دخترانه» دارد، که در آن پس از الگوسازی بالاتنه و آستین بچه‌گانه در واحد یادگیری اول، برش و دوخت لباس‌های دخترانه در واحد یادگیری دوم آموزش داده می‌شود.

پودمان سوم: دارای عنوان «الگو و دوخت لباس پسرانه» است. در این پودمان ابتدا الگوسازی مدل‌های پسرانه به صورت عملی ارائه شده است و در واحد یادگیری دوم دوخت یک مدل لباس پسرانه شرح داده شده است.

پودمان چهارم: «دوخت کیف و کلاه کودک» نام دارد. این پودمان در دو واحد مجزا به دوخت کیف و سپس دوخت کلاه (دخترانه و پسرانه)پرداخته است. در این دو واحد یادگیری اصول دوخت چندین مدل کیف و کلاه مناسب آموزش داده شده است همچنین در این پودمان به مسئله مد پایدار و استفادهٔ بهینه از پارچه‌های دورریز مورد توجه قرار گرفته است.

پودمان پنجم: با عنوان «دوخت سرویس خواب بچه‌گانه» می‌باشد که در آن هنرجویان ابتدا در واحد یادگیری اول با چگونگی الگوسازی سرویس خواب کودک آشنا می‌شوند و در واحد یادگیری دوم برش و دوخت سرویس خواب کودک به‌صورت مرحله به مرحله آموزش داده می‌شود.

سن هدف در این کتاب، آموزش الگوسازی، برای کودکان ۲ تا ۹ ساله می‌باشد.

امید است که با تلاش و کوشش شما همکاران گرامی اهداف پیش‌بینی شده برای این درس محقق گردد.

دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش

نظرسنجی کتاب درسی

پودمان اول

تزیین لباس کودک

واحد یادگیری ۱

گلدوزی در لباس

بیندیشید و پاسخ دهید

- چگونه می‌توانید یک لباس ساده را با چند نخ رنگی متفاوت و خاص جلوه دهید؟
- آیا می‌توانید با کمترین امکانات یک لباس ساده را تبدیل به یک لباس دوست‌داشتنی کنید؟

مقدمه

یک گلدوزی ساده، هنری است که با چند نخ رنگی و چند دوخت ساده، دنیایی از شادی و معنای مشخصی را به پارچه می‌دهد. گلدوزی ساده یک مهارت جادویی در دستان شماست و یک هنر پیچیده و دست‌نیافتنی نمی‌تواند باشد. این هنر نه فقط لباس را زیبا می‌کند بلکه با شخصی‌سازی آن برای کودک حس مالکیت و دلبستگی ایجاد می‌کند.

استاندارد عملکرد

آماده کردن یک کیسهٔ نگهدارنده یا جا عینکی مطابق با طرح پیشنهادی کودکانه (دخترانه یا پسرانه) همراه با دوخت‌های ترکیبی، در مدت زمان ۲۴۰ دقیقه

شناخت ابزار مورد نیاز برای گلدوزی

برای دستیابی به یک اثر گلدوزی زیبا و دلپذیر انتخاب دقیق ابزار و آگاهی از روش کار ضروری است. گلدوزی نیز مانند هر هنر دیگری نیاز به ابزار خاص خود را دارد که باید با شناخت کافی و در جای مناسب از آن استفاده کرد.

- سوزن
- نخ
- پارچه
- کارگاه گلدوزی

شکل ۱

سوزن

شکل ۲

سوزن گلدوزی باید نوکی تیز داشته باشد تا به‌راحتی از بین تاروپود پارچه عبور کند، بدون آنکه به الیاف آسیب بزند یا سوراخی بیش از حد بزرگ ایجاد کند. چشم سوزن باید به اندازه‌ای گشاد باشد که نخ‌های ضخیم یا چندلا به‌آسانی از آن عبور کنند. این ویژگی مخصوصاً در گلدوزی با نخ‌های ضخیم یا روبان اهمیت دارد. سوزن‌های گلدوزی در اندازه‌های مختلفی وجود دارند؛ سوزن‌های کوتاه‌تر برای کارهای ظریف و دقیق و سوزن‌های بلندتر برای دوخت‌های کشیده مناسب‌ترند.

سطح سوزن باید کاملاً صاف و صیقلی باشد تا هنگام عبور از پارچه، اصطکاک کمتری ایجاد کند و کار دوخت را روان‌تر سازد. انتخاب سوزن مناسب به عوامل مختلفی مانند جنس پارچه، نوع نخ و تکنیک گلدوزی بستگی دارد.

نخ

شکل ۳

نخ گلدوزی: نخ یکی از تأثیرگذارترین ابزار در گلدوزی است که باید به درستی انتخاب شود. استحکام و ثبات رنگ از اساسی‌ترین معیارهای انتخاب می‌باشد رایج‌ترین نخ‌های مورد استفاده در گلدوزی نخ‌های کلاف پنبه‌ای هستند که از یک رشته شش‌لا تشکیل شده‌اند که این لایه‌ها قابل جدا شدن هستند. هر رشته را جداگانه از دسته بیرون بکشید، سپس به تعداد مورد نیاز (مثلاً ۲ یا ۳ رشته) کنار هم قرار دهید. این کار باعث یکنواختی بیشتر نخ می‌شود.

یکی دیگر از نخ‌های مورد استفاده در گلدوزی نخ عمامه است که از دو لایه به هم تابیده تشکیل شده و قابل جدا شدن نیست. این نوع نخ در رنگ‌های متنوع به صورت براق و مات موجود است.

شکل ۴

نخ کاموا: نخ کاموا یکی از پرکاربردترین و محبوب‌ترین مواد در هنر گلدوزی است. نخ کاموا معمولاً از ۶ رشته مجزا (و گاهی ۴ یا ۸ رشته) تشکیل شده که به هم تابیده شده‌اند. این امکان را به کاربر می‌دهد که بسته به نیاز، تعداد رشته‌ها را کم یا زیاد کند تا ضخامت و بافت طرح کنترل شود. انواع پشمی یا ابریشمی آن برای کارهای خاص وجود دارد. به دلیل تاب مناسب، هنگام دوخت کمتر گره می‌خورد و روی پارچه حالت می‌گیرد. بهتر است نخ را بلندتر از ۵۰ سانتی‌متر نبرید تا از گره خوردن و ساییدگی آن جلوگیری شود.

شکل ۵

نخ کاموا به دلیل تنوع رنگ و سهولت استفاده، هم برای هنرمندان حرفه‌ای و هم برای تازه‌کاران گزینه‌ای ایده‌آل است و امکان خلق آثار با بافت و عمق بصری متفاوت را فراهم می‌کند.
هنگام خرید از کیفیت و ثبات رنگ نخ‌ها مطمئن شوید.

نکته

برای کسب اطمینان از ثبات نخ‌ها، تکه‌ای از آن را خیس کرده بین دو لایه پارچه کتانی سفید قرار داده و محکم بکشید چنانچه رنگ آن ثابت نباشد، اثر رنگ روی پارچه سفید باقی می‌ماند. بنابراین این نخ قابل استفاده نیست و هنگام شست‌وشو رنگ نخ به پارچه انتقال پیدا می‌کند.

پارچه

پارچهٔ مناسب گلدوزی لباس کودک باید بافتی متراکم و منسجم مانند کتان یا پنبه، رنگ روشن، نرم و لطیف برای پوست حساس کودک و قابلیت شست‌وشوی مکرر را داشته باشد تا دوخت روی آن پایدار و زیبا باقی بماند.

شکل ۶

نکته

پارچه نباید بیش از حد شل یا کش‌باف یا کشی مانند ژرسه باشد.

بحث و گفت‌وگو

در گروه کلاسی خود بررسی کنید که انتخاب یک پارچه نامناسب چگونه می‌تواند تمام زحمات و خلاقیت به کار رفته در یک گلدوزی زیبا را بی‌اثر کند؟

کارگاه گلدوزی

شکل ۷

یک ابزار ساده و معمولاً دایره‌شکل متشکل از دو حلقه تودرتو است که پارچه گلدوزی بین آنها کشیده و محکم می‌شود تا بستری صاف، ثابت و بدون چروک برای دوخت فراهم کند. حلقه بیرونی حلقه‌ای با یک پیچ یا مهره تنظیم‌کننده (در انواع مدرن) که قابلیت باز و بسته شدن دارد. حلقه درونی حلقه‌ای بدون پیچ که پارچه روی آن قرار می‌گیرد پیچ و مهره روی حلقه بیرونی که با سفت کردن آن، دو حلقه به هم نزدیک شده و پارچه را محکم می‌گیرند. کارگاه گلدوزی ابعاد مختلفی دارد که با توجه به اندازهٔ طرح گلدوزی انتخاب می‌شود.

انتخاب طرح مناسب

شکل ۸

انتخاب طرح برای گلدوزی روی لباس کودک، ترکیبی از خلاقیت؛ ایمنی و ظرافت است. باید هم ظاهری شاد و جذاب داشته باشد و هم برای پوست لطیف کودک مناسب باشد. طرح و رنگ انتخابی باید مورد علاقه کودک باشد تا بتواند با لباس ارتباط پیدا کند. طرح انتخابی نباید خیلی بزرگ یا خیلی شلوغ باشد.

بحث و گفت‌وگو

منابعی را برای پیدا کردن طرح مناسب به همکلاسی‌های خود معرفی کنید و سپس اطلاعات به‌دست آمده را در کلاس بررسی کنید.

فعالیت کارگاهی

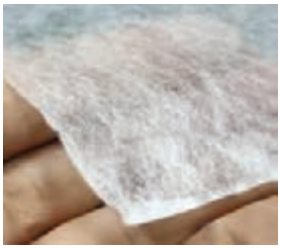
با توجه به نوع کاربرد، محل اجرای گلدوزی و ویژگی‌های سنی کودک، یک طرح مناسب برای گلدوزی بر روی یک شیء کاربردی مثل جامدادی یا مورد دلخواه، انتخاب و آماده‌سازی کنید.

انتقال طرح

پس از اینکه طرح مورد نظر برای گلدوزی انتخاب شد، برای اینکه بتوان طرح را روی پارچه انتقال داد روش‌های مختلفی وجود دارد که به دو مورد از آنها اشاره می‌شود.

انتقال طرح با خودکار حرارتی: طرح مورد نظر روی میز نور قرار داده می‌شود و سپس پارچه‌ای را که قرار است طرح روی آن منتقل شود روی طرح مورد نظر قرار می‌گیرد. سپس با خودکار حرارتی طرح روی پارچه رسم می‌شود.

انتقال طرح با لایی آبشور: یک روش عالی و نسبتاً جدید برای انتقال طرح روی پارچه استفاده از پد انتقال طرح یا لایی آب‌شور یا همان پد حل‌شونده در آب است. پد انتقال طرح در واقع یک نوع خاص لایی است که بسیار نازک بوده و به همین دلیل به‌راحتی طرح از زیر آن قابل مشاهده است و می‌توان با هر نوع خودکاری طرح را روی آن کپی کرده و سپس پد روی پارچه اصلی قرار می‌گیرد. پشت این پدها چسب ندارد و بهتر است با چند کوک ساده روی پارچه ثابت شود. از این پدها بیشتر برای گلدوزی روی لباس، مخصوصاً لباس‌های بافتنی و جین و هر نوع پارچه دیگری استفاده می‌شود. وقتی کار گلدوزی به اتمام رسید با اسپری کردن آب یا حتی قرار دادن قسمت گلدوزی شده در ظرف آب، پد به‌راحتی حل شده و اثری از آن باقی نمی‌ماند.

شکل ۹

نکته

در برخی طرح‌ها و پارچه‌ها بهتر است از لایی چسب پشت پارچه برای جلوگیری از جمع‌شدگی و دوام گلدوزی استفاده شود.

دوخت‌های اولیه

بحث و گفت‌وگو

در سال گذشته بعضی از دوخت‌های اولیه و کاربرد آن در کتاب درسی، آموزش داده شد. با توجه به آموخته‌های قبلی اگر بخواهید یک اسم ساده یا یک شکل کوچک مثل یک قلب را با نخ روی پارچه ترسیم کنید به نظرتان ساده‌ترین و تمیزترین روش برای دوخت آن چیست؟

شلال ساده

دوخت شلال ساده از ابتدایی‌ترین نوع دوخت در گلدوزی می‌باشد که کاربردهای فراوانی دارد. برای انجام این دوخت ابتدا سوزن از زیر پارچه رد شده و سپس در فاصله‌ای حدوداً ۲ تا ۳ میلی‌متر جلوتر، سوزن به آن سمت پارچه می‌رود. بعد هم مجدداً سوزن با فاصلهٔ ۲ تا ۳ میلی‌متری از زیر پارچه وارد شده و این کار به همین صورت تا پایان انجام می‌شود.

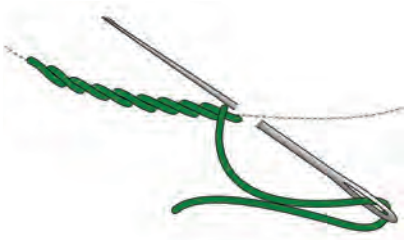

شکل ۱۰ــ نمونه اجرا شدهٔ شلال ساده روی لباس

ساقه‌دوزی

ساقه‌دوزی یک دوخت خطی ساده و پرکاربرد در گلدوزی است که برای دوختن بخش‌های ظریفِ طرح (همچون ساقه‌ها، شاخه‌های گل یا هر نقش خطی دیگر) استفاده می‌شود. روش دوخت به این صورت است که دوخت از سمت چپ شروع می‌شود. پس از بیرون آوردن سوزن از پارچه، به‌صورت مایل داخل پارچه فرو برده و ۲ تا ۳ میلی‌متر جلوتر خارج می‌شود. این حرکت به‌صورت پیوسته در امتداد خط تکرار می‌شود.

شکل ۱۱ــ نمونه اجرا شده با ترکیب ساقه‌دوزی

نکته

جهت دوخت نخ همواره از یک طرف باشد رو به بالا یا پایین تا از تغییر جهت دوخت جلوگیری شود.

زنجیره‌دوزی

دوخت زنجیره از حلقه‌های به هم پیوسته تشکیل می‌شود که شکلی شبیه زنجیر ایجاد می‌کنند. از این دوخت تزیینی می‌توان برای پر کردن بخش‌های مختلف طرح یا ایجاد خطوط منحنی و حاشیه‌های زیبا استفاده کرد. روش دوخت به این صورت است که ابتدا سوزن را از پارچه بیرون بیاورید و یک حلقه از نخ روی سطح پارچه تشکیل دهید. سپس نوک سوزن را دوباره از نزدیکی همان نقطه وارد پارچه کنید، در حالی که نخ در زیر سوزن قرار دارد، سوزن را کمی جلوتر از پارچه خارج کرده و حلقه را به آرامی بکشید تا اولین زنجیره تشکیل شود. برای ادامهٔ کار، سوزن را از داخل حلقهٔ قبلی خارج کنید و این فرایند را تکرار نمایید تا دوخت کامل شود. این دوخت به دلیل بافت منظم و قابلیت انعطاف در پیچ و خم‌ها، در صورت اجرای فشرده می‌تواند برای پرکردن کامل سطوح نیز مورد استفاده قرار گیرد.

شکل ۱۲ــ نمونه اجرا شده با زنجیره‌دوزی

تک قلاب

این دوخت تزیینی به‌طور خاص برای خلق گلبرگ‌های ظریف و گل‌های چندبرگ در گلدوزی طراحی شده است. تکنیک اجرای آن مبتنی بر تکرار حلقه‌های ثابت‌شده است که شباهت به گلبرگ‌های طبیعی دارد. سوزن از مرکزِ گلبرگ (نقطه آغاز) روی پارچه خارج می‌شود. یک کوک کوچک برداشته (سوزن وارد پارچه شود اما کاملاً بیرون نیاید) و نخ از زیر نوک سوزن عبور داده می‌شود تا یک حلقه تشکیل شود. سوزن به‌آرامی بیرون کشیده شده تا حلقه محکم شود و نخ به شکل یک گلبرگِ کشیده روی کار قرار گیرد. سوزن از پشتِ همین حلقه مجدداً وارد پارچه می‌شود و با یک بَستِ کوچک گلبرگ ثابت شود. این مراحل تکرار می‌شود تا تعداد دلخواهِ گلبرگ‌ها در کنار هم تشکیل شود و یک گل چندپر به دست آید.

نکته

می‌توان با تغییر اندازهٔ کوک‌ها، گلبرگ‌های بلند و کوتاه ترکیب کرد و طرح را متنوع‌تر ساخت.

شکل ۱۳ـ نمونه اجرا شده با دوخت تک قلاب

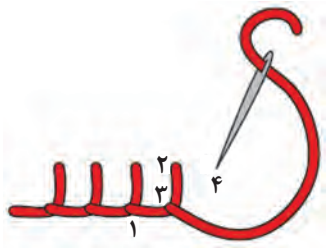
دندان‌موشی

این دوخت معمولاً برای لبه‌دوزی (مانند دور یقه، لبه سوراخ جا دکمه و حاشیه پارچه) و همچنین اتصال قطعات پارچه به یکدیگر (در برخی تکنیک‌های تکه‌دوزی و گلدوزی) استفاده می‌شود.

روش دوخت (برای لبه‌های صاف): سوزن از پشت پارچه به سمت لبه پارچه خارج می‌شود. نخ به شکل یک حلقه درآمده و در سمت چپ سوزن قرار داده می‌شود. حلقه نخ باید با انگشت دست غیرمسلط، ثابت نگه داشته شود. سوزن به آرامی خارج می‌شود تا نخ کاملاً کشیده شود و یک حلقه محکم در لبه پارچه تشکیل شود. این مراحل به صورت متوالی و با فواصل منظم تکرار می‌شود تا ردیفی از کوک‌های شبیه به دندان‌های موش ایجاد شود.

روش دوخت به شکل دایره: سوزن از پشت کار و از محیط دایره خارج می‌شود. نخ به شکل یک حلقه درآورده می‌شود و در سمت چپ سوزن قرار می‌گیرد. بدون اینکه حلقه رها شود، سوزن از مرکز دایره به سمت محیط دایره برگردانده شده و یک کوک کوتاه برداشته می‌شود (یعنی سوزن از یک نقطه در محیط دایره، به نقطه‌ای نزدیک در مرکز دایره فرو می‌رود و دوباره از محیط بیرون می‌آید). در حین این کوک، مطمئن شده که حلقه نخ زیر نوک سوزن قرار می‌گیرد. سوزن بیرون کشیده شده و نخ سفت می‌شود تا اولین کوک دندان‌موشی در لبه دایره تشکیل شود. این کار به طور متوالی و با فاصله‌های یکنواخت در سراسر محیط دایره تکرار می‌شود تا دایره کاملاً با کوک‌های دندان‌موشی پوشیده شود.

شکل ۱۴ــ نمونه اجرا شده با دوخت دندان‌موشی ساده و گرد

ایمنی و بهداشت

همیشه پس از انجام کار، سوزن‌ها را در محل مخصوص یا جعبهٔ درب دار نگه‌داری کنید. این کار از گم شدن، پرتاب شدن و در دسترس قرار گرفتن کودکان جلوگیری می‌کند.

نکته

به یاد داشته باشید که یک پارگی کوچک یا دکمهٔ کنده شده، پایان کار نیست! با یک تکه پارچهٔ رنگی یا دوخت تزیینی، می‌توان به لباس جان بخشید.

تکلیف کارگاهی

یک پارچه ۱۵ در ۱۵ را در نظر بگیرید. طرح مقابل یا مشابه آن را به یکی از هوش‌های مصنوعی ارائه دهید. با دادن یک پرامپت دقیق از آن بخواهید تا پیشنهاد رنگ برایتان ارسال کند. سپس با راهنمایی هنرآموز خود یک طرح را انتخاب کرده و از دوخت‌های ساده که فرا گرفتید برای اجرا استفاده کنید. پرامپت‌های خود و نتایج خود را در کلاس با همکلاسی‌های خود به اشتراک بگذارید.

گلدوزی‌های برجسته

گلدوزی برجسته یکی از پرطرفدارترین روش‌های تزیینی در لباس کودکان است که با ایجاد بافت سه بعدی، جلوه‌ای چشمگیر و کودکانه به لباس می‌بخشد. این نوع گلدوزی کاملاً از سطح پارچه متمایز است و حس لامسهٔ جالبی ایجاد می‌کند. تکنیک‌های اجرای آن متنوع هستند و محبوب‌ترین کاربرد آن دوخت گل‌های برجسته و حجم‌دار است که به لباس ظاهری شاد و هنری می‌دهد.

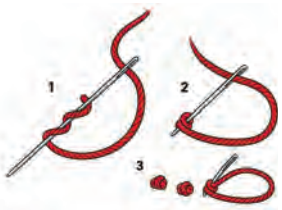

شکل ۱۵

گره فرانسوی

گره فرانسوی یکی از دوخت‌های تزیینی کلاسیک و پرکاربرد در گلدوزی است که با ایجاد یک گره کوچک و برجسته روی پارچه، اثر بافت و حجم ایجاد می‌کند. این دوخت برای شبیه‌سازی پرچم گل‌هایی مانند گل رز و آفتابگردان، خال‌های پروانه و همانند اینها کاربرد دارد. همچنین با تکرار و نزدیک کردن گره‌ها به هم می‌توان سطوح پشمی برجسته مانند بدن حیوانات ایجاد کرد. برای دوخت گره فرانسوی، سوزن از پارچه بیرون آورده می‌شود، سپس نخ یکی دو بار به دور سوزن حلقه می‌شود و دوباره سوزن با همان نخ‌های پیچیده شده در همان مکانی که سوزن خارج شده بود داخل می‌شود، به این ترتیب مطابق تصویر یک دایرهٔ کوچک برجسته به وجود می‌آید. حجم این دایره به مقدار نخی که به دور سوزن پیچیده می‌شود بستگی دارد. همچنین نخ ضخیم‌تر گره بزرگ‌تر و برجسته‌تری ایجاد می‌کند.

شکل ۱۶

نکته

کشیدن نخ باید آرام و هم‌زمان با کنترل گره باشد. کشیدن سریع یا محکم باعث باز شدن گره یا عبور آن به پشت کار می‌شود.

روکوکو

دوخت روکوکو یک تکنیک پیشرفته گلدوزی است که با پیچیدن نخ به دور سوزن، حجم و بافت سه‌بعدی فشرده ایجاد می‌کند. این دوخت محدود به گل‌ها نیست و برای خلق انواع عناصر برجسته در طرح‌های مختلف کاربرد دارد.

سوزن از محل شروع (نقطه ۱) روی پارچه بیرون آورده می‌شود. سوزن در انتهای طول مورد نظر (نقطه ۲) وارد پارچه می‌شود، اما کاملاً خارج نمی‌شود.

نکته

فاصله ۱ تا ۲، طول برجستگی نهایی را تعیین می‌کند.

نخ بین ۵ تا ۱۵ بار (بسته به تراکم و ضخامت مورد نظر) به دور نوک سوزن پیچیده می‌شود. در حالی که نخ‌های پیچیده‌شده با انگشت محکم نگه داشته می‌شوند، سوزن باید به آرامی و با کنترل کامل از پارچه بیرون کشیده شود. این عمل، پیچش‌ها را به یک استوانه فشرده و متراکم تبدیل می‌کند. این فرایند را می‌توان به صورت تک‌واحد برای ایجاد شکل مجزا (مانند پرچم گل) انجام داد. یا کنار هم و متراکم برای پوشش یک سطح (مانند بدن حیوان) تکرار کرد و در جهت‌های مختلف از یک نقطه پایه برای ایجاد شکل‌های شعاعی (مانند خورشید یا گل) اجرا نمود.

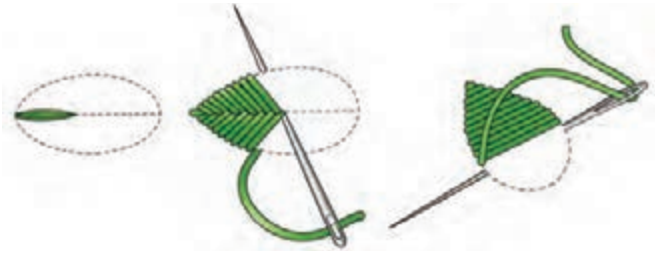
شکل ۱۷ــ نمونه‌های اجرا شده با دوخت روکوکو

بحث و گفت‌وگو

با کمک هنرآموز خود نمونه‌هایی از لباس‌هایی که دوخت روکوکو در آن استفاده شده است را پیدا کنید و عکس‌ها و تصاویر را در گروه‌های کلاسی به اشتراک بگذارید. در مورد کاربرد این دوخت با یکدیگر گفت‌وگو کنید.

توپردوزی

توپردوزی به شلال‌هایی گفته می‌شود که در کنار هم دوخته می‌شوند. از دوخت توپر برای پر نمودن برگ‌ها، گلبرگ‌ها، نوشته‌ها و هر سطحی که می‌خواهیم پر باشد استفاده می‌شود. برای دوخت توپر، می‌توان جهت دوخت‌ها را به صورت صاف افقی، صاف عمودی و مورب دوخت زد و این کاملاً به طرح و سلیقه شما بستگی دارد. نکته مهم‌تر این است که از این دوخت برای سطح‌های بزرگ و عریض استفاده نمی‌شود چون جلوه و زیبایی چندانی ندارد. کوک‌ها باید چسبیده به هم باشند و نباید فضای خالی میان آنها باشد. این دوخت برای پرکردن و دوخت برگ‌ها نیز کاربرد دارد.

شکل ۱۸

دوخت رز عنکبوتی

این دوخت همان‌طور که از نامش پیداست مانند تارعنکبوت به صورت گرد قرار می‌گیرد و لایه‌های نخ در زیر و روی هم دیگر یک گل دایره‌ای زیبا را تشکیل می‌دهند.

برای شروع دوخت، ابتدا دایره‌ای در نظر گرفته می‌شود. این دایره به تعداد شعاع‌های فرد تقسیم می‌شود. حداقل تعداد شعاع ۵ می‌باشد و هرچه دایرهٔ در نظر گرفته شده بزرگ‌تر باشد باید تقسیمات بیشتری روی دایره در نظر گرفته شود. بعد از پیاده‌سازی طرح دایره و تقسیم‌بندی از لبه دایره لازم است تا با فاصله‌های مساوی و منظم کوک‌هایی به مرکز دایره زده شود. نکته مهم در دوخت رز عنکبوتی این است که سوزن از مرکز بیرون نیاید زیرا که گره انتهای نخ در وسط قرار می‌گیرد؛ اگر این موضوع رعایت نشود، تمامی کوک‌هایی که به مرکز می‌رسند، به صورت گره در پشت نخ گیر می‌کنند. مطابق تصویر بعد از کوک‌های اولیه، سوزن از

نزدیکی نقطه بین دو کوک (کمی با فاصله از مرکز دایره) بیرون آورده شود و در جهت عقربه‌های ساعت از روی اولین کوک رد شده و سوزن از زیر کوک بعدی رد می‌شود. انجام این کار باید تا زمانی که لبه کوک‌های اولیه مشخص نشود و دایره به‌طور کامل پر شود، ادامه یابد.

شکل ۱۹

نکته

برای دوخت گل رز عنکبوتی باید به دو نکته توجه ویژه داشت:

۱ میزان کشش نخ باید به گونه‌ای باشد که دوخت نه خیلی محکم باشد تا کوک‌های اولیه جمع شوند و نه خیلی سست که به سرعت از هم باز شوند.

۲ توصیه می‌شود برای کسب نتیجه بهتر به هیچ وجه رشته‌های نخ از هم جدا نشوند.

دوخت چرخ بافته (گل ساعتی)

این دوخت یک تکنیک تزیینی با ساختار بافته‌شده است که با ایجاد یک شبکهٔ تار عنکبوت، سطحی گرد، متراکم و برجسته پدید می‌آورد و به‌طور معمول برای پر کردن دایره‌ها و ایجاد گل، خورشید یا طرح‌های مدور کاربرد دارد.

شکل ۲۰

یک دایره روی پارچه در نظر گرفته می‌شود. سوزن از مرکز دایره بیرون آمده و به سمت محیط، یک کوک مستقیم دوخته می‌شود تا اولین شعاع (شلال) ایجاد شود. این کار تکرار می‌شود. ۵ تا ۸ شلال (تار پایه) به صورت متقارن و با فاصله‌های یکسان از مرکز به محیط دایره دوخته می‌شود. این شلال‌ها مانند پره‌های چرخ، چارچوب کار را تشکیل می‌دهند. سپس سوزن در زیر دو شعاع عبور داده شده به‌طوری که نخ بدون اینکه به پارچه متصل شود دور شلال اول حلقه شود و به همین ترتیب ادامه داده می‌شود.
هر بار نخ به دور یکی از شلال‌ها حلقه می‌شود. آن‌قدر این عمل تکرار می‌شود تا طرح دایره‌ای‌تر شود.

توجهات زیست‌محیطی

از ابزار کارتان به درستی استفاده کنید: قیچی، سوزن و سنجاق‌های با کیفیت تهیه کنید و با تمیز کردن و نگهداری درست، سال‌ها از آنها استفاده کنید. این کار از تولید زباله‌های فلزی و پلاستیکی جلوگیری می‌کند.

نکته

کودکان با بازی و تحرک زیاد، دائماً لباس‌های خود را تحت فشار و کشش قرار می‌دهند، دوخت‌ها و تزیینات باید مقاوم باشند تا با تحرک کودک از هم باز نشوند.

تکلیف

نمونه‌ای از یک جامدادی ساده یا مانند آنکه کاربردی باشد را انتخاب کنید. سپس طرحی را انتخاب کنید که بتوانید با ترکیبی از گلدوزی‌های فرا گرفته شده، آن را تزیین کنید. مراحل دوخت را با هنرآموز خود در میان بگذارید و از تجربه و راهنمایی ایشان بهره ببرید.

شماره‌دوزی

فکر کنید

در دنیای دیجیتال و پرسرعت امروز چرا ساختن چیزی با دست، کوک به کوک و با صبر می‌تواند جذاب و لذت‌بخش باشد؟

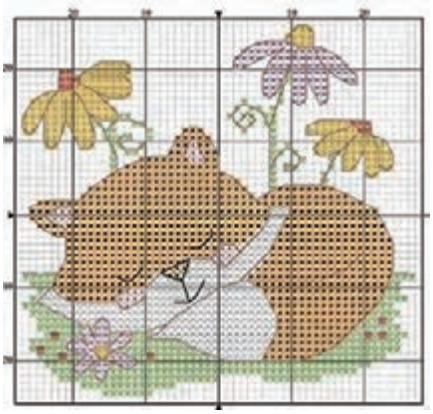

شکل ۲۱

شماره‌دوزی نوعی از گلدوزی است که در آن دوخت و بافت نخ به صورت ضربدری روی پارچه انجام می‌شود. در شماره‌دوزی با استفاده از سوزن، نخ را از بین سوراخ‌های پارچه رد کرده و با ایجاد طرح‌های ضربدری در نهایت می‌توان یک طرح شطرنجی یا موزائیکی زیبا را روی پارچه ایجاد نمود.
شماره‌دوزی با شمارش ارتباط دارد، در هنر شماره‌دوزی باید تعداد خانه‌های طرح مدنظر را شمارش کرده و سپس آن را روی پارچه اعمال نمود. از لحاظ شباهت، هنر شماره‌دوزی بسیار شبیه به گلدوزی و کوبلن‌دوزی می‌باشد، اما دوخت‌های انجام شده در شماره‌دوزی با طرح دوخت‌های گلدوزی و کوبلن‌دوزی متفاوت از هم می‌باشند.
انواع شماره‌دوزی براساس شکل دوخت از هم تفکیک می‌شوند. اصلی‌ترین دوخت‌های مورد استفاده در شماره‌دوزی دوخت کامل، دوخت یک دوم، دوخت یک چهارم و دوخت سه چهارم می‌باشند. تفاوت دوخت‌های شماره‌دوزی در شکل دوخت و تعداد رنگ‌های استفاده شده می‌باشند.
برای مثال در صورتی که طبق طرح مورد نظر لازم باشد بیش از یک رنگ در یک خانه از پارچه موجود باشد، باید از دوخت‌های یک چهارم و سه چهارم استفاده نمود. سایر انواع دوخت‌های شماره‌دوزی نیز برای موارد خاصی انجام می‌شوند که دانستن آنها باعث می‌شود که در انتها یک محصول حرفه‌ای و باکیفیت را در اختیار داشته باشیم. اما توجه داشته باشید که در نهایت همه دوخت‌های انجام شده در شماره‌دوزی به‌صورت ضربدری انجام می‌شوند.

وسایل مورد نیاز برای دوخت شماره‌دوزی

- نقشه
- پارچه مخصوص یا تور شماره‌دوزی
- نخ و سوزن مخصوص

شکل ۲۲

نقشه

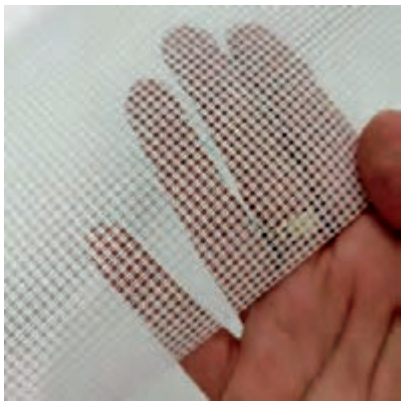
همان الگوی کار است. طرح نهایی به صورت یک شبکه شبیه کاغذ شطرنجی نمایش داده می‌شود. هر مربع کوچک روی این نقشه، معادل یک کوک بر روی پارچه است.

پارچه مخصوص یا تور شماره‌دوزی

برای دوخت شماره‌دوزی می‌توان از پارچه مخصوص یا تور استفاده کرد. این پارچه‌ها دارای سوراخ‌ها و بافت منظم و قابل شمارش هستند. هر خانه از این پارچه، محل دقیق زدن یک کوک است و راهنمای شما برای قرارگیری درست کوک‌ها خواهد بود. پارچه مخصوص شماره‌دوزی پارچه آیدا نام دارد. پارچه درشت‌بافی که شمارش آن بسیار آسان است با شماره‌های ۱۱، ۱۴ و ۱۸در بازار موجود هستند که به این شماره‌ها کانت می‌گویند. کانت شماره پارچه نشان‌دهنده تراکم بافت است هرچه شماره پارچه بیشتر باشد خانه‌ها ریزتر و طرح نهایی ظریف‌تر خواهد بود. دقت کنید که پارچه مخصوص شماره‌دوزی قابلیت استفاده در لباس را ندارد اما می‌توان از آن برای دوخت‌های کاربردی مثل کیف جا عینکی و غیره استفاده کرد ضمن اینکه می‌توان به عنوان تکه الحاقی به لباس متصل کرد. تورشماره‌دوزی نیز از الیاف پنبه به صورت تاری و پودی بافته می‌شود ولی به راحتی می‌توان تار و پود را جدا کرد.

پارچه مخصوص شماره‌دوزی

تورشماره‌دوزی

شکل ۲۳

انواع نخ‌های مورد استفاده در شماره‌دوزی

نخ شش لای پنبه، مانند دمسه، نخ عمامه، نخ متالیک فلزی برای تزیین و درخشش، نخ پشمی برای جلوه بافت گرم و سنتی برای شماره‌دوزی مناسب هستند. ظرافت و ضخامت نخ با توجه به طرح و کانت پارچه یا تور انتخاب می‌شود.

انواع سوزن مورد استفاده در شماره‌دوزی

شکل ۲۴

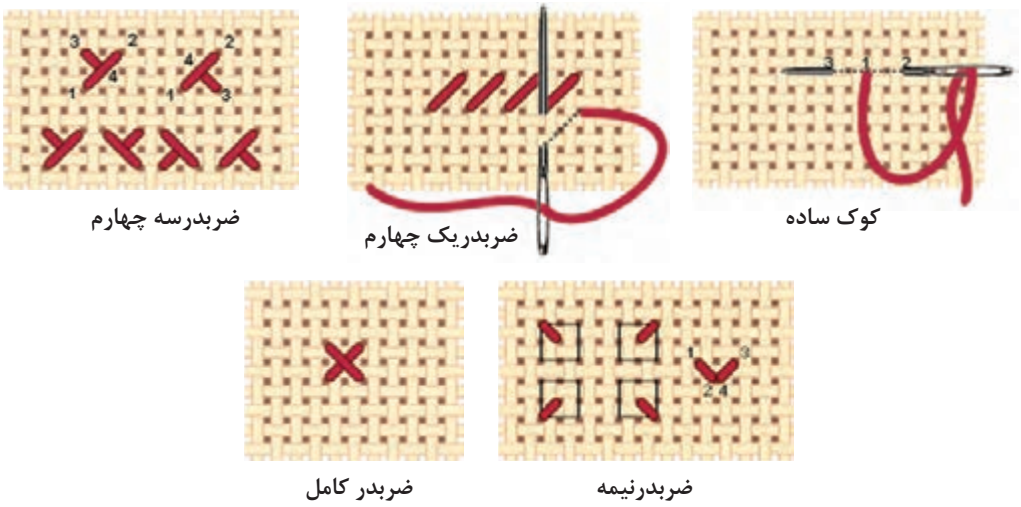
سوزن تاپستری شماره ۱۳ تا ۲۶ برای پارچه‌های درشت بافت، سوزن چنایل شماره ۲۲ تا ۲۶ مورد استفاده قرار می‌گیرد. نوک این سوزن‌ها گرد و کند است و پارچه را سوراخ نمی‌کنند. نکته کلیدی در انتخاب سوزن، چشم سوزن است که باید به اندازه‌های گشاد باشد که بتوان نخ‌های چند رشته‌ای را به راحتی از آن رد کرد. البته باید اندازه سوزن با اندازه پارچه انتخاب شده متناسب باشد. انتخاب سوزن بزرگ برای پارچه با مربع‌های ریز می‌تواند باعث گشاد شدن سوراخ‌ها و در نتیجه کاهش زیبایی اثر شود. برای پارچه با شماره کانت بیشتر، باید از سوزن با شماره کوچک‌تر استفاده نمود، چرا که افزایش کانت پارچه به معنای کوچک‌تر شدن سوراخ‌ها بوده که باید از سوزن‌های ریزتر با شماره کوچک‌تر استفاده شود.

انواع دوخت در شماره‌دوزی

در شماره‌دوزی چندین نوع دوخت وجود دارد که شامل:

- ضربدر کامل (Full Cross Stitch)
- ضربدر نیمه (Half Stitch)
- ضربدر سه‌چهارم (Three Quarter Stitch)
- ضربدر یک‌چهارم (Quarter Stitch)
- کوک ساده (Back Stitch).

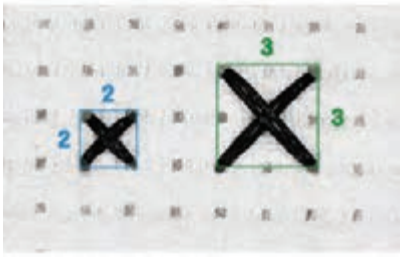
این تکنیک‌ها پایه‌های اصلی شماره‌دوزی هستند و برای ایجاد طرح‌های مختلف به کار می‌روند. در ابتدا دوخت ضربدری آموزش داده می‌شود و در صورت علاقمندی می‌توان روش‌های دیگر را پس از تمرین کردن فرا گرفت.

شکل ۲۵

شماره‌دوزی ۲×۲: در شماره‌دوزی ۲ در ۲ باید در کل ۴ عدد سوراخ در نظر گرفته شود. ابتدا باید سوزن را از یک سوراخ رد کرده و سپس به صورت ضربدری از سوراخ دیگر بیرون آورده شود. یعنی باید ابتدا یک قطر مربع را کوک زده و سپس به سراغ قطر دیگر رفت.

شماره‌دوزی ۳×۳: در این روش باید در کل ۹ سوراخ در نظر گرفته شود. ۸ مربع در ضلع‌های مربع قرار داشته و ۱ سوراخ در مرکز مربع باقی خواهد ماند.

شکل ۲۶

نقشه‌خوانی در شماره‌دوزی

نقشه‌خوانی یکی از مهارت‌های اساسی در شماره‌دوزی است. برای شروع یک پروژه باید الگو و نقشه با دقت مطالعه شود. هر نقشه شامل نمادهایی است که به رنگ‌های نخ مربوطه اشاره دارد. مراحل نقشه‌خوانی شامل:

۱ **مطالعه الگو:** بررسی الگو و شناخت نمادها.

۲ **شناسایی نمادها:** هر نماد مربوط به یک نخ خاص است.

۳ **شروع دوخت از مرکز:** با توجه به فلش‌های موجود روی نقشه، دوخت را از مرکز آغاز کنید.

قبل از شروع کار باید مرکز نقشه مشخص شود. پارچه یا تور شماره‌دوزی هم از وسط بالا به پایین و سپس از چپ به راست آن را تا بزنید با سوزن ته‌گرد محل تقاطع علامت گذاشته شود. اینجا مرکز تور یا پارچه مشخص می‌شود. پارچه باز می‌شود و سوزن در جایی که مرکز پارچه یا تور است علامت‌گذاری می‌شود. از وسط طرح روی پارچه شروع به دوخت کنید.

شکل ۲۷

تخمین اندازه طرح روی پارچه

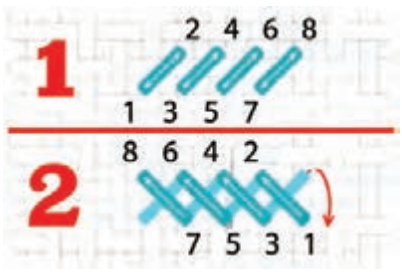
قبل از شروع به دوخت و تکمیل سایر نکات آموزش شماره‌دوزی، لازم است اندازه نهایی طرح محاسبه شود. برای این کار، تعداد دوخت‌های مورد نیاز، با تراکم پارچه مورد نظر هماهنگ شده و فضای کافی برای چارچوب در نظر گرفته می‌شود.

روش دوخت شماره‌دوزی مطابق با نقشه

۱ **شمارش تعداد خانه‌های الگو:** پس از انتخاب الگو باید تعداد مربع‌های موجود در الگو را شمارش کرده و همان اندازه روی پارچه در نظر گرفته شود. یک مربع در الگو برابر یک مربع ۲×۲ روی پارچه می‌باشد. در صورت در نظر گرفتن مقیاس بزرگ‌تر، می‌توان از مربع‌های ۳×۳ استفاده کرد.

۲ **شروع کوک زدن پارچه:** حال باید با استفاده از رنگ نخ متناسب و مطابق با الگو، شروع به دوخت نمایید. تعداد خانه‌های موجود روی الگو شمارش می‌شود و به همان تعداد باید روی پارچه شماره‌دوزی انجام شود.

۳ **دوخت یک ضلع:** پس از در نظر گرفتن تعداد خانه‌ها، ابتدا به صورت پیوسته یک ضلع مربع‌های یک ردیف دوخته می‌شود، سپس ضلع دیگر دوخته شده و ضربدرها تکمیل می‌شوند. تصویر مقابل یک راهنما برای دوخت شماره‌دوزی است.

شکل ۲۸

۴ **انجام کامل دوخت تا پایان:** به صورت ردیف به ردیف دوخت انجام می‌شود. اگر الگوی شما از چندین رنگ تشکیل شده، می‌توان ابتدا دوخت یک نخ را انجام داده و سپس به سراغ دوخت رنگ دیگر رفت. از بالا به پایین منطبق با فاصله‌های الگو، دوخت با همان فاصله و مقیاس روی پارچه انجام داده می‌شود.

نکته

مهم‌ترین نکته در شماره‌دوزی، رعایت فاصله‌ها و مقیاس می‌باشد. باید قسمت‌هایی از الگو که به رنگ سفید هستند بدون دوخت باقی‌بماند. الگو ها به صورت شطرنجی شده در دسترس هستند، تعداد خانه‌های الگو را به صورت دقیق شمرده و همان تعداد خانه را روی پارچه بدوزید.

تکنیک‌های آغاز و پایان بدون گره

برای جلوگیری از ایجاد گره‌های زاید در پشت کار، می‌توان از تکنیک «آغاز بدون گره» استفاده نمود. در پایان کار نیز نخ از زیر دوخت‌های قبلی عبور داده شده و بدون گره، کار به پایان می‌رسد تا پشت پارچه تمیز باقی بماند.

بعد از تسلط بر دوخت‌های ابتدایی، می‌توانید به سراغ تکنیک‌های پیشرفته بروید. این تکنیک‌ها شامل دوخت چند لایه، ایجاد سایه‌زنی و استفاده از بافت‌های مختلف برای ایجاد عمق در طرح است.

ایمنی و بهداشت

پس از اتمام پروژه، برای حفظ زیبایی و دوام کار، آن را با مواد شوینده ملایم شسته و در جای خشک و دور از نور مستقیم خورشید نگهداری کنید.

بحث و گفت‌وگو

نمونه‌هایی از نقشه‌های شماره‌دوزی مناسب لباس کودکان را در گروه‌های کلاسی جمع‌آوری کنید و در کلاس نمایش دهید و در رابطه با نوع دوخت، رنگ و شیوهٔ شماره‌دوزی آن صحبت کنید و نتایج گفت‌وگو را در کارهای عملی خود به کار بندید.

فعالیت پایانی

شکل مقابل نمونه‌ای از یک کیسهٔ نگهداری وسایل است که شماره‌دوزی شده می‌باشد. شما هم مانند نمونه یک نقشهٔ شماره‌دوزی را انتخاب نموده و یک جاعینکی یا یک کیسهٔ نگهدارنده به ابعاد ۸ در ۱۶ با پارچهٔ مناسب و با استفاده از تور شماره‌دوزی یا پارچه شماره‌دوزی، بدوزید.

انتخاب نقشهٔ مناسب، پارچه و ابعاد صحیح، در زیبا شدن کارنهایی بسیار تأثیرگذار است.

ارزشیابی شایستگی گلدوزی در لباس

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/پودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۱۱	**استاندارد عملکرد کار:** آماده‌کردن یک کیسهٔ نگهدارنده یا جا عینکی مطابق با طرح پیشنهادی کودکانه (دخترانه یا پسرانه) همراه با دوخت‌های ترکیبی، در مدت زمان: ۲۴۰ دقیقه
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L 2	
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۱۱	**کار**	گلدوزی در لباس	**سطح شایستگی:**	مهارت	

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/ داوری/ نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	گلدوزی‌های ساده	وایت‌برد، میز نور، میز برش، میز اتو **ابزار:** انواع قیچی، رولت، انگشتانه، کارگاه گلدوزی **مواد:** پارچه، قرقره یا دوک گلدوزی، کاربن، کاغذ پوستی، قلم یا مداد انتقال طرح، انواع وسایل علامت‌گذاری. **مکان:** کارگاه دوخت **زمان:** ۶۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پوشه کار پروژه	انتخاب صحیح طرح و تغییرات خلاقانه در طرح، به کاربردن دقیق گلدوزی‌ها در جای مناسب طرح، به کاربردن رنگ‌های خلاقانه	۳	
				انتخاب صحیح طرح و به کاربردن نوع دوخت در جای مناسب گلدوزی نسبتاً منظم، اشتباهات جزئی که در کیفیت نهایی تأثیر کم دارد، هماهنگی رنگ و طرح	۲	
				انتخاب طرح و گلدوزی به روش کاملاً ساده با کمک هنرآموز در تمام مراحل	۱	
۲	گلدوزی‌های برجسته	وایت‌برد، میز نور، میز برش، میز اتو **ابزار:** انواع قیچی، رولت، انگشتانه، کارگاه گلدوزی **مواد:** پارچه، قرقره یا دوک گلدوزی، کاربن، کاغذ پوستی، قلم یا مداد انتقال طرح، انواع وسایل علامت‌گذاری. **مکان:** کارگاه دوخت **زمان:** ۸۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پوشه کار پروژه	تشخیص صحیح و دقیق و اجرای خلاقانه دوخت‌های برجسته در مکان مناسب طرح انتخابی، همراه با زیبایی و هماهنگی در ترکیب دوخت‌ها، در مدت زمان کمتر از حد تعیین‌شده	۳	
				تشخیص صحیح و اجرای صحیح دوخت‌های برجسته در مکان مناسب طرح انتخابی، بدون خلاقیت چشمگیر اما قابل‌قبول، در مدت زمان کمتر از حد تعیین شده	۲	
				عدم تشخیص صحیح و اجرای صحیح دوخت‌های برجسته در مکان مناسب طرح انتخابی	۱	
۳	شماره‌دوزی	وایت‌برد، میز نور، میز برش، میز اتو. **ابزار:** انواع قیچی، رولت، انگشتانه، کارگاه گلدوزی **مواد:** پارچه، قرقره یا دوک گلدوزی، کاربن، کاغذ پوستی، قلم یا مداد انتقال طرح، انواع وسایل علامت‌گذاری و تور شماره‌دوزی. **مکان:** کارگاه دوخت **زمان:** ۱۰۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پوشه کار پروژه	یکدست بودن شلال‌ها و بخیه‌ها در مکان مناسب براساس طرح انتخابی. کیفیت عالی و دقت در تمام قسمت‌ها، در مدت زمان کمتر از حد انتظار	۳	
				یکدست بودن شلال‌ها و بخیه‌ها در مکان مناسب براساس طرح انتخابی. دوخت‌ها با اشکالات جزئی همراه هستند	۲	
				عدم یکدست بودن شلال‌ها و بخیه‌ها در مکان مناسب براساس طرح انتخابی	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: تفکر خلاق N15. استفاده صحیح از ابزار کار گلدوزی شناخت صحیح فضای کودکانه استفاده از پارچه‌های دورریز جهت صرفه‌جویی			مشاهده و فهرست وارسی	انجام تمام موارد به صورت کامل	۲	
				انجام موارد به صورت ناقص	۱	
ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)					بلی ☐	
					خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**

- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۲ و ۳ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف نظر از اینکه یک تکلیف‌کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.

- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

واحد یادگیری ۲

تکه‌دوزی در لباس

بیندیشید و پاسخ دهید

چگونه می‌توان از هر تکه پارچه در خلق یک اثر هنری بهره برد؟

مقدمه

تکه‌دوزی هنر ترکیب تکه‌های کوچک پارچه در شکل‌ها، رنگ‌ها و طرح‌های مختلف برای ایجاد یک طرح واحد و منسجم است. این تکه‌ها معمولاً به هم دوخته شده و برای ساخت وسایلی مانند پتو، روکش بالش، کیف، لباس و دیوارکوب استفاده می‌شوند. تکه‌دوزی قدمتی چند هزارساله دارد و در فرهنگ‌های مختلف به عنوان روشی برای بازیافت پارچه‌های قدیمی و ایجاد لوازم کاربردی مورد استفاده قرار می‌گرفت. در گذشته، زنان ایرانی از باقی‌مانده پارچه‌های لباس‌ها برای ساخت چهل تکه استفاده می‌کردند که نماد صرفه‌جویی و خلاقیت بود.

استاندارد عملکرد

دوخت یک عدد کیف ساده در ابعاد ۳۰ در ۴۰ سانتی‌متر و با استفاده از طرح ترکیبی پیشنهادی در مدت زمان ۲۴۰ دقیقه

انواع پارچه در تکه‌دوزی

پارچه‌های به‌کاررفته در تکه‌دوزی، با توجه به کاربرد نهایی اثر، متنوع هستند. پیش از برش‌کاری و دوخت، شستن و اتو کردن هر پارچه‌ای ضروری است تا از تغییر سایز و جمع‌شدگی ناخواسته در آینده پیشگیری شود.

انواع پارچه‌هایی که بهتر است از استفادهٔ آنها پرهیز کنید:

- پارچه‌های کشی مانند ژرسه
- پارچه‌های لیز و ابریشمی
- پارچه‌های ضخیم و زمخت
- پارچه‌های شفاف و نازک مانند ارگانزا و تور
- پارچه‌هایی که بیش از حد ریش ریش می‌شوند

انواع تکه‌دوزی

تکه‌دوزی ساده بدون اضافه درز

شکل ۲۹

در این روش، تکه‌های پارچه مستقیماً و بدون در نظر گرفتن جای درز بریده شده و روی پارچه زمینه متصل می‌شوند. این تکنیک برای طرح‌های تزیینی و ایجاد جلوه‌ای نرم و یکپارچه مناسب است.

- ابتدا طرح مورد نظر دقیقاً روی پارچه اصلی زمینه خود ترسیم می‌شود. برای هر بخش از طرح، پارچه رنگی دلخواه انتخاب شود.
- پارچه لایی‌گذاری شده هر تکه بدون در نظر گرفتن هیچ جای درز اضافی، دقیقاً در اندازه و شکل الگو، از پارچه رنگی بریده می‌شود.
- تکه‌های بریده‌شده را مطابق طرح، روی پارچه زمینه چیده می‌شود.
- از قطعاتی که در لایه‌های زیرین قرار می‌گیرند شروع کنید (مثلاً در طرح یک گل، ابتدا برگ‌ها و سپس گلبرگ‌ها را قرار دهید) در برخی طرح‌ها مقداری اضافه درز یا پارچه برای روی هم قرار گرفتن لبه قطعه روی به روی قطعه زیری در نظر گرفته می‌شود تا هم فاصله بین دو قطعه ایجاد نشود و هم دوخت محکم و تمیزتری ایجاد شود مثل قرارگیری کلاهک قارچ روی تنه هر تکه پس از قرارگیری در موقعیت دقیق خود، با چند کوک ساده به زمینه دوخته تا از جابه‌جایی آن حین کار جلوگیری شود.
- برای دوخت دائمی و زیباسازی لبه‌ها، از دوخت دندان‌موشی استفاده شود. سوزن از لبه تکه رنگی بیرون آورده می‌شود و دورتادور آن باید با دقت و با حفظ فاصله‌های منظم، دندان‌موشی دوخته شود. این دوخت، هم تکه را کاملاً به زمینه متصل می‌کند و هم لبه‌ای تزیینی و جلوگیری‌کننده از ریش‌ریش شدن ایجاد می‌کند.
- در انتهای کار می‌توان از دوخت‌های تزیینی برای زیباتر شدن استفاده نمود.

شکل ۳۰

تکه‌دوزی ساده با اضافه درز

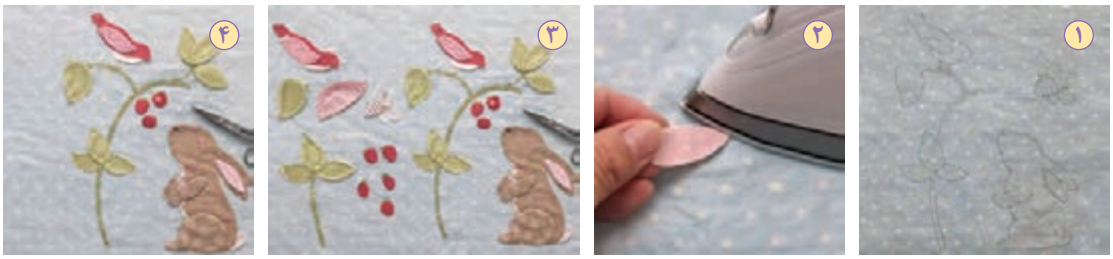
در این روش، تکه‌های پارچه با در نظر گرفتن جای درز بریده شده و روی یک پارچه زمینه دوخته می‌شوند. مراحل کار به شرح زیر است:

شکل ۳۱

- طرح مورد نظر روی پارچه اصلی زمینه قرار داده شده و با استفاده از یک خودکار حرارتی یا هر وسیله مناسب دیگر، خطوط آن به دقت بر روی پارچه انتقال داده می‌شود.
- هر قطعه از طرح با در نظر گرفتن اضافه درز به عرض تقریبی ۳ تا ۶ میلی‌متر در دورتادور الگو، از پارچه جدا می‌شود. این اضافه درز برای دوخت ضروری است.
- تکه بریده‌شده در جایگاه دقیق خود بر روی پارچه زمینه قرار می‌گیرد. برای جلوگیری از جابه‌جایی، با چند عدد سوزن ته‌گرد به طور موقت بر روی زمینه ثابت می‌شود.
- تا زدن و دوخت جای درز (همان ۳ تا ۶ میلی‌متر) به سمت پشت تکه پارچه تا زده شده و با انگشت یا اتو، خط تا محکم می‌شود. سپس، لبه تا خورده، با استفاده از دوخت مخفی یا پس‌دوزی، به آرامی و با دقت به پارچه زمینه دوخته می‌شود. در این دوخت، باید بخیه‌ها بر روی پارچه زمینه مشخص نباشند.
- برای قسمت‌های گرد، منحنی یا گوشه‌های تیز طرح، لازم است پیش از تا زدن جای درز، با قیچی برش‌های کوچک و دقیقی (اصطلاحاً چرت یا کلیپ) به سمت داخل، در قسمت اضافه درز ایجاد شود. این کار کمک می‌کند تا پارچه در این نقاط به راحتی و بدون ایجاد چین یا جمع شدگی تا بخورد و فرم طرح به زیبایی حفظ شود.

شکل ۳۲

تکه‌دوزی برجسته

تکه‌دوزی برجسته یک تکنیک تزیینی در صنایع دستی است که در آن با استفاده از تکه‌های پارچه، طرح‌های برجسته و سه‌بعدی ایجاد می‌شود. برخلاف تکه‌دوزی ساده، در این روش با لایه‌گذاری، پرکردن یا ایجاد فرم‌های حجم‌دار، اثر نهایی حالتی برجسته پیدا می‌کند.

۱ـ تکه‌دوزی برجسته بدون سجاف:

شکل ۳۳

- ابتدا طرح مورد نظر با احتساب اضافه درز ۳ تا ۶ میلی‌متر برش می‌خورد.
- تکه‌های برش‌خورده در جای دقیق خود بر روی پارچه زمینه قرار گرفته و با سوزن ثابت می‌شوند.
- لبه‌های هر تکه به سمت داخل تا شده و با کوک ظریف (پس‌دوز) بر روی زمینه دوخته می‌شوند؛ به طوری که حدود ۲ تا ۳ سانتی‌متر از آن به عنوان منفذ پر کردن باز بماند.
- از طریق این منفذ، داخل تکه، با پنبه یا الیاف مناسب به‌صورت یکنواخت پر می‌شود تا حجم و برجستگی مطلوب ایجاد شود.
- در پایان، منفذ باقی‌مانده نیز به آرامی تا شده و با همان روش پس‌دوز کاملاً بسته می‌شود.

شکل ۳۴

نکته

در مرحله پر کردن، از فشردن زیاد مواد خودداری کنید تا برجستگی نرم و طبیعی به دست آید.

۲ـ تکه‌دوزی برجسته با سجاف:

تکه‌دوزی برجسته با سجاف یا تکه‌دوزی سه‌بعدی، یک هنر برجسته‌سازی در تکه‌دوزی است که تنها از لبه‌ها به پارچه زمینه متصل می‌مانند. این تکنیک با ایجاد برجستگی‌های چشمگیر و گاه کاملاً جدا از سطح، جلوه‌ای واقعی و فانتزی به طرح‌هایی مانند پرندگان، گل‌ها یا فرشتگان می‌بخشد. از کاربردهای اصلی آن می‌توان به تابلوهای تزیینی، تزیینات لباس و ساخت عروسک‌های هنری اشاره کرد. در نهایت، این روش با ترکیب دقت در دوخت و طراحی حجمی، اثری بی‌نظیر را در لباس و پوشاک کودکان ایجاد می‌کند.

شکل ۳۵

- ابتدا طرح مورد نظر انتخاب شده و بررسی می‌شود. تکه‌های قابل برجسته شدن (مانند گوش، دم و بال حیوانات و...) جدا می‌شوند.
- الگوی تکه‌های قابل برجسته‌سازی رسم شده و از هر تکه دو قطعه پارچه با رنگ مورد نظر و اضافه دوخت در حدود ۳ تا ۶ میلی‌متر برش می‌خورد.
- سپس دو قطعه پارچه روی هم قرار گرفته (روی پارچه به سمت داخل باشد) و دورتادور آن دوخته می‌شود؛ به طوری که حدود ۳ تا ۵ سانتی‌متر از یک سمت برای برگرداندن کار باز بماند.
- پس از دوخت، پارچه از قسمت باز مانده برگردانده شده تا روی کار دیده شود و سپس آن اتو می‌شود.
- برای پر کردن قطعه، مقداری پنبه یا الیاف مناسب، کم‌کم و با کمک یک وسیلهٔ باریک (مثل انبرک) به درون قطعه وارد می‌شود.
- توجه داشته باشید که مواد را فشار ندهید؛ بلکه به صورت پف‌دار و یکنواخت داخل کار را پر کنید. اگر قطعه بزرگ است، بهتر است از ورقه‌های نازک پشم‌شیشه استفاده شود.
- پس از پر کردن، لبهٔ باز کار به داخل تا شده و با کوک دست یا چرخ دوخته می‌شود. در پایان این قطعه آماده است تا به عنوان بخشی از پروژهٔ اصلی تکه‌دوزی مورد استفاده قرار گیرد.

شکل ۳۶

تکه‌دوزی مدرن

تکه‌دوزی مدرن با چرخ: در این روش، طرح به بخش‌های جداگانه تقسیم شده و تنها قسمت‌های منتخب آن با پارچه اجرا می‌شود. نیازی نیست کل طرح با پارچه پوشانده شود.

مراحل کار:

۱ پس از انتخاب بخش‌های مورد نظر از طرح، الگوی آنها روی پارچه لایی چسبانده شده برش داده می‌شود.
۲ تکه‌های برش‌خورده، در جای دقیق خود روی پارچه زمینه قرار می‌گیرد و با کوک موقت ثابت می‌شود.
۳ با استفاده از چرخ خیاطی و دوخت مستقیم (کوک معمولی)، دورتادور هر تکه دوخته می‌شود.
۴ برای ایجاد بافت و جزئیات در قسمت‌هایی مانند حاشیهٔ گل یا طرح اصلی، می‌توان از دوخت‌های آزاد و نامنظم در اطراف آن نواحی بهره گرفت.
۵ بخش‌های دیگر طرح مانند ساقه، برگ یا خطوط هندسی را نیز می‌توان با دوخت رفت و برگشت (یا کوک زیگزاگ) با چرخ خیاطی شکل داد و پر کرد.

شکل ۳۷

نکته

ترکیب پارچه‌های رنگی و استفاده از دوخت‌های تزیینی چرخ، امکان خلق اثر هنری مدرن و خلاقانه را فراهم می‌سازد.

فعالیت کارگاهی

یک کیف در ابعاد ۳۰ در ۴۰ سانتی‌متر انتخاب کنید. می‌توانید از الگوهای آمادهٔ کیف‌های ساده استفاده کنید. طرح مورد نظر را انتخاب کنید و سپس با استفاده از آموزش‌های داده شده یک طرح ترکیبی از تکه‌دوزی را بر روی آن اجرا کنید.

شاخص‌های ارزیابی:

- انتخاب طرح مناسب و هماهنگ با طرح کیف
- استفاده از تکه دوزی‌های ترکیبی به صورت خلاقانه
- تمیزی و دقت در انجام کار
- ارائه کارنهایی به صورت کامل و قابل استفاده

ارزشیابی شایستگی تکه‌دوزی در لباس

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/ پودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۱	**استاندارد عملکرد کار:** دوخت یک عدد کیف ساده در ابعاد ۳۰ در ۴۰ سانتی‌متر و با استفاده از طرح ترکیبی پیشنهادی در مدت زمان ۲۴۰ دقیقه
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L 2	
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۱۲	**کار**	تکه‌دوزی در لباس	**سطح شایستگی:**	مهارت	

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	تکه‌دوزی ساده	میز نور، میز برش، میز اتو و اتو، ماشین دوخت انواع قیچی، رولت، انگشتانه، پارچه روی اتویی، بالشتک اتو، کارگاه (دستگاه گلدوزی)، انواع پایه ماشین دوخت، پایه دوک، پارچه، قرقره یا دوک گلدوزی، سوزن ماشین دوخت مخصوص گلدوزی، کاربن، کاغذپوستی، قلم یا مداد انتقال طرح، انواع وسایل علامت‌گذاری **مکان:** کارگاه دوخت **زمان:** ۸۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه کارپوشه	استفادهٔ صحیح و درست از تکه‌دوزی در جای مناسب طرح، ترکیب رنگی خلاقانه، استفاده از پارچه‌های دورریز و در کنار هم قرار دادن آن با توجه به طرح و استفاده درست و صحیح از آنها، دوخت‌ها یک‌دست و منظم بدون ایراد	۳	
				استفاده درست و صحیح از تکه‌ها و جای‌گذاری آنها مطابق طرح و بدون خلاقیت با اشکالات جزئی	۲	
				دوخت‌ها نامنظم و شکل کلی کار مطابق طرح داده شده نیست	۱	
۲	تکه‌دوزی برجسته	میز نور، میز برش، میز اتو و اتو، ماشین دوخت انواع قیچی، رولت، انگشتانه، پارچه روی اتویی، بالشتک اتو، کارگاه (دستگاه گلدوزی)، انواع پایه ماشین دوخت، پایه دوک، پارچه، قرقره یا دوک گلدوزی، سوزن ماشین دوخت مخصوص گلدوزی، کاربن، کاغذ پوستی، قلم یا مداد انتقال طرح، انواع وسایل علامت‌گذاری **مکان:** کارگاه دوخت **زمان:** ۸۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه کارپوشه	استفاده درست و صحیح در جای مناسب از تکه‌دوزی برجسته با توجه به طرح، دور کار تمیز و بدون هیچ‌گونه کجی، ترکیب رنگی خلاقانه، توجه به بازیافت تکه پارچه‌ها	۳	
				تکه‌دوزی برجسته با سجاف و بدون سجاف به صورت صحیح همراه با اشکالات جزئی در مدت زمان تعیین شده	۲	
				تکه‌دوزی برجسته را به درستی انجام نداده و مطابق طرح تحویل نداده است. دوخت‌ها نامنظم	۱	
۳	تکه‌دوزی مدرن	میز نور، میز برش، میز اتو و اتو، ماشین دوخت انواع قیچی، رولت، انگشتانه، پارچه روی اتویی، بالشتک اتو، کارگاه (دستگاه گلدوزی)، انواع پایه ماشین دوخت، پایه دوک، پارچه، قرقره یا دوک گلدوزی، سوزن ماشین دوخت مخصوص گلدوزی، کاربن، کاغذ پوستی، قلم یا مداد انتقال طرح، انواع وسایل علامت‌گذاری **مکان:** کارگاه دوخت **زمان:** ۸۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه کارپوشه	تکه‌دوزی مدرن را با دست و چرخ تلفیق کرده و ترکیب خلاقانه. توجه به بازیافت پارچه .طرح بدون ایراد و در هماهنگی کامل از نظر رنگ و ترکیب‌بندی	۳	
				تکه‌دوزی مدرن با دست و چرخ به درستی انجام شده. طرح نهایی را با ترکیب‌بندی درست و با اشکلات جزئی در دوخت تحویل داده است	۲	
				دوخت‌ها نامنظم، ترکیب‌بندی طرح درست انجام نشده و دوخت‌ها در جای مناسب به کار برده نشده است	۱	
		شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: تفکر خلاق N15. رعایت نکات ایمنی در هنگام استفاده از قیچی و سوزن، مدیریت صحیح استفاده از تجهیزات، مواد و ابزار،استفاده از پارچه‌های دور ریز برای انجام نمونه کار و تبدیل آن به وسایل کاربردی	مشاهده و فهرست وارسی	انجام تمام موارد به‌صورت کامل	۲	
				انجام موارد به‌صورت ناقص	۱	
		ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)			بلی ☐	
					خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**

- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۲ و ۳ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف‌نظر از اینکه یک تکلیف کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.

- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

پودمان دوم

الگو و دوخت لباس دخترانه

واحد یادگیری ۱

الگوسازی لباس دخترانه

بیندیشید و پاسخ دهید

- آیا تا به حال به فرم اندام کودک توجه کرده‌اید؟
- به نظر شما چه ویژگی‌هایی باعث تفاوت در اندام کودکان می‌شود؟

مقدمه

الگوسازی لباس کودک یکی از مهم‌ترین مراحل طراحی و دوخت پوشاک متناسب با ویژگی‌های جسمی و حرکتی کودکان است. بدن کودکان در حال رشد بوده و فرم آن با بزرگسالان تفاوت دارد؛ به همین دلیل الگوهای مورد استفاده برای آنها باید با در نظر گرفتن آزادی حرکت، راحتی، ایمنی و تناسب سنی طراحی شوند.

در ترسیم الگوی کودک، توجه به اندازه‌های دقیق بدن، میزان آزادی مناسب در قسمت‌های مختلف لباس و هماهنگی فرم لباس با فعالیت‌های روزمره کودک اهمیت ویژه‌ای دارد. همچنین سادگی در ساختار الگو و امکان تغییر و مدل‌سازی آن، به طراح کمک می‌کند تا انواع لباس‌های متنوع را بر پایه یک الگوی پایه اجرا کند.

استاندارد عملکرد

الگوسازی یک مدل پیراهن دخترانه با دامن و آستین مدل دار، مناسب کودک ۵ ساله، در مدت زمان ۱۸۰ دقیقه.

ترسیم الگوی کودک

ساختار اسکلتی، تناسبات بدنی و سرعت رشد کودکان، تفاوت‌های چشمگیری با بزرگسالان دارد. از این‌رو، طراحی و الگوسازی لباس برای آنان، مستلزم درک دقیقی از میزان تحرک، شتاب رشد و تناسبات اندام‌هایشان است. بررسی جدول استاندارد، حاکی از آن است که اندازه‌های عرضی بدن در پسران، به‌طور متوسط ۱ تا ۲ سانتی‌متر از دختران هم‌سنِ خود بیشتر است. این اختلاف در انتخاب سایز و ترسیم الگو باید مورد توجه قرار گیرد. از آنجا که کودک در مرحلهٔ رشد سریع و پیوسته قرار دارد، تغییرات بدنی وی قابل‌توجه است. میانگین رشد سالانه به شرح زیر است:

قد: ۵ تا ۷ سانتی‌متر افزایش در سال.

اندازه‌های عرضی بدن (مانند دور سینه، کمر و باسن): حدود ۲ سانتی‌متر افزایش در سال.

این شتاب رشد بالا، دو اصل کلیدی در الگوسازی لباس کودک را برجسته می‌کند:

- پیش‌بینی آزادی عمل کافی برای تحرک
- پرهیز از طراحی الگوهای بسیار چسبان و محدودکننده.

نکته

این میزان از تغییرات با بررسی استانداردهای گوناگون به دست آمده اما موارد استثنا و خارج از جدول سایز هم وجود دارد.

در طراحی الگوی لباس کودک، رعایت نکات زیر الزامی است:

- الگو باید متناسب با ویژگی‌های اندامی کودک طراحی شود و از کوچک‌سازی الگوی بزرگسال پرهیز گردد.
- وجود فضای مناسب برای حرکت در نواحی مانند حلقه آستین، فاق شلوار و کمر ضروری است.
- لباس‌های تنگ، دارای برش‌های پیچیده و محدودکننده حرکت، برای کودکان به‌ویژه در سنین پایین توصیه نمی‌شود.
- جنس پارچه باید نرم، سبک، ضدحساسیت و دارای قابلیت عبور هوا باشد تا با پوست حساس کودک سازگاری داشته باشد.
- طراحی باید متناسب با گروه سنی، میزان تحرک، کاربری لباس و اصول ایمنی (مانند حذف بندهای بلند، قطعات ریز قابل خورده شدن و...) انجام شود.

توجهات زیست‌محیطی

استفاده از پارچه‌های طبیعی مانند پنبه، لینن و ویسکوز که در فرایند تولید خود، آلودگی کمتری ایجاد می‌کنند، تأثیر مثبتی بر محیط‌زیست دارد. این نوع پارچه‌ها پس از پایان عمر مفید لباس نیز سریع‌تر تجزیه می‌شوند و برای لباس کودک انتخاب مناسبی می‌باشند.

بحث و گفت‌وگو

کودکان نیازها و ویژگی‌های جسمی متفاوتی دارند، بعضی از آنها نیازهای خاص یا پوستی بسیار حساس دارند. به نظر شما صنعت پوشاک تا چه حد به کودکان با نیازهای خاص فکر کرده است؟
اگر شما بخواهید یک خط تولید لباس برای این کودکان راه‌اندازی کنید به چه نکاتی توجه می‌کنید و چه مواردی را در اولویت قرار می‌دهید؟

اندازه‌گیری

اندازه‌گیری در الگوسازی کودک شبیه نقشه‌برداری پیش از ساخت یک بناست؛ هر خط و هر نقطه‌ای که روی کاغذ ترسیم می‌شود، ریشه در همین مرحله دارد. با توجه به ثابت نبودن فرم اندام کودک، که پیش‌تر ذکر شد، اندازه‌گیری دقیق مهم‌ترین مرحله پیش از ترسیم الگو می‌باشد.

کودکان هنگام بازی و حرکت به انعطاف بیشتری نیاز دارند و اندازه‌گیری نادرست باعث می‌شود لباس در تن آنها کشیده، تنگ یا نامتعادل دیده شود.

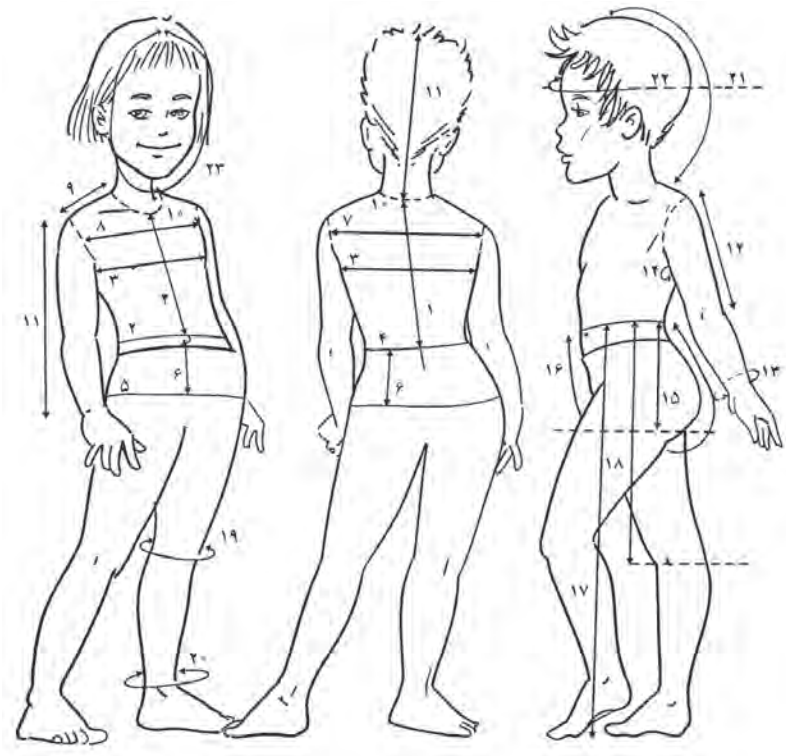
هنگام اندازه‌گیری متر باید بدون کشیدگی و کاملاً روی بدن قرار گیرد و کودک باید در حالت طبیعی و بدون انقباض بایستد.

نکته

استفاده از اندازه‌گیری مستقیم روی بدن کودک بهترین روش برای ترسیم الگوی بالاتنه است. جدول‌های سایزبندی تنها مقدارهای تقریبی ارائه می‌کنند.

روش اندازه‌گیری قسمت‌های مختلف بدن

برای اندازه‌گیری، کودک باید یک لباس زیر نازک پوشیده و بدون کفش باشد. برای بهتر مشخص شدن خط کمر طبیعی یک کش یا بندی دور کمر او بسته شود.

شکل ۱

اندازه‌های لازم برای رسم الگوی کودکان:

۱ **قد بالاتنه پشت تا کمر:** از برجسته‌ترین مهره گردن تا نوار کمری.
۲ **قد بالاتنه جلو تا کمر:** از چال گردن تا خط کمر.
۳ **دور سینه:** دور برجسته‌ترین قسمت سینه.
۴ **دور کمر:** دور شکم کودک در حالتی که طبیعی ایستاده است.
۵ **دور باسن:** دور برجسته‌ترین قسمت باسن.
۶ **بلندی باسن:** از نوار کمری تا برجستگی باسن.
۷ **کارور پشت:** فاصلهٔ دو دست در قسمت برجستگی پشت بدن.
۸ **کارور جلو:** فاصله دو دست در قسمت جلوی بدن کمی پایین‌تر از گودی گردن.
۹ **سرشانه:** از گوشه گردن تا محل تلاقی سرشانه با دست.
۱۰ **دور گردن:** اندازه دور پایه گردن در پشت چسبان و در جلو کمی آزاد باشد طوری که از گودی گردن رد شود.
۱۱ **قد آستین:** دست را به کمر زده از انتهای سرشانه تا آرنج و سپس تا استخوان برجسته مچ.
۱۲ **سرشانه تا آرنج:** از انتهای سرشانه تا برجستگی آرنج.
۱۳ **دور مچ:** از روی استخوان برجستهٔ دست، در حالی که متر کمی آزاد است.
۱۴ **دور بازو:** دور برجسته‌ترین قسمت بازو در حالی که دست روی کمر قرار دارد.
۱۵ **بلندی فاق:** کودک روی صندلی نشسته و فاصله کمر تا محل نشستن روی صندلی اندازه‌گیری شود.
۱۶ **طول فاق جلو و پشت:** از نوار کمری، متر از قسمت جلو در بین پا عبور کرده تا نوار کمری در قسمت پشت اندازه‌گیری شود.
۱۷ **قد کمر تا مچ پا (قد شلوار):** از نوار کمری تا قوزک پا در پهلو.
۱۸ **قد کمر تا زانو:** از نوار کمری تا زانو در پهلو.
۱۹ **دور زانو:** دور تا دور زانو در حالی که متر کمی آزاد است.
۲۰ **دور دم پا:** دور مچ پای کودک با آزادی (بستگی به مدل و جنس پارچه دارد).
۲۱ **طول سر:** ارتفاع مهره برجسته‌گردن تا بالاترین قسمت سر (این اندازه اگر برای کلاه مورد استفاده قرار می‌گیرد، اندازه‌گیری تا بالای پیشانی امتداد دارد).
۲۲ **دور سر:** دور تا دور سر.
۲۳ **دور صورت:** دور قوس صورت.

در ادامه جدول استاندارد اندازه کودک قرار دارد. چند نکته در خصوص استفاده از جدول استاندارد باید مورد توجه قرار گیرد:

- از جدول سایز هنگامی استفاده می‌شود که کودک جهت اندازه‌گیری در دسترس نباشد.

جدول ۱ــ استاندارد اندازه‌های کودک ۲ تا ۹ ساله

تمام قد	۸۶	۹۸	۱۰۴	۱۱۰	۱۱۶	۱۲۲	۱۲۸	۱۳۴
سن	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
بلندی بالاتنه پشت تا کمر	۲۱/۵	۲۳	۲۴/۵	۲۶	۲۷/۵	۲۹	۳۰/۵	۳۲
بلندی بالاتنه جلو تا کمر	۱۹/۲	۲۰/۷	۲۲/۲	۲۳/۴۵	۲۴/۷	۲۶/۲	۲۷/۷	۲۹/۲
دور سینه	۵۲	۵۴	۵۶	۵۸	۶۰	۶۲	۶۴	۶۶
دور کمر	۴۸	۵۰	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷
دور باسن	۵۸	۶۰	۶۲	۶۴	۶۶	۶۸	۷۰	۷۲
بلندی باسن	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
کارور پشت	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
کارور جلو	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶
سرشانه	۷/۲۵	۷/۷۵	۸/۲۵	۸/۷	۹/۱	۹/۵	۹/۱	۱۰/۳
دور گردن	۲۶/۳	۲۶/۹	۲۷/۵	۲۸/۲	۲۸/۹	۲۹/۶	۳۰/۳	۳۱
قد آستین	۳۰	۳۳	۳۶	۳۸	۴۰	۴۲	۴۴	۴۶
سرشانه تا آرنج	۱۷/۵	۱۹	۲۰/۵	۲۱/۷۵	۲۳	۲۴/۲۵	۲۵/۵	۲۶/۷۵
دور مچ	۱۲/۵	۱۳	۱۳/۵	۱۳/۵	۱۴	۱۴	۱۴/۵	۱۴/۵
دور بازو	۱۶/۵	۱۷	۱۷/۵	۱۸	۱۸/۵	۱۹/۱	۱۹/۷	۲۰/۳
بلندی فاق	۱۵	۱۶/۲۵	۱۷/۵	۱۸/۸	۱۹/۶	۲۰/۴	۲۱/۲	۲۲
طول فاق جلو و پشت	۳۸/۵	۴۲/۵	۴۵/۵	۴۸/۴	۵۱/۸	۵۵/۲	۵۸/۶	۶۲
کمر تا زمین (قد شلوار)	۵۳/۵	۵۸/۲۵	۶۳	۶۷/۲	۷۱/۴	۷۵/۵	۷۹/۸	۸۴
کمر تا زانو	۲۹	۳۲	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱	۴۳	۴۵
دور زانو	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹
دور دم پا	۲۸	۲۸/۵	۲۹	۲۹/۵	۳۰	۳۰/۵	۳۱	۳۱/۵
طول سر	۱۸	۱۸/۵	۱۹	۱۹/۵	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳
دور سر	۵۱	۵۲	۵۳	۵۳	۵۴	۵۴	۵۵	۵۵
دور صورت	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲

فعالیت

یکی از کودکان اطراف خود را انتخاب کرده و اندازه‌های اصلی بدن را به‌صورت عملی اندازه‌گیری نمایید. سپس اندازه‌های به‌دست‌آمده را با جدول استاندارد سایزبندی کودک مقایسه کرده و تفاوت‌های احتمالی را بررسی کنید. در پایان، نتایج مقایسهٔ انجام‌شده را به‌صورت شفاهی یا کوتاه‌نویسی‌شده در کلاس ارائه داده و دربارهٔ تأثیر این تفاوت‌ها بر ترسیم الگوی بالاتنه کودک توضیح دهید.

دامن

دامن یکی از پایه‌ای‌ترین پوشاک در طراحی و دوخت لباس کودک است و نقش مهمی در یادگیری اصول الگوسازی ایفا می‌کند. ترسیم الگوی دامن، به دلیل سادگی ساختار و وضوح خطوط، بهترین نقطهٔ آغاز برای درک مفاهیم اندازه‌گیری و تطبیق اندازه‌ها با فرم بدن کودک به شمار می‌رود.

شکل ۲

فکر کنید

چرا دقت در اندازه‌گیری کودک نقش مهمی در زیبایی و راحتی دامن دارد؟

ترسیم الگوی اولیه دامن

اندازه‌های مورد نیاز:

سن: ۵ سال، قد: ۱۱۰ سانتی‌متر

- **دور کمر:** ۵۳
- **دور باسن:** ۶۴
- **بلندی باسن:** ۱۲
- **قد دامن:** ۳۷

شکل ۳

مراحل ترسیم الگو:

ابتدا برای رسم الگو، از بالای کاغذ ۳ سانتی‌متر به سمت پایین و ۲ سانتی‌متر از سمت راست کاغذ علامت‌گذاری می‌شود، نقطه ۱ به‌دست می‌آید. از این نقطه خطی عمود به سمت پایین رسم شود.

از نقطهٔ ۱ به اندازهٔ قد دامن به سمت پایین آمده، نقطهٔ ۲ مشخص می‌گردد.

قد دامن = ۲ ← ۱

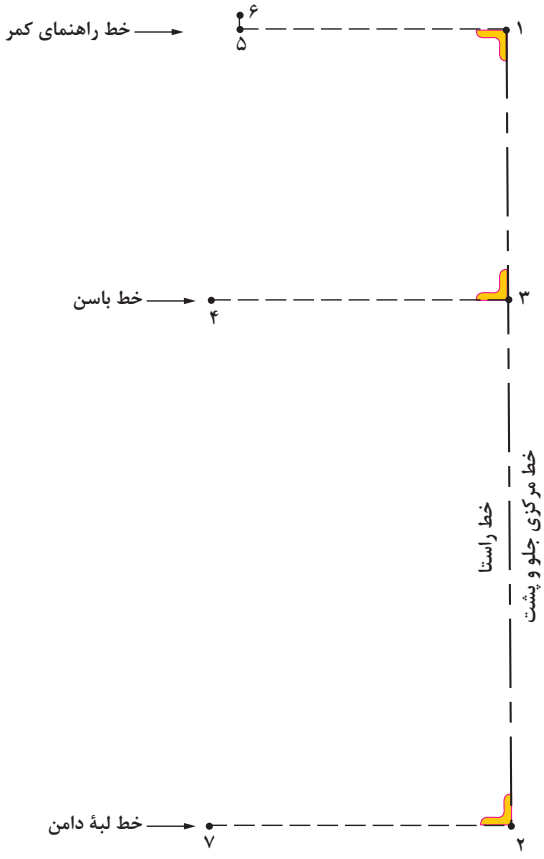
سپس از نقطهٔ ۱ به اندازهٔ بلندی باسن پایین آمده و نقطهٔ ۳ تعیین می‌شود.

بلندی باسن = ۳ ← ۱

نقاط ۱، ۲ و ۳ به وسیلهٔ گونیا به سمت چپ کاغذ رسم می‌شود. این خطوط به ترتیب خط راهنمای کمر، خط باسن و خط لبهٔ دامن نام‌گذاری می‌شوند.

روی خط باسن، از نقطهٔ ۳ به اندازهٔ یک‌چهارم دور باسن به اضافهٔ ۱ سانتی‌متر به سمت چپ اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۴ به دست می‌آید.

$\frac{۱}{۴}$ دور باسن + ۱ سانتی‌متر = ۴ ← ۳

شکل ۴

از نقطهٔ ۱ بر روی خط کمر، به اندازهٔ یک‌چهارم دور کمر به اضافهٔ نیم سانتی‌متر به سمت چپ علامت‌گذاری شده و نقطهٔ ۵ مشخص می‌شود.

$\frac{۱}{۴}$ دور کمر + ۰/۵ سانتی‌متر = ۵ ← ۱

از نقطهٔ ۵ مقدار ۱ سانتی‌متر به سمت بالا رفته و نقطهٔ ۶ تعیین می‌گردد.

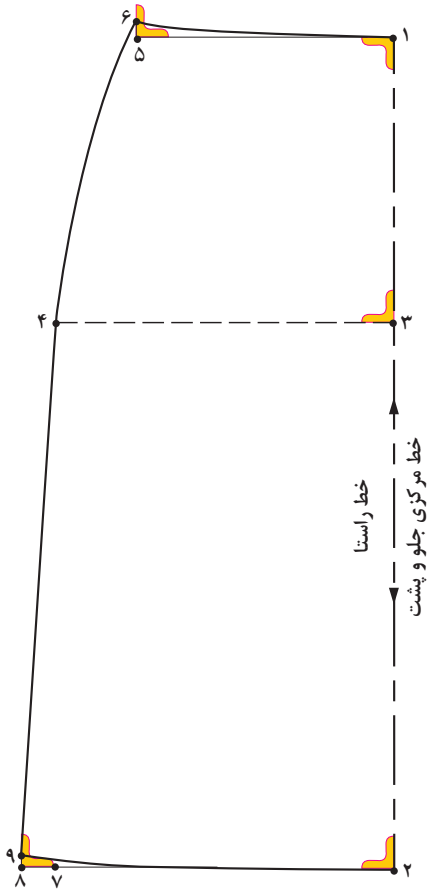
۱ سانتی‌متر = ۶ ← ۵

از نقطهٔ ۲ در لبهٔ دامن به اندازهٔ فاصله نقاط ۳ تا ۴ به سمت چپ اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۷ مشخص می‌گردد.

فاصله ۳ تا ۴ = ۷ ← ۲

نکته

تمام خطوط افقی و عمودی باید با گونیا ترسیم شوند. هرگونه انحراف در این خطوط موجب ایجاد ناهماهنگی در پهلوها و برش‌های الگو می‌شود.

شکل ۵

از نقطهٔ ۷ مقدار ۲ سانتی‌متر به سمت چپ رفته و نقطهٔ ۸ تعیین می‌شود.

۲ سانتی‌متر = ۸ ← ۷

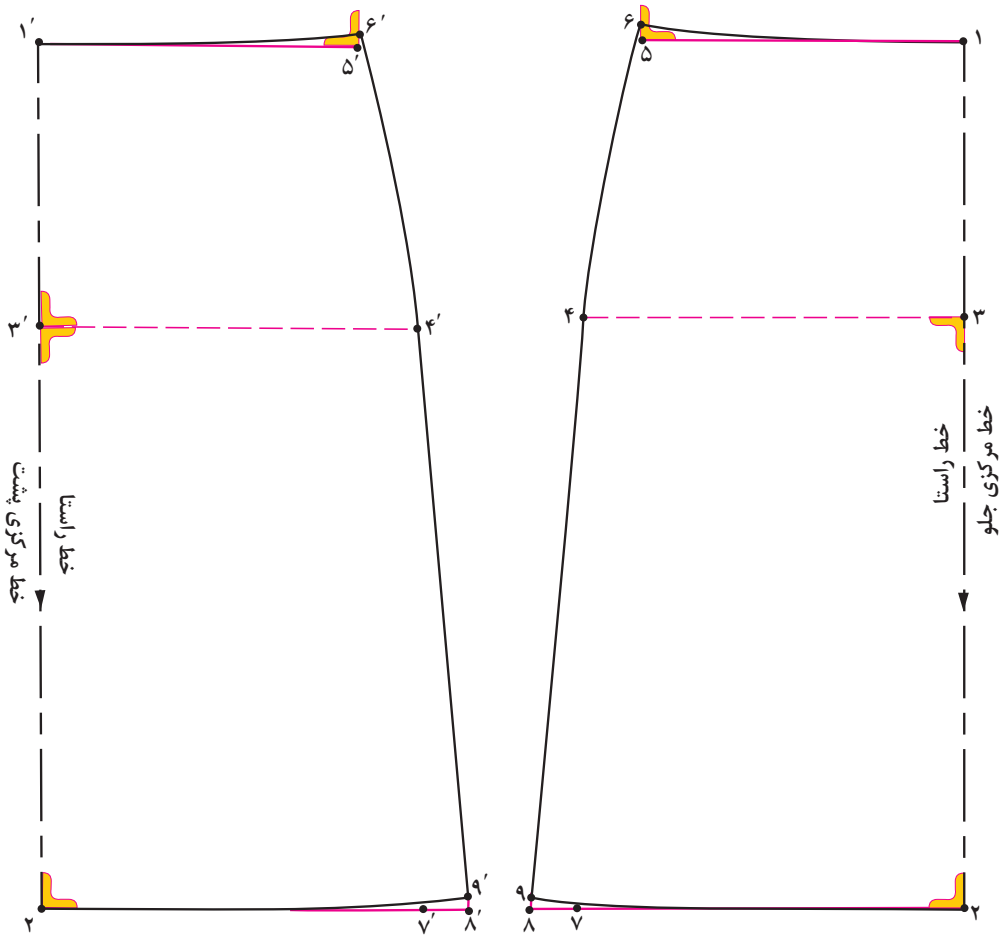
از نقطهٔ ۸ مقدار ۰/۵ سانتی‌متر به سمت بالا حرکت کرده و نقطهٔ ۹ مشخص می‌گردد.

۰/۵ سانتی‌متر = ۹ ← ۸

در ادامه، نقطهٔ ۹ با خط به نقطهٔ ۲ متصل شده و پس از آن نقطهٔ ۹ به نقطهٔ ۴ نیز با خط مستقیم وصل می‌شود.
مطابق شکل، نقطهٔ ۶ به نقطهٔ ۱ و همچنین به نقطهٔ ۴ با خط کش منحنی متصل شده و فرم خط کمر و خط پهلو ترسیم می‌شود.
از این الگو برای ترسیم قسمت جلو و پشت به طور هم‌زمان استفاده می‌شود. بنابراین یک نسخه از الگو کپی شده و به صورت آینه‌ای در مقابل الگوی اصلی قرار می‌گیرد. سپس علائم راهنما و نشانه‌های لازم بر روی هر دو الگو ترسیم می‌گردد.

ایمنی و بهداشت

هر ۳۰ دقیقه یکبار، با چند حرکت کششی ساده به عضلات گردن، شانه و مچ دست استراحت دهید تا تمرکز و سلامت شما در طول کار حفظ شود.

شکل ۶

فعالیت کارگاهی

کودک ۵ ساله‌ای با اندام نرمال را در نظر بگیرید و بر اساس اندازه‌های مربوطه، الگوی دامن را ترسیم نمایید. سپس همین الگو را با توجه به اندازه‌های کودک ۵ ساله با اندام درشت رسم کرده و تفاوت‌های ایجاد شده در الگوها را بررسی کنید. در پایان، پس از تأیید هنرآموز، الگوهای ترسیم‌شده را در پوشهٔ کار خود قرار دهید.

دامن فون کودک

شکل ۷

دامن فون یکی از مدل‌های ساده و کاربردی در لباس کودک است که از ناحیهٔ کمر یا باسن به سمت پایین به‌تدریج گشاد می‌شود. در این نوع دامن، افزایش حجم از طریق تغییر فرم الگو انجام می‌گیرد و برخلاف دامن کمر چین‌دار، چین یا جمع‌شدگی در خط کمر وجود ندارد. دامن فون به دلیل راحتی، سبکی، سادگی دوخت و ظاهر مرتب، انتخاب مناسبی برای لباس‌های روزمره، فرم مدرسه و لباس‌های نیمه‌رسمی کودک است.

برای الگوسازی دامن فون در لباس کودک، برخلاف لباس بزرگسال، تنها یک حالت فون در نظر گرفته می‌شود. در این روش، گشادی دامن به‌صورت کنترل‌شده و متناسب با اندام کودک ایجاد می‌گردد.

فکر کنید

دامن فون برای کودکان چه تفاوتی با دامن فون برای بزرگسالان دارد؟

ترسیم الگوی دامن فون

ابتدا الگوی اولیه دامن کودک با اندازه‌های مورد نظر ترسیم می‌شود. پس از آماده‌سازی الگو، روی خط کمر، از خط مرکز جلو نقطه ۱ به اندازه نصف فاصله خط مرکز جلو تا خط پهلو علامت‌گذاری شده و نقطهٔ A به دست می‌آید.

$A = ۶$ تا ۱ فاصله $\frac{۱}{۲}$

از نقطهٔ A، خطی عمود و موازی با خط مرکز جلو تا لبه پایین دامن ترسیم می‌شود و نقطه حاصل در پایین دامن نقطهٔ B نام دارد.

در این مرحله، فاصلهٔ ۲ تا B برابر با فاصلهٔ ۱ تا A خواهد بود.

$۲ \rightarrow B = ۱ \rightarrow A$

خط ترسیم‌شده از نقطهٔ B به سمت نقطهٔ A برش داده می‌شود؛ به‌گونه‌ای که انتهای خط در قسمت کمر از یکدیگر جدا نشود (شکل الف).

پس از جدا شدن الگو در قسمت لبهٔ دامن، بخش مرکز جلوی الگو روی کاغذ دیگری ثابت می‌شود تا حرکت نداشته باشد. سپس از نقطهٔ B مقدار ۲/۵ سانتی‌متر به سمت بیرون الگو اندازه‌گیری شده و نقطهٔ B' مشخص می‌گردد. این مقدار اوزمان دلخواه می‌باشد و قابل تغییر است (شکل ب).

$B \rightarrow B' =$ ۲/۵ سانتی‌متر

در ادامه، قسمت متحرک الگو در سمت پهلو به‌گونه‌ای جابه‌جا می‌شود که لبه الگو با نقطهٔ B' منطبق گردد. پس از تطابق، تکهٔ دوم الگو با چسب روی کاغذ ثابت می‌شود.

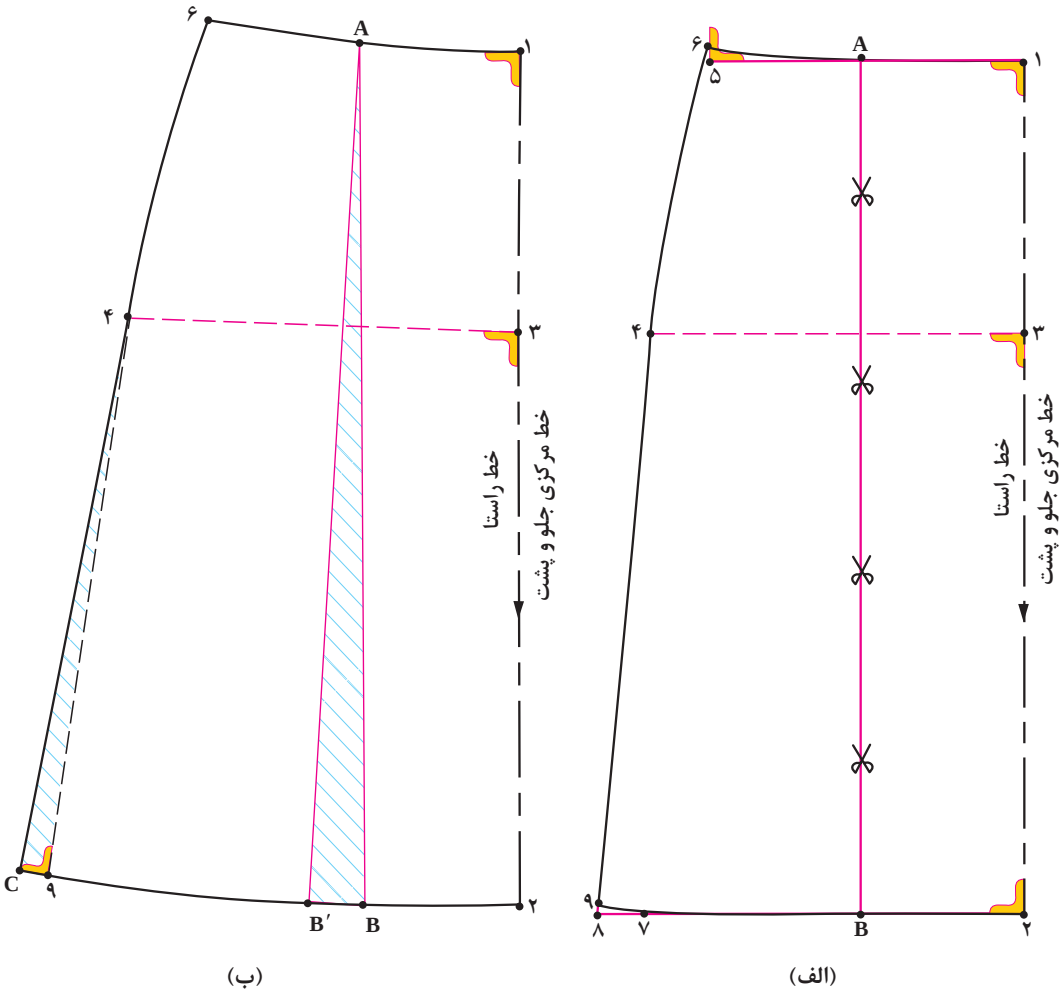
در قسمت پهلو، از نقطهٔ ۹ مقدار ۱/۲۵ سانتی‌متر (مقدار نصف اوزمانی که در داخل الگو لحاظ شده است) به سمت بیرون الگو اندازه‌گیری شده و نقطهٔ C مشخص می‌شود.

۹ ← C = ۱/۲۵ سانتی‌متر

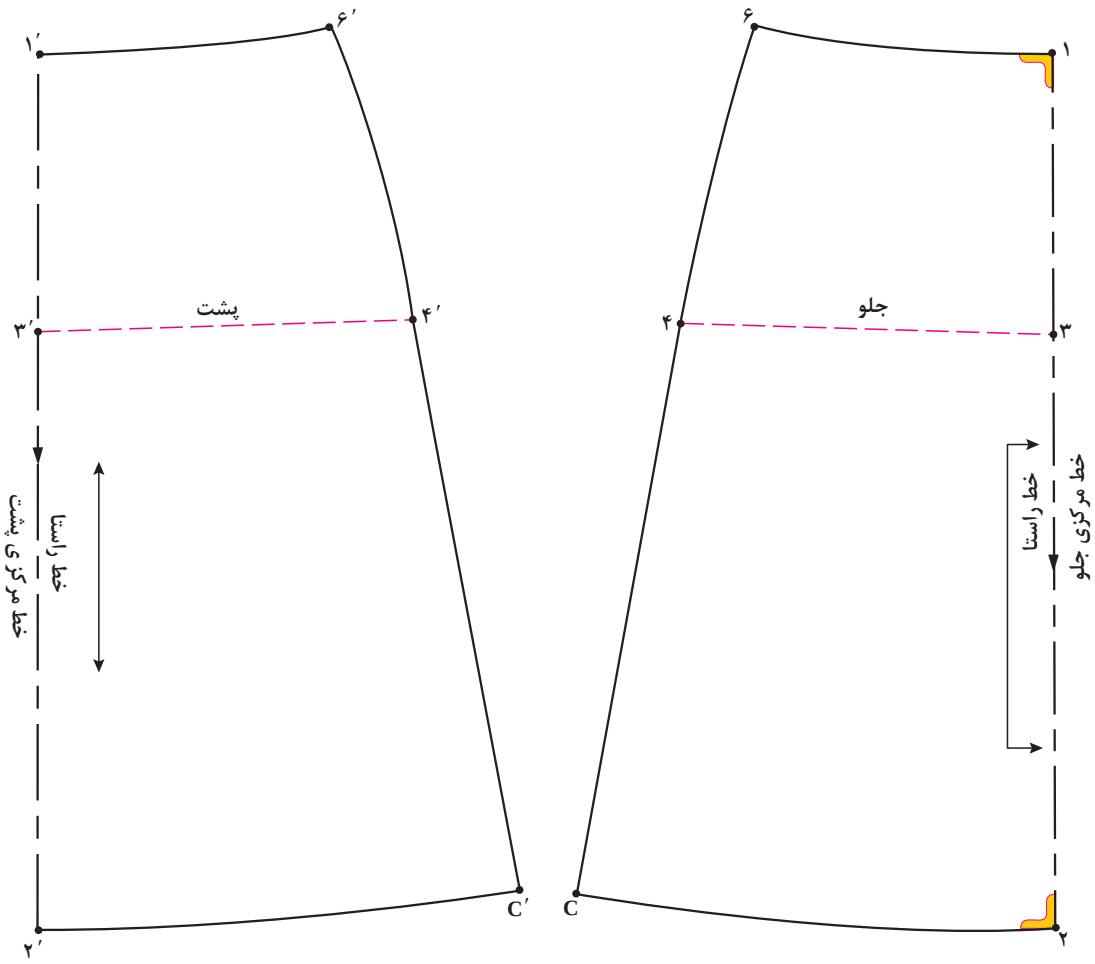
سپس نقطهٔ C با خطی صاف به نقطه ۴ متصل می‌شود.

در نهایت، با متصل کردن نقطهٔ C به نقطهٔ ۹ و همچنین نقطهٔ B' به نقطهٔ B فرم نهایی دامن فون پس از کنترل خطوط پهلو، تکمیل می‌شود.

از آنجا که در دامن کودک، الگوی جلو و پشت با یکدیگر همسان است، بنابراین باید از روی الگوی فون شده برای سمت دیگر الگو کپی‌برداری شود.

شکل ۸

شکل ۹ــ دامن فون

نکته

در هنگام الگوسازی، بهتر است خطوط فون به‌صورت نرم و پیوسته ترسیم شوند. در صورتی که پس از فون‌کردن الگو، در خط کمر شکستگی ایجاد شود، لازم است خط کمر با قوسی ملایم اصلاح و آرایش گردد تا تن‌خور مناسب‌تری ایجاد شود.

بحث و گفت‌وگو

نمونه‌هایی از تصاویر دامن‌های فون کودکانه را جمع‌آوری کنید. در گروه‌های کلاسی خود، این نمونه‌ها را از نظر جنس پارچه و فرم و تزیینات بررسی کنید. چه نوع تزیینات و چه جنس پارچه‌هایی در نمونه‌های بررسی شده کاربرد دارند؟ نتایج را در کلاس برای دوستان خود ارائه دهید.

فعالیت کارگاهی

با استفاده از الگوی دامن ساده، برای دو سن ۴ و ۸ سال دامن فون الگوسازی کرده و در پوشه کار قرار دهید.

دامن کمر چین‌دار

دامن کمر چین‌دار یکی از پرکاربردترین مدل‌های دامن در لباس کودک است. در این نوع دامن، حجم و گشادی دامن در قسمت کمر جمع شده و به‌وسیله چین، کش یا کمری به بالاتنه متصل، یا به صورت یک دامن مستقل استفاده می‌شود. این ویژگی باعث ایجاد راحتی، آزادی حرکت و ظاهر کودکانه در لباس می‌گردد.
دامن‌های کمر چین‌دار معمولاً با هدف افزایش حجم، سبکی و سهولت در پوشیدن طراحی می‌شوند و برای سنین پایین و لباس‌های روزمره یا مجلسی سبک بسیار مناسب هستند.

شکل ۱۰

فکر کنید

چرا در بسیاری از لباس‌های کودک، به‌جای دامن ساده از دامن کمر چین‌دار استفاده می‌شود؟

دامن کمر چین‌دار کودک به‌طور کلی به دو روش اصلی طراحی و اجرا می‌شود:

- دامن کمر چین‌دار بر اساس الگوی کلوش
- دامن کمر چین‌دار بر اساس الگوی تخت

دامن کمر چین‌دار بر اساس الگوی کلوش

در این روش، گشادی و حجم دامن تنها به وسیلهٔ چین‌های کمر ایجاد نمی‌شود، بلکه فرم هندسی الگوی کلوش نیز در ایجاد حجم نقش دارد. به همین دلیل، دامن کمر چین‌دار کلوش نسبت به دامن تخت، ریزش بهتر، حرکت آزادتر و حالت حجیم‌تری دارد.

ترسیم الگو

الگوی این دامن به‌صورت نیم‌کلوش یا تمام‌کلوش ترسیم می‌شود. شعاع کمر الگو بزرگ‌تر از دور کمر واقعی کودک در نظر گرفته می‌شود. (دو تا سه برابر دور کمر)
مقدار اضافه ایجاد شده در خط کمر، هنگام دوخت به اندازه دور کمر کودک جمع شده و چین می‌خورد. در این مدل دامن اندازه کمری حداقل باید به اندازه دور باسن باشد و کش داخل کمر به اندازه کمر کودک باشد.

شکل ۱۱

اندازه مورد نیاز:

سن: ۶ ساله

- **دور کمر:** ۵۴
- **قد دامن:** ۳۵

برای محاسبه مقدار کمر دور کمر در ۲ تا ۳ ضرب می‌شود.

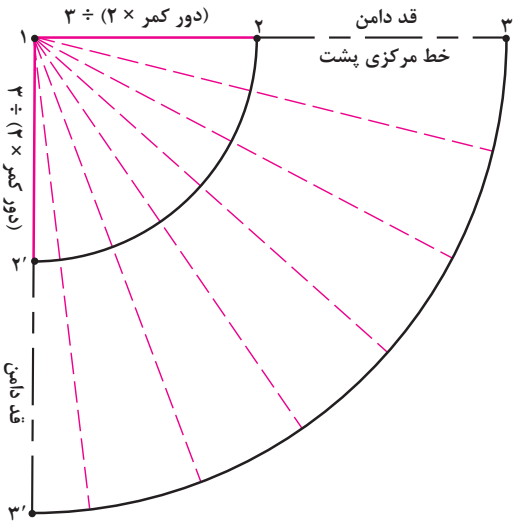
۵۴ × ۲ =۱۰۸

دور کمر حاصله تقسیم بر ۳ شده تا شعاع دایره به دست بیاید.

شعاع دایره کمر ۳۶ = ۳ ÷ ۱۰۸

نقطه ۱ تا ۲ و ۱ تا ۲′ = شعاع دایره کمر

۲ تا ۳ و ۲′ تا ۳′ = قد دامن + شعاع

شکل ۱۲

دامن کمر چین‌دار بر اساس الگوی تخت

شکل ۱۳

این نوع دامن برای لباس‌های روزمره کودک، لباس‌های خانگی و مدل‌هایی که نیاز به دوخت ساده‌تر دارند، بسیار کاربردی است.

در این روش، الگوی دامن به‌صورت راسته و بدون گشادشدگی هندسی ترسیم می‌شود و تمام حجم دامن فقط از طریق چین‌سازی در قسمت کمر ایجاد می‌گردد.

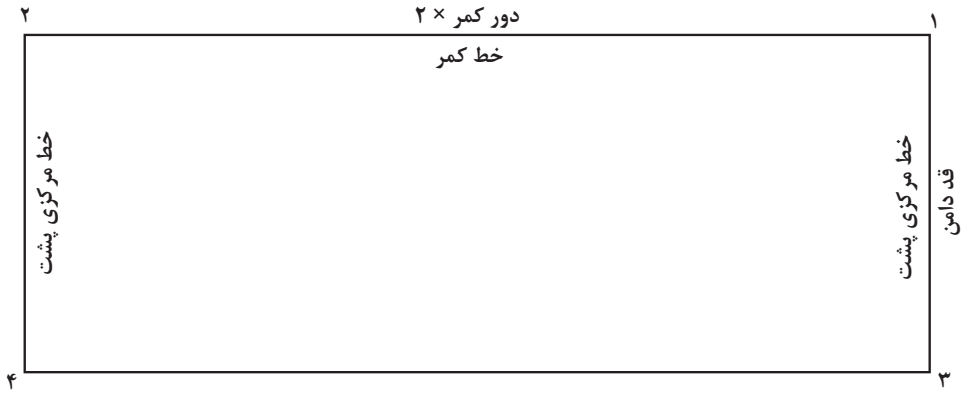
شکل ۱۴

- برای رسم این الگو دور کمر بر اساس مقدار چین، ۱/۵ تا ۴ برابر می‌شود. در تصویر مقابل حجم چین در مقیاس‌های متفاوت نشان داده شده است.
- خط پایین دامن صاف باقی می‌ماند.
- چین‌ها به‌طور یکنواخت در خط کمر پخش می‌شوند.

فرم الگو به شکل یک مستطیل است که عرض آن مقدار کمر با گشادی و طول آن مقدار قد دامن است.

نکته

در این مدل، حجم دامن کاملاً وابسته به مقدار چین در کمر است و فرم الگو ساده باقی می‌ماند و الگوی آن می‌تواند مستقیماً روی پارچه اجرا شود.

شکل ۱۵

فعالیت کارگاهی

اندازه‌های یک کودک ۴ ساله را در نظر بگیرید. دامن کلوش چین‌دار را با محاسبهٔ ۳ برابر چین و دامن چین‌دار تخت را با ۴ برابر چین رسم نمایید.

الگوی بالاتنه کودک

بالاتنه کودک نقش اصلی را در فرم کلی لباس و نحوهٔ قرارگیری آن روی بدن ایفا می‌کند و پایهٔ اتصال بخش‌های مهمی مانند آستین و یقه به شمار می‌آید. طراحی صحیح الگوی بالاتنه، نیازمند شناخت دقیق ویژگی‌های اندامی کودک، از جمله فرم شانه‌ها، موقعیت قفسه سینه و نحوهٔ قرارگیری خط کارور است. دقت در این مرحله، علاوه بر ایجاد راحتی در لباس، تأثیر مستقیمی بر زیبایی حلقه آستین و یقه خواهد داشت و زمینه‌ای مناسب برای طراحی مدل‌های متنوع لباس کودک را فراهم می‌کند.

شکل ۱۶

فکر کنید

چرا در طراحی بالاتنه کودک معمولاً از ساسون‌های بزرگ استفاده نمی‌شود؟

توجهات زیست‌محیطی

به‌کارگیری کاغذ الگوهایی که از الیاف بازیافتی تولید شده‌اند، مصرف چوب و آسیب به جنگل‌ها را کاهش می‌دهد. کاغذهای اضافه را در سطل مخصوص بازیافت جمع‌آوری کنید.

اندازه‌های مورد نیاز:

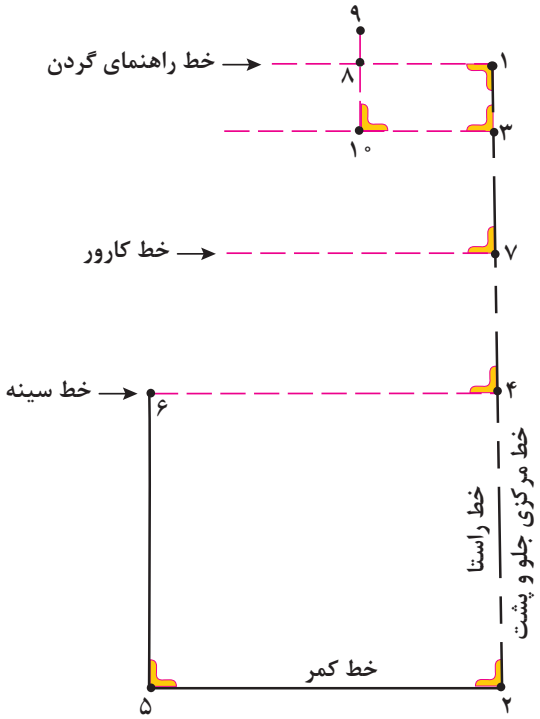
سن: ۵ سال، قد ۱۱۰ سانتی‌متر

- **قد بالاتنه پشت تا کمر:** ۲۶
- **قد بالاتنه جلو تا کمر:** ۲۳/۴۵
- **دور سینه:** ۵۸
- **کارور پشت:** ۲۳
- **کارور جلو:** ۲۲
- **سرشانه:** ۸/۷
- **دور گردن:** ۲۸/۲

شکل ۱۷

ترسیم الگوی بالاتنه کودک (۲ تا ۹ سال)

شکل ۱۸

ابتدا برای رسم الگو، از بالای کاغذ ۳ سانتی‌متر به سمت پایین و ۲ سانتی‌متر از سمت راست کاغذ علامت‌گذاری می‌شود، نقطه ۱ به‌دست می‌آید.

از نقطهٔ ۱ خطی عمود به اندازهٔ بلندی بالاتنهٔ پشت ترسیم شده و نقطهٔ ۲ مشخص می‌گردد.

۱ ← ۲ = قد بالاتنه پشت

از نقطهٔ ۲ به اندازهٔ قد بالاتنهٔ جلو بر روی همان خط به سمت بالا اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۳ تعیین می‌گردد.

۲ ← ۳ = قد بالاتنه جلو

برای تعیین خط سینه، از نقطهٔ ۲ به اندازهٔ مجموع قد بالاتنهٔ پشت و جلو تقسیم بر ۴ به سمت بالا حرکت کرده و نقطهٔ ۴ مشخص می‌شود.

$$۲ \rightarrow ۴ = \frac{\text{قد بالاتنه پشت} + \text{قد بالاتنه جلو}}{۴}$$

نقاط ۱، ۲، ۳ و ۴ با خط‌چین به سمت چپ گونیا می‌شود.

از نقاط ۲ و ۴ به اندازهٔ یک‌چهارم دور سینه به سمت چپ رفته و به ترتیب نقاط ۵ و ۶ مشخص می‌شوند. با اتصال این دو نقطه، خط پهلوی الگو ترسیم می‌گردد.

$$۲ \rightarrow ۵ \text{ و } ۴ \rightarrow ۶ = \frac{۱}{۴} \text{ دور سینه}$$

برای تعیین خط کارور، فاصلهٔ بین نقاط ۳ و ۴ نصف شده و عدد حاصل از نقطهٔ ۴ به سمت بالا اندازه‌گیری می‌شود تا نقطهٔ ۷ به دست آید. این نقطه نیز با خط‌چین به سمت چپ گونیا می‌شود.

$$۴ \rightarrow ۷ = \frac{۱}{۲} \text{ فاصله ۳ تا ۴}$$

از نقطهٔ ۱ به اندازهٔ یک ششم دور گردن به‌علاوهٔ ۸ میلی‌متر علامت‌گذاری شده و نقطهٔ ۸ مشخص می‌شود.

$$۱ \rightarrow ۸ = \frac{۱}{۶} \text{ دور گردن} + ۰/۸ \text{ سانتی‌متر}$$

از نقطهٔ ۸ به اندازهٔ یک‌چهارم فاصلهٔ ۱ تا ۸ به سمت بالا رفته و نقطهٔ ۹ تعیین می‌گردد.

$$۸ \rightarrow ۹ = \frac{۱}{۴} \text{ فاصله ۱ تا ۸}$$

از نقطهٔ ۳ به اندازهٔ فاصلهٔ ۱ تا ۸ به سمت چپ اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۱۰ به دست می‌آید.

$$۳ \rightarrow ۱۰ = ۱ \rightarrow ۸$$

توجهات زیست‌محیطی

الگوهای پایه نباید دور ریخته شوند. نگهداری آنها در پوشه باعث می‌شود برای سایزبندی‌های دیگر نیاز به مصرف کاغذ تازه نباشد.

فاصلهٔ بین نقاط ۱۰ و ۹ به سه قسمت مساوی تقسیم شده و از نقطهٔ ۱۰ به اندازهٔ یک قسمت به سمت بالا رفته تا نقطهٔ ۱۱ تعیین گردد.

$\frac{۱}{۳}$ فاصله ۹ تا ۱۰ = ۱۱ ← ۱۰

از نقطهٔ ۱۱ خطی به صورت خط‌چین به سمت چپ گونیا می‌شود. سپس ابتدای خط‌کش روی نقطهٔ ۹ قرار گرفته و اندازهٔ سرشانه به‌گونه‌ای تنظیم می‌شود که خط افقی ترسیم شده را قطع کند؛ در محل تقاطع، نقطهٔ ۱۲ به دست می‌آید.

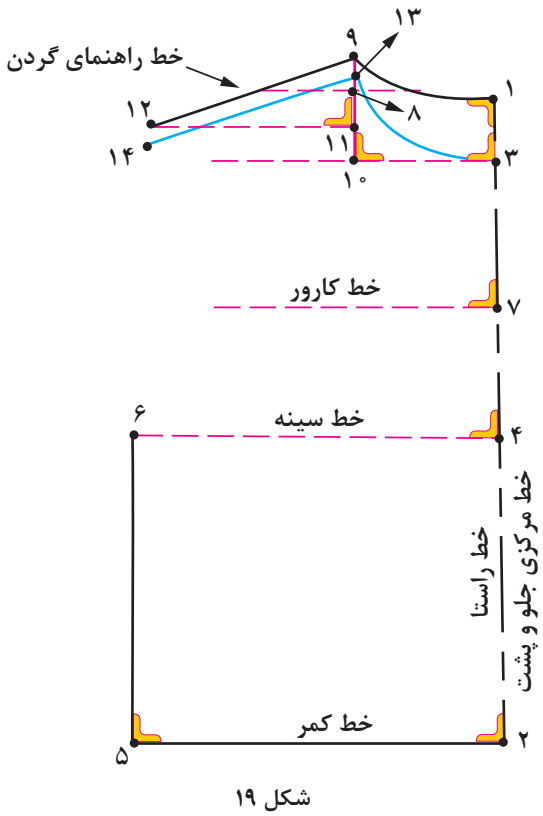
سرشانه = ۱۲ ← ۹

از نقطهٔ ۹ مقدار ۰/۵ سانتی‌متر به سمت پایین آمده و نقطهٔ ۱۳ مشخص می‌شود.

۰/۵ سانتی‌متر = ۱۳ ← ۹

سپس خطی موازی با خط ۹ تا ۱۲ ترسیم شده و اندازهٔ سرشانه از نقطهٔ ۱۳ روی این خط علامت‌گذاری می‌گردد تا نقطهٔ ۱۴ به دست آید.

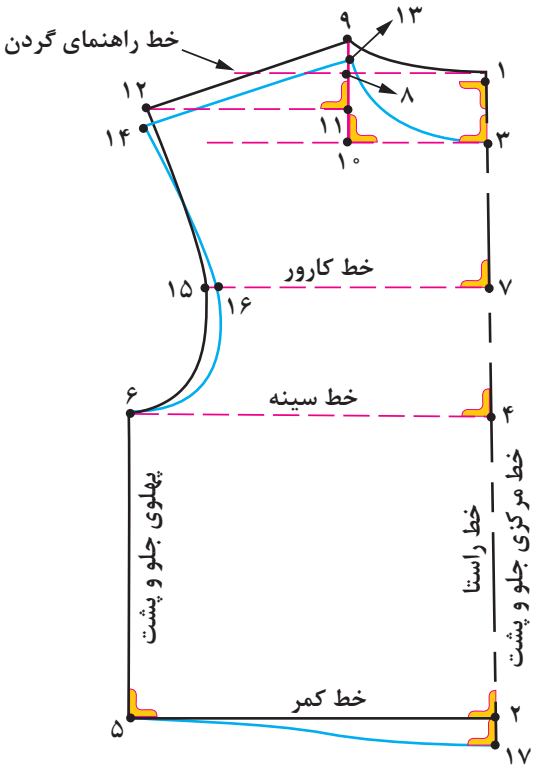
۹ تا ۱۲ = ۱۴ ← ۱۳

شکل ۱۹

نکته

اندازهٔ سرشانهٔ جلو و پشت در این الگو برابر در نظر گرفته می‌شود.

شکل ۲۰

از نقطهٔ ۷ به اندازهٔ یک دوم کارور پشت به سمت چپ حرکت کرده و نقطهٔ ۱۵ مشخص می‌شود. با اتصال نقاط ۱۲، ۱۵ و ۶ به صورت منحنی، فرم حلقهٔ آستین پشت ترسیم می‌گردد.

$\frac{۱}{۲}$ کارور پشت = ۱۵ ← ۷

برای ترسیم یقهٔ پشت، نقطهٔ ۹ به نقطهٔ ۱ با منحنی ملایم رسم می‌شود.

از نقطهٔ ۷ به اندازهٔ یک‌دوم کارور جلو به سمت چپ رفته و نقطهٔ ۱۶ تعیین می‌شود. با اتصال نقاط ۱۴، ۱۶ و ۶، فرم حلقهٔ آستین جلو ترسیم می‌گردد.

$\frac{۱}{۲}$ کارور جلو = ۱۶ ← ۷

برای ترسیم یقهٔ جلو، از نقطهٔ ۱۳ منحنی مطابق تصویر به نقطه ۳ رسم می‌شود؛ به‌گونه‌ای که ابتدا و انتهای منحنی نسبت به خطوط اطراف گونیا باشد.

در قسمت لبه الگو، از نقطهٔ ۲، مقدار ۱ سانتی‌متر به سمت پایین رفته تا نقطهٔ ۱۷ حاصل شود سپس از نقاط ۱۷ و ۵ به اندازهٔ ۲ تا ۳ سانتی‌متر به صورت افقی به سمت داخل الگوی گونیا حرکت کرده و با منحنی ملایم به لبهٔ کمر الگوی جلو ترسیم می‌شود.

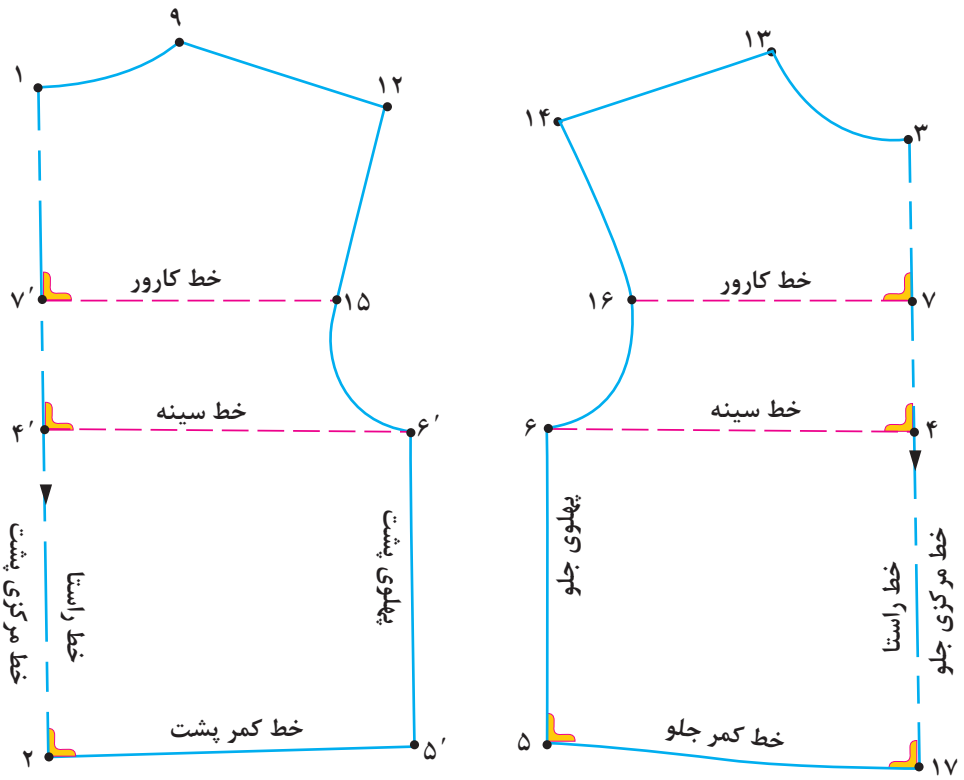
۱ سانتی‌متر = ۱۷ ← ۲

خط کمر الگوی پشت، همان خط ۲ و ۵ خواهد بود.

پس از تکمیل الگوی جلو و پشت، برای مدل‌سازی و اعمال آزادی‌های لازم، الگوی جلو با کاغذ پوستی کپی شده و به صورت آینه‌ای در کنار الگوی پشت قرار می‌گیرد.

نکته

در این الگو، تفاوت میان قسمت جلو و پشت تنها در خطوط کارور و فرم یقه و لبهٔ کمر مشاهده می‌شود؛ سایر بخش‌ها از نظر ساختار و ابعاد، مشابه یکدیگر ترسیم می‌گردند.

شکل ۲۱

توجهات زیست‌محیطی

خط‌کش‌های فلزی، گونیاهای مقاوم و مدادهای چندبار تراش، جایگزین مناسبی برای ابزار کم‌دوام و پلاستیکی هستند. ابزارهای بادوام به میزان قابل‌توجهی از تولید زباله جلوگیری می‌کنند.

فعالیت کارگاهی

با استفاده از سایز کودک ۸ ساله، الگوی بالاتنه را ترسیم کنید و پس از تکمیل، الگوی پشت و جلو را از یکدیگر جدا نموده و علائم خطوط راهنما روی آن اعمال شود و پس از تأیید هنرآموز در پوشه کار قرار گیرد.

ایجاد آزادی در الگوی پایه (جلو و پشت)

برای ایجاد آزادی مناسب در الگوی اولیه در جلو و پشت لازم است تغییراتی ایجاد شود.

به این منظور، در الگوی جلو از نقطهٔ ۳ مقدار ۰/۷۵ سانتی‌متر به سمت پایین آماده و نقطه A مشخص می‌گردد.

۰/۷۵ سانتی‌متر= A ← ۳

در الگوی پشت از نقطهٔ ۱ مقدار ۱ میلی‌متر به سمت پایین آمده و نقطه A′ تعیین می‌شود.

۱ میلی‌متر = A′ ← ۱

در قسمت سرشانه در الگوی جلو و پشت، از نقاط ۱۳ و ۹ مقدار ۰/۲۵ سانتی‌متر به سمت داخل سرشانه علامت زده و نقاط B و B′ مشخص می‌گردند.

۰/۲۵ سانتی‌متر = B′ ← ۹ و B ← ۱۳

سپس با اتصال نقطه A به B در جلو و نقطه A′ به B′ در پشت، هلال یقه طراحی و تکمیل می‌شود.

در قسمت حلقه آستین جلو و پشت، از نقاط ۱۴ و ۱۲ به مقدار ۰/۲۵ تا ۰/۷۵ سانتی‌متر خارج شده و نقاط C و C′ مشخص می‌شوند.

۰/۲۵ تا ۰/۷۵ سانتی‌متر = C′ ← ۱۲و C ← ۱۴

فاصلهٔ بین B تا C و B′ تا C′ به‌عنوان خط سرشانه الگو در نظر گرفته می‌شود.

در ناحیهٔ کارور، از نقاط ۱۵ و ۱۶ مقدار ۰/۷۵ سانتی‌متر تا ۱/۲۵ سانتی‌متر خارج شده و نقاط D و D′ تعیین می‌گردند.

۰/۷۵ سانتی‌متر تا ۱/۲۵ سانتی‌متر = D′ ← ۱۵ و D ← ۱۶

در قسمت پهلو، از نقاط ۶ و ۶′ مقدار ۱/۵ تا ۲/۵ سانتی‌متر به سمت پایین آمده و نقاط E و E′ مشخص می‌شوند.

۱/۵ تا ۲/۵ سانتی‌متر= E′ ← ۶′ و E ← ۶

سپس از نقاط E و E′ با گونیا به‌صورت افقی (موازی با خط سینه)، مقدار ۱/۵ تا ۲/۵ سانتی‌متر خارج شده و نقاط F و F′ تعیین می‌گردند.

۱/۵ تا ۲/۵ سانتی‌متر = F′ ← E′ و F ← E

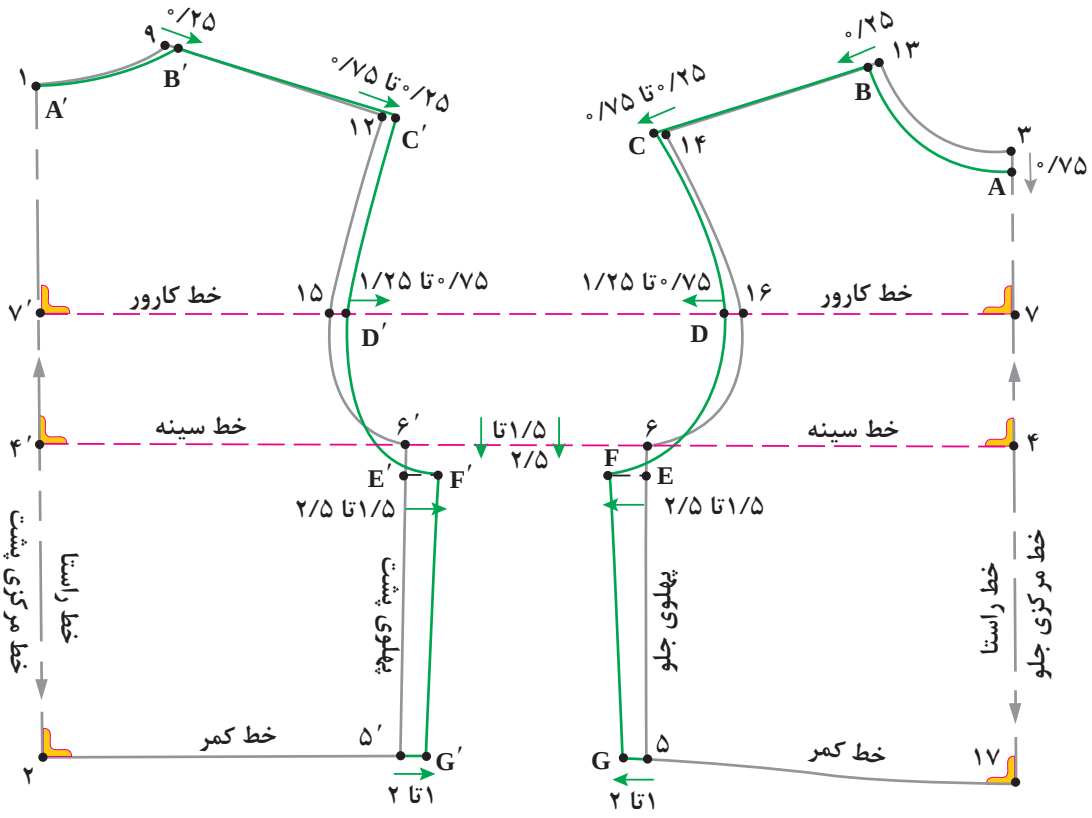
در ادامه، با اتصال نقطه F به D و C، فرم حلقه آستین جلو تکمیل می‌شود.

همچنین با اتصال نقطه F′ به D′ و C′ فرم حلقه آستین پشت طراحی می‌گردد.

از نقاط ۵ و ۵′ به‌صورت افقی نیز مقدار ۱ تا ۲ سانتی‌متر خارج شده و نقاط G و G′ مشخص می‌شوند.

۱ تا ۲ سانتی‌متر = G′ ← ۵′ و G ← ۵

سپس نقاط F به G و F′ به G′ با خطی صاف متصل می‌گردند.

شکل ۲۲

نکته

مقادیر حداقل و حداکثری آزادی که در این مبحث ذکر شده است، با توجه به مدل لباس، سایز کودک، نوع اندام و جنس پارچه قابل تغییر می‌باشد. در کودکان درشت‌اندام‌تر، مقدار آزادی افزایش می‌یابد و هرچه پارچه ضخیم‌تر بوده یا لباس برای فصل‌های سرد مانند پاییز و زمستان طراحی شود، استفاده از مقادیر بالاتر توصیه می‌گردد.

الگوی اساس آستین

بدن کودک مدام در حال حرکت، بازی و تغییر است، بنابراین آستین باید طوری طراحی شود که همراه بدن باشد، نه مانع آن. کاپ آستین کوتاه‌تر، قوس نرم‌تر و آزادی حرکتی بیشتر از ویژگی‌های اصلی الگوی آستین کودک به شمار می‌آید.

شکل ۲۳

در طراحی آستین کودک، رعایت آزادی مناسب در حلقه و بازو اهمیت زیادی دارد؛ زیرا کوچک‌ترین محدودیت حرکتی به‌سرعت خود را نشان می‌دهد. آستین باید هم‌زمان خوش‌فرم، راحت و هماهنگ با الگوی بالاتنه باشد تا هنگام پوشیدن، شانه و بازو بدون کشیدگی یا چین‌نامنظم در جای خود بنشینند.

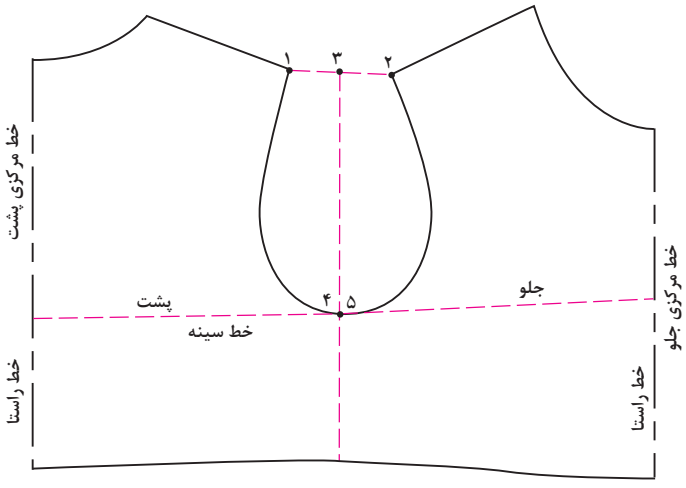
فکر کنید

آستین یک لباس می‌تواند شبیه چیزی از طبیعت (مثل گل، ابر یا موج) باشد. چه اشکالی به ذهن شما می‌رسد؟

برای ترسیم الگوی آستین کودک، ابتدا لازم است اندازه‌ها از روی الگوی بالاتنهٔ آزاد گرفته شود.

دور حلقه آستین: مجموع هلال حلقه جلو و پشت از الگوی بالاتنه به دست می‌آید، ۱ تا ۴ و ۲ تا ۵.

بلندی حلقه: حلقه جلو و پشت در کنار یکدیگر قرار داده شده و با اتصال خط سرشانه جلو و پشت و امتداد خط پهلو به‌وسیلهٔ یک خط صاف، فاصلهٔ عمودی به‌دست‌آمده به عنوان بلندی حلقه در نظر گرفته می‌شود، ۳ تا ۴.

شکل ۲۴

اندازه‌های مورد نیاز:

سن: ۵ سال، قد ۱۱۰ سانتی‌متر

- **بلندی حلقه آستین:** ۱۳
- **دور حلقهٔ آستین پشت و جلو:** ۳۳/۵
- **قد آستین:** ۳۸
- **دور بازو:** ۱۸

در ابتدا از بالای کاغذ مقدار ۲ سانتی‌متر و از لبهٔ راست کاغذ حدود ۱۵ تا ۲۰ سانتی‌متر فاصله گرفته و نقطهٔ ۱ مشخص می‌گردد. از این نقطه، خطی عمود به سمت پایین رسم می‌شود. سپس از نقطهٔ ۱ به اندازهٔ قد آستین پایین آمده و نقطهٔ ۲ تعیین می‌گردد.

قد آستین = ۲ ← ۱

از نقطهٔ ۱ به اندازهٔ بلندی حلقه آستین منهای یک پنجم بلندی حلقه آستین به سمت پایین اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۳ مشخص می‌شود.

بلندی حلقه آستین ـ $\frac{۱}{۵}$ بلندی حلقه آستین = ۳ ← ۱

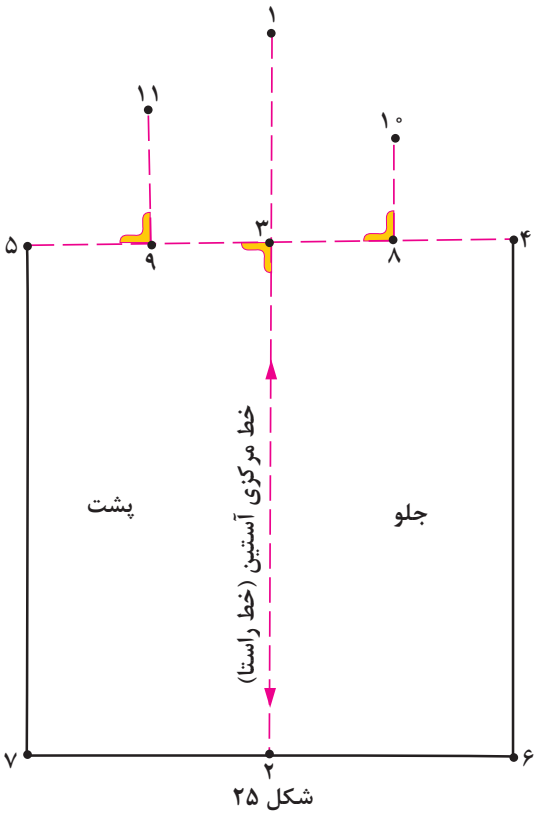
از نقاط ۲ و ۳ خطوط افقی به طرفین گونیا می‌شود. خط ۱ تا ۲، خط مرکز آستین می‌باشد.

به اندازه یک دوم دور مجموع حلقه آستین منهای یک پنجم مجموع دور حلقه آستین از نقطه ۳ به سمت راست و چپ گونیا شده، نقاط ۴ و ۵ مشخص می‌گردد.

$\frac{۱}{۲}$ مجموع حلقه آستین - $\frac{۱}{۵}$ مجموع حلقه آستین = ۳ تا ۴ و ۳ تا ۵

به اندازهٔ نقاط ۳ تا ۴ و ۳ تا ۵ از طرفین نقطهٔ ۲ در لبهٔ آستین خارج شده، نقاط ۶ و ۷ مشخص می‌گردد.

۴ ← ۳ = ۷ ← ۲ و ۶ ← ۲

شکل ۲۵

فاصلهٔ بین نقاط ۳ و ۴ نصف شده و نقطهٔ ۸ مشخص می‌شود. همین مقدار از نقطهٔ ۳ به سمت چپ اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۹ تعیین می‌گردد. از نقاط ۸ و ۹ خطوطی عمودی به صورت خط‌چین به سمت بالا ترسیم می‌شود.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۳ تا ۴ = ۹ ← ۳ و ۸ ← ۳

از نقطهٔ ۸ روی خط عمودی رسم‌شده به اندازهٔ نصف فاصلهٔ ۱ تا ۳ به سمت بالا رفته و نقطهٔ شمارهٔ ۱۰ مشخص می‌گردد.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۱ تا ۳ = ۱۰ ← ۸

از نقطهٔ ۹ نیز به اندازهٔ دو سوم فاصلهٔ ۱ تا ۳ به سمت بالا حرکت شده و نقطهٔ شمارهٔ ۱۱ به دست می‌آید.

$\frac{۲}{۳}$ فاصله ۱ تا ۳ = ۱۱ ← ۹

با خطی صاف و به‌صورت خط‌چین نقطهٔ ۱ به نقطهٔ ۱۰ و ۱۰ به ۴ متصل می‌شود. نقطهٔ ۱۲ در یک دوم نقطه ۱ تا ۱۰ قرار دارد.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۱ تا ۱۰ = ۱۲

از نقطهٔ ۱۲ مقدار ۱ سانتی‌متر به سمت بیرون الگو عمود می‌شود و نقطهٔ ۱۳ مشخص می‌گردد.

۱ سانتی‌متر = ۱۳ ← ۱۲

نقطهٔ ۱۴ در یک دوم خط ۱۰ تا ۴ قرار دارد.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۱۰ تا ۴ = ۱۴

از نقطهٔ ۱۴ مقدار ۱ سانتی‌متر به سمت داخل الگو عمود کرده و نقطهٔ ۱۵ مشخص می‌شود.

۱ سانتی‌متر = ۱۵ ← ۱۴

با اتصال نقاط ۱ به ۱۳، ۱۳ به ۱۰، ۱۰ به ۱۵ و در نهایت ۱۵ به ۴ به وسیله خط‌کش منحنی، فرم کاپ جلوی آستین ترسیم می‌شود.

برای ترسیم حلقهٔ پشت آستین، ابتدا نقطهٔ ۱۱ به نقطهٔ ۵ با خطی صاف و به صورت خط‌چین متصل می‌گردد. سپس یک‌سوم فاصلهٔ بین نقاط ۵ و ۱۱ محاسبه شده و از نقطهٔ ۵ روی این خط علامت‌گذاری می‌شود تا نقطهٔ ۱۶ مشخص گردد.

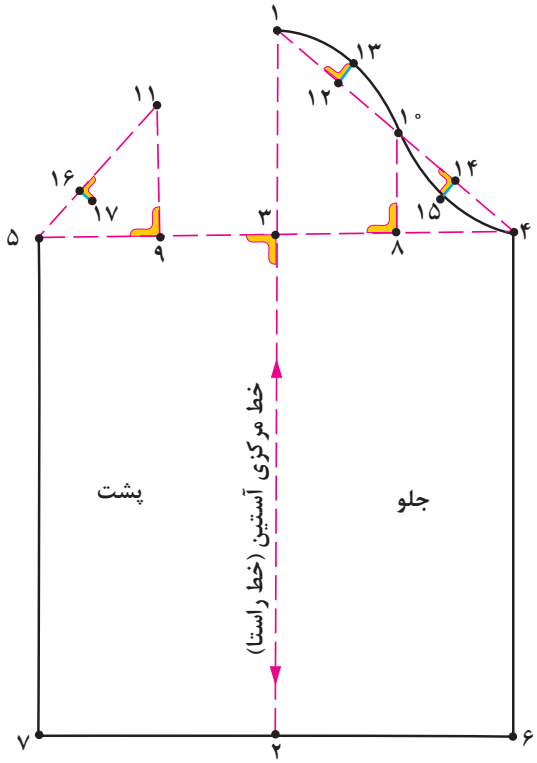
$\frac{۱}{۳}$ فاصله ۱۱ تا ۵ = ۱۶ ← ۵

از نقطهٔ ۱۶ مقدار ۰/۷۵ سانتی‌متر به سمت داخل الگو عمود کرده و نقطهٔ ۱۷ تعیین می‌شود.

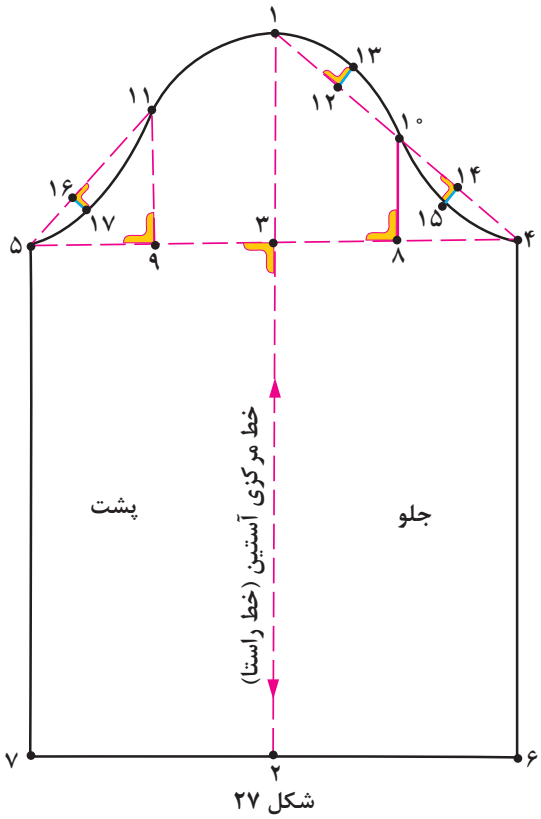
۰/۷۵ سانتی‌متر = ۱۷ ← ۱۶

در پایان، با اتصال نقاط ۱ به ۱۱، ۱۱ به ۱۷ و ۱۷ به ۵ به صورت منحنی، فرم حلقهٔ پشت آستین مانند تصویر تکمیل می‌گردد.

کاپ آستین کنترل می‌شود این اندازه باید با حلقهٔ بالاتنه برابر یا حدود ۲ الی ۳ سانتی‌متر بیشتر باشد.

شکل ۲۶

شکل ۲۷

نکته

خط ۴ تا ۵ باید از اندازهٔ دور بازوی کودک، به اضافهٔ آزادی باشد.

فعالیت کارگاهی

با توجه به بالاتنهٔ رسم شده، آستین آن را نیز رسم نمایید.

پیراهن بدون درز کمر

شکل ۲۸

در طراحی و الگوسازی لباس، یکی از روش‌های پرکاربرد، رسم الگوی پیراهن بدون برش در خط کمر است. در این روش فرم دامن به‌گونه‌ای طراحی می‌شود که بدون ایجاد برش یا پیلی در ناحیه کمر، به بالاتنه متصل می‌شود. این تکنیک باعث یکدست ماندن خط کمر و در عین حال ایجاد فرم زیبا و کنترل‌شده در پایین دامن می‌شود.

برای اجرای این مدل، ابتدا الگوی پایه بالاتنه با میزان آزادی مناسب ترسیم شده و سپس با استفاده از اندازه‌های استاندارد و خطوط کمکی، تغییرات لازم بر روی الگو اعمال می‌گردد تا فرم نهایی پیراهن شکل بگیرد. رعایت دقت در اندازه‌گیری و ترسیم خطوط عمود و گونیا در این مرحله اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا فرم نهایی لبه لباس وابسته به همین محاسبات است.

فکر کنید

- چرا در برخی طراحی‌ها، پیراهن بدون برش درز کمر انتخاب می‌شود؟ این نوع طراحی چه تأثیری بر راحتی لباس دارد؟
- آیا پیراهن بدون درز کمر برای همه نوع پارچه مناسب است؟ چه ویژگی‌هایی در پارچه باید در نظر گرفته شود؟

رسم الگوی پیراهن بدون درز کمر

ترسیم الگوی پشت: برروی الگوی کپی شدهٔ بالاتنه با آزادی، از نقطه ۲ به اندازه قد دامن به سمت پایین حرکت کرده و نقطه O مشخص می‌شود.

۲ ← O = قد دامن

از نقطه ۲، به اندازه بلندی باسن پایین آمده تا نقطه P تعیین شود.

۲ ← P = بلندی باسن

از نقاط O و P به سمت راست به صورت گونیا و خط چین رسم می‌شود.

از نقطه P به اندازه یک چهارم دور باسن به اضافه ۲ تا ۳ سانتی‌متر علامت زده تا نقطه W مشخص شود.

$P \rightarrow W = \frac{۱}{۴}$ دور باسن + ۲ تا ۳ سانتی‌متر

نکته

برای کودک ۲ ساله: ۲ سانتی‌متر
برای کودک ۳ تا ۴ ساله: ۲/۵ سانتی‌متر
برای کودک ۵ تا ۹ ساله: ۳سانتی‌متر

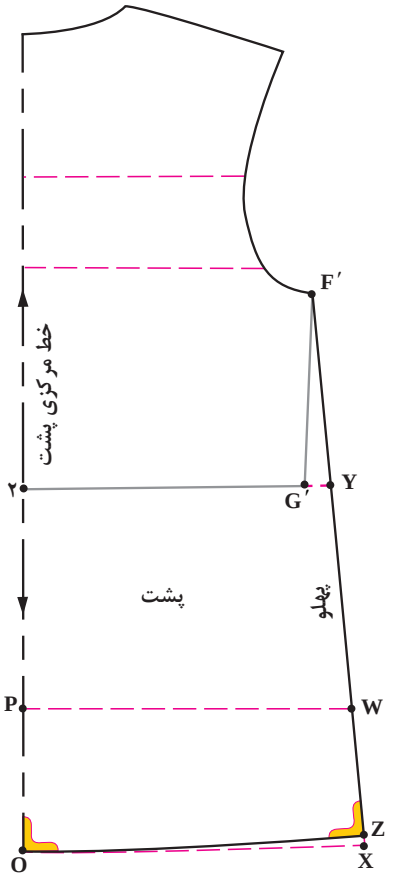
از نقطه F′ خطی صاف به نقطه W رسم کرده و ادامه می‌دهیم تا لبه دامن را قطع کند؛ محل تقاطع نقطه X نامیده می‌شود.

خط کمر در قسمت پهلو امتداد داده شده و نقطه جدید Y می‌باشد.

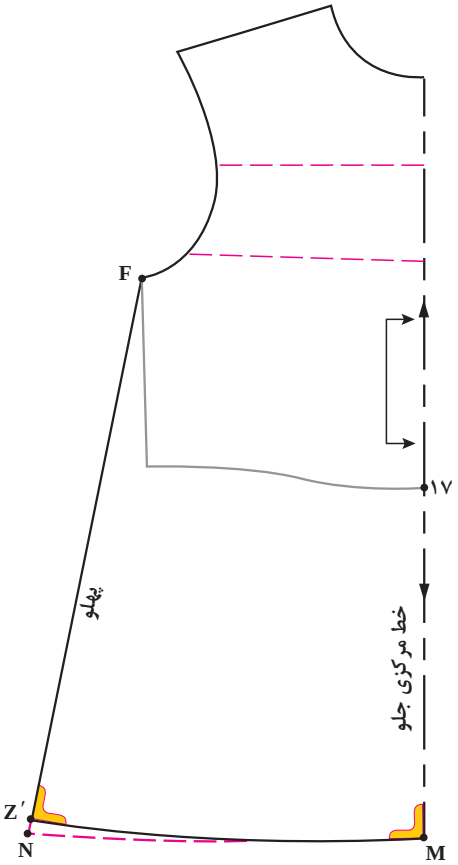
فاصله نقطه ۲ تا O اندازه‌گیری شده و همین مقدار را از نقطه Y به سمت X علامت می‌زنیم تا نقطه Z مشخص شود.

۲ ← O = Y ← Z

با گونیا از نقطه Z خطی عمود بر خط پهلو رسم کرده تا لبه دامن را قطع کند. در نهایت با آرایش خط، فرم صحیح لبه دامن ترسیم می‌شود.

شکل ۲۹

شکل ۳۰

ترسیم الگوی جلو: از نقطه ۱۷ به اندازه فاصله ۲ تا O پایین آمده تا نقطه M مشخص شود.

$۱۷ \rightarrow M = ۲ \rightarrow O$

از نقطه M خطی به صورت خط چین به سمت چپ رسم می‌کنیم تا خط موقت لبه دامن مشخص شود.

از نقطه M به اندازه فاصله O تا X به اضافه ۲/۵ تا ۳ سانتی‌متر به سمت چپ رفته تا نقطه N تعیین شود.

$M \rightarrow N =$ ۳ سانتی‌متر تا ۲/۵ + X تا O

نکته

برای کودک ۲ تا ۴ ساله: ۲/۵ سانتی‌متر
برای کودک ۵ تا ۹ ساله: ۳سانتی‌متر

نقطه F با خطی صاف به نقطه N وصل می‌شود.

فاصله F′ تا Z اندازه‌گیری شده و همان مقدار را از نقطه F به سمت N علامت می‌زنیم تا نقطه Z′ به دست آید.

$F' \rightarrow Z = F \rightarrow Z'$

با قرار دادن یک ضلع گونیا روی خط پهلوی جلو و مرکز آن روی نقطه Z′ خطی رسم می‌کنیم تا لبه دامن را قطع کند.

در پایان با آرایش خط به صورت منحنی، فرم نهایی لبه دامن طراحی می‌شود.

فعالیت کارگاهی

- الگوی پایه بالاتنه را با اندازه دلخواه رسم کنید و مراحل الگوسازی پیراهن بدون برش کمر را روی آن اجرا نمایید.
- بررسی کنید اگر مقدار ۲ تا ۳ سانتی‌متر افزایش در پهلو را حذف کنید، فرم نهایی لبه لباس چه تغییری خواهد کرد؟

پیراهن والان‌دار با آستین باله‌ای

شکل ۳۱

پیراهن والان‌دار یکی از مدل‌های پرطرف‌دار در پوشاک کودک است که به دلیل ایجاد حجم، حرکت و لطافت در پایین لباس، جلوه‌ای شاد و کودکانه دارد. در این مدل، دامن به چند بخش افقی تقسیم می‌شود و هر بخش با میزان چین مشخص به بخش بالایی متصل می‌گردد. نتیجه این کار، ایجاد حالت لایه‌لایه و پف ملایم در لباس است.

در الگوسازی این مدل، پایه کار همان الگوی پیراهن آستین حلقه‌ای است. ابتدا تغییرات مربوط به دکمه‌خور و سجاف در قسمت پشت اعمال می‌شود، سپس با تعیین محل برش‌های افقی، الگو به چند قسمت تقسیم می‌گردد. پس از آن برای هر طبقه، مستطیل‌هایی با عرض بیشتر (معمولاً ۱/۵ تا ۴ برابر عرض اصلی الگو) طراحی می‌شود تا چین مورد نظر ایجاد گردد.

فکر کنید

- اگر طول طبقات مساوی در نظر گرفته شود، ظاهر لباس چه تفاوتی با حالتی دارد که طبقه پایین بلندتر طراحی شود؟
- در صورت استفاده از پارچه ضخیم برای طبقات، آیا مقدار چین باید تغییر کند؟ چرا؟

الگوسازی پیراهن طبقه‌ای

برای مدل‌سازی پیراهن طبقه‌ای از الگوی پایه پیراهن بدون درز کمر استفاده می‌شود. سپس تغییرات لازم برای ایجاد قسمت دکمه‌خور و طبقات دامن روی الگو اعمال می‌گردد.

طراحی یقه و حلقه جلو

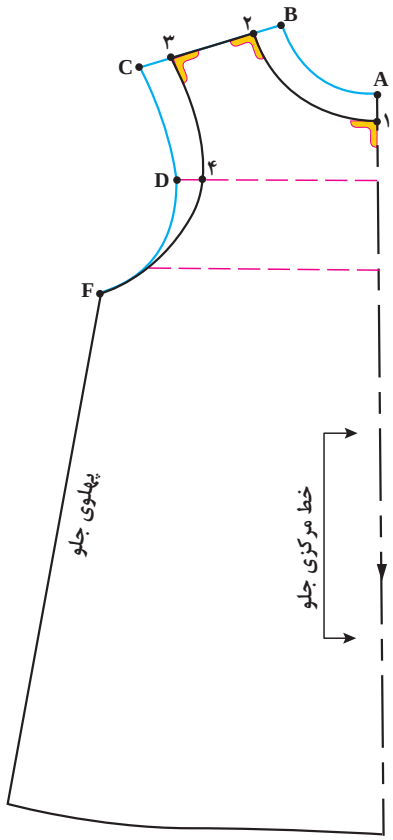
در قسمت جلو، از نقطه A به اندازه بازی یقه (در اینجا ۲ سانتی‌متر) به سمت پایین اندازه‌گیری شده و نقطه ۱ مشخص می‌شود.

A → ۱ = ۲ سانتی‌متر بازی یقه

از نقطه B به اندازه بازی یقه در سرشانه (در اینجا ۲ سانتی‌متر) به سمت انتهای سرشانه اندازه‌گیری شده و نقطه ۲ مشخص می‌شود.

B → ۲ = ۲ سانتی‌متر بازی یقه

سپس با اتصال نقطه ۱ به نقطه ۲، فرم هلال یقه جلو ترسیم می‌گردد.

شکل ۳۲

نکته

باید توجه داشته باشید که در ترسیم هلال حلقهٔ یقه ابتدا و انتهای قوس باید به صورت گونیا رسم شوند:

- نقطه ۱ گونیا شده با خط مرکزی جلو
- نقطه ۲ گونیا شده با خط سرشانه

از نقطه ۲ روی سرشانه، مقدار پهنای سرشانه دلخواه (در اینجا ۴ سانتی‌متر) اندازه‌گیری شده و نقطه ۳ مشخص می‌شود.

۲ → ۳ = ۴ سانتی‌متر پهنای سرشانه

در قسمت حلقه آستین جلو، از نقطه D روی خط کارور، مقدار ۱/۵ سانتی‌متر به سمت راست رفته و نقطه ۴ تعیین می‌شود.

D → ۴ = ۱/۵ سانتی‌متر

سپس با اتصال نقاط ۳ به ۴ و ۴ به F، فرم حلقه آستین جلو تکمیل می‌گردد.

نقطه ۳ باید به اندازه ۱ تا ۱/۵ سانتی‌متر به صورت گونیایی با خط سرشانه اصلاح شود تا فرم حلقه طبیعی‌تر گردد.

طراحی یقه و حلقه پشت

در الگوی پشت، از نقطه A′ به اندازه ۱ سانتی‌متر پایین آمده و نقطه ۵ مشخص می‌شود.

A′ → ۵ = ۱ سانتی‌متر بازی یقه

این مقدار بازی یقه پشت در لباس‌های حلقه‌ای مرسوم است، اما بسته به مدل می‌توان آن را تغییر داد.

در قسمت سرشانه، از نقطه B′ به اندازه فاصله B تا ۲ به سمت راست اندازه‌گیری شده و نقطه ۶ مشخص می‌شود.

B′ → ۶ = ۲ → B

با اتصال نقاط ۵ و ۶، فرم هلال یقه پشت طراحی می‌شود.

از نقطه ۶ به اندازه فاصله ۲ تا ۳ در الگوی جلو روی سرشانه علامت زده شده و نقطه ۷ مشخص می‌شود.

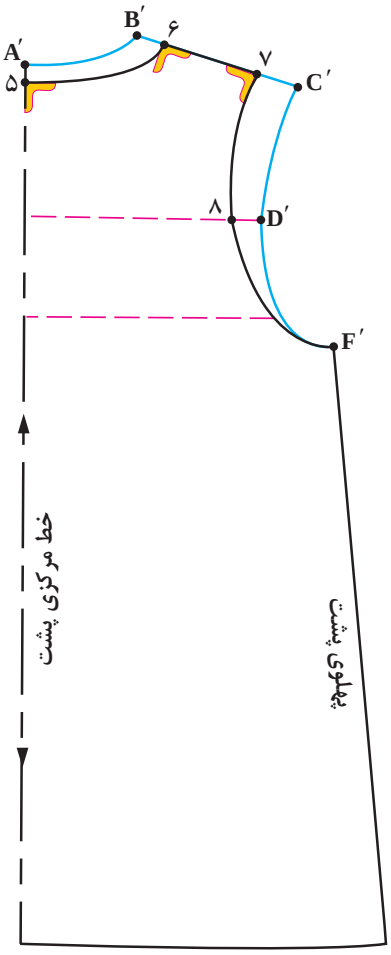
۶ → ۷ = ۲ → ۳

در حلقه آستین پشت، از نقطه D′ مقدار ۱/۵ سانتی‌متر به سمت چپ رفته و نقطه ۸ تعیین می‌شود.

D′ → ۸ = ۱/۵ سانتی‌متر

سپس با اتصال نقاط ۷ به ۸ و ۸ به F′، فرم حلقه پشت کامل می‌شود.

نقطه ۷ نیز باید ۱ تا ۱/۵ سانتی‌متر به صورت گونیایی با خط سرشانه اصلاح گردد.

شکل ۳۳

طراحی دکمه‌خور و سجاف

در قسمت جلو

از نقطه ۱ مقدار ۴ تا ۶ سانتی‌متر به سمت پایین آمده و نقطه ۹ مشخص می‌شود.

۱ → ۹ = ۴ تا ۶ سانتی‌متر

در پهلو از نقطه F مقدار ۴ تا ۶ سانتی‌متر پایین آمده و نقطه ۱۰ تعیین می‌شود.

F → ۱۰ = ۴ تا ۶ سانتی‌متر

نقاط ۹ تا ۱۰ با خط‌چین به صورت منحنی ملایم رسم می‌شود. ابتدا و انتهای خطوط سجاف باید عمود بر خطوط کناری باشند.

در قسمت پشت

از نقطه F′ به اندازه فاصله F تا ۱۰ پایین آمده و نقطه ۱۱ مشخص می‌شود.

F′ → ۱۱ = F → ۱۰

از نقطه ۵ مقدار ۱ سانتی‌متر به سمت چپ رفته تا محل روی‌هم‌گرد و دکمه‌خور مشخص شود. نقطه ۱۳ نام‌گذاری می‌شود.

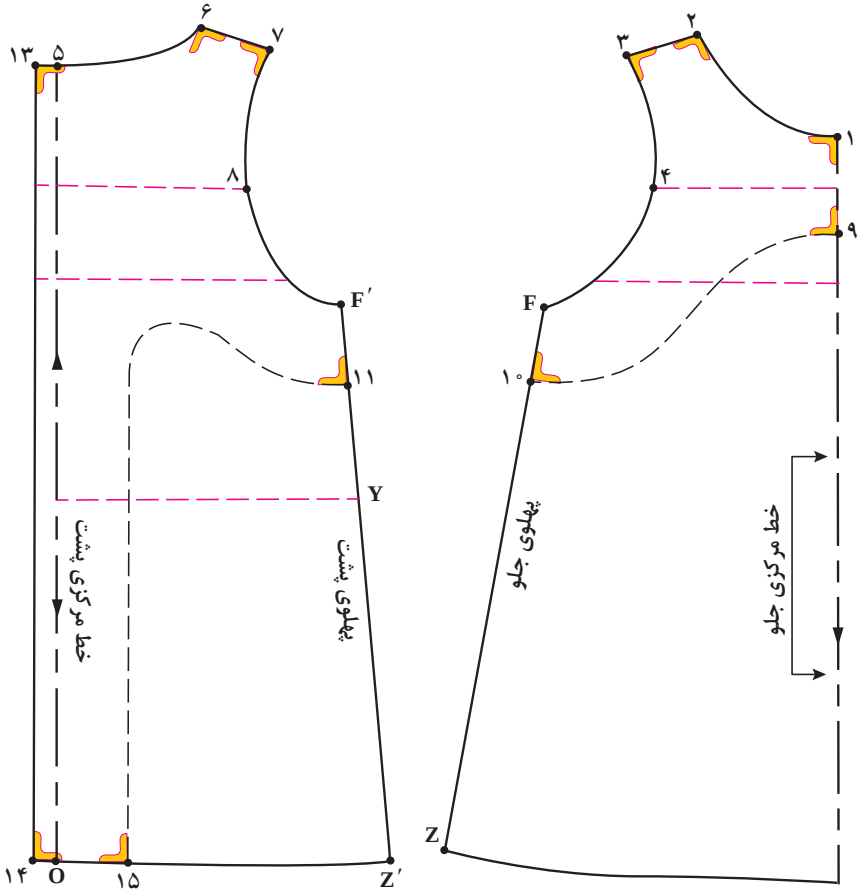
۱ سانتی‌متر = ۱۳ ← ۵

از نقطه ۱۳ خطی عمود و موازی با خط مرکزی پشت به سمت پایین ترسیم می‌شود تا لبه پیراهن را قطع کند. نقطه حاصل در لبه دامن، ۱۴ نام دارد.

برای طراحی سجاف در حالتی که پشت لباس روی هم‌گرد دارد از نقطه O مقدار ۴ تا ۶ سانتی‌متر به سمت راست رفته و نقطه ۱۵ مشخص می‌شود.

سانتی‌متر ۶ تا ۴ = ۱۵ ← O

از نقطه ۱۵ خطی عمود و موازی با خط مرکزی پشت به سمت بالا با توجه به شکل ۳۴ و به نقطه ۱۱ متصل می‌گردد. این محدوده، سجاف پشت لباس است.

شکل ۳۴

نکته

در صورتی که جلوی لباس نیز روی‌هم‌گرد داشته باشد، همین روش طراحی سجاف می‌تواند در جلو نیز اجرا شود.

ایمنی و بهداشت

در قسمت‌های چین‌دار و درزها از تمیزدوزی مناسب استفاده شود تا محل تجمع گرد و غبار و آلودگی ایجاد نشود.

الگوسازی قسمت طبقه در پهلو

برای مشخص کردن محل برش طبقات، خط‌کش گونیا را روی نقطه Y قرار داده و به اندازه ۵ تا ۸ سانتی‌متر به سمت داخل الگو علامت زده می‌شود تا نقطه ۱۶ به دست آید.

Y → ۱۶ = ۵ تا ۸ سانتی‌متر

از نقطه ۱۶ خطی عمود و موازی با خط مرکز پشت به سمت پایین رسم می‌شود تا لبه دامن را قطع کند. نقطه ۱۷ مشخص می‌شود.

فاصله Y تا Z′ اندازه‌گیری شده و همین مقدار از نقطه Z در الگوی جلو به سمت نقطه F در پهلوی جلو منتقل می‌شود تا نقطه ۱۸ مشخص گردد.

Y → Z′ = Z → ۱۸

سپس خط‌کش گونیا روی خط پهلوی جلو قرار می‌گیرد، مرکز گونیا روی نقطه ۱۸ بوده و به اندازه فاصله Y تا ۱۶ علامت زده می‌شود تا نقطه ۱۹ به دست آید.

۱۸ → ۱۹ = Y → ۱۶

از نقطه ۱۹ خطی عمود بر لبه دامن و موازی با خط مرکز جلو به سمت پایین ترسیم می‌شود تا لبه دامن را قطع کند، نقطه ۲۰ به‌دست می‌آید.

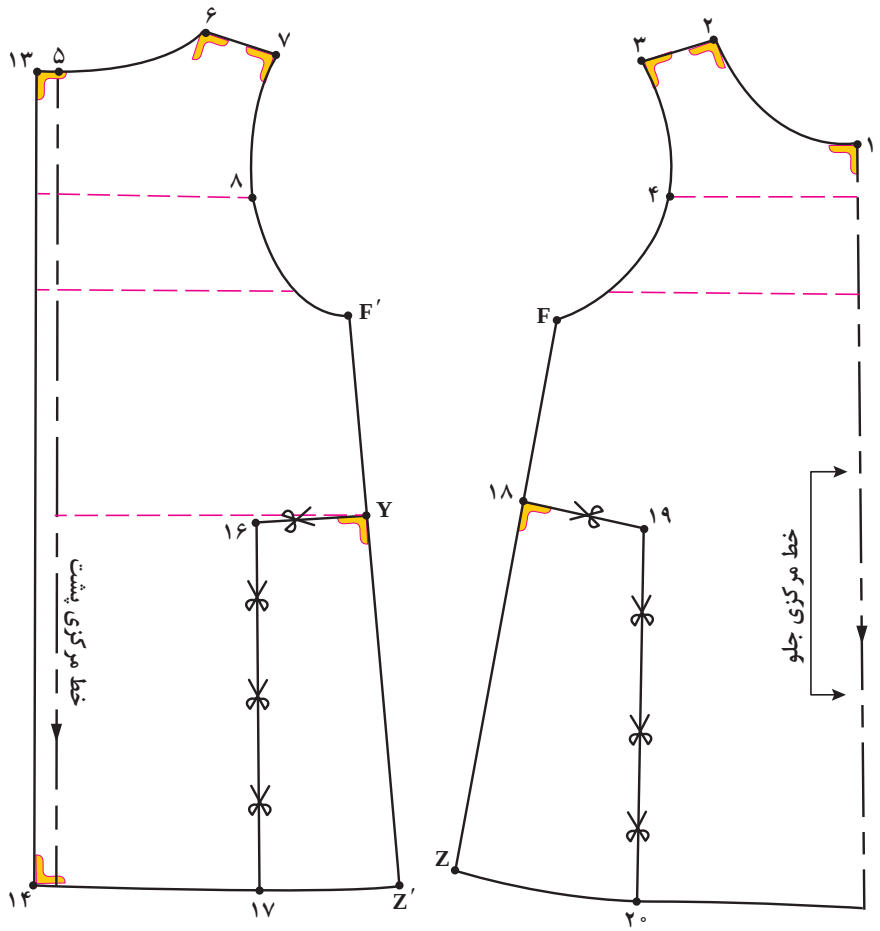
برش و جداسازی طبقات

پس از مشخص شدن خطوط:

- ۲۰ تا ۱۹
- ۱۹ تا ۱۸
- Y تا ۱۶
- ۱۶ تا ۱۷

این خطوط برش داده شده و این قسمت از بالاتنه جدا می‌شود.

سپس نقاط ۱۸ تا Z و Y تا Z′ کنار یکدیگر قرار گرفته و به هم چسبانده می‌شوند.

شکل ۳۵

نکته

در قسمت طبقات دامن و تکه برش خورده، درز پهلو وجود نخواهد داشت.

تقسیم طبقات

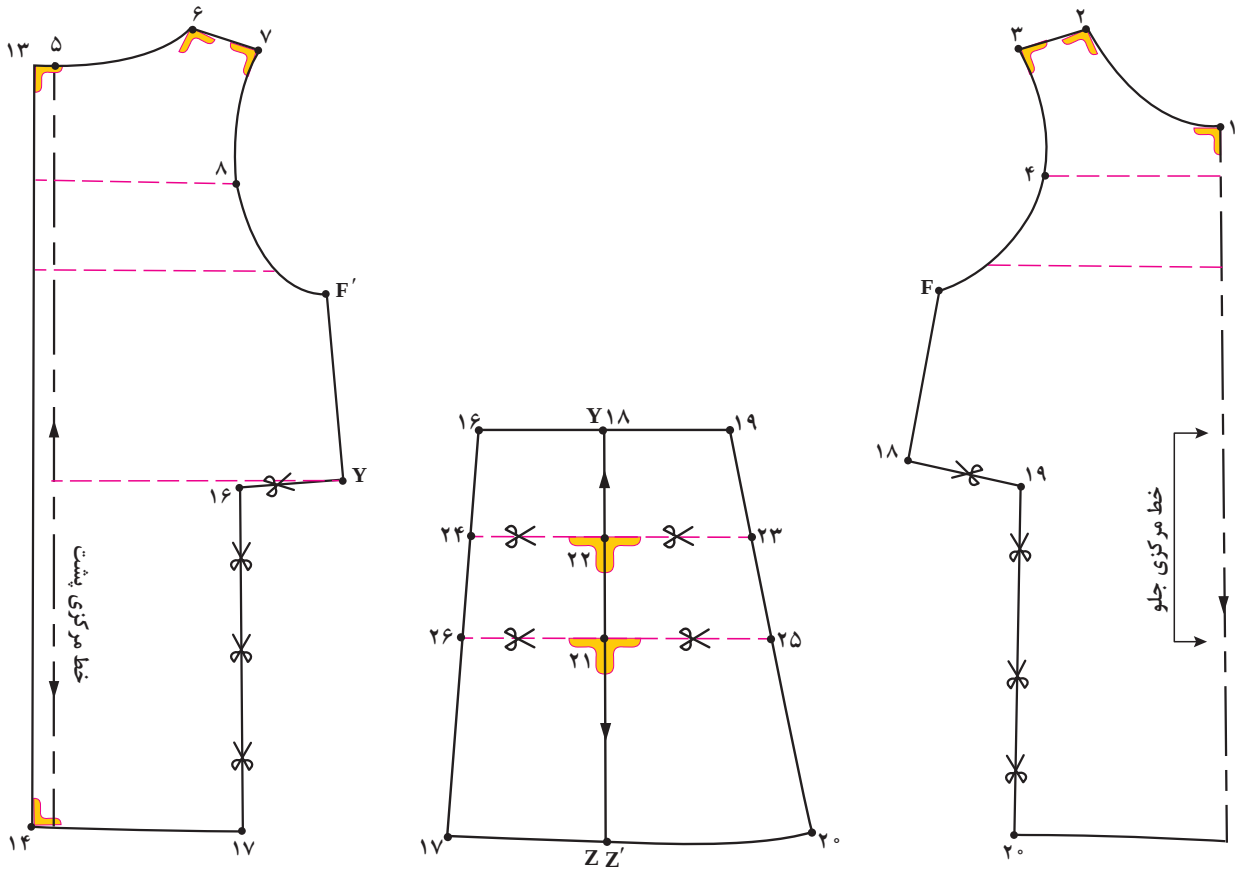
پس از چسباندن خط پهلو، فاصله Y تا Z اندازه‌گیری می‌شود. نصف این فاصله تعیین شده و نقطه ۲۱ مشخص می‌شود.

$$\text{فاصله Z تا Y} \times \frac{۱}{۲} = \text{۲۱}$$

سپس نصف فاصله ۲۱ تا Y مشخص شده و نقطه ۲۲ به دست می‌آید.

$$\text{فاصله ۲۱ تا Y} \times \frac{۱}{۲} = \text{۲۲}$$

از نقاط ۲۱ و ۲۲ خطوطی افقی به طرفین ترسیم می‌شود. این خطوط محل برش طبقات هستند.

شکل ۳۶

نکته

تعداد و فاصله تقسیم‌بندی با توجه به مدل می‌تواند تغییر کند.

پس از برش این خطوط، تکه‌های الگو از بالا به پایین به ترتیب نام‌گذاری می‌شوند:

- تکه ۱
- تکه ۲
- تکه ۳

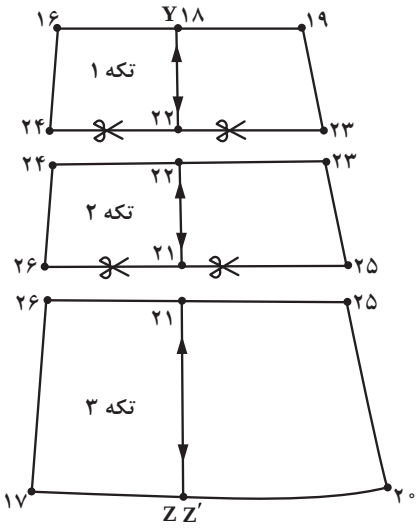
نکته

(تکه ۳ دورریز الگو خواهد بود).

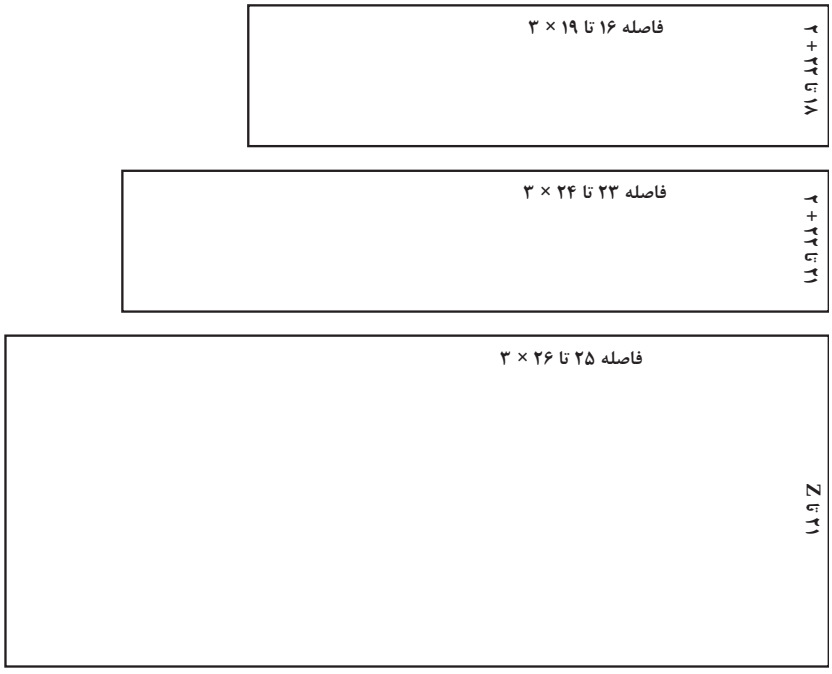
طراحی مستطیل‌های طبقات

برای ایجاد چین در طبقات، مستطیل‌هایی با اندازه‌های مشخص رسم می‌شود:

- **مستطیل اول:** طول = فاصله ۱۸ تا ۲۲ + ۲ سانتی‌متر
  عرض = ۳ برابر فاصله ۱۹ تا ۱۶ سانتی‌متر
- **مستطیل دوم:** طول = فاصله ۲۲ تا ۲۱ + ۲ سانتی‌متر
  عرض = ۳ برابر فاصله ۲۳ تا ۲۴ سانتی‌متر
- **مستطیل سوم:** طول = فاصله ۲۱ تا Z سانتی‌متر
  عرض = ۳ برابر فاصله ۲۵ تا ۲۶ سانتی‌متر

شکل ۳۷

شکل ۳۸

آستین باله‌ای

آستین باله‌ای یکی از مدل‌های تزیینی و فرم‌دار آستین در لباس کودک است که به دلیل شکل موج‌دار و آزاد خود، ظاهری نرم و لطیف به لباس می‌دهد. در این مدل، لبه آستین به صورت هلالی یا چندتکه طراحی می‌شود و هنگام حرکت، حالتی شبیه بال یا گلبرگ پیدا می‌کند. آستین باله‌ای معمولاً کوتاه و سبک طراحی می‌شود و بیشتر برای لباس‌های مجلسی، فانتزی یا تابستانی کودک کاربرد دارد، زیرا علاوه بر زیبایی، آزادی حرکت و راحتی مناسبی را ایجاد می‌کند.

شکل ۳۹

فکر کنید

در منابع معتبر جست‌وجو کنید و نمونه‌های مختلف آستین باله‌ای را از نظر چین، محل اتصال و پهنای آن بررسی کنید سپس یافته‌های خود را تحلیل کنید و در کلاس به صورت تصویر ارائه دهید.

رسم الگوی آستین باله‌ای

نقطهٔ ۱ در وسط کاغذ الگو مشخص شود. از نقطه ۱، به سمت راست به اندازه (فاصله ۴ تا ۳ در الگوی جلوی بالاتنهٔ مدل‌سازی شده) ۲/۵ برابر شده و نقطه ۲ مشخص می‌شود.

۱ ← ۲ = ۲/۵ × (فاصله ۴ تا ۳)

از نقطه ۱، به سمت چپ به اندازه (فاصله ۸ تا ۷ در الگوی پشت بالاتنهٔ مدل‌سازی شده) ۲/۵ برابر شده و نقطه ۳ تعیین می‌گردد.

۱ ← ۳ = ۲/۵ × (فاصله ۸ تا ۷)

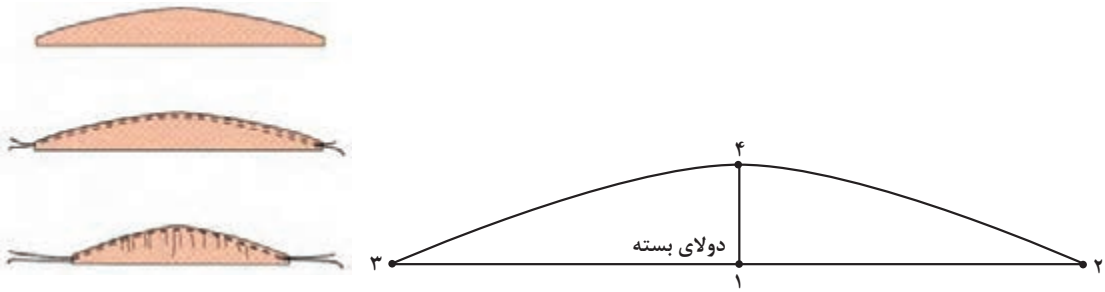
از نقطه ۱، مقدار ۴ سانتی‌متر به سمت بالا اندازه‌گیری شده و نقطه ۴ مشخص می‌شود.

۱ ← ۴ = ۴ سانتی‌متر

نکته

پهنای نقاط ۱ تا ۴بستگی به مدل دارد و قابل تغییر است.

سپس با استفاده از خط‌کش منحنی نقطه ۲ به ۴ و ۴ به ۳ رسم می‌گردد. خط افقی ۲ تا ۳ دولای بسته قرار می‌گیرد.

شکل ۴۰

نکته

آستین باله‌ای مدلی انعطاف‌پذیر در طراحی است و می‌توان با افزایش عرض یا انحنای لبه‌ها، آن را پهن‌تر و آزادتر اجرا کرد. حتی‌امکان اجرای دولایه با ابعاد متفاوت در یک نقطه نیز وجود دارد.
این مدل محدود به محل اتصال حلقه آستین نیست و می‌توان آن را به عنوان عنصر مدل‌سازی روی خطوط مختلف برش مانند سرشانه، برش‌های عمودی یا اریب و سایر درزهای لباس به کار برد؛ در این حالت علاوه بر پوشش، نقش تزیینی و فرمی در طراحی لباس ایجاد می‌کند.

فعالیت کارگاهی

الگوی آموزش داده شده را با ۴ طبقه چین و آستین باله‌ای پهن برای کودک ۶ ساله مدل‌سازی نمایید.

پیراهن یقه ملوانی پیلی‌دار

این مدل پیراهن ملوانی با طراحی ساده و در عین حال چشم‌نواز، از جمله مدل‌های پرکاربرد در پوشاک کودک به شمار می‌آید. فرم آزاد و بدون برش کمر در کنار یقه ملوانی شاخص، باعث ایجاد ظاهری مرتب، راحت و در عین حال کلاسیک می‌شود. استفاده از خطوط ساده در طراحی و ترکیب هماهنگ رنگ‌ها، این مدل را برای موقعیت‌های مختلف مناسب کرده و امکان حرکت و راحتی کودک را نیز فراهم می‌کند.

در این مدل، تأکید اصلی بر فرم یقه ملوانی و هماهنگی آن با ساختار کلی لباس است که علاوه بر زیبایی ظاهری، به عنوان عنصر اصلی در مدل‌سازی الگو نیز نقش مهمی دارد. به همین دلیل دقت در طراحی و اجرای خطوط یقه و اتصال آن به تنه، از مراحل اساسی در الگوسازی این پیراهن محسوب می‌شود.

شکل ۴۱

فکر کنید

اگر بخواهید مدل برای فصل سرد مناسب باشد، چه نوع پارچه یا جزئیاتی به آن اضافه می‌کنید؟

الگوسازی یقه ملوانی

برای الگوسازی پیراهن ملوانی ابتدا از الگوی پایه پیراهن بدون درز کمر استفاده کرده و در انتهای سرشانه، نقاط C و C′ به اندازه ۱/۵ سانتی‌متر روی یکدیگر قرار داده و ثابت می‌شوند.

$C \rightarrow C'$ = ۱/۵ سانتی‌متر روی هم

در امتداد خط مرکز جلو، نقطه‌ای به دلخواه برای شروع طراحی یقه تعیین می‌شود. در اینجا محل تقاطع خط مرکز جلو و خط سینه به عنوان نقطه ۱ در نظر گرفته شده است.

سپس از نقاط B و B′ مقدار ۱ تا ۲ سانتی‌متر به سمت داخل الگو رفته و نقطه ۲ مشخص می‌شود.

۱ تا ۲ سانتی‌متر = ۲ ← B′ و B

در خط مرکز پشت از نقطه A′ مقدار ۰/۵ تا ۱ سانتی‌متر به سمت پایین اندازه‌گیری شده و نقطه ۳ تعیین می‌گردد.

۱ تا ۰/۵ سانتی‌متر = ۳ ← A′

با اتصال نقاط ۳ و ۲ به وسیله خطی منحنی و نرم و نقطهٔ ۲ به ۱ با خط صاف فرم داخلی یقه طراحی می‌شود.

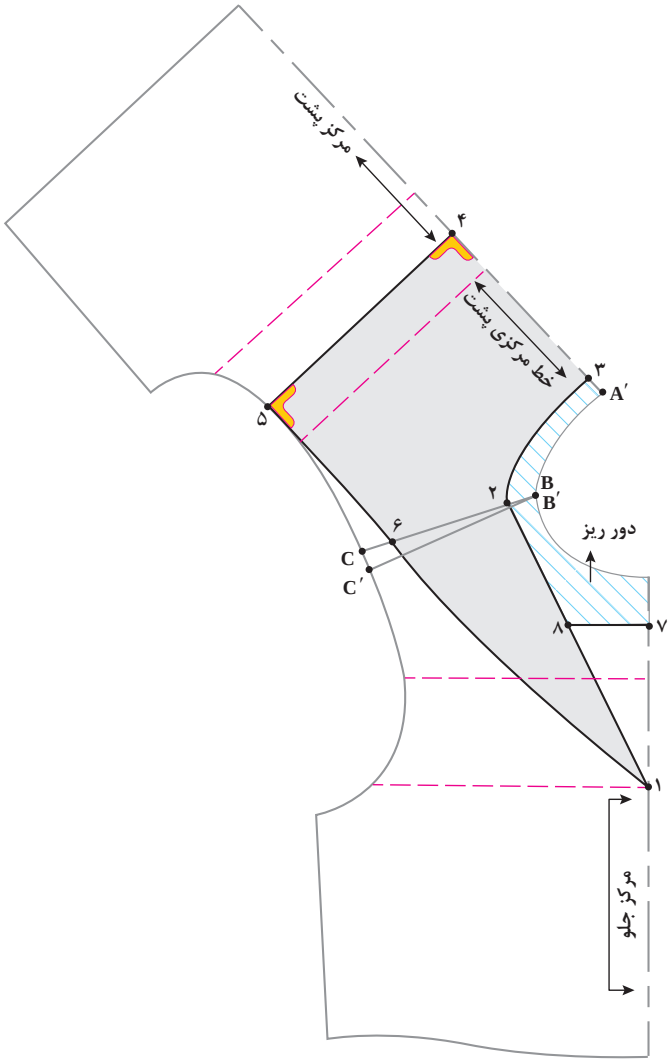
سپس از نقطهٔ ۳ روی خط مرکز پشت، به اندازه پهنای یقه ملوانی پشت پایین آمده و نقطه ۴ مشخص می‌گردد.

پهنای پشت یقه ملوانی در این مدل تا وسط خط کارور و سینه در نظر گرفته شده که با توجه به مدل قابل تغییر است. از نقطه ۴ خطی گونیا شده به سمت حلقه آستین رسم می‌شود. تا حلقه آستین را قطع کند. محل برخورد خط با حلقه آستین نقطه ۵ نام دارد. از نقطه ۵ خطی عمود به سمت سرشانه رسم نموده محل برخورد با سرشانه نقطه ۶ نامیده می‌شود.

سپس نقطه ۶ با خطی منحنی به نقطه ۱ متصل می‌شود.

برای طراحی نقاب یقه ملوانی، از نقطه ۱ روی خط مرکزی جلو به اندازه ۵ تا ۱۰ سانتی‌متر (بسته به مدل) به سمت بالا رفته و نقطه ۷ تعیین می‌شود. از نقطه ۷ خطی موازی با خط کارور به سمت چپ ترسیم شده تا نقطه ۸ به دست آید.

با استفاده از یک کاغذ پوستی، فرم یقه (قسمت‌های رنگ شده) کپی می‌شود. سپس نقاط ۳، ۲ و ۱ قیچی می‌شود. تکهٔ مثلثی شکل، نقاط ۷، ۸ و ۱ نقاب یقه است.

شکل ۴۲

نکته

قسمت‌های آبی رنگ دور ریز الگو هستند.

توجهات زیست‌محیطی

لباس‌ها بهتر است به‌گونه‌ای طراحی شوند که با رشد کودک قابل تنظیم یا تغییر اندازه باشند تا مدت استفاده افزایش یابد.

با برش خطوط طراحی‌شده، فرم نهایی الگو مشخص می‌شود. خط مرکز جلوی نقاب ۱ تا ۷ روی دولای بسته پارچه قرار می‌گیرد و خط مرکزی پشت یقه نقطه ۳ تا ۴ که در این مدل دو لای باز قرار داده شده ولی می‌تواند دولای بسته هم قرار بگیرد.

نکته

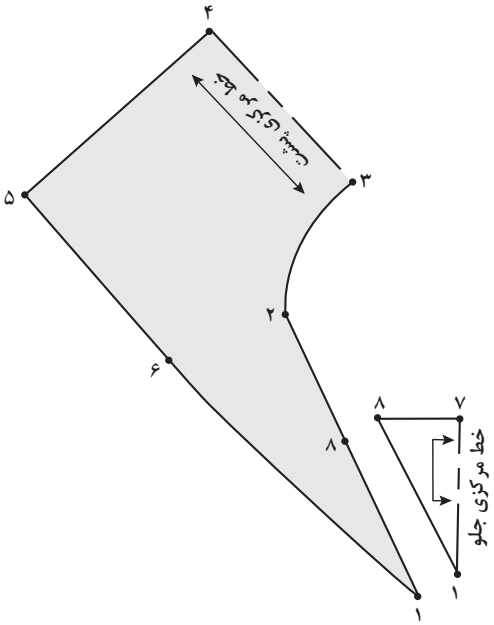
نقطه ۸ نقطهٔ موازنهٔ الگو است که باید با دقت مشخص شود تا هنگام دوخت با مشکل مواجه نشوید.

فعالیت کارگاهی

یک الگوی ساده بالاتنه بدون برش کمر در اختیار دارید. با حفظ فرم اصلی یقه ملوانی، با تغییر اندازه، زاویه، نقاب یقه، مدلی جدید از این یقه را طراحی کنید که ظاهر متفاوتی داشته باشد اما:

- فرم کلی یقه ملوانی حفظ شود.
- طرح نهایی مناسب لباس کودک باشد.

در پایان، طرح خود را رسم کرده و توضیح دهید چه تغییری باعث متفاوت شدن مدل شما شده است.

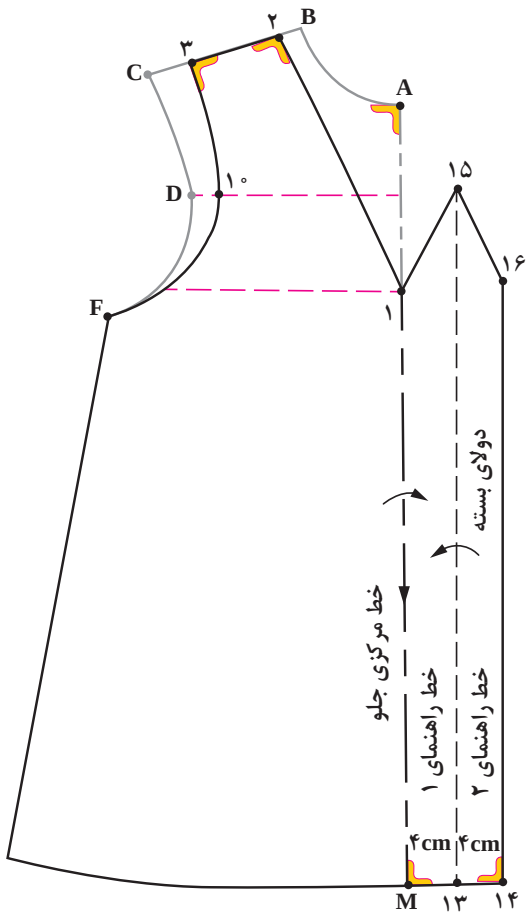
شکل ۴۳

الگوسازی پیلی پیراهن

پس از آماده‌سازی یقه ملوانی، قطعات جلو و پشت از یکدیگر جدا شده و برای طراحی پیلی در قسمت جلو، موازی با خط مرکز جلو مقدار ۴ سانتی‌متر به سمت بیرون الگو رفته و خط راهنما ۱ رسم می‌شود. سپس با فاصله ۴ سانتی‌متر از آن، خط دوم ترسیم می‌گردد. نقاط تقاطع این خطوط با لبه دامن به ترتیب نقاط ۱۳ و ۱۴ نام‌گذاری می‌شوند.

۴ سانتی‌متر = ۱۳ → ۱۴ و ۱۳ → M

برای مشخص کردن فرم بالای پیلی، خط مرکز جلو به سمت زیر تا شده و روی خط راهنمای ۲ قرار می‌گیرد. با برش قسمت یقه، فرم پیلی در قسمت یقه بالاتنه مشخص می‌گردد. نقاط حاصل ۱۵ و ۱۶ نامیده می‌شوند. هنگام قرار دادن الگو روی پارچه، خط ۱۴ تا ۱۶ روی دولای بسته پارچه قرار می‌گیرد.

شکل ۴۴

فعالیت کارگاهی

الگویی که یقه ملوانی را روی آن اجرا کردید، روی همان الگو طراحی پیلی را نیز انجام دهید:

- محل پیلی‌های جلو را مشخص کرده و مقدار پهنای هر پیلی را تعیین کنید.
- بررسی کنید پیلی‌ها چه تأثیری بر اندازه دور سینه و لبه دامن دارند.
- طرح نهایی الگو را رسم و قسمت‌های جداشونده را مشخص کنید.

پیراهن کلاسیک یقه ب‌ب

این مدل لباس از ترکیب فرم‌های کلاسیک و دخترانه شکل می‌گیرد. دامن چین‌دار تخته‌ای با ایجاد حجم کنترل‌شده، فرم ایستاده و مرتب‌تری به لباس می‌دهد. یقه ب‌ب با لبه‌های گرد، حالتی ظریف و کودکانه به بالاتنه می‌بخشد. آستین‌های چین‌خورده در مچ نیز با جمع‌شدگی انتهایی، فرم آستین را کامل کرده و به لباس نمایی لطیف و هماهنگ می‌دهند. مجموعه این عناصر در کنار هم، لباسی شیک، متعادل و مناسب پوشاک کودک ایجاد می‌کند.

شکل ۴۵

فکر کنید

به نظر شما برای حفظ تعادل در طراحی، پهنای یقه ب‌ب و میزان چین مچ آستین چگونه باید با حجم دامن هماهنگ شود.

مراحل رسم الگو

برای الگوسازی این مدل، از الگوی پایه بالاتنه با مقدار آزادی مناسب استفاده می‌شود. همچنین الگوی آستین چین در کاپ و مچ استفاده شده و دامن چین‌دار تخته‌ای به عنوان بخش پایین لباس طراحی و به بالاتنه متصل می‌گردد.

الگوسازی یقه ب‌ب

الگوی یقه ب‌ب را می‌توان به صورت پایه‌دار و یا خوابیده روی سرشانه طراحی کرد. فرق یقه ب‌ب پایه‌دار و یا خوابیده در قرار دادن الگو جلو و پشت کنار یکدیگر است بقیه مراحل پس از ثابت کردن الگوها کنار یکدیگر مشترک است.

نکته

بهتر است در صورت تمایل به طراحی یقه به صورت پهن حالت خوابیده آن انتخاب شود.

نخستین مرحله، تعیین میزان بازی یقه روی الگوی بالاتنه است. از نقطه A به اندازه ۱ تا ۲ سانتی‌متر پایین آمده تا نقطه ۱ مشخص شود.

A → ۱ = ۱ تا ۲ سانتی‌متر

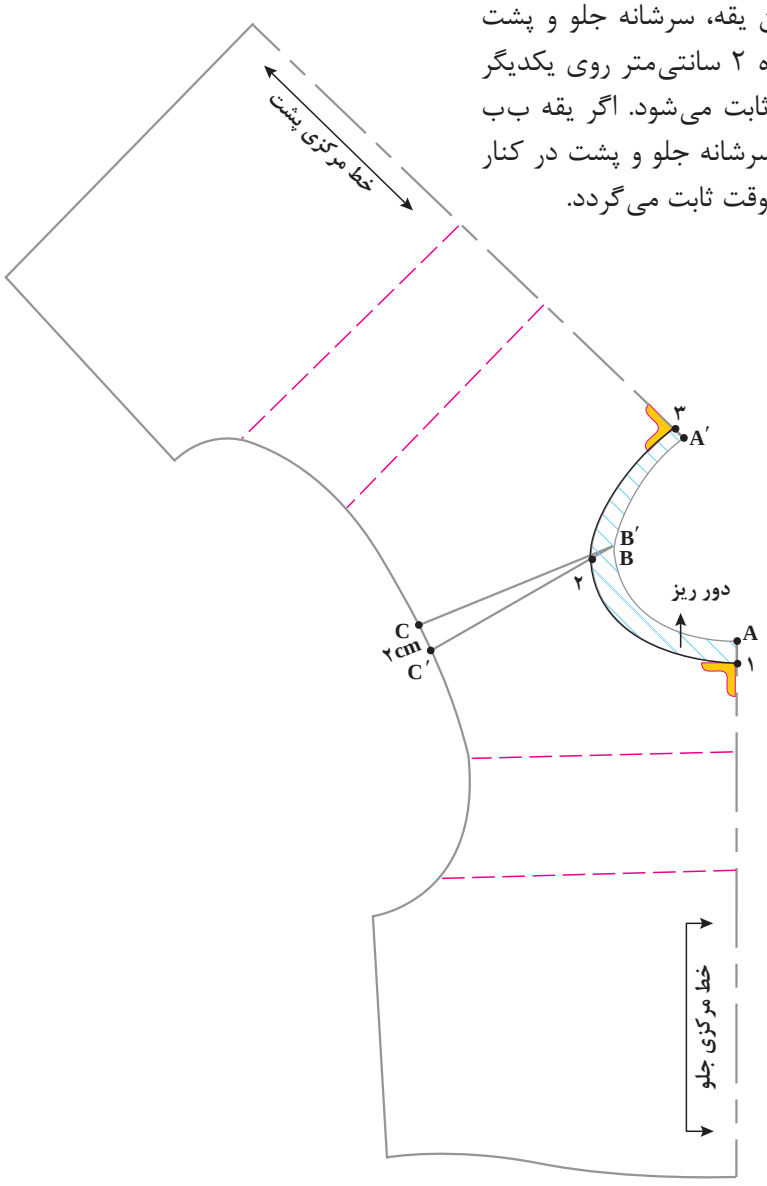
از نقاط B و B′ روی سرشانه به اندازه ۱ تا ۲ سانتی‌متر به داخل رفته تا نقطه ۲ تعیین گردد. این مقدار با توجه به مدل و سلیقه قابل تغییر است.

B و B′ → ۲ = ۱ تا ۲ سانتی‌متر

روی خط مرکز پشت نیز از نقطه A′ حدود نیم تا ۱ سانتی‌متر پایین آمده تا نقطه ۳ مشخص شود.

A′ → ۳ = ۱ سانتی‌متر

در صورت تمایل به پایه‌دار بودن یقه، سرشانه جلو و پشت در انتهای نقطه C و C′ به اندازه ۲ سانتی‌متر روی یکدیگر قرار گرفته و الگو به‌طور موقت ثابت می‌شود. اگر یقه ب‌ب به صورت مسطح طراحی شود، سرشانه جلو و پشت در کنار یکدیگر قرار داده شده و به‌طور موقت ثابت می‌گردد.

شکل ۴۶

با اتصال نقاط ۳ به ۲ و ۲ به ۱، فرم هلال یقه ترسیم می‌شود. رعایت گونیا بودن نقاط ۱ و ۳ نسبت به خطوط مرکزی جلو و پشت ضروری است.

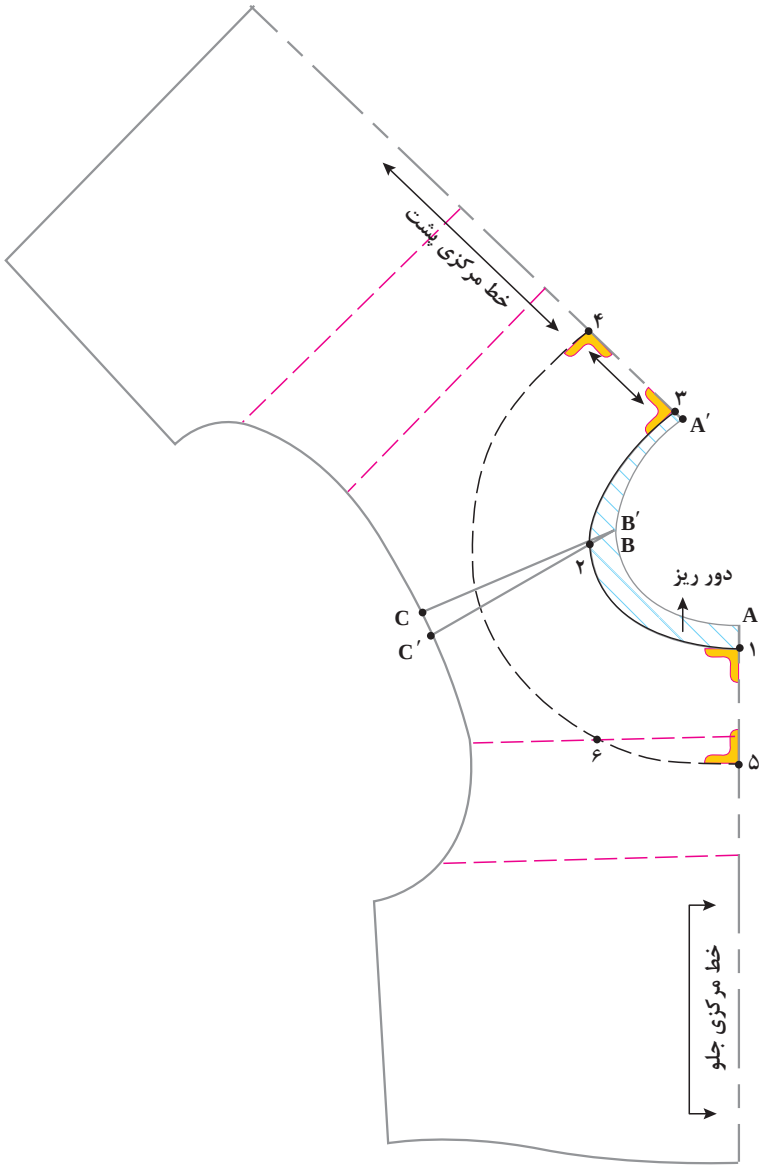
برای طراحی فرم یقه ب‌ب، از نقطه ۳ روی مرکز پشت، به اندازه پهنای دلخواه یقه (معمولاً ۴ تا ۸ سانتی‌متر) پایین آمده تا نقطه ۴ مشخص شود.

۴ تا ۸ سانتی‌متر = ۴ ← ۳

از نقطه ۱ نیز همین مقدار پایین آمده تا نقطه ۵ به دست آید.

۴ تا ۸ سانتی‌متر = ۵ ← ۱

از روی خط هلال یقه، نقطه ۲ به اندازه پهنای یقه علامت‌گذاری شده و خطی موازی با هلال یقه به‌صورت خط‌چین ترسیم می‌شود.

شکل ۴۷

سپس از نقطه ۵ به اندازه ۳ تا ۵ سانتی‌متر روی خط جدید علامت زده تا نقطه ۶ مشخص شود.

۵ ← ۶ = ۳ تا ۵cm

با خطی منحنی نقطه ۶ به نقطه ۱ متصل شده، فرم کامل یقه ب‌ب شکل می‌گیرد. با استفاده از کاغذ پوستی، فرم الگوی یقه ب‌ب را از قسمت رنگ شده کپی کنید. سپس الگو را از نقاط ۱، ۲ و ۳ قیچی کنید. قسمت آبی رنگ دور ریز الگو است.

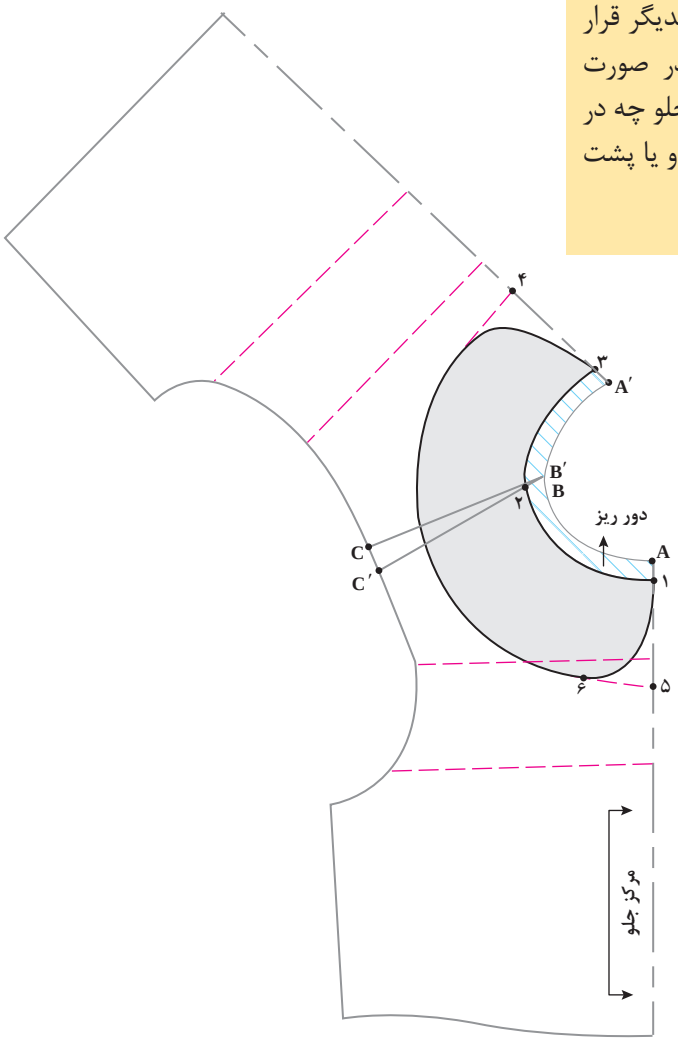
در لباس جلو باز، همین فرم برای یقه کافی است و خط مرکز پشت روی دولای بسته قرار می‌گیرد و مقدار روی هم گرد برای خط مرکزی جلو در نظر گرفته می‌شود.

نکته

یقه ب‌ب در قسمت جلو و پشت کنار یکدیگر قرار می‌گیرد و معمولاً روی هم نمی‌آید. در صورت طراحی روی هم گرد برای لباس چه در جلو چه در پشت طراحی یقه ب‌ب از خط مرکز جلو و یا پشت انجام می‌شود.

بهتر است در این لباس از سجاف استفاده نشود و برای تمیز دوزی یقه از نوار اریب استفاده شود.

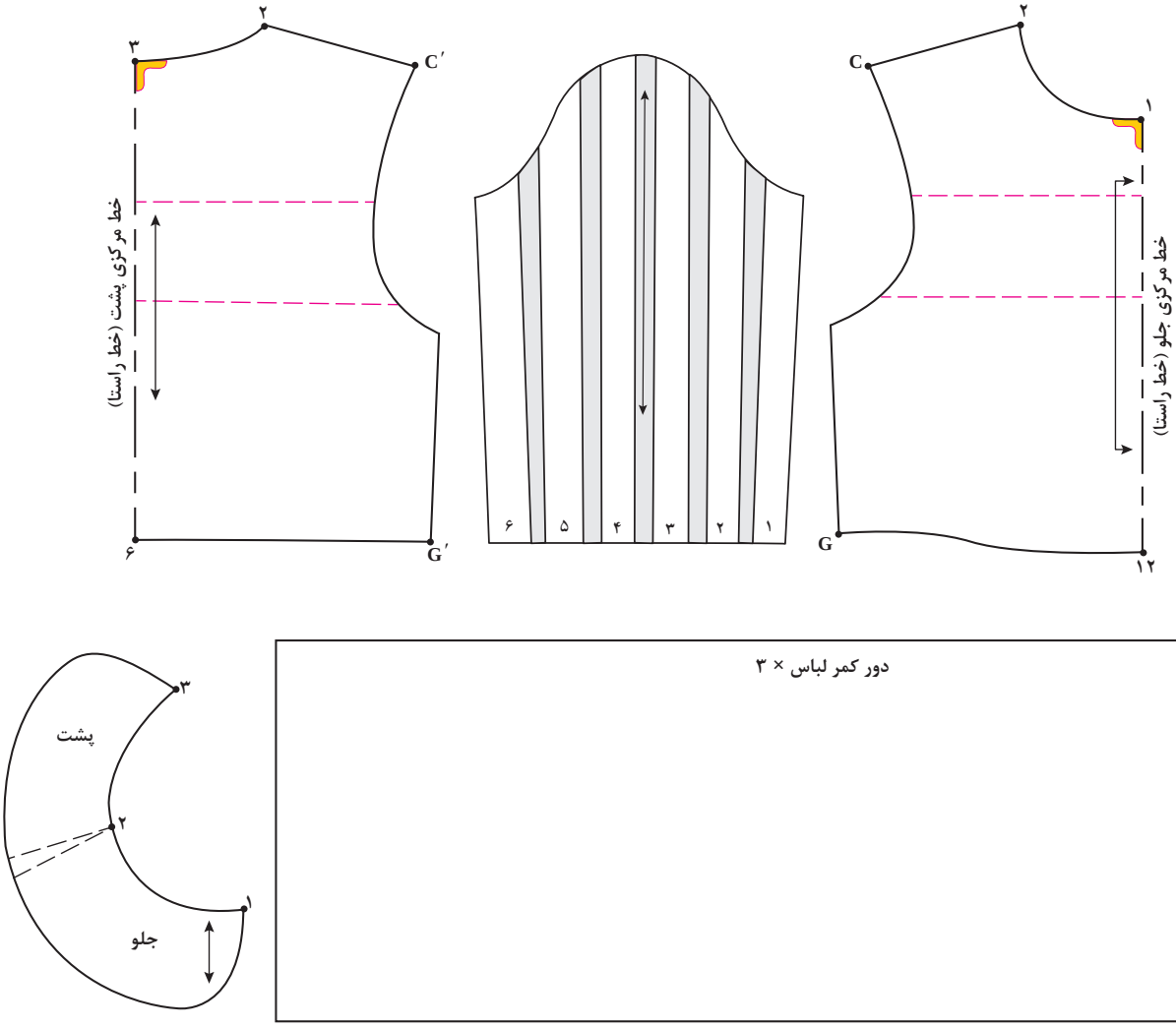
در این لباس از آستین بلند پفی با ایجاد فضا در کاپ آستین و لبه آستین استفاده شده است.

شکل ۴۸

ایمنی و بهداشت

برای برش‌های طولانی یا کار دقیق، وضعیت نشستن صحیح رعایت شود تا از خستگی و آسیب عضلانی جلوگیری گردد.

شکل ۴۹

فعالیت کارگاهی

در گروه‌های کلاسی با استفاده از الگوی پایه بالاتنه، آستین و دامن چین‌دار تخته‌ای، یک طرح پیشنهادی برای این مدل لباس آماده کنید و سپس با تأیید هنرآموز خود، آن را مدل‌سازی نمایید.

در طراحی، هر گروه می‌تواند در یکی از بخش‌ها تغییر ایجاد کند؛ مانند:

- میزان چین دامن
- فرم یقه ب‌ب
- اندازه‌ها حالت چین مچ آستین

در پایان، هر گروه طرح خود را همراه با دلیل انتخاب تغییرات به کلاس ارائه داده و تفاوت مدل‌ها با یکدیگر بررسی می‌شود.

الگوی پیراهن فانتزی

این مدل لباس با طراحی ظریف و فرم حجیم دامن، جلوه‌ای چشمگیر و مجلسی دارد. بالاتنه ساده و خوش‌فرم در کنار آستین‌های چین‌دار و لایه‌لایه، تعادل زیبایی میان سادگی و حجم ایجاد کرده است. دامن چندلایه تور با حالت افت آزاد، به لباس حرکت و سبکی خاصی می‌بخشد و آن را برای موقعیت‌های رسمی و مراسم کودکانه مناسب می‌کند.
هماهنگی فرم آستین‌ها با حجم دامن، ساختاری نمایشی و فانتزی به لباس داده و آن را به نمونه‌ای مناسب برای آشنایی با مدل‌سازی حجم در طراحی لباس کودک تبدیل کرده است.

شکل ۵۰

فکر کنید

اگر جنس پارچه دامن به جای تور نرم، پارچه‌ای خشک‌تر و ایستاتر انتخاب شود، فرم نهایی لباس چه تغییری خواهد کرد؟
اگر حجم آستین‌ها کمتر یا بیشتر طراحی شود، تعادل بصری بین بالاتنه و دامن چگونه تغییر می‌کند و کدام حالت برای این مدل هماهنگ‌تر است؟

الگوسازی لباس فانتزی

برای مدل‌سازی لباس فانتزی در قسمت بالاتنه از الگوی پایه بالاتنه با آزادی استفاده می‌شود.
از نقطهٔ A روی خط مرکز جلو به اندازه دو تا سه سانتی‌متر پایین آمده و نقطه ۱ مشخص می‌شود.

$A \rightarrow$ ۱ = ۲ تا ۳ سانتی‌متر

بر روی سرشانه از نقطه B به اندازه یک تا دو سانتی‌متر به سمت داخل شده و نقطه ۲ تعیین می‌گردد.

$B \rightarrow$ ۲ = ۱ تا ۲ سانتی‌متر

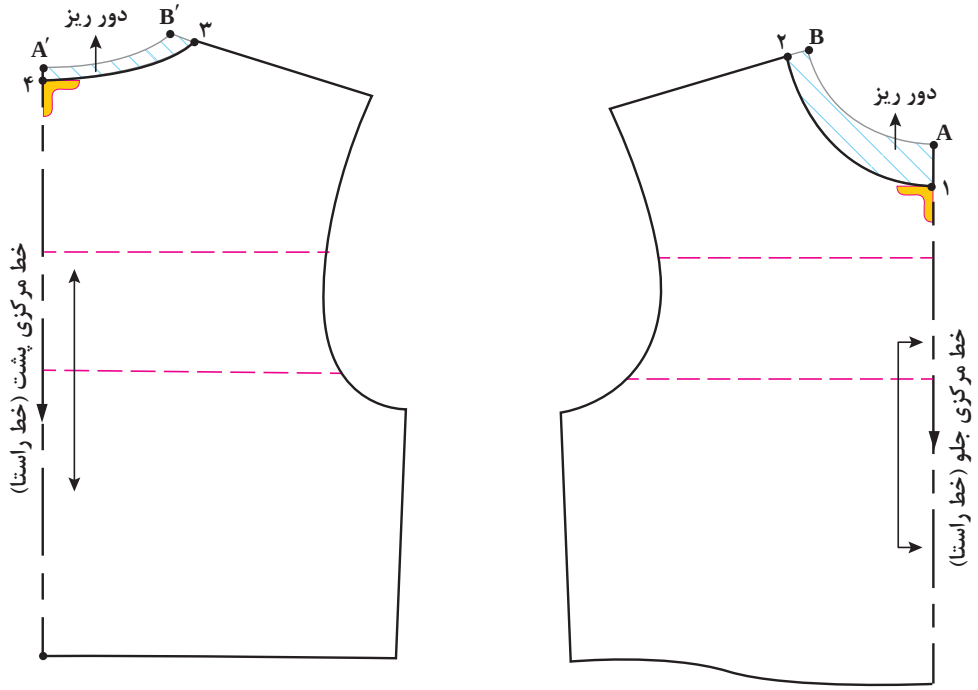
با متصل کردن نقطهٔ ۱ به ۲ ترسیم منحنی یقه جلو و رعایت گونیا بودن ابتدای خط، فرم گردی یقه جلو کامل می‌شود.
در الگوی پشت، از نقطه B′ به اندازه فاصله B تا ۲ در الگوی جلو روی سرشانه داخل شده و نقطه ۳ مشخص می‌شود.

$B' \rightarrow$ ۳ = $B \rightarrow$ ۲

سپس از نقطه A′ به اندازه نیم تا یک سانتی‌متر پایین آمده و نقطه ۴ تعیین می‌گردد.

$A' \rightarrow$ ۴ = ۰/۵ تا ۱ سانتی‌متر

با اتصال نقطه ۴ به ۳ و رعایت گونیا بودن ابتدای خط، هلال یقه پشت ترسیم می‌شود.

شکل ۵۱

ایمنی و بهداشت

در هنگام ترسیم الگو، نوک مداد یا ابزار علامت‌گذاری نباید بیش از حد تیز یا تحت فشار زیاد استفاده شود؛ زیرا فشار زیاد روی کاغذ الگو ممکن است باعث پارگی یا ایجاد خط‌های ناخواسته شود و دقت اندازه‌ها را کاهش دهد. استفاده از فشار یکنواخت و کنترل‌شده در ترسیم خطوط ضروری است.

سجاف یقه

برای تمیزدوزی لبه یقه می‌توان از سجاف یا نوار اریب استفاده کرد. در صورت استفاده از سجاف، طراحی آن بر اساس سجاف لباس‌های آستین‌دار انجام می‌شود.

در قسمت جلو از نقطه ۱ به اندازه ۴ تا ۶ سانتی‌متر روی خط مرکز جلو پایین آمده و نقطه ۵ مشخص می‌شود.

۴ تا ۶ سانتی‌متر = ۵ ← ۱

سپس از نقطه ۲ روی سرشانه به اندازه ۳ تا ۴ سانتی‌متر داخل شده و نقطه ۶ تعیین می‌گردد.

۳ تا ۴ سانتی‌متر = ۶ ← ۲

با اتصال نقطه ۶ به ۵ فرم لبه پایینی سجاف جلو ترسیم می‌شود. محدوده سجاف جلو شامل نقاط ۱ به ۲، ۲ به ۶، ۶ به ۵ و ۵ به ۱ است.

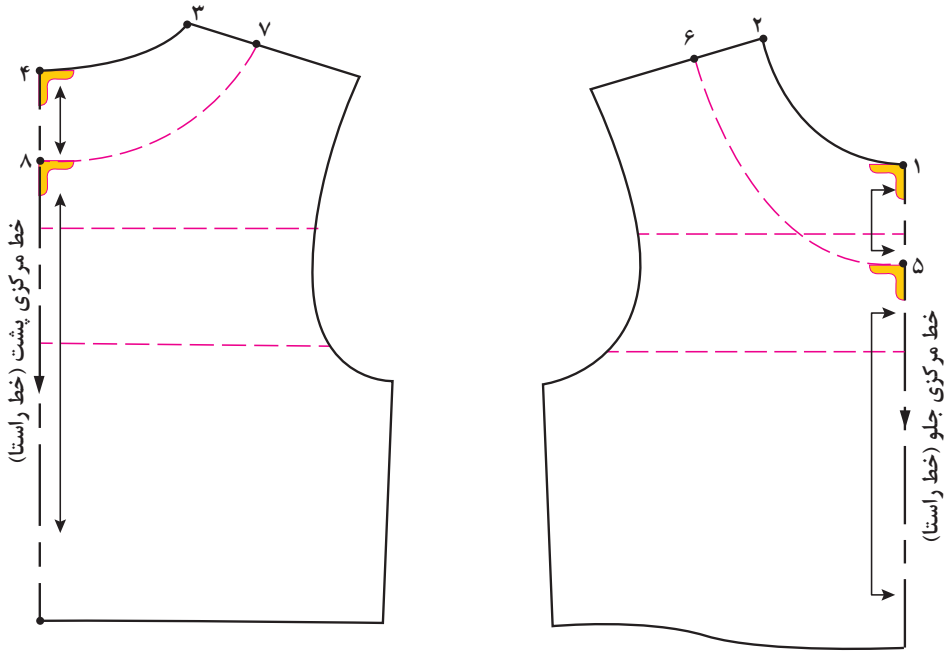
در قسمت پشت، از نقطه ۳ روی سرشانه به اندازه فاصله ۲ تا ۶ داخل شده و نقطه ۷ مشخص می‌شود.

۳ ← ۷ = ۲ ← ۶

سپس از نقطه ۴ روی خط مرکز پشت به اندازه ۴ تا ۶ سانتی‌متر پایین آمده و نقطه ۸ تعیین می‌گردد.

۴ تا ۶ سانتی‌متر = ۸ ← ۴

با اتصال نقطه ۸ به ۷ فرم لبه پایینی سجاف پشت کامل می‌شود. محدوده سجاف پشت شامل نقاط ۳ به ۴، ۴ به ۸، ۸ به ۷ و ۷ به ۳ است که کپی می‌شود. در این مدل خط مرکز جلو دولای بسته و خط مرکز پشت دولای باز در نظر گرفته می‌شود.

شکل ۵۲

آستین بر اساس الگوی پایه کلوش

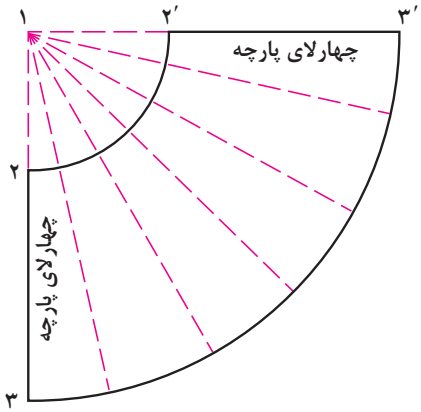
برای الگوسازی آستین کلوش چین‌دار ابتدا دور کامل حلقه آستین جلو و پشت اندازه‌گیری می‌شود و این اندازه با توجه به مقدار چین و جنس پارچه ۲ تا ۶ برابر می‌شود.

از نقطه ۱ در روی کاغذ الگو به اندازه $\frac{۱}{۶}$ عدد به‌دست آمده خطی عمودی به سمت پایین و سمت راست ترسیم می‌شود تا نقطه ۲ و ۲′ مشخص شود.

۱ → ۲ = ۱ → ۲′ = (دور حلقه آستین جلو و پشت × ۲ تا ۶) ÷ ۶

از نقطه ۲ مقدار بلندی آستین به سمت پایین و راست علامت زده شده تا نقطه ۳ و ۳′ مشخص شود.

۲ → ۳ = ۲ → ۳′ = قد آستین

شکل ۵۳

نقاط مربوط به قوس بالایی و لبه پایینی آستین مانند آنچه در پایه دهم، الگوی دامن‌های کلوش فرا گرفتید علامت‌گذاری می‌شوند تا فرم ربع دایره آستین ایجاد گردد. در صورت تمایل می‌توان الگو را کامل کرده و دایره کامل رسم نمود یا مستقیماً روی چهارلای پارچه برش زد.

نکته

- در این آستین از نظر دید بصری قسمت زیرین بلند به نظر می‌آید و برای این مدل مناسب‌تر است که می‌توان از سمت زیردست آن را کوتاه‌تر نمود.
- تعداد طبقات آستین و قد آستین سلیقه‌ای می‌باشد که در این مدل ۳ طبقه با سه قد متفاوت در نظر گرفته شده است.

الگوسازی دامن

دامن این مدل از یک لایه زیرین و لایه‌های رویی ترک‌دار تشکیل می‌شود.
لایه زیرین بر اساس الگوی دامن تمام کلوش ترسیم شده و قد آن ۵ تا ۱۰ سانتی‌متر کوتاه‌تر از قد نهایی دامن در نظر گرفته می‌شود.

نکته

پس از ترسیم الگوی دامن، اندازه دور کمر بالاتنه با دامن کنترل می‌شود تا میزان آزادی الگو در قسمت پهلوها به درستی اعمال گردد. در صورت تمایل می‌توان برای لایه زیرین از الگوی دامن نیم‌کلوش و یا فون نیز استفاده کرد.

برای طراحی لایه‌های رویی، ابتدا اندازه دور کمر بالاتنه در الگو (جمع کمر جلو و پشت × ۲) محاسبه می‌شود. این مقدار بسته به مدل به بخش‌های مساوی مانند ۱۰، ۱۲، ۱۴ تا ۲۰ قسمت تقسیم می‌گردد عدد تقسیمی باید زوج باشد و عدد حاصل یادداشت می‌شود. سپس این عدد در ۳ ضرب شده و اندازه نهایی برای طراحی ترک‌ها به‌دست می‌آید.

مثال:

۱۰۶ = ۲ × ۵۳ دور کمر
۱۰۶ ÷ ۱۲ (تعداد ترک) = ۸/۸ سانتی‌متر
۸/۸ × ۳ = ۲۶/۴ عدد نهایی ترک‌ها

یک خط عمودی ترسیم شده و از نقطه ۱ به اندازه $\frac{۱}{۲}$ یا $\frac{۲}{۳}$ قد دامن پایین آمده و نقطه ۲ مشخص می‌شود
عدد $\frac{۱}{۲}$ یا $\frac{۱}{۳}$ تعیین‌کنندهٔ کوتاه و بلندی لایه‌ها روی یکدیگر است.

۱ ← ۲ = قد دامن $\frac{۲}{۳}$ یا $\frac{۱}{۲}$

از نقطه ۲ به اندازه $\frac{۲}{۶}$ عدد نهایی ترک‌ها پایین آمده تا نقطه ۳ مشخص شود.

۲ ← ۳ = عدد نهایی ترک‌ها $\frac{۲}{۶}$

از نقطهٔ ۳ قد دامن مورد نظر اندازه‌گیری شده و نقطه ۴ تعیین می‌گردد.

۳ ← ۴ = قد دامن

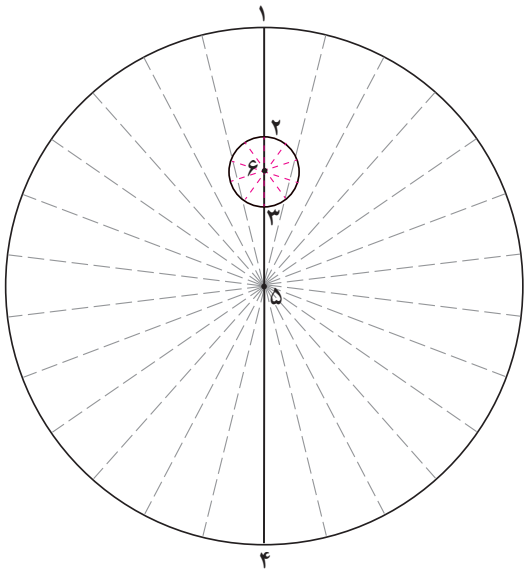
فاصله ۱ تا ۴ نصف شده و نقطه ۵ مشخص می‌شود.

۴ ← ۵ = ۴ تا ۱ فاصله $\frac{۱}{۲}$

از نقطه ۵ با رسم قوس خورشیدی به اندازه فاصله ۴ تا ۵ دایره‌ای ترسیم می‌شود که لبه پایینی ترک‌های دامن رویی را تشکیل می‌دهد.
سپس فاصله نقطه ۲ تا ۳ نصف شده تا نقطه ۶ مشخص شود.

۲ ← ۶ = ۳ تا ۲ فاصله $\frac{۱}{۲}$

از نقطه ۶ با مرکز همان نقطه، دایره‌ای کوچک‌تر برای حذف قسمت اضافی رسم می‌شود. این قسمت دورریز الگو است.
الگوی ترک آماده شده و به تعداد مورد نیاز برش داده می‌شود. برای مثال اگر مدل دارای ۱۰ ترک باشد، الگو ۵ بار روی دولای پارچه قرار می‌گیرد تا ۱۰ قطعه تهیه شود.
در پایان، قسمت بالایی ترک‌ها تا شده و به صورت نیم‌دایره چین داده می‌شود و در خط کمر روی دامن فون یا نیم‌کلوش زیرین ثابت می‌گردد تا فرم نهایی دامن کامل شود.

شکل ۵۴

فعالیت کارگاهی

مدل‌های دیگری از پیراهن‌های فانتزی را جست‌وجو کنید و با راهنمایی هنرآموز خود بررسی و الگوسازی نمایید.

ارزشیابی شایستگی الگوسازی لباس دخترانه

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/پودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۲	**استاندارد عملکرد کار:** الگوسازی یک مدل پیراهن دخترانه با دامن و آستین مدل‌دار مناسب کودک ۵ ساله در مدت زمان ۱۸۰ دقیقه
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L2	
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۲۱	**کار**	الگوسازی لباس دخترانه	**سطح شایستگی:**	مهارت	

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	ترسیم الگوی دامن	میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو. انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، رولت، انواع قیچی. انواع کاغذ برش، کاربن، انواع چسب، سوزن ته‌گرد، ماژیک وایت‌برد، مدادرنگی، مداد و پاک‌کن. **مکان:** کارگاه الگو دوخت **زمان:** ۳۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده آزمون عملکردی کارپوشه	ترسیم صحیح الگوی دامن مطابق با سایز ارائه شده در مدت زمان کمتر از حد تعیین شده	۳	
				دامن به درستی رسم شده الگو کامل است و علائم رسم شده و با کمی اشکال در بخش اوزمان‌ها	۲	
				الگو با اشکالاتی عمده مواجه است	۱	
۲	ترسیم الگوی بالاتنه وآستین	میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو. انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، رولت، انواع قیچی. انواع کاغذ برش، کاربن، انواع چسب، سوزن ته‌گرد، ماژیک وایت‌برد، مدادرنگی، مداد و پاک‌کن. **مکان:** کارگاه الگو دوخت **زمان:** ۷۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده آزمون عملکردی کارپوشه	الگوی بالاتنه و آستین به درستی و دقیق مناسب سایز کودک ۵ ساله رسم شده. کنترل الگو انجام شده و علائم الگو رسم شده و در مدت زمان کمتر از حد تعیین شده الگو را بدون اشکال رسم نموده است	۳	
				الگوی بالاتنه و آستین به درستی رسم شده. علائم الگو لحاظ شده و در مدت زمان تعیین شده الگو را به صورت کامل ولی با اشکالات جزئی در رسم الگو تحویل داده است	۲	
				الگوی بالاتنه و آستین به درستی رسم نشده و شکل الگو نامناسب و با اشکالات عمده همراه است	۱	
۳	مدل‌سازی پیراهن دخترانه	میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو. انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، رولت، انواع قیچی. انواع کاغذ برش، کاربن، انواع چسب، سوزن ته‌گرد، ماژیک وایت‌برد، مدادرنگی، مداد و پاک‌کن. **مکان:** کارگاه الگو دوخت **زمان:** ۸۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده آزمون عملکردی کارپوشه	مدل‌سازی مطابق نمونهٔ داده شده به درستی انجام شده در برش‌ها و فرم یقه خلاقیت در طراحی به کار رفته است. قطعات کاملاً با علائم الگو ارائه شده است.	۳	
				مدل‌سازی مطابق نمونهٔ داده شده به درستی انجام شده الگو با اشکالات جزئی قابل قبول است و در مدت زمان تعیین شده رسم شده است	۲	
				مدل‌سازی به درستی انجام نشده و دارای اشکالات عمده‌ای می‌باشد و قابل استفاده برای برش نیست	۱	
		شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: توسعه شایستگی N36، طرز صحیح نشستن هنگام ترسیم الگو، جمع‌آوری کاغذهای اضافی در ظروف مخصوص و استفاده از آن در چرخه بازیافت، صرفه‌جویی در مصرف کاغذ الگو	مشاهده و فهرست وارسی	انجام تمام موارد به‌صورت کامل	۲	
				انجام موارد به‌صورت ناقص	۱	
		ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)			بلی ☐ خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**

- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۲ و ۳ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف‌نظر از اینکه یک تکلیف کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.

- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

واحد یادگیری ۲

دوخت لباس دخترانه

بیندیشید و پاسخ دهید

چه رنگ‌ها و مدل‌هایی برای لباس دختران مناسب است؟

مقدمه

دوخت لباس دخترانه، ترکیبی از دقت فنی، شناخت فرم بدن کودک و خلاقیت در طراحی است. در این واحد یادگیری، هنرجویان با اصول پایه الگوسازی، انتخاب پارچه مناسب و اجرای صحیح مراحل دوخت آشنا می‌شوند تا بتوانند لباس‌هایی متناسب با اندام کودک و در عین حال زیبا و کاربردی تولید کنند.

در این مسیر، توجه به راحتی حرکت، تناسب اندازه‌ها و ظرافت در جزئیات، اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا لباس کودک علاوه بر زیبایی، باید آزادی و آسایش لازم را نیز فراهم کند. آشنایی با این اصول، زمینه‌ای برای طراحی و اجرای مدل‌های متنوع لباس دخترانه فراهم می‌سازد و مهارت‌های عملی هنرجویان را گام‌به‌گام تقویت می‌کند. در تولید لباس کودک، عوامل متعددی از جمله جنس پارچه، رنگ، نقش و طرح مورد توجه تولیدکنندگان قرار می‌گیرد.

استاندارد عملکرد

دوخت یک مدل پیراهن دخترانه با دامن و آستین مدل‌دار، مناسب کودک ۵ ساله در مدت زمان ۳۶۰ دقیقه

برش پارچه برای مدل فانتزی

لباس کودکان با استفاده از الگوی از پیش آماده‌شده، برش دقیق پارچه متناسب با گروه‌های سنی مختلف، دوخت و تولید می‌شود. در فرایند تهیه این لباس‌ها، تزیینات متنوع نیز متناسب با طرح و کاربرد لباس به آن افزوده می‌شود.

بحث و گفت‌وگو

چه روش‌هایی برای تخمین میزان پارچه مورد نیاز یک لباس وجود دارد؟ به عنوان مثال، آیا می‌توان با استفاده از اندازه‌های بدن، ابعاد الگو، یا تجربه‌های قبلی مقدار پارچه را برآورد کرد؟

قرار دادن الگو روی پارچه و محاسبهٔ آن

شکل ۵۵

پهن کردن الگو روی پارچه به دقت و توجه زیادی نیاز دارد. زمانی دوخت لباس به‌صورت صحیح و آسان انجام می‌شود که مرحله برش با دقت کامل انجام گیرد.

پیش از برش، لازم است تکه‌های الگو اتو شوند تا هرگونه چروک یا ناصافی از بین برود. برای جلوگیری از جمع شدن پارچه نیز بهتر است کناره (ترکی) پارچه بریده یا چرت زده شود و پارچه نیز شسته و اتو شود که آبرفت و اتو رفت احتمالی برطرف شود.

محاسبه مقدار پارچه مورد نیاز به عرض پارچه بستگی دارد.

تمام تکه‌های الگو، چه قطعات اصلی مانند جلو، پشت و آستین و چه قطعات کوچک‌تر مانند سجاف، مچ و جیب، باید شماره‌گذاری شوند. اگر برخی قطعات الگو قرینه نباشند و پشت و روی پارچه یکسان نباشد، باید در هنگام برش دقت شود تا پس از دوخت، لباس پشت و رو نشود. در صورتی که پارچه دارای خواب یا نقش جهت‌دار نباشد، می‌توان الگوها را به صورت سر و ته روی پارچه قرار داد.

با جابه‌جایی صحیح الگو روی پارچه تلاش می‌شود از باقی‌مانده پارچه به بهترین شکل استفاده شود. البته در برخی مدل‌ها، برش الگو تنها روی یک لایه پارچه انجام می‌شود.

مقدار پارچه مورد نیاز برای مدل فانتزی

برای دوخت این مدل از دو پارچه متفاوت استفاده شده است.

در قسمت دامن پارچه استفاده شده تور می‌باشد که معمولاً تور نرم با عرض ۳ متر استفاده می‌شود اما می‌توان به جای تور از پارچه حریر شیشه‌ای نیز استفاده کرد تا پف بیشتری ایجاد شود اما عرض پارچه حریر شیشه‌ای از تور کمتر است به همین منظور نیاز به تهیهٔ مقدار بیشتر پارچه می‌باشد.

- برای قسمت توری دامن مقدار ۲ متر به بالا با توجه به سن کودک و تعداد ترک مد نظر
- برای لایه زیرین دامن دو قد دامن + $\frac{۲}{۶}$ دور کمر + ۵ سانتی‌متر
- برای قسمت تنه لباس اگر جنس پارچه لایهٔ زیرین دامن و تنه یکسان باشد از قسمت کنار دامن می‌توان برش زد در صورتی که جنس پارچه متفاوت باشد مقدار یک قد تنه الگو + ۵ سانتی‌متر
- برای قسمت آستین نیز باتوجه به تعداد طبقات از ۵۰ سانتی‌متر به بالا پارچه لازم است.

توجهات زیست‌محیطی

پس از ترسیم الگو بهتر است قبل از انتقال نهایی الگو روی پارچه اصلی، چیدمان قطعات روی پارچه به صورت فرضی بررسی شود. با این کار می‌توان الگو را طوری تنظیم کرد که کمترین دورریز پارچه ایجاد شود و فضاهای خالی پارچه به شکل بهینه استفاده گردد. این روش علاوه بر صرفه‌جویی در مصرف پارچه، به کاهش پسماند نساجی و حفظ منابع طبیعی کمک می‌کند.

نحوه قرار دادن الگو روی پارچه

در این لباس دامن به صورت تمام کلوش برش زده می‌شود که لازم است پارچه از طول و عرض تا شود و می‌توان الگوی دامن تمام کلوش را مستقیم روی پارچه رسم نمود و یا الگوی دامن به‌صورت نیم‌دایره ترسیم شود و روی دولای پارچه قرار داده شود.

برای قرار دادن قسمت بالاتنه روی پارچه

پارچه به صورت دو لا از عرض تا شده ترکی روی ترکی قرار می‌گیرد. خط مرکز جلو دولای بسته پارچه بدون ذره‌ای فاصله روی پارچه ثابت می‌شود.
خط مرکز پشت نیز با فاصله ۳ سانتی‌متر موازی ترکی پارچه قرار می‌گیرد.

نکته

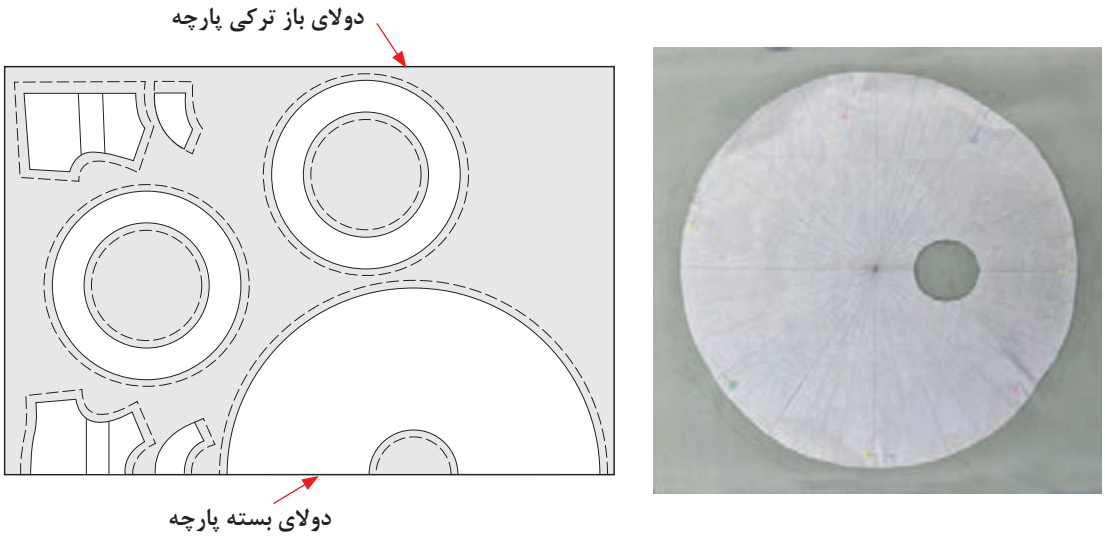
بالا و پایین خط مرکز پشت باید موازی ترکی باشد.

سجاف‌ها نیز در خط مرکز جلو دولای بسته و خط مرکز پشت موازی ترکی پارچه قرار می‌گیرد.
در صورت برش تنه به صورت دولا همین نکات برای برش لای دوم رعایت می‌شود.
در کارهای سفارشی اکثراً قسمت تنه به صورت دو لا می‌باشد و لایهٔ زیری آن از جنس آستر استفاده می‌شود.
الگوی آستین نیز پس از کامل شدن روی دولای پارچه قرار می‌گیرد. در الگوی آستین لزومی به رعایت راستا نمی‌باشد چرا که الگو به صورت دایره و کلوش کامل است.
قطعات قرار داده شده روی پارچه پس از ثابت شدن با در نظر گرفتن اضافه درز برش می‌خورند.

میزان اضافه درز کناره‌های الگو:

- قسمت یقه ۱/۵ سانتی‌متر
- قسمت سرشانه ۱/۵ سانتی‌متر
- قسمت پهلو ۲ تا ۳ سانتی‌متر
- درز مرکز پشت ۲ سانتی‌متر
- قسمت درز کمر ۲ سانتی‌متر
- لبه آستین ۱ تا ۱/۵ سانتی‌متر
- حلقه آستین ۱/۵ سانتی‌متر

در صورت استفاده از سجاف میزان اضافه درز سجاف مانند تنه گذاشته می‌شود اما برای قسمت پایین سجاف نیازی به اضافه درز نمی‌باشد.
قطعه برش خورده سجاف پس از برش روی لایی قرار داده می‌شود و هم اندازه آن لایی برش می‌خورد.

شکل ۵۶

نکته

لایی استفاده شده ترجیحاً لایی حریر یا لایی پرشین باشد. نیازی به کوچک‌تر برش دادن لایی نیست لایی دقیقاً هم اندازه تکه برش خورده پارچه برش می‌خورد. از آنجایی که لایی نیز مانند پارچه می‌باشد رعایت راستا گیری در آن نیز الزامی می‌باشد

توجهات زیست‌محیطی

تکه‌های باقی‌مانده پارچه دور ریخته نشود و برای تکه‌دوزی، تزیینات یا پروژه‌های کوچک‌تر استفاده گردد.

مراحل دوخت

پس از چسباندن لایی به پشت سجاف‌ها، در سرشانه کنار یکدیگر قرار گرفته و سرشانه جلو و پشت به یکدیگر با رعایت اضافه درز دوخته و درز دوخته شده اتوکشی می‌شود. می‌توان درز سرشانه را تمیزدوزی کرد و قسمت بیرونی سجاف نیز تمیزدوزی شود.

نکته

دوخت درزها از ابتدا تا انتها به صورت کامل انجام می‌گیرد و ابتدا تا انتهای هر دوخت سر قائمی فراموش نشود تا درز دوخت باز نشود.

شکل ۵۷

سپس قسمت بالاتنه جلو و پشت نیز در قسمت سرشانه به یکدیگر دوخته شده و پاک‌دوزی لبه آن با سردوز کردن یا نواردوزی انجام شده و درز دوخت اتو می‌شود.
در مرحله بعد درز پهلوی لباس دوخته شده و آستین در قسمت حلقه چین خورده و به بالاتنه متصل می‌شود. قبل از اتصال آستین به بالاتنه لبه بیرونی آستین تمیزدوزی می‌شود. می‌توان در حین دوخت لبه کار از نخ ماهیگیری استفاده کرد تا حالت موج‌دار بگیرد.

نکته

بهتر است برای ایجاد حالت فانتزی لبه آستین از دوخت زدن لبه به روش معمولی استفاده نشود.

شکل ۵۸

ایمنی و بهداشت

ابزار برش مانند قیچی، سوزن و رولت تمیز و بدون زنگ‌زدگی باشند تا از آسیب به پارچه و پوست جلوگیری شود.

در مرحله بعد آماده‌سازی دامن انجام می‌شود. ابتدا تقسیم‌بندی جایگاه ترک‌ها و جایگاه دوخت زیپ روی کمر دامن انجام شده، سپس تکه‌های ترک برش خورده مانند تصویر تا شده تا دایره خالی شده حالت نیم‌دایره داشته باشد، سپس نیم‌دایره ایجاد شده چین داده می‌شود و در قسمت کمر دامن زیرین ثابت می‌شود.
پس از ثابت کردن ترک‌ها به قسمت کمر لایه زیرین بهتر است با فاصله نیم سانتی‌متر از لبه کمر دوخت زده شود تا ترک‌ها سر جایگاه خود ثابت شود سپس درز کمر دامن به بالاتنه ثابت شده و با رعایت حق درز دوخته می‌شود.

شکل ۵۹

نکته

بهتر است ترک‌ها به اندازه ۰/۵ تا ۱ سانتی‌متر روی یکدیگر قرار بگیرند و همچنین ترک‌ها تا خط مرکز پشت در قسمت کمر چیده می‌شود و روی خط درز پشت قرار نمی‌گیرد.

در قسمت درز پشت لباس زیپ مخفی دوخته شده که طول آن ۸ تا ۱۰ سانتی‌متر از خط کمر پایین‌تر قرار می‌گیرد. پس از دوخت زیپ، کنترل شود تا خط کمر پس از بستن زیپ در یک خط باشد.

نکته

در صورت تمایل به دوخت کمر تزیینی می‌توان کمری آماده شده را در قسمت پشت، قبل از دوخت زیپ لای درز پشت منطبق نمود و پس از آن دوخت زیپ انجام شود.

پس از دوخت زیپ، زیپ را باز کرده و در قسمت یقه تکه سجاف روی پارچه بالاتنه قرار گرفته و به‌یکدیگر ثابت شده و با رعایت تطابق درز سرشانه تنه و سجاف دوخته می‌شود. به‌گونه‌ای که دوخت از روی زیپ عبور کند. جهت تمیزی کار بهتر است دوخت سنگین انجام شود و پس از آن مجدد سجاف روی بالاتنه قرار گرفته و در خط مرکزی پشت کنار زیپ با پایه یک طرفه سمت جای دوخت با فاصله ۳ میلی‌متر از زیپ دوخته شده و سجاف به بالاتنه متصل شود.

نکته

پس از دوخت سجاف به بالاتنه، زیپ بسته شده و طول خط مرکز پشت کنترل شود تا درز کوتاه، بلند نباشد. در صورت ناهماهنگی قبل از دوخت سجاف در قسمت پشت می‌توان با زیاد یا کم کردن جای دوخت یقه درز پشت را هماهنگ کرد.

شکل ۶۰

نکته

دقت در انجام مراحل دوخت تأثیر زیادی در زیبایی دارد بهتر است زیپ با پایه زیپ مخفی دوخته شود و در هنگام دوخت زیپ ترک‌های دامن لای درز دوخت قرار نگیرد.

فعالیت کارگاهی

الگوی لباس فانتزی را روی پارچه برش داده و با نظارت و راهنمایی هنر آموز خود دوخت را تکمیل نمایید. پس از تکمیل ساختار اصلی لباس فانتزی (بالا تنه و دامن)، یک بخش تزیینی یا تکمیلی به لباس اضافه کنید که موجب افزایش زیبایی و جلوه لباس شود، بدون آنکه در راحتی کودک اختلال ایجاد کند.

دوخت یقه ب‌ب

الگوی آمادهٔ یقه ب‌ب بر روی پارچه به دو صورت قرار می‌گیرد.
اگر لباس مورد نظر به صورت جلوباز باشد بنابراین الگوی یقه به‌صورت دولای بسته در مرکز پشت قرار می‌گیرد. اما اگر لباس در قسمت پشت باز باشد بنابراین این الگو به صورت دولای باز قرار می‌گیرد.
در هر دو صورت الگو دوبار بر روی دولای پارچه قرار گرفته و با اضافه درز یک الی یک و نیم سانتی‌متر در اطراف الگو، برش می‌خورد. لایهٔ رویی و زیرین یقه به یک صورت برش خورده و یکی از لایه‌های آن لایی چسبانده می‌شود. سپس دو تکهٔ یقه روی هم قرار گرفته و دورتادور بیرون یقه دوخته می‌شود. سمتی که به یقهٔ لباس وصل می‌شود دوخته نمی‌شود. درزهای یقه سبک می‌شود و به رو برگردانده شده و اتو می‌شوند. دو طرف یقه را به صورت قرینه و با توجه به نقاط موازنه بر روی لباس قرار داده و دور تا دور یقه دوخته می‌شود. دقت شود قسمتی از یقه که لایی چسبانده شده در زیر یقه قرار بگیرد.
برای تمیزی دور تا دور یقه از نوار اریب استفاده می‌شود.

شکل ۶۱

ارزشیابی شایستگی دوخت لباس دخترانه

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/بودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۲	**استاندارد عملکرد کار:** دوخت یک مدل پیراهن دخترانه با دامن و آستین مدل‌دار، مناسب کودک ۵ ساله در مدت زمان ۳۶۰ دقیقه
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L2	
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۲۲	**کار**	دوخت لباس دخترانه	**سطح شایستگی:**	مهارت	

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	برش پارچه	**تجهیزات:** میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه‌کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار. رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه. انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۶۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده عملکرد	چیدمان صحیح الگو برروی پارچه با توجه به استفادهٔ بهینه و برش صحیح پارچه، برش‌ها دقیق و تمیز	۳	
				چیدمان صحیح الگو برروی پارچه و برش صحیح آن با خطاهای جزئی	۲	
				چیدمان الگو برروی پارچه بدون در نظر گرفتن راستا و الزامات برش، برش‌ها ناقص	۱	
۲	دوخت قسمت‌های مختلف بالاتنه	**تجهیزات:** میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار. رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه. انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۱۵۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده عملکرد	دوخت و اتصال صحیح ۱۰۰درصد قطعات و اتوی تمیز و دقیق درزها	۳	
				دوخت و اتصال صحیح قطعات (۸۰ درصد صحیح) و اتو کردن درزها	۲	
				دوخت ناهماهنگ قطعات، اتصالات ناقص	۱	
۳	اتصال یقه به بالاتنه	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه‌کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار. رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه. انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۶۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده	دوخت صحیح یقه و سجاف، اتصال دقیق آن به بالاتنه به‌صورت ۱۰۰درصد صحیح	۳	
				دوخت صحیح یقه و سجاف و اتصال درست آن به بالاتنه در حدود ۸۰درصد	۲	
				دوخت ناهماهنگ در یقه و عدم توانایی در اتصال آن	۱	
۴	دوخت آستین	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار. رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه. انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۹۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه	دوخت صحیح درز آستین و اعمال متناسب چین مطابق مدل همراه با خلاقیت و اتصال صحیح به بالاتنه	۳	
				دوخت صحیح درز آستین و اعمال متناسب چین مطابق با مدل و اتصال به بالاتنه	۲	
				عدم توانایی دوخت صحیح آستین و اتصال آن به بالاتنه	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: مسئولیت‌پذیری N72، رعایت اصول و نکات ایمنی هنگام کار با ماشین دوخت و اتو، صرفه‌جویی در مصرف پارچه، استفاده از پارچه‌های با الیاف طبیعی			مشاهده و فهرست وارسی	انجام تمام موارد به‌صورت کامل	۲	
				انجام موارد به‌صورت ناقص	۱	
ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)					بلی ☐ خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**

- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۱، ۲ و ۴ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف‌نظر از اینکه یک تکلیف کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.

- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

پودمان سوم

الگو و دوخت لباس پسرانه

واحد یادگیری ۱

الگوسازی لباس پسرانه

بیندیشید و پاسخ دهید

چرا در لباس کودک طراحی باید به گونه‌ای باشد که پوشیدن آن آسان باشد؟ این موضوع چه تأثیری در انتخاب مدل دارد؟

مقدمه

در پودمان الگو و دوخت لباس پسرانه کودک، هنرجویان با اصول طراحی، الگوسازی و اجرای پوشاک پرکاربرد پسرانه آشنا می‌شوند. در این بخش، روند تبدیل اندازه‌های بدن کودک به الگوی استاندارد آموزش داده شده و سپس شیوه مدل‌سازی و دوخت چند نمونه لباس کاربردی مورد بررسی قرار می‌گیرد. الگوی شلوار اسپرت، شلوار پیش‌سینه‌دار، هودی و سوییشرت از جمله مدل‌هایی هستند که ضمن یادگیری ساختار آنها، نحوه ایجاد راحتی، تناسب و آزادی حرکت در لباس کودک نیز بررسی می‌شود. هدف این پودمان، تقویت مهارت طراحی الگو متناسب با اندام کودک و توانایی اجرای صحیح دوخت لباس‌های روزمره و کاربردی پسرانه است.

استاندارد عملکرد

ترسیم الگوی سوییشرت کلاه‌دار به همراه ترسیم الگوی شلوار و تبدیل الگوی شلوار به شلوار پیش‌سینه‌دار، سایز کودک ۷ ساله در مدت زمان ۲۴۰ دقیقه

لباس اسپرت کودک

طراحی الگوی لباس‌های اسپرت معمولاً به گونه‌ای است که علاوه بر راحتی، امکان حرکت آزاد کودک را هم فراهم کند. از نظر جنس پارچه، این لباس‌ها معمولاً از پارچه‌های نرم، گرم و قابل تنفس مانند دورس یا نخ پنبه‌ای تهیه می‌شوند تا راحتی و ایمنی پوست کودک حفظ شود. رنگ‌ها و طرح‌ها نیز اغلب شاد، ساده و متناسب با سن کودک در نظر گرفته می‌شود.

ترسیم الگوی اساس با آستین کیمونو

اندازه مورد نیاز (کودک ۵ سال قد ۱۱۰ سانتی‌متر):

- **قد آستین (بلندی آستین):** ۳۸
- **دور مچ:** ۱۳/۵

شکل ۱

برای ترسیم الگو از الگوی پایه بالاتنه با بیشترین میزان آزادی استفاده می‌شود تا فرم لباس حالت آزاد و راحت داشته باشد. آستین آن نیز متناسب با بالاتنه طراحی می‌شود و به همین دلیل پهنای سرشانه نقش اصلی در شکل‌گیری آستین دارد.

در الگوی پشت، از نقطه C در امتداد شیب سرشانه به اندازه قد آستین ادامه داده می‌شود تا نقطه ۱ مشخص گردد.

قد آستین = ۱ ← C

خطی عمود از نقطه ۱ رسم می‌شود که طول آن بسته به سن کودک معمولاً بین ۶ تا ۱۰ سانتی‌متر در نظر گرفته می‌شود نقطه انتهای این خط را نقطه ۲ می‌نامیم.

۶ تا ۱۰ سانتی‌متر = ۲ ← ۱

نکته

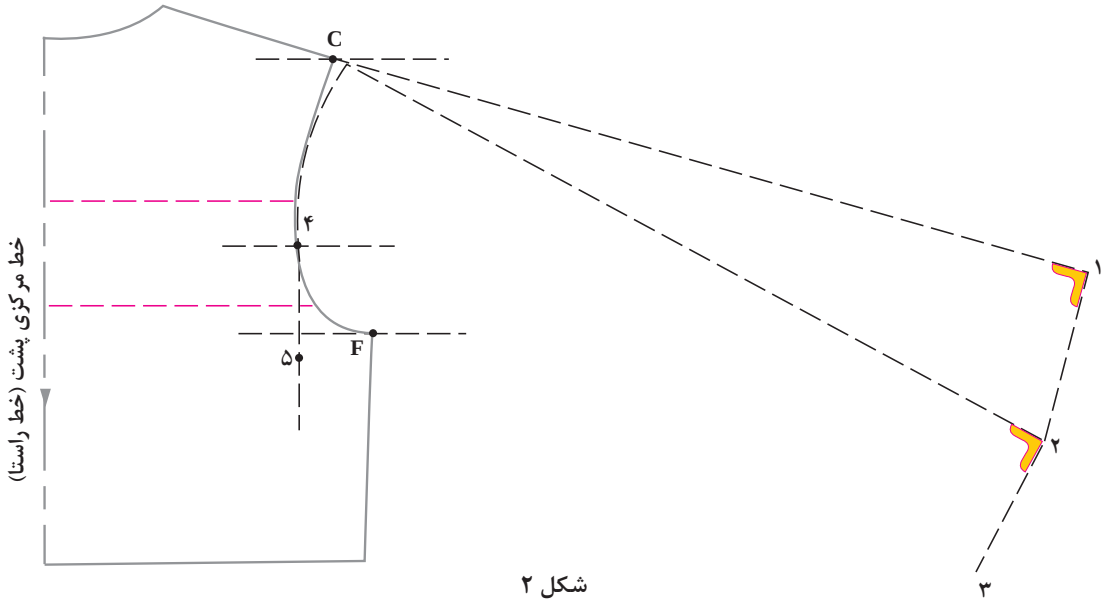
- برای کودک ۲ تا ۳ ساله: ۶ سانتی متر
- برای کودک ۴ تا ۶ ساله: ۸ سانتی‌متر
- برای کودکان ۶ تا ۹ ساله: ۱۰ سانتی‌متر

با خطی صاف، نقطه ۲ به C متصل می‌شود تا فرم بالای آستین مشخص گردد. سپس گونیا روی خط C′ تا ۲ قرار گرفته، طوری که مرکز آن روی نقطه ۲ تنظیم می‌شود و ضلع دیگر به اندازه نصف اندازه دور مچ با آزادی رسم می‌گردد تا نقطه ۳ به دست آید. این بخش عرض آستین در قسمت مچ را تعیین می‌کند.

$$۲ \rightarrow ۳ = \frac{۱}{۲} \text{ دور مچ با آزادی}$$

نکته

مقدار مچ آستین می‌تواند بیشتر در نظر گرفته شود و بستگی به مدل دارد.

شکل ۲

از نقاط F در زیر حلقه و C روی سرشانه، خطوط کوتاهی به صورت خط چین و موازی با خط سینه رسم می‌شود. یک سوم فاصلهٔ بین خطوط F و C اندازه گرفته شده و آن را از نقطه F بالارفته روی هلال حلقه آستین و طوری بالا رفته که حلقهٔ آستین را در گودترین قسمت قطع کند. این نقطه ۴ نام دارد.

$$F \rightarrow ۴ = C \text{ تا } F \frac{۱}{۳}$$

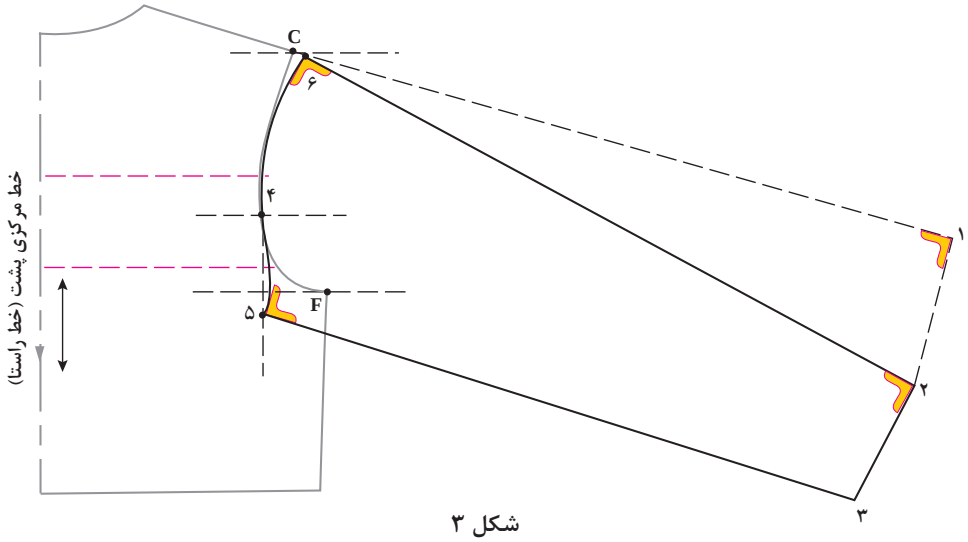
در ادامه از نقطه ۴ یک خط کوتاه راهنما، موازی با خط سینه رسم می‌شود. از نقطه ۴ خطی عمود به سمت پایین رسم می‌شود. فاصله نقاط ۴ تا F را با متر ایستاده اندازه گرفته و همان اندازه را از نقطه ۴ به سمت پایین مشخص نموده تا نقطه ۵ مشخص شود.

$$۴ \rightarrow ۵ = ۴ \text{ تا } F$$

با خطی صاف، نقطه ۵ به ۳ متصل می‌شود تا فرم زیر آستین شکل گیرد. از نقطه ۵ به مقدار ۰/۵ سانتی‌متر به‌صورت گونیا بالا رفته و سپس خطی به‌صورت منحنی مانند تصویر به نقطه ۴ رسم می‌شود. تا انحنای طبیعی زیر آستین ایجاد گردد.

برای تکمیل فرم بالای آستین، از نقطه ۲ روی خط ۲ تا C′ به اندازه بلندی آستین اندازه‌گیری می‌شود تا نقطه ۶ مشخص گردد.

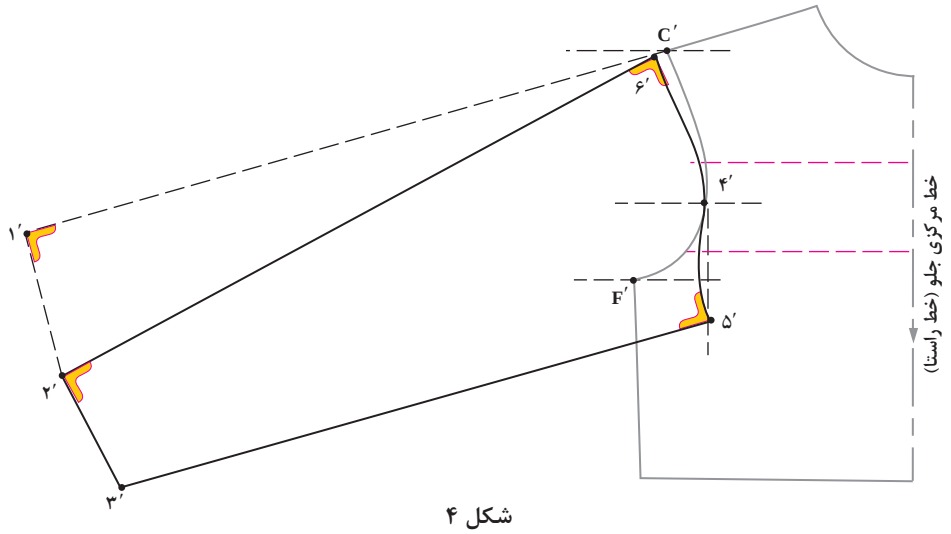
قد آستین = ۶ ← ۲

شکل ۳

سپس از نقطه ۶ خط گونیایی کوتاه (حدود یک سانتی‌متر) رسم شده و با خطی منحنی به نقطه ۴ متصل می‌شود و کاپ آستین طراحی می‌شود.

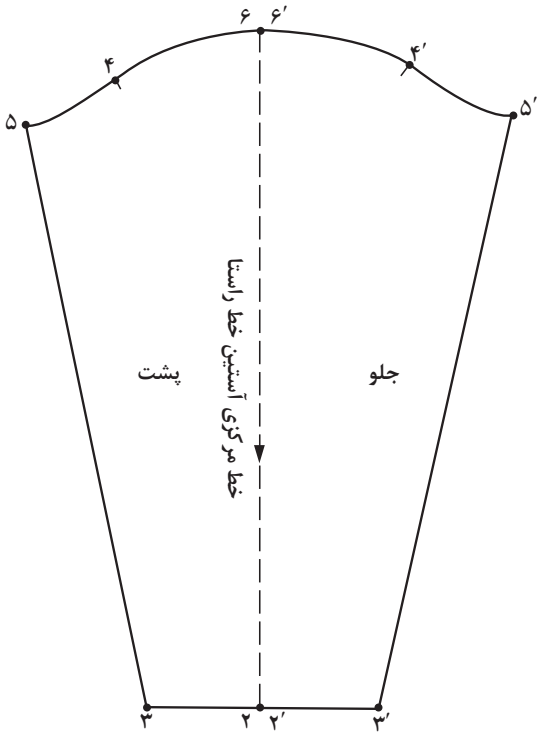
پس از تکمیل فرم آستین، با استفاده از کاغذ پوستی نقاط ۲، ۳، ۵، ۴ و ۶ کپی می‌شود تا الگوی آستین از بالاتنه جدا شود. همین مراحل دقیقاً برای الگوی جلو نیز اجرا می‌شود. پس از کپی کردن آستین، بالاتنه از همان خطوط اصلی در الگو مورد استفاده قرار می‌گیرد.

شکل ۴

نکته

در این الگو نقطه ۴ محل اتصال اصلی آستین به تنه و نقطهٔ موازنه محسوب می‌شود و در طراحی مدل‌های دیگر نیز می‌تواند مبنای کار قرار گیرد.

شکل ۵

پس از کپی آستین جلو و پشت، نقاط ۲ و ۲′، ۶ و ۶′ در دو الگو کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و آستین به صورت یک تکه طراحی می‌شود.
این الگو به عنوان پایه در الگوسازی هودی‌ها، سوییشرت‌ها و لباس‌های راحتی کودک کاربرد فراوان دارد، زیرا فرم آزاد، حرکت آسان و راحتی بیشتری برای کودک فراهم می‌کند.

فعالیت کارگاهی

یک الگوی پایه بالاتنه با سایز دلخواه انتخاب کرده و با استفاده از روش آستین کیمونو با تغییر دادن فاصله نقطه ۲ تا ۱ بررسی کنید، تغییر در این اندازه چه تأثیری در فرم لباس و عملکرد آن دارد و نتیجه را در کلاس بررسی کنید و سپس الگوی کامل را پوشه کار خود قرار دهید.

در پایان برای دوستان خود توضیح دهید:

- کدام مدل آزادی بیشتری دارد و چرا؟
- کدام مدل برای حرکت دست مناسب‌تر است؟
- تغییر فرم آستین چه تأثیری در ظاهر لباس ایجاد کرده است؟

هودی کلاه‌دار

هودی جلو بسته با کلاه متصل از جمله لباس‌هایی است که در طراحی پوشاک کودک، هم‌زمان به راحتی، گرما و کاربرد توجه دارد. این مدل به دلیل یکپارچه بودن ساختار آن، پوششی مناسب برای فعالیت‌های روزمره کودک فراهم می‌کند و از بدن در برابر سرما و جریان هوا محافظت می‌نماید.
وجود کلاه متصل باعث محافظت بیشتر از سر و گردن شده و جیب جلوی لباس علاوه بر جنبه تزیینی، کاربرد عملی برای گرم نگه‌داشتن دست‌ها یا نگهداری وسایل کوچک دارد.

شکل ۶

فکر کنید

به نظر شما برای دوخت هودی کودک چه نوع پارچه‌ای مناسب‌تر است تا هم راحتی و هم دوام لباس تأمین شود؟

مراحل ترسیم الگو

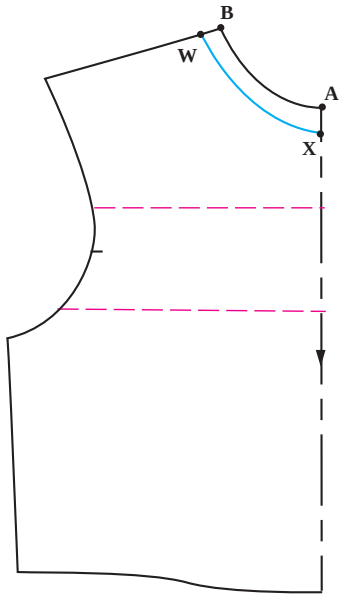
برای الگوسازی هودی جلو بسته، از الگوی پایه کیمونو (الگوی اسپرت) استفاده می‌شود.

- در الگوی جلو، ابتدا بازی یقه در خط مرکز جلو و سرشانه مشخص می‌شود. از نقطه A به اندازه ۱ تا ۲/۵ سانتی‌متر پایین آمده تا بازی یقه در قسمت جلو مشخص شود و نقطه X تعیین می‌گردد.

$A \rightarrow X$ = ۱ تا ۲/۵ سانتی‌متر

نکته

میزان بازی یقه با توجه به سلیقه فرد، جنس پارچه و میزان کشش آن و لباسی که زیر هودی پوشیده می‌شود تعیین می‌گردد.

شکل ۷

- سپس از نقطه B روی سرشانه به اندازه ۱ تا ۲ سانتی‌متر علامت‌زده و نقطه W مشخص می‌شود و سپس منحنی یقه جلو رسم می‌شود.

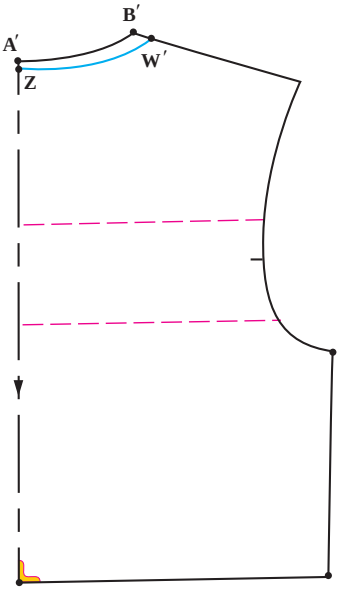
$B \rightarrow W$ = ۱ تا ۲ سانتی‌متر

- در الگوی پشت، از نقطه A' روی خط مرکز پشت به اندازه نیم تا یک سانتی‌متر پایین آمده و نقطه Z مشخص می‌شود.

$A' \rightarrow Z$ = ۰/۵ تا ۱ سانتی‌متر

- سپس فاصله نقطه B تا W در الگوی جلو اندازه‌گیری شده و همان مقدار از نقطه B' روی سرشانه پشت علامت زده می‌شود تا نقطه W' به دست آید و منحنی یقه پشت رسم می‌شود.

$B' \rightarrow W' = B \rightarrow W$

شکل ۸

- با استفاده از متر ایستاده، طول گردی یقه جلو و پشت اندازه‌گیری شود. این اندازه باید حداقل برابر با نصف دور سر یا متناسب با مدل باشد. در صورت کمتر بودن این مقدار، لازم است بازی یقه در قسمت سرشانه افزایش یابد.

مدل‌سازی آستین

- در الگوی آستین، از دو طرف لبه آستین (نقاط ۳ و ′۳) به اندازه ۳ تا ۶ سانتی‌متر به سمت بیرون رفته و نقاط O و ′O مشخص می‌شوند.

۳ تا ۶ سانتی‌متر = ′۳ ← ′O و ۳ ← O

- نقاط O به ۵ و ′O به ′۵ متصل می‌شوند.

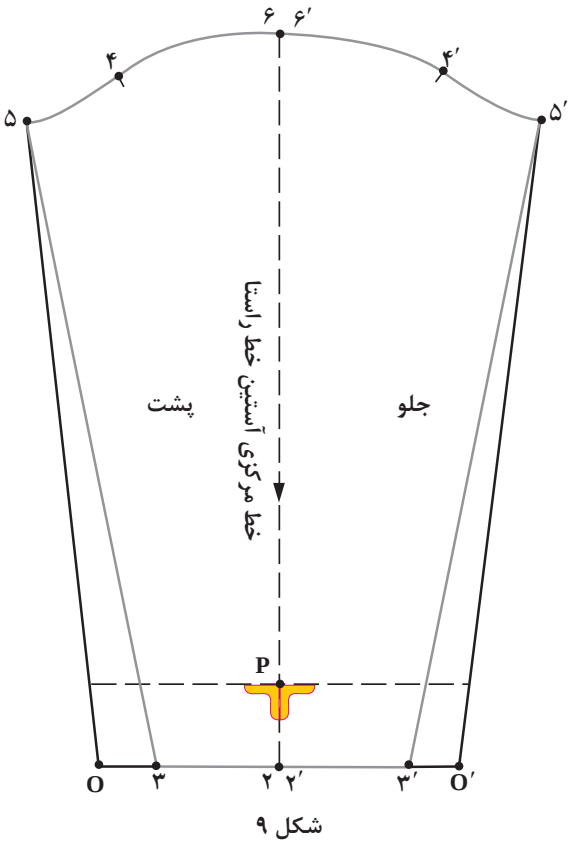
نکته

- مقدار ۳ تا ۶ سانتی‌متر به میزان کشش کش‌باف و یا کش بستگی دارد.
- پهنای کش‌باف مناسب برای لباس کودک معمولاً تا ۶ سانتی‌متر در نظر گرفته می‌شود.

- از نقاط ۲ و ′۲ به اندازه دو سوم پهنای کش‌باف لبه آستین به سمت بالا رفته و نقطه P مشخص می‌شود.

$\frac{۲}{۳}$ پهنای کش‌باف = P ← ′۲ و ۲

- از نقطه P خطی گونیایی به طرفین رسم می‌شود تا درزهای آستین را قطع کند. فاصله بین P تا ′۲ قسمت دورریز الگوی آستین خواهد بود.

شکل ۹

ترسیم الگوی کلاه سر خود

برای ترسیم الگوی کلاه، هلال یقه جلو و پشت با متر ایستاده اندازه‌گیری می‌شود.

اندازه‌های مورد نیاز (کودک ۵ سال، قد ۱۱۰ سانتی‌متر):

- **مجموع هلال یقه جلو و پشت در الگوی بالاتنه:** ۲۶ سانتی‌متر
- **طول سر (بلندی سر):** ۱۹/۵ سانتی‌متر

■ برای ترسیم الگوی کلاه، ابتدا خطی افقی از سمت راست الگو به اندازه مجموع هلال یقه جلو و پشت (به اضافه ۱ سانتی‌متر مقدار پنس) رسم می‌شود و نقطه ۱ و ۲ نام‌گذاری می‌شود.

مجموع هلال یقه جلو و پشت الگو + ۱ سانتی‌متر = ۲ ← ۱

■ از نقطه ۱ به اندازه طول سر به اضافه ۵ سانتی‌متر به سمت بالا گونیا نموده و نقطه ۳ مشخص می‌شود.

۵ cm + طول سر = ۳ ← ۱

■ از نقطه ۳ به اندازه فاصله نقاط ۱ تا ۲ به سمت چپ خطی افقی ترسیم می‌شود تا نقطه ۴ به دست آید.

۳ ← ۴ = ۱ ← ۲

■ نقطه ۴ به ۲ با خطی راهنما به هم متصل می‌شود.

■ از نقطه ۴ به اندازه یک چهارم فاصله نقاط ۳ تا ۴ به سمت چپ رفته و نقطه ۵ تعیین می‌شود.

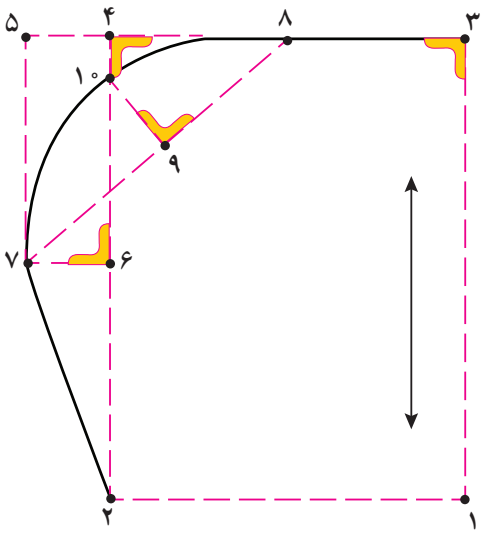
$\frac{۱}{۴}$ فاصله ۳ تا ۴ = ۴ ← ۵

■ فاصله نقاط ۲ تا ۴ نصف شده و نقطه ۶ نام‌گذاری می‌شود.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۲ تا ۴ = ۴ ← ۶

■ با قرار دادن مرکز گونیا روی نقطه ۶ و رسم خطی به طول فاصله ۴ تا ۵، نقطه ۷ به دست می‌آید. نقطه ۵ به ۷ متصل می‌شود.

۶ ← ۷ = ۴ ← ۵

شکل ۱۰

■ فاصله نقاط ۳ تا ۴ نیز نصف شده و نقطه ۸ مشخص می‌گردد.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۴ تا ۳ = ۳ ← ۸

■ خط راهنمایی بین نقاط ۷ و ۸ رسم شده و طول آن نصف می‌شود. نقطه ۹ مشخص می‌شود.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۸ تا ۷ = ۸ ← ۹

■ نقطه ۹ را گونیا کرده و خطی به طول یک چهارم فاصله ۷ تا ۸ به سمت بیرون الگو رسم شده و نقطه ۱۰ مشخص می‌شود.

$\frac{۱}{۴}$ فاصله ۸ تا ۷ = ۹ ← ۱۰

- با اتصال نقاط ۷ به ۱۰ و ۱۰ به ۸، منحنی بالای کلاه شکل می‌گیرد.
- از نقطه ۲ حدود ۰/۲۵ سانتی‌متر به سمت پایین رفته و نقطه ۱۱ مشخص می‌شود. این نقطه به نقطه ۷ متصل می‌شود.

۰/۲۵ سانتی‌متر = ۱۱ ← ۲

- از نقطه ۱ خطی عمودی به سمت پایین به طول یک هشتم فاصله نقاط ۱ تا ۳ رسم شده و نقطه ۱۲ به دست می‌آید.

$\frac{۱}{۸}$ فاصله ۳ تا ۱ = ۱۲ ← ۱

- با قرار دادن گونیا روی نقطه ۱۲ و رسم خطی به اندازه نقاط ۱ تا ۲، نقطه ۱۳ تعیین می‌شود.
- نقطه ۱۲ تا ۱۳ به موازات ۱ تا ۱۱ گونیا می‌شود.

۲ ← ۱ = ۱۲ ← ۱۳

- نقطه ۱۳ با خط‌چین به ۱۱ متصل می‌شود. فاصله ۱۲ تا ۱۳ نصف شده و نقطه ۱۴ مشخص می‌شود.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۱۳ تا ۱۲ = ۱۴

- از نقطه ۱۴ خطی عمود رسم می‌شود تا خط بالایی را قطع کند. سپس از نقطه ۱۴ به اندازه نصف فاصله نقاط ۱ تا ۱۲ بالا رفته و نقطه ۱۵ تعیین می‌شود.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۱۲ تا ۱ = ۱۵ ← ۱۴

- از نقطه ۱۵ به اندازه ۶ سانتی‌متر بالارفته و نقطه ۱۶ مشخص می‌شود.

۶ سانتی‌متر = ۱۶ ← ۱۵

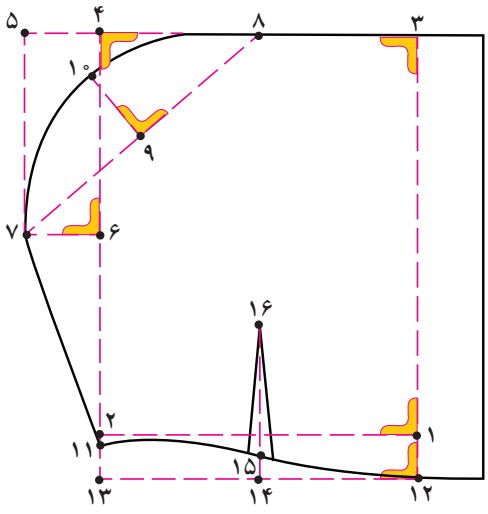
- با اتصال نقاط ۱۱ به ۱۵ و ۱۵ به ۱۲ با منحنی ملایم، خط اتصال کلاه به بالاتنه ترسیم می‌گردد.

برای ایجاد پنس، از نقطه ۱۵ نیم سانتی‌متر به طرفین رفته و خطوط به نقطه ۱۶ وصل می‌شوند.

نکته

در صورت عدم نیاز به پنس، در ابتدای طراحی، مقدار اضافه برای فاصله ۱ تا ۲ در نظر گرفته نمی‌شود. وجود این پنس آزادی عمل را در اتصال کلاه به بالاتنه بیشتر می‌کند. همچنین برای تعیین مقدار صحیح عرض پنس منحنی ۲ تا ۱۲ اندازه‌گیری شود و با منحنی یقه جلو و پشت مقایسه شود.

- در هودی جلو بسته، برای روی هم آمدن قسمت جلوی کلاه، موازی با خط ۱۲ تا ۳، به اندازه ۲ تا ۳ سانتی‌متر خطی رسم می‌شود. این مقدار نصف میزان روی‌هم‌گرد کلاه است. در این مدل مقدار ۳ سانتی‌متر در نظر گرفته شده که در مجموع ۶ سانتی‌متر در قسمت جلوی کلاه همپوشانی ایجاد می‌کند.

شکل ۱۱

الگوسازی جیب

- برای طراحی جیب، ابتدا یک خط افقی و عمودی رسم شده و محل تقاطع آنها نقطه ۱ نامیده می‌شود. از نقطه ۱ خط افقی، به طول ۸ تا ۱۰ سانتی‌متر اندازه زده تا نقطه ۲ مشخص شود. این اندازه با توجه به سن کودک و مدل انتخابی قابل تغییر می‌باشد.

۱ ← ۲ = ۸ تا ۱۰ سانتی‌متر

- از نقطه ۱ به صورت عمودی خطی به طول ۸ تا ۱۰ سانتی متر به سمت بالا رفته تا نقطه ۳ مشخص شود.

۱ ← ۳ = ۸ تا ۱۰ سانتی‌متر

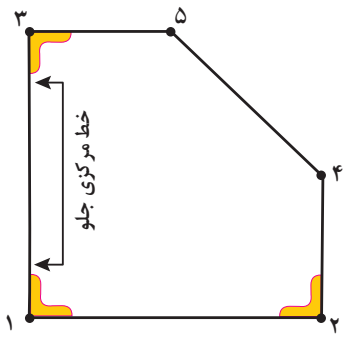
- از نقطه ۲ خطی عمود به طول نصف فاصله ۱ تا ۳ رسم شده و نقطه ۴ مشخص می‌شود.

۲ ← ۴ = $\frac{۱}{۲}$ فاصله ۱ تا ۳

- از نقطه ۳ نیز خطی گونیایی به طول یک دوم فاصله ۱ تا ۲ به سمت راست رفته و نقطه ۵ تعیین می‌شود.

۳ ← ۵ = $\frac{۱}{۲}$ فاصله ۲ تا ۱

- با اتصال نقاط ۴ و ۵ فرم دهانه جیب ایجاد می‌شود. خط ۱ تا ۳ مرکز جلوی جیب بوده و روی دولای بسته پارچه قرار می‌گیرد.

شکل ۱۲

محاسبه کش‌باف لبه آستین و پایین لباس

برای لبه آستین و پایین لباس می‌توان از کش‌باف آماده یا پارچه اصلی همراه با کش استفاده کرد. طول کش‌باف لبه آستین برابر اندازه دور مچ آستین الگوی نهایی منهای ۱۰ تا ۱۵ سانتی‌متر است.

طول کش‌باف پایین لباس برابر اندازه دور لبهٔ پایین الگوی جلو و پشت ضربدر ۲ و سپس منهای ۱۵ تا ۲۰ سانتی‌متر خواهد بود.

میزان کشسانی پارچه کش‌باف در تعیین طول نهایی اهمیت دارد. عرض کشباف نیز دو برابر پهنای مورد نظر به‌علاوه جای دوخت محاسبه می‌شود.

جست‌وجو کنید

تصاویر مختلفی از هودی‌ها جمع‌آوری کنید. به فرم جیب‌ها دقت کنید و تفاوت‌های جیب‌های هودی را در هر یک بررسی کنید. در بین تصاویر جمع‌آوری شده بیشترین مدل و فرم جیب کدام است؟ نتایج را در کلاس برای هم‌کلاسان خود شرح دهید.

فعالیت کارگاهی

تصویری از یک هودی را آماده کنید و سپس پس از تأیید هنرآموز خود، الگوی آن را برای کودک ۴ ساله ترسیم کنید. با خلاقیت در تزیینات و فرم جیب، مدل خود را از دیگران متمایز کنید.

با خلاقیت در تزیین لباس کودک سبک شخصی خود را در الگوسازی پیدا کنید.

سوییشرت آستین رگلان با یقه ایستاده

سوییشرت پوشاکی است که نقش میان‌فصل را در لباس کودک ایفا می‌کند؛ یعنی زمانی استفاده می‌شود که لباس باید هم گرم‌کننده باشد و هم سبک و قابل‌تحرک. در این مدل، طراحی بر پایهٔ راحتی حرکتی، حفظ دمای بدن و دوام در استفاده روزمره شکل گرفته است. فرم آستین رگلان باعث می‌شود محدودیت حرکتی در ناحیه سرشانه کاهش یابد و پوشیدن لباس آسان‌تر شود. بسته شدن از جلو نیز امکان تنظیم دمای بدن را فراهم می‌کند و وجود جیب کاربردی، لباس را برای فعالیت‌های روزانه کودک مناسب‌تر می‌سازد.

شکل ۱۳

فکر کنید

اگر قرار باشد این سوییشرت برای کودکانی طراحی شود که فعالیت بدنی زیادی دارند (مثل بازی در فضای باز)، چه تغییراتی در فرم الگو، نوع پارچه یا جزئیات طراحی لازم است تا لباس هم راحت‌تر باشد و هم دوام بیشتری داشته باشد؟

مراحل ترسیم الگو

برای الگوسازی سوییشرت آستین رگلان با یقه ایستاده، از الگوی بالاتنه اسپرت (کیمونو) استفاده می‌شود. ابتدا طراحی فرم یقه انجام می‌شود. در این مرحله، هلال یقه پشت با متر ایستاده اندازه‌گیری شده و مقدار به‌دست‌آمده یادداشت می‌شود.

در این مدل، نیازی به ایجاد بازی یقه در سرشانه یا خط مرکز جلو وجود ندارد.

ترسیم الگوی یقه ایستاده سوییشرت

- در الگوی جلو از نقطه B شیب سرشانه به اندازه ۲ سانتی‌متر به سمت راست امتداد داده می‌شود تا نقطه ۱ مشخص گردد.

B → ۱ = ۲ سانتی‌متر

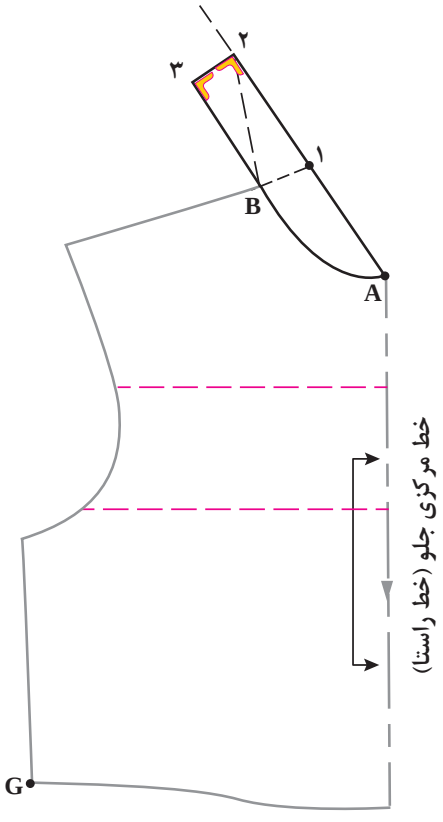
- سپس نقطه A به نقطه ۱ متصل شده و این خط به سمت بالا امتداد می‌یابد از نقطه B به‌اندازه هلال یقه پشت طوری بالا می‌رویم تا خط امتداد یافته شدهٔ A به ۱ را قطع کند. نقطه ۲ به‌دست می‌آید.

B → ۲ = هلال یقه پشت

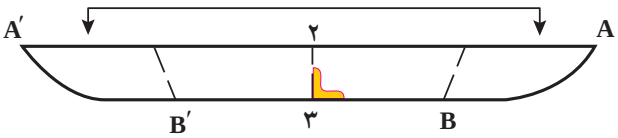
- از نقطه ۲ به کمک گونیا، خطی عمود به طول ۲ سانتی‌متر به سمت چپ رسم می‌شود تا نقطه ۳ به‌دست آید.

۲ → ۳ = ۲ سانتی‌متر

- سپس نقطه ۳ به نقطه B متصل می‌شود. الگو از نقاط B و A، ۳، ۲ و ۱ قیچی می‌شود.
- خطوط ۲ تا ۳ در روی دولای بستهٔ کاغذ قرارگرفته و یقه به صورت کامل کپی می‌شود. مانند شکل ۱۵

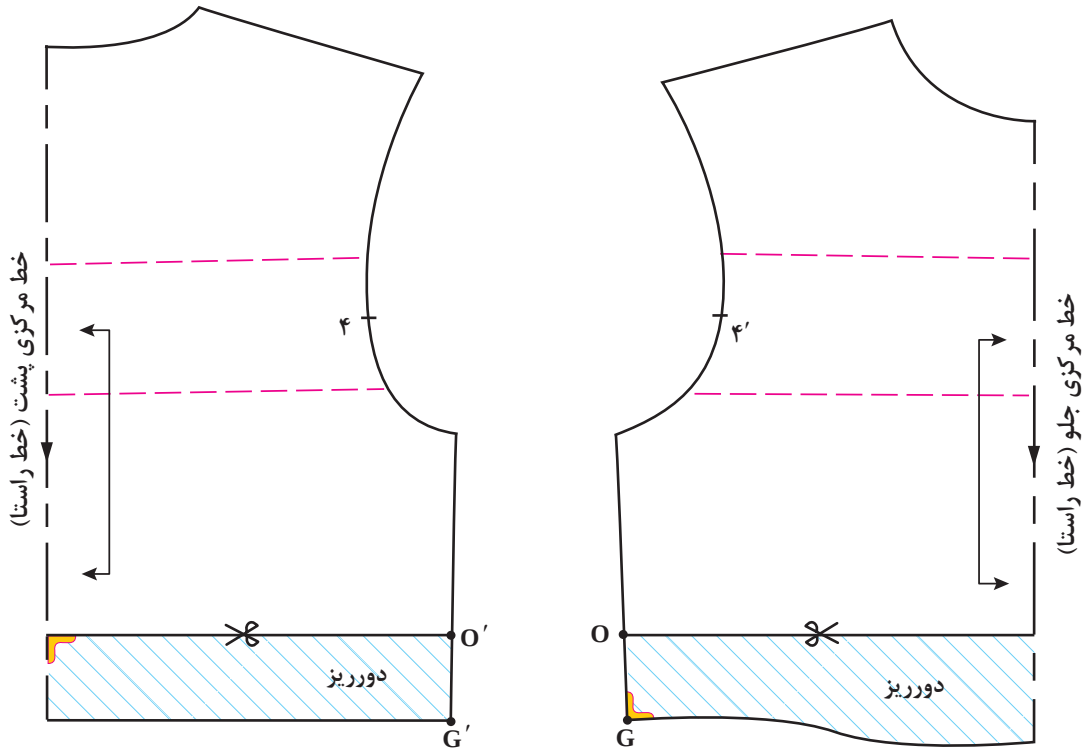
شکل ۱۴

شکل ۱۵

مدل‌سازی بالاتنهٔ سوییشرت

برای مدل‌سازی نهایی سوییشرت، ابتدا باید پهنای کش‌باف در پایین لباس کم شود. در این مدل پهنای کش‌باف ۶ سانتی‌متر در نظر گرفته شده به همین منظور از نقاط G و G′ به اندازه نصف تا دو سوم پهنای کش‌باف بالا رفته و O و O′ به دست می‌آید خطوطی موازی خط سینه ترسیم می‌شود این قسمت‌ها نیز دورریز بوده و برش می‌خورند.

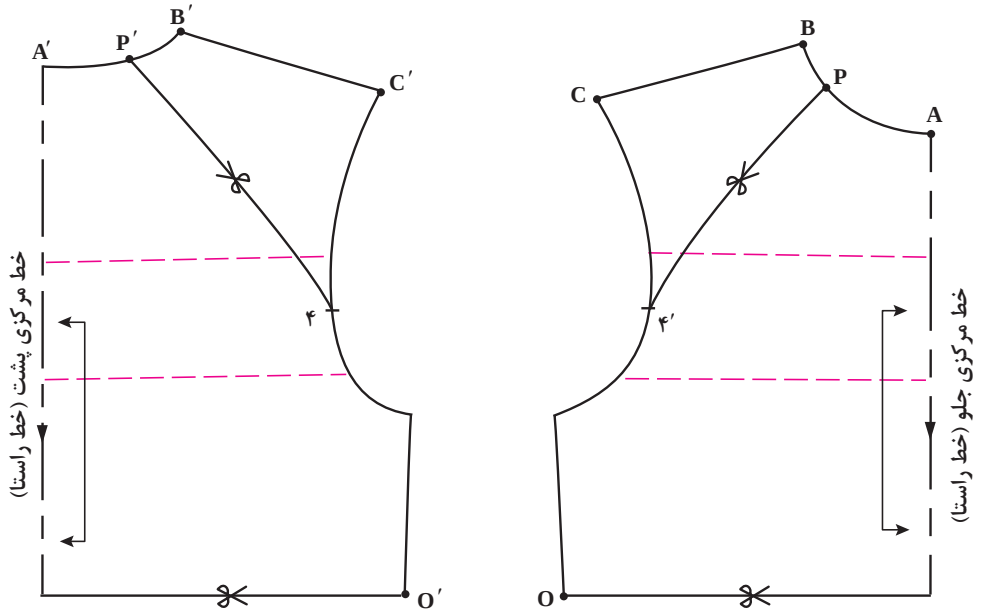
شکل ۱۶

آستین رگلان

■ برای الگوسازی آستین رگلان، هلال یقه جلو و پشت اندازه‌گیری شده و یک‌سوم تا یک دوم مقدار آن از نقاط B و B′ به سمت نقطه A و A′ علامت زده می‌شود تا نقاط P و P′ مشخص شوند.

$B \rightarrow P$ = هلال یقه جلو $\frac{۱}{۳}$

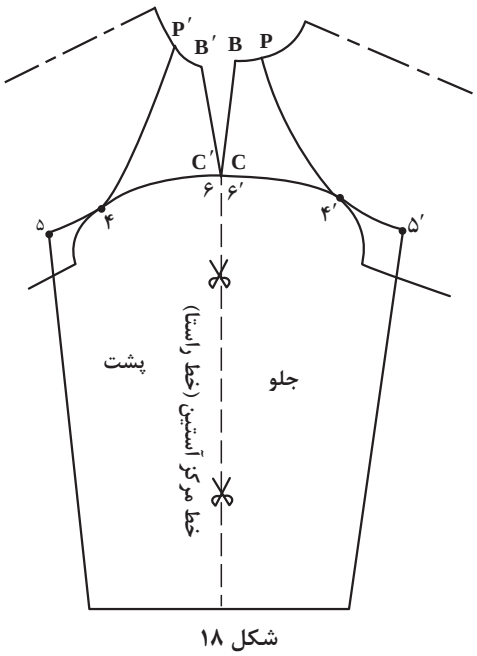
$B' \rightarrow P'$ = هلال یقه پشت $\frac{۱}{۳}$

شکل ۱۷

سپس با خطی منحنی، نقطه P به ۴′ و نقطه P′ به ۴ متصل می‌شود. (نقاط ۴ و ۴′ درالگوی اسپرت کیمونو مشخص شده است). این تکه برش خورده و از بالاتنه جدا می‌شوند و به تاج آستین مطابق تصویر متصل می‌شوند. به نقاطی که در تصویر کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند توجه شود.

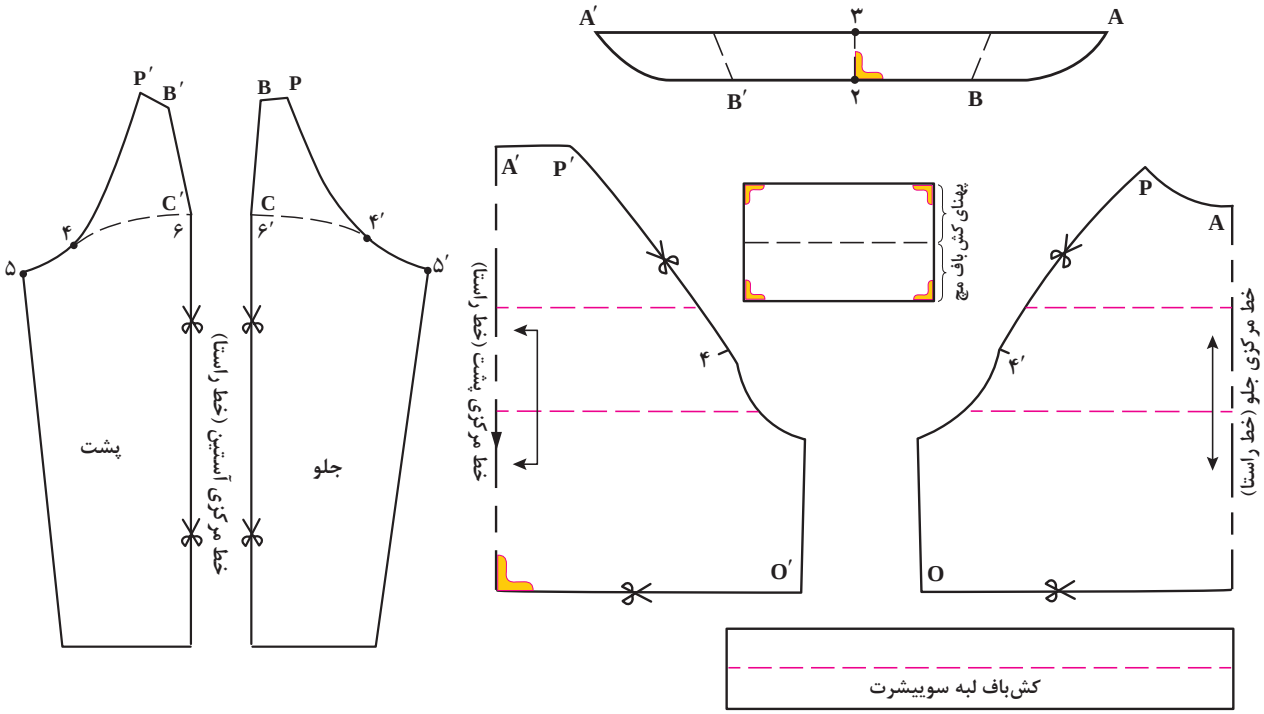
پس از تکمیل آستین رگلان، این الگو از خط مرکز آستین قیچی شده و هر کدام به صورت جداگانه برروی پارچه برش می‌خورد. این مدل دارای درز در روی آستین می‌باشد.

شکل ۱۸

نکته

مقدار کش‌باف در لبهٔ سوییشرت نسبت به هودی کلاه‌دار با آزادی کمتر محاسبه می‌شود.

شکل ۱۹

گفت‌وگو کنید

در گروه‌های کلاسی درباره پرسش‌های زیر گفت‌وگو کنید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید:

- چرا در طراحی لباس‌های کش‌باف‌دار، مقدار حذف الگو از پایین لباس باید دقیق محاسبه شود؟ اگر این مقدار کمتر یا بیشتر در نظر گرفته شود چه اتفاقی می‌افتد؟
- اگر قرار باشد این سوییشرت برای فعالیت ورزشی طراحی شود، چه تغییراتی در الگو پیشنهاد می‌کنید؟
- به نظر شما طراحی رگلان بیشتر جنبه زیبایی دارد یا کاربردی؟ دلایل خود را بیان کنید.
- در پایان هرگروه یک تغییر پیشنهادی برای کاربردی‌تر شدن این مدل ارائه دهید و توضیح دهید این تغییر در کدام بخش الگو اعمال می‌شود و چرا؟

ترسیم الگو اساس شلوار

شکل ۲۰

شلوار یکی از پرکاربردترین و بادوام‌ترین پوشاک در لباس کودک است که علاوه بر جنبهٔ زیبایی، نقش مهمی در راحتی و آزادی حرکت کودک دارد. به دلیل ضخامت پارچه و کاربرد روزمرهٔ آن، دقت در طراحی و ترسیم الگوی پایه شلوار کودک از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

الگوی پایه شلوار کودک، مبنای اصلی برای طراحی انواع شلوارهای ساده، جیب‌دار، فاق‌دار و مدل‌دار محسوب می‌شود. این الگو باید به گونه‌ای ترسیم گردد که ضمن حفظ فرم صحیح اندام کودک، امکان حرکت، نشستن و بازی را بدون ایجاد فشار یا محدودیت فراهم کند.

در ترسیم الگوی پایه شلوار کودک، شناخت صحیح خطوط اصلی بدن مانند خط کمر، خط باسن، خط فاق، خط زانو و خط دم‌پا ضروری است. همچنین با توجه به تفاوت ساختار اندامی کودک نسبت به بزرگسال، مقادیر آزادی در الگو به صورت کنترل‌شده و متناسب با سن کودک در نظر گرفته می‌شود.

فکر کنید

با توجه به تغییر سایز مداوم کودک به نظر شما چه مواردی را می‌توان در الگوسازی شلوار کودک در نظر گرفت؟

مراحل رسم الگوی شلوار

اندازه‌های مورد نیاز: قد ۱۱۰ سانتی‌متر

- **دور کمر:** ۵۳
- **دور باسن:** ۶۴
- **قد شلوار:** ۶۷/۲
- **قد کمر تا زانو:** ۳۷
- **دور دم پا:** ۲۹/۵
- **بلندی فاق:** ۱۸/۸
- **بلندی باسن (کمر تا برجستگی باسن):** ۱۲
- **طول فاق جلو و پشت:** ۴۸/۴
- **دور زانو:** ۲۵

ابتدا قسمت پشت الگوی شلوار ترسیم شده و پس از آن در کنار آن الگوی جلو ترسیم می‌شود.

ترسیم الگوی پشت شلوار

■ از سمت راست کاغذ به اندازهٔ ۱ تا ۲ سانتی‌متر و از لبهٔ بالای کاغذ به اندازهٔ ۵ سانتی‌متر فاصله گرفته و نقطهٔ ۱ مشخص می‌گردد. از نقطهٔ ۱ خطی عمود به سمت پایین کاغذ ترسیم می‌شود.

از نقطهٔ ۱ به اندازهٔ بلندی باسن پایین آمده و نقطهٔ ۲ خط باسن تعیین می‌گردد.

بلندی باسن = ۲ ← ۱

سپس از نقطهٔ ۱ به اندازهٔ بلندی فاق پایین آمده و خط فاق مشخص می‌شود.

بلندی فاق = ۳ ← ۱

برای تعیین خط زانو، از نقطهٔ ۱ به اندازهٔ بلندی زانو (طبق اندازهٔ کمر تا زانو در جدول سایزبندی) به سمت پایین علامت زده می‌شود.

بلندی زانو = ۴ ← ۱

از نقطهٔ شمارهٔ ۱ به اندازهٔ قد شلوار (از کمر تا زمین) پایین آمده و نقطهٔ شمارهٔ ۵ خط دم‌پا تعیین می‌شود.

قد شلوار = ۵ ← ۱

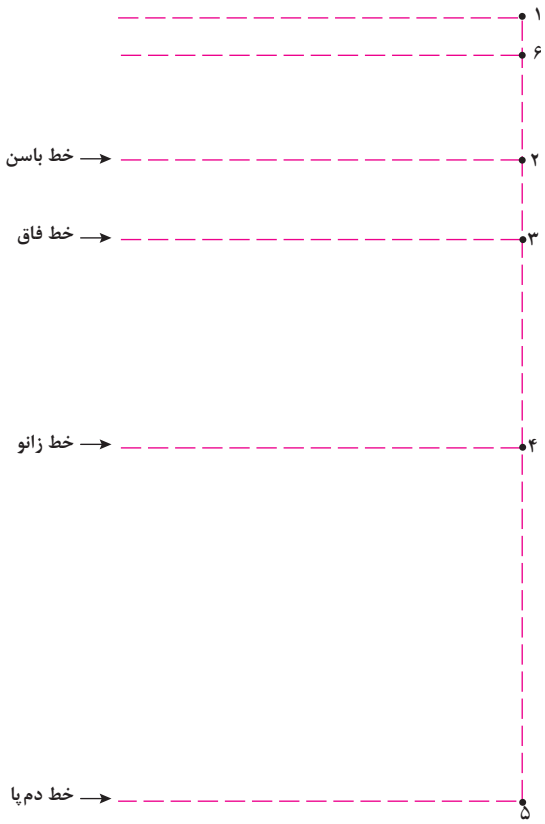
در ادامه، از نقطهٔ شمارهٔ ۱، ۰ تا ۳ سانتی‌متر به سمت پایین اندازه‌گیری می‌شود تا نقطهٔ شمارهٔ ۶ مشخص گردد. این مقدار با توجه به سن کودک به شرح زیر تعیین می‌شود:

۰ تا ۳ سانتی‌متر = ۶ ← ۱

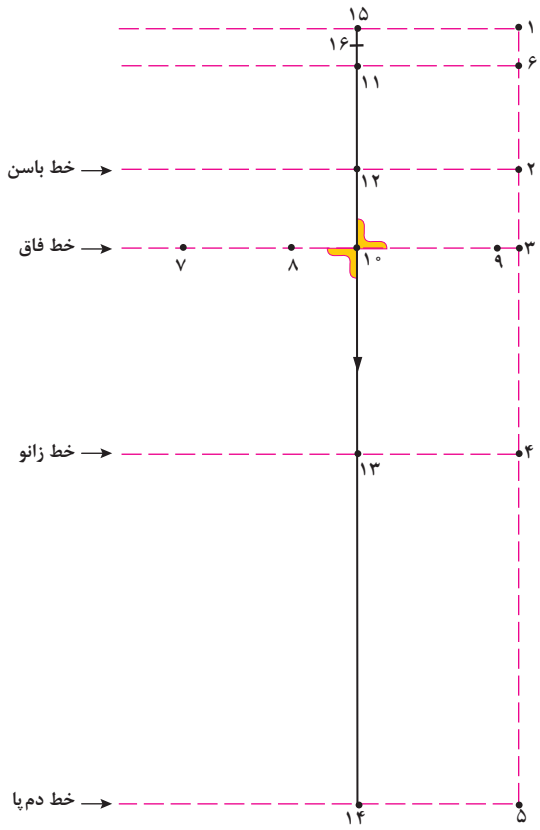
نکته

برای کودک ۲ ساله: ۰ سانتی‌متر (نقطهٔ ۶ منطبق بر نقطهٔ ۱)
برای کودک ۳ ساله: ۱ سانتی‌متر
برای کودک ۴ ساله: ۲ سانتی‌متر
برای کودکان ۵ تا ۹ سال: ۳ سانتی‌متر

پس از این مرحله، نقاط ۱ تا ۶ به صورت افقی گونیا شده به سمت چپ کاغذ رسم شده و خطوط مربوطه به صورت خط‌چین ترسیم می‌شوند.

شکل ۲۱

شکل ۲۲

از نقطهٔ ۳ بر روی خط فاق، مقدار $\frac{۱}{۴}$ دور باسن به‌اضافه ۱۵ سانتی‌متر ثابت به سمت چپ اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۷ مشخص می‌شود.

$\frac{۱}{۴}$ دور باسن + ۱۵ سانتی‌متر = ۷ ← ۳

از نقطهٔ ۷ به اندازهٔ یک‌هشتم دور باسن به سمت راست رفته و نقطهٔ ۸ تعیین می‌گردد.

$\frac{۱}{۸}$ دور باسن = ۸ ← ۷

از نقطهٔ ۸ به اندازهٔ یک‌چهارم دور باسن به اضافهٔ ۱ سانتی‌متر عدد ثابت به سمت راست حرکت شده و نقطهٔ ۹ مشخص می‌شود.

$\frac{۱}{۴}$ دور باسن + ۱ سانتی‌متر = ۹ ← ۸

از نقطهٔ ۹ به اندازهٔ نصف فاصلهٔ بین نقاط ۷ و ۹ به سمت چپ آمده و نقطهٔ ۱۰ تعیین می‌گردد.

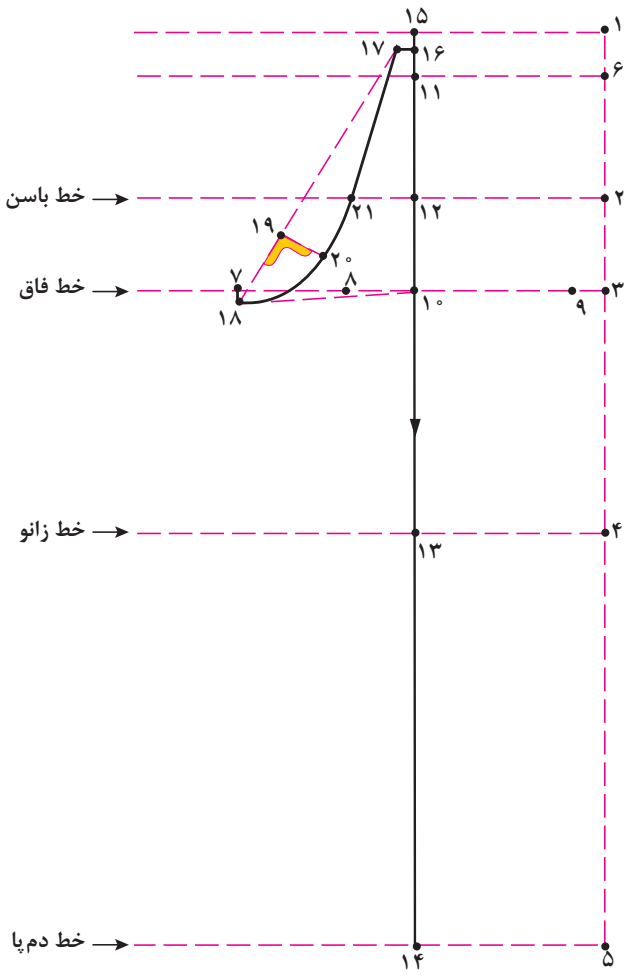
$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۷ تا ۹ = ۱۰ ← ۹

از نقطهٔ ۱۰ خطی عمود به سمت بالا و پایین ترسیم می‌شود که خط اتوی قسمت پشت شلوار محسوب می‌گردد.

نقطهٔ اتصال خط اتو با خط شمارهٔ ۶، نقطهٔ ۱۱ نام‌گذاری شده و نقاط تلاقی این خط با خطوط باسن نقطه ۱۲، زانو نقطه ۱۳ و دم‌پا نیز نقطه ۱۴ مشخص می‌شوند.

از نقطهٔ ۱۱ مقدار ۲ سانتی‌متر به سمت بالا رفته و نقطهٔ ۱۶ تعیین می‌شود.

۲ سانتی‌متر = ۱۶ ← ۱۱

شکل ۲۳

از نقطهٔ ۱۶ مقدار ۱ سانتی‌متر به سمت چپ حرکت کرده و نقطهٔ ۱۷ مشخص می‌گردد.

۱ سانتی‌متر = ۱۷ ← ۱۶

در ادامه، از نقطهٔ ۷ مقدار ۱ سانتی‌متر به صورت عمود به سمت پایین آمده و نقطهٔ ۱۸ تعیین می‌شود.

۱ سانتی‌متر = ۱۸ ← ۷

از نقطهٔ ۱۷ به نقطهٔ ۱۸ خطی به صورت خط‌چین ترسیم شده، سپس فاصلهٔ بین این دو نقطه اندازه‌گیری شده و یک‌چهارم آن از نقطهٔ ۱۸ به سمت ۱۷ علامت‌گذاری می‌شود تا نقطهٔ ۱۹ مشخص گردد.

$\frac{۱}{۴}$ فاصله ۱۸ تا ۱۷ = ۱۹ ← ۱۸

از نقطهٔ ۱۹ به وسیلهٔ گونیا، خطی عمود بر خط‌چین ترسیم می‌شود؛ طول این خط برابر با یک‌ششم فاصلهٔ ۱۸ تا ۱۷ در نظر گرفته می‌شود تا نقطهٔ ۲۰ مشخص شود.

$\frac{۱}{۶}$ فاصله ۱۸ تا ۱۷ = ۲۰ ← ۱۹

نقطهٔ ۱۸ با خط‌چین به نقطهٔ ۱۰ متصل می‌گردد.

برای ترسیم فاق پشت، نقطهٔ ۱۷ به نقطهٔ ۲۰ و سپس نقطهٔ ۲۰ به نقطهٔ ۱۸ متصل می‌شود. اتصال ۱۷ به ۲۰ با خط منحنی نرم و اتصال ۲۰ به ۱۸ با خط هلالی انجام می‌گیرد؛
پس از تکمیل فاق پشت، نقطهٔ اتصال فاق با خط باسن، نقطهٔ ۲۱ نام‌گذاری می‌شود.

از نقطه ۲۱ به اندازهٔ فاصلهٔ ۸ تا ۹ به سمت راست رفته و نقطهٔ ۲۲ مشخص می‌گردد.

فاصله ۸ تا ۹ = ۲۲ ← ۲۱

از نقطهٔ ۲۲ خطی گونیایی به سمت بالا ترسیم شده تا خط ۶ را قطع کند؛ نقطهٔ تقاطع، نقطهٔ ۲۳ خواهد بود.

از نقطهٔ ۱۷ به نقطهٔ ۲۳ خطی صاف ترسیم می‌شود.

از نقطهٔ ۱۷ به اندازه یک‌چهارم دور کمر به اضافه ۱ سانتی‌متر (آزادی) منهای ۱ سانتی‌متر عدد ثابت روی خط ترسیمی علامت زده تا نقطهٔ ۲۴ مشخص شود.

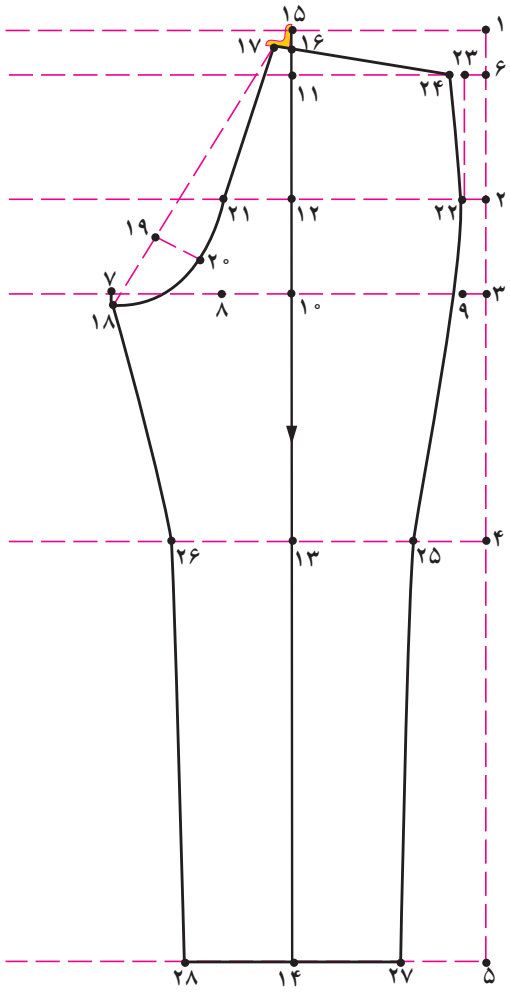
$\frac{۱}{۴}$ دور کمر + ۱ سانتی‌متر (آزادی) − ۱ سانتی‌متر (عدد ثابت) = ۲۴ ← ۱۷

در الگوی پایه شلوار، مقدار آزادی در نظر گرفته شده، در مجموع ۴ سانتی‌متر است، در صورتی که این مقدار آزادی لحاظ شود لازم است می‌توان در قسمت کمر شلوار از کش تنظیم‌کننده استفاده نمود، در غیر این صورت می‌توان آزادی در کمر را در نظر نگرفت.

نقطه ۲۴ با خطی منحنی به نقطهٔ ۲۲ متصل می‌شود.

بر روی خط زانو، از نقطهٔ ۱۳ به اندازهٔ یک‌چهارم دور زانو با آزادی، به طرفین علامت زده و نقاط ۲۶ و ۲۵ مشخص می‌گردند.

$\frac{۱}{۴}$ دور زانو با آزادی = ۲۵ ← ۱۳ و ۲۶ ← ۱۳

شکل ۲۴

نکته

مقدار آزادی دور زانو برای کودکان ۲ تا ۴ سال، ۶ سانتی‌متر و ۵ تا ۹ سال ۸ سانتی‌متر در نظر گرفته می‌شود.

بر روی خط دم‌پا نیز از نقطهٔ ۱۴ به اندازهٔ یک‌چهارم دور دم‌پا به‌اضافه ۰/۵ سانتی‌متر به طرفین رفته و نقاط ۲۸ و ۲۷ تعیین می‌شوند. این اندازه با توجه به مدل قابل تغییر است.

$\frac{۱}{۴}$ دور دم پا + ۰/۵ سانتی‌متر = ۲۷ ← ۱۴ و ۲۸ ← ۱۴

با اتصال نقاط ۲۸ به ۲۶ و ۲۷ به ۲۵ و همچنین اتصال ۲۷ به ۲۸، خطوط اصلی پایین شلوار ترسیم می‌گردد. نقطهٔ ۲۵ با انحنای ملایم به ۲۲ و نقطهٔ ۱۸ به نقطهٔ ۲۶ نیز با منحنی مناسب متصل می‌شود.

نکته

در هنگام ترسیم خطوط پهلو و داخل پای شلوار، به‌ویژه در ناحیهٔ زانو، پیوستگی خطوط و عدم شکست اهمیت ویژه‌ای دارد و در صورت مشاهدهٔ شکست، اصلاح لازم باید انجام شود.

فعالیت کارگاهی

الگوی پشت شلوار را برای یک کودک ۷ ساله ترسیم کنید.

ترسیم الگوی جلو شلوار

برای ترسیم الگوی جلو، خطوط افقی در سمت چپ ادامه داده می‌شود. از سمت چپ کاغذ مقدار ۲ سانتی‌متر فاصله گرفته و نقاط ۱ تا ۶ مطابق الگوی پشت رسم می‌شوند.

از نقطه ۳ مقدار $\frac{۱}{۴}$ دور باسن به اضافه ۱۵ سانتی‌متر ثابت علامت زده تا نقطه ۲۹ مشخص شود.

$$۳ \rightarrow ۲۹ = \frac{۱}{۴} \text{ دور باسن} + ۱۵ \text{ سانتی‌متر}$$

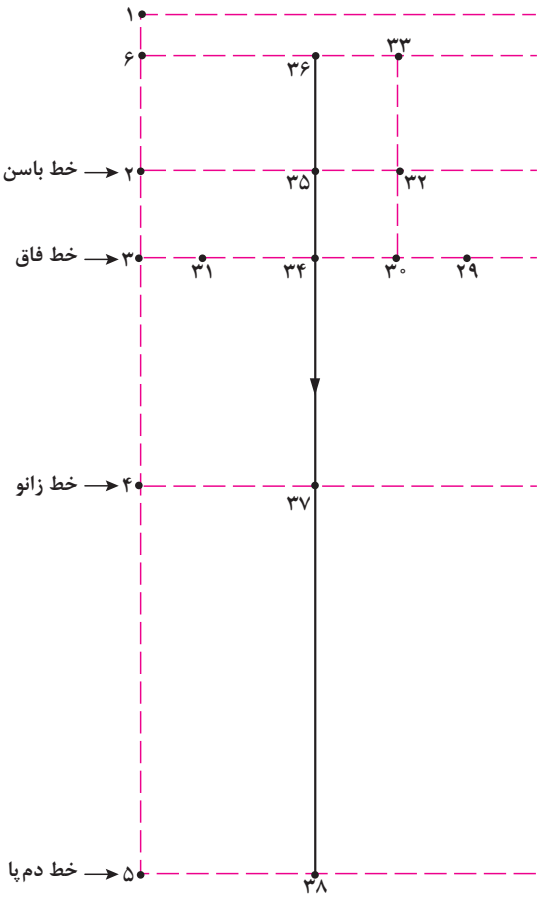
از نقطهٔ ۲۹ به اندازهٔ $\frac{۱}{۱۶}$ دور باسن به سمت چپ رفته و نقطهٔ ۳۰ تعیین می‌گردد.

$$۲۹ \rightarrow ۳۰ = \frac{۱}{۱۶} \text{ دور باسن}$$

از نقطهٔ ۳۰ به اندازهٔ یک‌چهارم دور باسن به اضافه ۱ سانتی‌متر به سمت چپ رفته و نقطهٔ ۳۱ مشخص می‌شود.

$$۳۰ \rightarrow ۳۱ = \frac{۱}{۴} \text{ دور باسن} + ۱ \text{ سانتی‌متر}$$

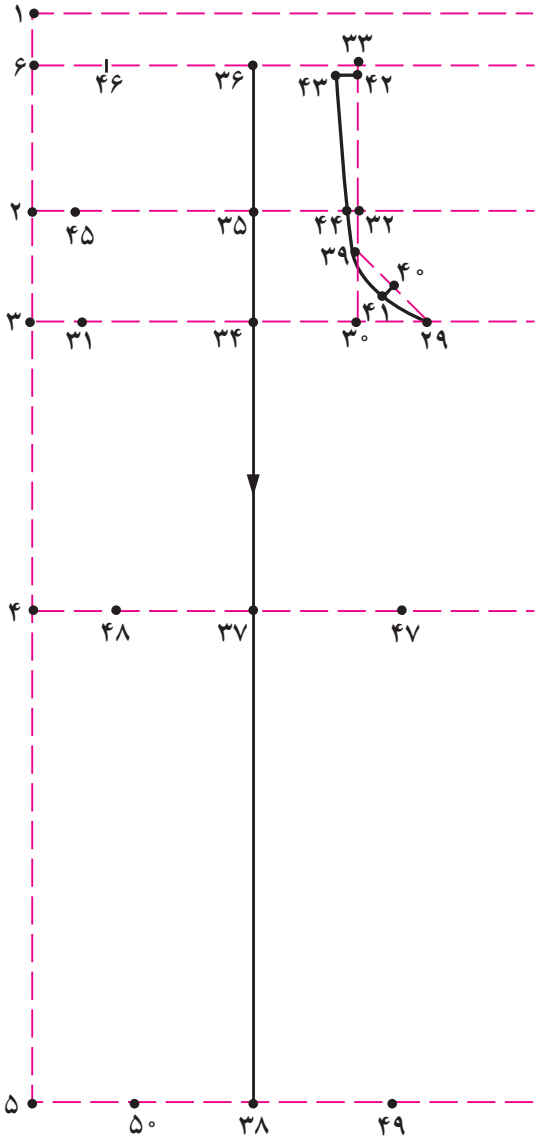
از نقطهٔ ۳۰ خطی عمود به سمت بالا ترسیم شده و نقاط تلاقی با خط باسن و خط ۶ به ترتیب نقاط ۳۲ و ۳۳ نام‌گذاری می‌شوند.

شکل ۲۵

از نقطهٔ ۲۹ به اندازهٔ نصف فاصلهٔ بین نقاط ۲۹ و ۳۱ به سمت چپ آمده و نقطهٔ شمارهٔ ۳۴ به عنوان خط اتوی جلوی شلوار تعیین می‌شود. از این نقطه خطی عمود به سمت بالا و پایین ترسیم شده و نقاط تقاطع آن نقطه ۳۵ در خط باسن، نقطه ۳۶ در خط کمر، نقطه ۳۷ در خط زانو و نقطه ۳۸ در دم‌پای شلوار نام‌گذاری می‌گردند.

$$۲۹ \rightarrow ۳۴ = \frac{۱}{۲} \text{ فاصله } ۳۱ \text{ تا } ۲۹$$

شکل ۲۶

از نقطهٔ ۳۰ به اندازهٔ فاصلهٔ ۲۹ تا ۳۰ به سمت بالا حرکت شده و نقطهٔ ۳۹ تعیین می‌شود. سپس نقطهٔ ۳۹ به ۲۹ با خط صاف و به صورت خط‌چین متصل می‌گردد.

فاصله ۳۰ تا ۲۹ = ۳۹ ← ۳۰

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۳۹ تا ۲۹ را علامت زده، نقطهٔ ۴۰ مشخص می‌شود.

$\frac{۱}{۲}$ فاصله ۳۹ تا ۲۹ = ۴۰

سپس از نقطهٔ ۴۰ خطی به طول ۰/۷۵ سانتی‌متر به سمت داخل الگو آمده تا نقطهٔ ۴۱ حاصل شود.

۰/۷۵cm = ۴۱ ← ۴۰

از نقطهٔ شمارهٔ ۳۳ مقدار ۰/۵ سانتی‌متر به سمت پایین رفته و نقطهٔ ۴۲ مشخص می‌شود.

۰/۵cm = ۴۲ ← ۳۳

از نقطه ۴۲ مقدار ۱ سانتی‌متر به سمت چپ رفته تا نقطهٔ ۴۳ مشخص شود.

۱ سانتی‌متر = ۴۳ ← ۴۲

با متصل کردن نقطهٔ ۲۹ به ۴۱ و ۴۱ به ۳۹، ۳۹ به ۴۳ فرم فاق جلو طراحی می‌شود.

محل تقاطع خط ترسیمی با خط باسن را نقطهٔ ۴۴ می‌نامیم.

از نقطهٔ ۴۴ به سمت چپ به اندازه مقدار فاصلهٔ ۳۰ تا ۳۱ علامت زده تا نقطهٔ ۴۵ مشخص شود.

فاصله ۳۱ تا ۳۰ = ۴۵ ← ۴۴

از نقطهٔ ۴۳، یک‌چهارم کمر به اضافه ۱ سانتی‌متر آزادی به اضافه ۱ سانتی‌متر عدد ثابت را طوری اندازه زده تا نقطه ۴۶ روی خط ۶ مشخص شود.

$\frac{۱}{۴}$ دور کمر + ۱ سانتی‌متر (آزادی) + ۱ سانتی‌متر (عدد ثابت) = ۴۶ ← ۴۳

با متصل کردن نقطه ۴۳ به ۴۶ با خطی صاف و ۴۶ به ۴۵ با خطی منحنی فرم بالای شلوار تکمیل می‌شود.

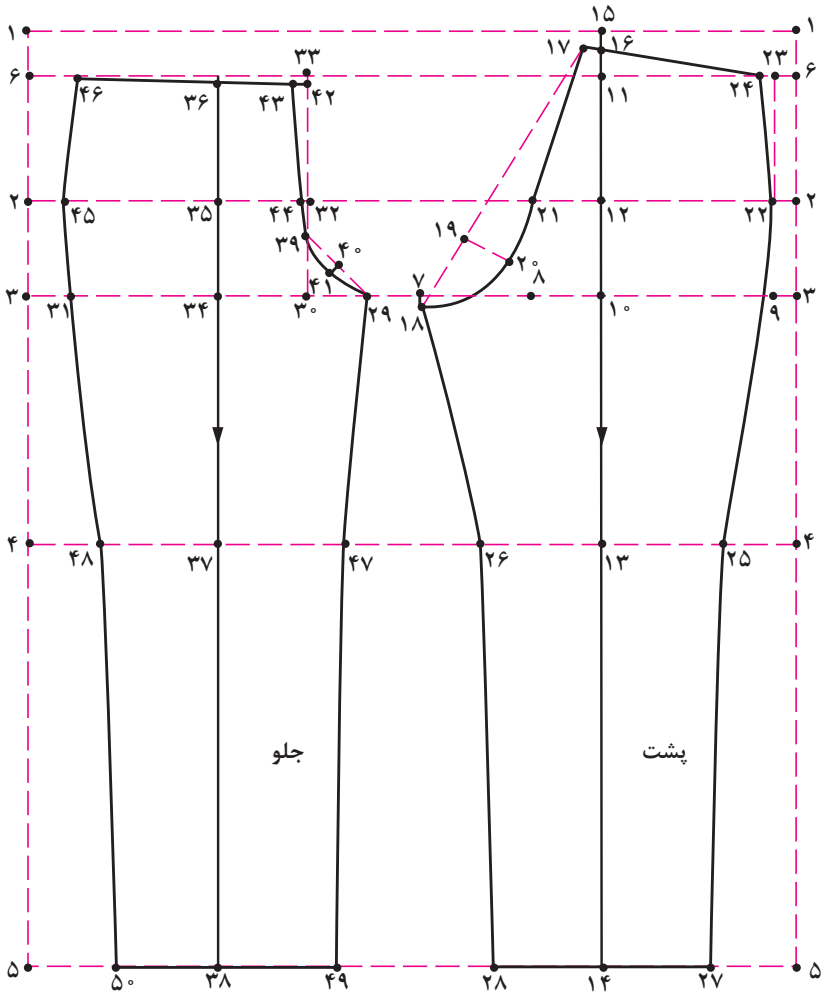
بر روی خط زانو، از نقطهٔ ۳۷ به اندازهٔ یک‌چهارم دور زانو به اضافه آزادی، به طرفین علامت زده شده و نقاط ۴۷ و ۴۸ مشخص می‌گردند.

$\frac{۱}{۴}$ دور زانو + آزادی = ۴۸ ← ۳۷ و ۴۷ ← ۳۷

بر روی خط دم‌پا نیز از نقطهٔ ۳۸ به اندازهٔ یک‌چهارم دور دم‌پا به‌اضافه ۰/۵ سانتی‌متر به طرفین رفته و نقاط ۴۹ و ۵۰ تعیین می‌شوند.

$\frac{۱}{۴}$ دور دم پا + ۰/۵ سانتی‌متر = ۵۰ ← ۳۸ و ۴۹ ← ۳۸

با اتصال نقاط ۴۷ به ۴۹ و ۴۹ به ۵۰ و همچنین اتصال ۴۸ به ۵۰، خطوط اصلی پایین شلوار ترسیم می‌گردد. نقطهٔ ۴۷ با انحنای ملایم به ۲۹ و نقطهٔ ۴۸ به نقطهٔ ۴۵ نیز با منحنی مناسب متصل می‌شود.

شکل ۲۷

فعالیت کارگاهی

الگوی جلوی شلوار را برای یک کودک ۷ ساله ترسیم کرده و پس از تکمیل الگوی جلو و پشت، تطابق خطوط پهلو، فاق و زانو را بررسی نمایند. پس از تأیید هنرآموز خود الگو را در پوشه کار قرار دهید.

مدل‌سازی شلوار پیش‌سینه‌دار کودک

این نوع شلوار معمولاً در پوشاک روزمره، لباس‌های بازی، لباس کار کودک و حتی مدل‌های فانتزی و مجلسی کاربرد دارد. طراحی شلوار پیش‌سینه‌دار کودک باید به‌گونه‌ای انجام شود که ضمن حفظ فرم صحیح اندام، فشار یا محدودیتی در ناحیه شکم، کمر و سرشانه‌ها ایجاد نکند.

الگوی شلوار پیش‌سینه‌دار کودک بر پایهٔ الگوی اولیه شلوار ترسیم می‌شود و سپس با اضافه کردن قسمت پیش‌سینه، بندها و اصلاحات لازم در بالاتنه، به الگوی نهایی تبدیل می‌گردد. دقت در محل اتصال پیش‌سینه به شلوار، فرم حلقه‌ها، طول بندها و میزان آزادی الگو، نقش مهمی در راحتی و زیبایی لباس نهایی دارد.

شکل ۲۸

فکر کنید

- چرا شلوار پیش‌سینه‌دار نسبت به شلوار ساده برای کودکان فعال مناسب‌تر است؟
- به نظر شما وجود پیش‌سینه چه تأثیری بر راحتی و ایستایی شلوار روی بدن کودک دارد؟

ترسیم الگوی پیش‌سینهٔ جلو

برای مدل‌سازی شلوار پیش‌سینه‌دار، ابتدا الگوی اولیه شلوار کودک متناسب با اندازه‌های موردنظر ترسیم می‌شود. پس از تکمیل الگوی پایه، مراحل مدل‌سازی آغاز می‌گردد.

- ابتدا به‌منظور ایجاد آزادی عمل در حرکت کودک، موازی با خط کمر شلوار در جلو و پشت به مقدار ۲ سانتی‌متر بالا رفته تا ارتفاع فاق بیشتر شود. نقاط ۱ و ۲ در روی خط کمر جدید مشخص می‌گردد.

از نقطهٔ ۱ روی خط کمر جدید به اندازهٔ قد بالاتنه جلو بالا رفته و نقطهٔ ۳ مشخص می‌گردد.

قد بالاتنه جلو = ۳ ← ۱

از نقطهٔ ۳، به اندازهٔ یک‌ششم دور گردن به‌اضافهٔ ۱ سانتی‌متر به سمت بالا اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۴ تعیین می‌شود.

$\frac{۱}{۶}$ دور گردن + ۱ سانتی‌متر = ۴ ← ۳

از نقطهٔ ۴، به اندازهٔ یک‌ششم دور گردن به‌اضافهٔ نیم سانتی‌متر به سمت چپ رفته و نقطهٔ ۵ مشخص می‌گردد.

$\frac{۱}{۶}$ دور گردن + ۰/۵ سانتی‌متر = ۵ ← ۴

از نقطهٔ ۳ مقدار ۶ تا ۸ سانتی‌متر به سمت پایین آمده و نقطهٔ ۶ تعیین می‌شود. این اندازه با توجه به مدل قابل تغییر است.

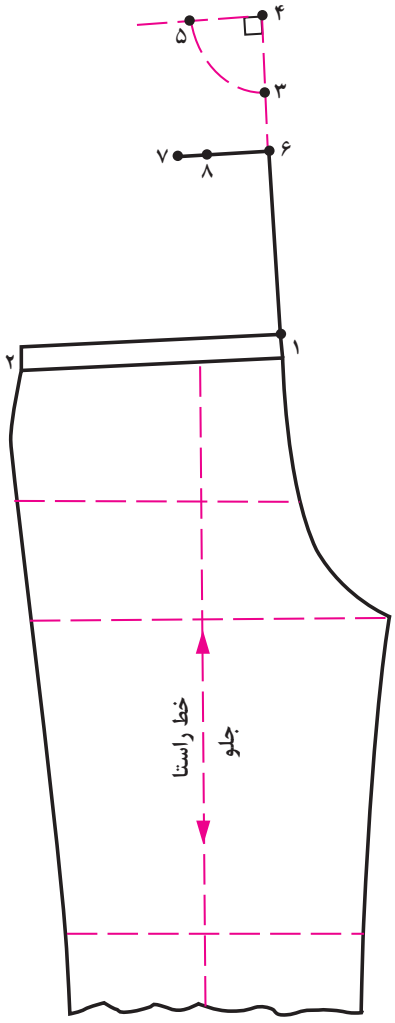
۶ تا ۸ سانتی‌متر = ۶ ← ۳

از نقطهٔ ۶، ۷ تا ۹ سانتی‌متر به سمت چپ رفته، نقطهٔ ۷ مشخص می‌گردد. این اندازه با توجه به مدل و سن کودک قابل تغییر است.

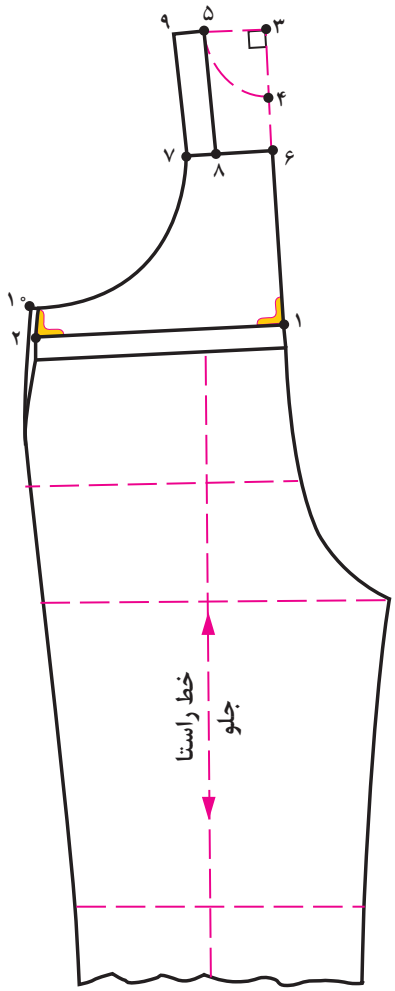
۷ تا ۹ سانتی‌متر = ۷ ← ۶

از نقطهٔ ۷ مقدار ۲/۵ سانتی‌متر به سمت راست اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۸ تعیین می‌شود. در این مرحله، نقطهٔ ۵ به نقطهٔ ۸ با خطی صاف متصل می‌گردد.

۲/۵ سانتی‌متر = ۸ ← ۷

شکل ۲۹

شکل ۳۰

سپس از نقطه ۵ به طول ۲/۵ سانتی‌متر به سمت چپ گونیا شده نقطه ۹ به‌دست می‌آید در ادامه، نقطهٔ ۹ به نقطهٔ ۷ با خطی صاف متصل می‌گردد.

۲/۵ سانتی‌متر = ۹ ← ۵

در قسمت پهلو، از نقطهٔ ۲، مقدار ۳ سانتی‌متر به سمت بالا عمود بر خط کمر نموده و نقطهٔ ۱۰ مشخص می‌گردد.

۲ ← ۱۰ = ۳ cm

سپس نقطهٔ ۷ به نقطهٔ ۱۰ با خطی منحنی متصل شده و فرم حلقه در قسمت پهلو طراحی می‌شود.

با توجه به مدل این اتصال قابل تغییر می‌باشد.

نقطه ۱۰ را به منحنی پهلو طوری وصل کنید تا خط پهلو اصلاح شود.

ترسیم الگوی پیش‌سینه در پشت

به موازات خط کمر، مانند الگوی جلو، ۲ سانتی‌متر به سمت بالا عمود نموده و خط جدید کمر رسم می‌شود. نقاط ۱۱ و ۱۲ مشخص می‌گردند.

از نقطه ۱۱، به اندازه قد بالاتنه پشت، خطی عمود بر خط جدید کمر بالا رفته نقطه ۱۳ به‌دست می‌آید.

قد بالاتنه پشت = ۱۳ ← ۱۱

از نقطه ۱۳ با استفاده از گونیا، خطی به سمت راست الگو ترسیم نموده و سپس به اندازه $\frac{۱}{۶}$ دور گردن به اضافه نیم‌سانتی‌متر به سمت راست رفته نقطه ۱۴ مشخص می‌شود.

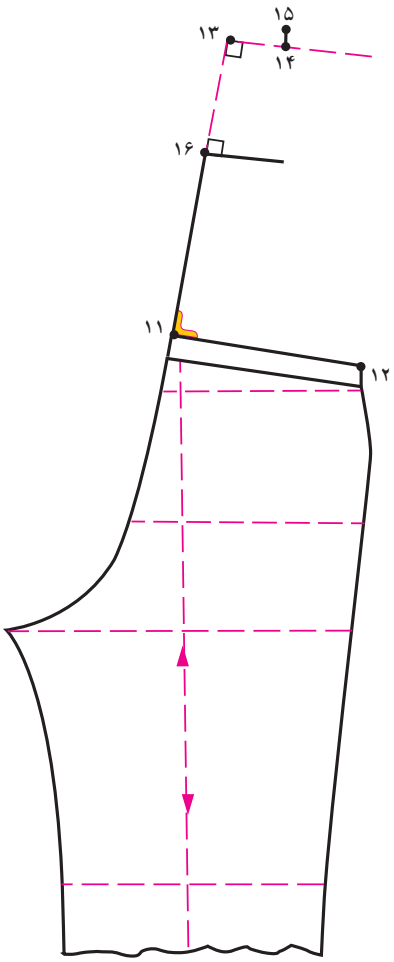
$\frac{۱}{۶}$ دور گردن + ۰/۵ cm = ۱۳ ← ۱۴

از نقطهٔ ۱۴، به مقدار ۱/۵ سانتی‌متر به سمت بالا رفته و نقطهٔ ۱۵ مشخص می‌شود.

۱/۵ سانتی‌متر = ۱۵ ← ۱۴

از نقطهٔ ۱۳ مقدار ۱۰ سانتی‌متر به سمت پایین اندازه‌گیری شده و نقطهٔ ۱۶ تعیین می‌گردد.

۱۰ سانتی‌متر = ۱۶ ← ۱۳

شکل ۳۱

از نقطهٔ ۱۶، ۶ تا ۸ سانتی‌متر به سمت راست گونیا نموده نقطهٔ ۱۷ به دست می‌آید که با توجه به سن و مدل قابل تغییر است.

۸ تا ۶ سانتی‌متر = ۱۷ ← ۱۶

در ادامه، از نقطهٔ ۱۷ مقدار ۲/۵ سانتی‌متر به سمت چپ رفته و نقطهٔ ۱۸ مشخص می‌شود.

۲/۵ سانتی‌متر = ۱۸ ← ۱۷

نقطهٔ ۱۵ به نقطهٔ ۱۸ با خطی صاف متصل می‌گردد. با قرار دادن مرکز گونیا روی نقطهٔ ۱۵ و یکی از اضلاع روی خط ۱۵ به ۱۸، ضلع دیگر گونیا به طول ۲/۵ سانتی‌متر ترسیم شده و نقطهٔ ۱۹ به دست می‌آید. در این مرحله، نقطهٔ ۱۹ به نقطهٔ ۱۷ با خط‌کش متصل می‌شود.

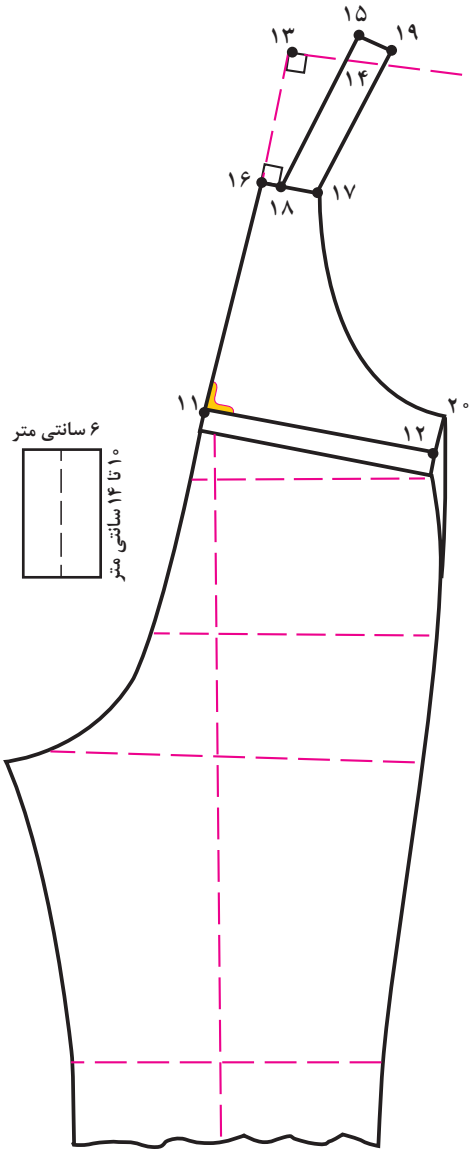
۲/۵ سانتی‌متر = ۱۹ ← ۱۵

در پهلوی پشت، از نقطهٔ ۱۲ و عمود بر خط کمر؛ مقدار ۳ سانتی‌متر به سمت بالا رفته و نقطهٔ ۲۰ مشخص می‌گردد. سپس نقطهٔ ۲۰ با خطی منحنی به خط باسن متصل می‌شود.

۳ سانتی‌متر = ۲۰ ← ۱۲

نقطه ۱۷ با منحنی ملایم و فرم حلقه به نقطه ۲۰ وصل می‌شود.

در این مرحله، قسمت بندهای بالای الگو مطابق تصویر جدا شده و در ناحیهٔ سرشانه، یعنی نقاط ۳ به ۷ و ۱۵ به ۱۱، کنار یکدیگر قرار داده و به هم چسبانده می‌شوند. بند نگهدارندهٔ قسمت بالاتنه با در نظرگرفتن ۱۰ سانتی‌متر در صورت استفاده از سگک اضافه طول طراحی می‌گردد درصورت استفاده از دکمه به میزان دکمه خور اضافه در نظر گرفته می‌شود.

شکل ۳۲

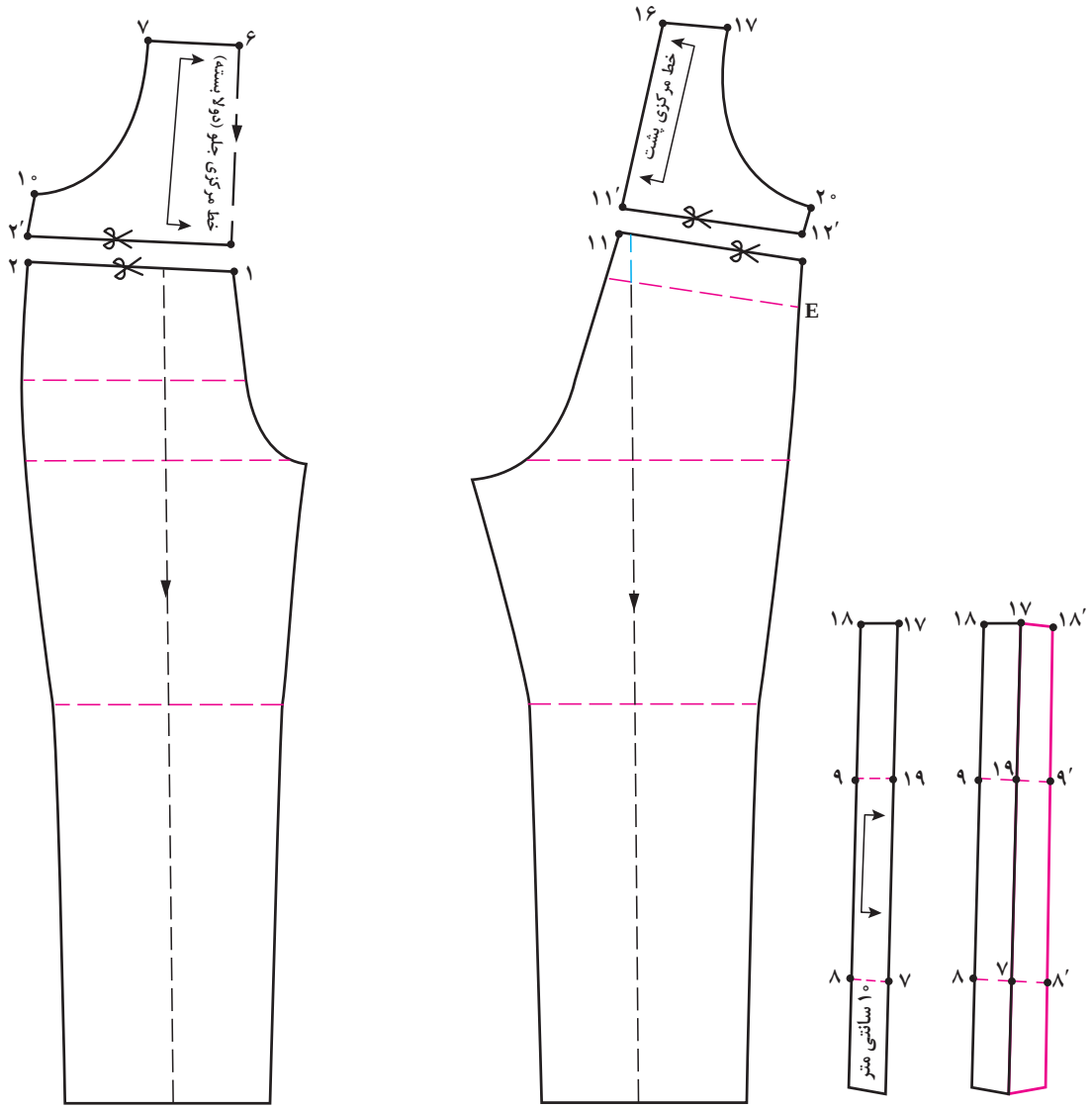
ترسیم روی هم‌گرد پهلوی شلوار

یک مستطیل با عرض ۶ سانتی‌متر و طول ۱۰ تا ۱۴ سانتی‌متر رسم می‌شود. این قسمت از الگو بعد از برش از وسط تا شده و به پهلوی پشت شلوار متصل می‌گردد.

با توجه به مدل می‌توان طراحی انواع جیب داخلی یا جیبِ رو، در قسمت جلو به همراه نمازیپ را قرار داد. حتی در قسمت کمر شلوار از یک یا دو برش به همراه پل‌هایی، تزیین استفاده نمود. برای تمیزی و ایستایی بهتر قسمت بالاتنه آستر در نظر گرفته می‌شود. (سجاف دوبل)

مدل‌سازی آموزش داده شده با توجه به مدل و سلیقهٔ شما قابل تغییر می‌باشد.

- قسمت بالاتنه از شلوار جدا می‌شود نقاط ۱ تا ۲ در جلو و نقاط ۱۱ و ۱۲ در پشت. این قسمت به‌طور کامل آسترکشی می‌شود.
- برای بهتر قرار دادن الگوی قسمت بند، می‌توان آن را روی دولای کاغذ قرار داد و به شکل گسترده روی پارچه برش داد.

شکل ۳۳

ترسیم نمازیپ

برای ترسیم نمازیپ از نقطهٔ ۱ و محل تلاقی خط باسن و خط فاق ۲/۵ سانتی‌متر خارج شده و این دو نقطه با یک خط به هم متصل می‌گردد. انتهای نقاب با فرم منحنی طراحی می‌شود (شکل ۳۴).

جیب شلوار

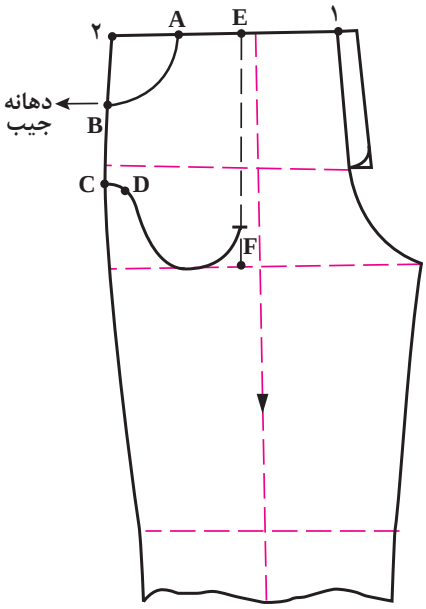
برای طراحی جیب شلوار از نقطهٔ ۲ به اندازه ۵ تا ۸ سانتی‌متر با توجه به مدل و سایز روی کمر به سمت داخل رفته تا نقطه A مشخص شود.

۲ → A = ۵ تا ۸ سانتی‌متر

در قسمت پهلو از نقطه ۲ مقدار ۵ تا ۷ سانتی‌متر پایین آمده تا نقطهٔ B مشخص گردد.

۲ → B = ۵ تا ۷ سانتی‌متر

با متصل کردن نقطه A به نقطهٔ B فرم گردی دهانه جیب طراحی می‌شود. (می‌توان از طراحی‌های متفاوت برای دهانه جیب استفاده نمود)

شکل ۳۴

طراحی کیسه جیب

از نقطهٔ B به اندازه ۵ تا ۷ سانتی‌متر پایین آمده نقطهٔ C به‌دست می‌آید.

B → C = ۵ تا ۷ سانتی‌متر

از نقطهٔ C به‌صورت گونیا ۱/۵ سانتی‌متر داخل الگو به سمت فاق شده نقطهٔ D به‌دست می‌آید.

C → D = ۱/۵ سانتی‌متر

از نقطهٔ A به‌اندازه ۵ تا ۷ سانتی‌متر به سمت فاق رفته نقطهٔ E به‌دست می‌آید.

A → E = ۵ تا ۷ سانتی‌متر

از نقطه E خطی موازی با خط اتو و راستای شلوار به پایین رسم نموده تا خط فاق را قطع کند از محل تلاقی این خط ۳ سانتی‌متر بالا رفته نقطهٔ F به دست می‌آید. مطابق شکل طراحی هلال کیسهٔ جیب را انجام دهید.

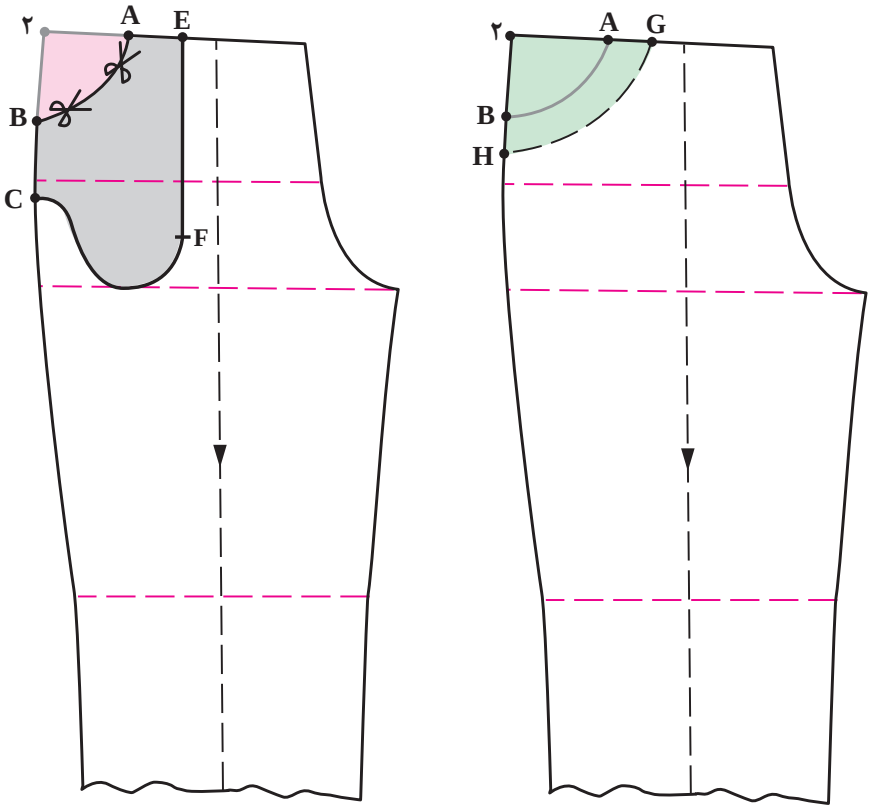
نکته

طراحی دهانه جیب کاملاً سلیقه‌ای و بسته به مدل قابل تغییر است فقط باید مقدار بازی دهانهٔ جیب جوری باشد که دست کودک از آن عبور کند.

کیسهٔ جیب بزرگ: با استفاده از کاغذ پوستی قسمت رنگی قرمز و خاکستری کپی می‌شود.
کیسهٔ جیب کوچک: با استفاده از کاغذ پوستی قسمت رنگی خاکستری کپی می‌شود.

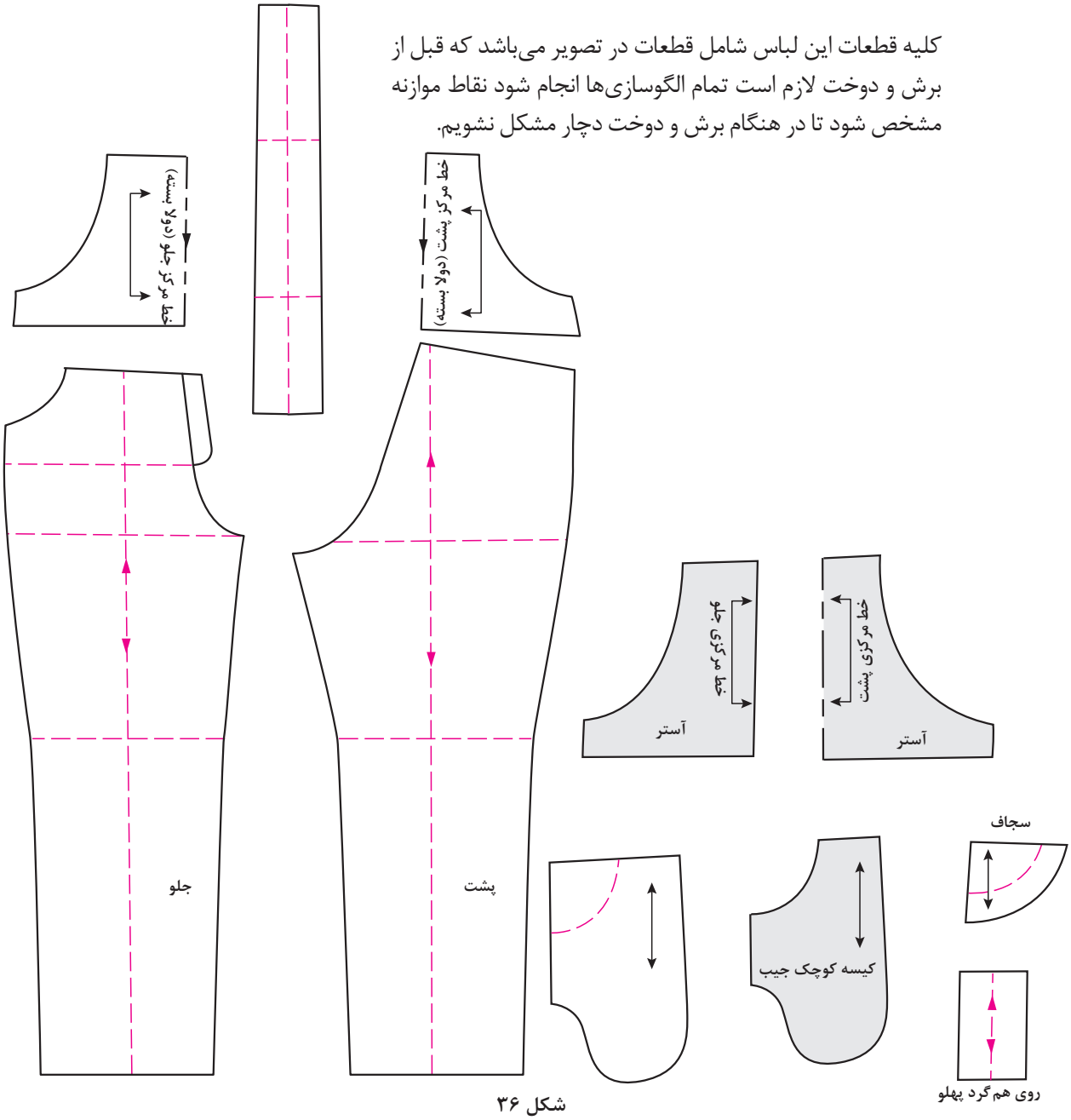
سجاف پهلوی جلو

برای تمیزی پهلوی شلوار پیش‌سینه‌دار در قسمت جلو از نقاط A و B به اندازه ۲/۵ سانتی‌متر داخل شده نقاط H و G به‌دست می‌آید. نقاط به‌صورت منحنی به هم‌وصل شده و سپس با کمک کاغذپوستی، قسمت رنگی سبز کپی می‌شود. هنگام برش این قسمت از پارچه اصلی برش می‌شود.
هلال دهانهٔ جیب از الگو جدا شده و دور ریز الگو است.

شکل ۳۵

کلیه قطعات این لباس شامل قطعات در تصویر می‌باشد که قبل از برش و دوخت لازم است تمام الگوسازی‌ها انجام شود نقاط موازنه مشخص شود تا در هنگام برش و دوخت دچار مشکل نشویم.

شکل ۳۶

جست‌وجو کنید

در منابع معتبر جست‌وجو کنید که شلوار پیش سینه دار از چه زمانی مرسوم شد و دلیل آن چه بود؟ چه کسانی برای اولین بار از این مدل شلوار استفاده کردند؟

فعالیت کارگاهی

ابتدا مدل‌های مختلف شلوار پیش سینه دار را بررسی کنید. سپس تفاوت هریک را از نظر فرم بیان کنید. از بین مدل‌های به‌دست آمده یک مدل را انتخاب نموده و پس از تأیید هنرآموز خود آن را به سایز کودک ۷ ساله مدل‌سازی نمایید.

ارزشیابی شایستگی الگوسازی لباس پسرانه

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/پودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۳	**استاندارد عملکرد کار:** ترسیم الگوی سوییشرت یا هودی کلاه‌دار به‌همراه ترسیم الگوی شلوار و تبدیل آن به شلوار پیش‌سینه‌دار، سایز کودک ۷ ساله در مدت زمان ۲۴۰ دقیقه
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L2	
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۳۱	**کار**	دوخت لباس پسرانه	**سطح شایستگی:**	مهارت	

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	الگوسازی هودی و سوییشرت	میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، انواع کاغذ برش، کاربن، انواع چسب، سوزن ته‌گرد، ماژیک وایت‌برد، مدادرنگی، مداد و پاک‌کن. **ابزار:** انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، رولت، انواع قیچی **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۸۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه پوشه کار	الگوی هودی و سوییشرت را به درستی با توجه به مدل داده شده رسم کرده، مدل‌سازی کلاه را مطابق با سایز ۷ ساله و پسرانه انجام داده و در مدت زمان کمتر حد تعیین شده الگو را به اتمام رسانده، الگو بدون ایراد و اشکال است.	۳	
				الگوسازی به درستی انجام شده در قسمت‌هایی از الگو اشکالات جزئی دیده می‌شود. در مدت زمان تعیین شده الگو رسم شده است.	۲	
				الگو به درستی رسم نشده و دارای اشکالات عمده می‌باشد و برای برش روی پارچه مناسب نیست.	۱	
۲	ترسیم الگوی اساس شلوار	میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، انواع کاغذ برش، کاربن، انواع چسب، سوزن ته‌گرد، ماژیک وایت‌برد، مدادرنگی، مداد و پاک‌کن. **ابزار:** انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، رولت، انواع قیچی **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۸۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه پوشه کار	الگوی اساس شلوار درست و دقیق رسم شده بدون اشکال و تمام علائم قراردادی روی الگو به درستی ثبت شده. الگو را در مدت زمان کمتر از حد تعیین شده به اتمام رسانده است و آمادهٔ مدل‌سازی می‌باشد.	۳	
				الگوی اساس شلوار با اشکالات جزئی رسم شده است. علائم الگو به درستی ثبت شده و در مدت زمان تعیین شده الگو به اتمام رسیده است.	۲	
				الگو به درستی ترسیم نشده و با اشکالات عمده به اتمام رسیده. الگو قابلیت مدل‌سازی را ندارد.	۱	
۳	ترسیم الگوی شلوار پیش سینه‌دار	میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، انواع کاغذ برش، کاربن، انواع چسب، سوزن ته‌گرد، ماژیک وایت‌برد، مدادرنگی، مداد و پاک‌کن. **ابزار:** انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، رولت، انواع قیچی **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۸۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه پوشه کار	الگوی اساس شلوار را به‌درستی و دقیق مطابق طرح داده شده به مدل پیش سینه‌دار تبدیل کرده است. الگو را در مدت زمان کمتر از حد تعیین شده بدون ایراد به اتمام رسانده است.	۳	
				الگو را با اشکالات جزئی مدل‌سازی نموده است. در مدت زمان تعیین شده مدل‌سازی را انجام داده است.	۲	
				مدل‌سازی به درستی انجام نشده و قابلیت برش روی پارچه را ندارد.	۱	
		شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: توسعه یادگیری و دانش N36، طرز صحیح نشستن هنگام ترسیم الگو، صرفه‌جویی در مصرف کاغذ الگو، جمع‌آوری کاغذهای اضافی در ظروف مخصوص و استفاده از آن در چرخه بازیافت	مشاهده و فهرست وارسی	انجام تمام موارد به‌صورت کامل	۲	
				انجام موارد به‌صورت ناقص	۱	
		ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)			بلی ☐ خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**

- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۱ و ۲ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف‌نظر از اینکه یک تکلیف کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.

- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

واحد یادگیری ۲

دوخت لباس پسرانه

بیندیشید و پاسخ دهید

- چرا در برخی لباس‌های پسرانه از کش، بند، جیب یا قسمت‌های تقویت‌شده بیشتر استفاده می‌شود؟ این ویژگی‌ها چه کمکی به عملکرد لباس می‌کنند؟
- به نظر شما انتخاب پارچه مناسب در لباس‌هایی مانند هودی و سوییشرت چه نقشی در راحتی، دوام و نگهداری لباس دارد؟

مقدمه

در دوخت لباس پسرانه کودک، شناخت فرم بدن، راحتی در حرکت و کاربردپذیری لباس از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این واحد یادگیری، هنرجویان با اصول الگو و دوخت برخی از پرکاربردترین لباس‌های پسرانه آشنا می‌شوند؛ لباس‌هایی که علاوه بر زیبایی، باید دوام، آزادی حرکت و تناسب با فعالیت‌های روزمره کودک را نیز تأمین کنند. در این بخش، مراحل الگوسازی و دوخت شلوار پیش‌سینه‌دار، هودی جلو بسته و سوییشرت به‌صورت گام‌به‌گام آموزش داده می‌شود تا هنرجویان بتوانند با درک ساختار الگو، مهارت‌های عملی دوخت و دقت در جزئیات، لباس‌هایی مناسب و استاندارد برای کودکان طراحی و اجرا کنند.

استاندارد عملکرد

دوخت یک سوییشرت یا هودی کلاه‌دار به همراه شلوار پیش‌سینه‌دار برای کودک ۷ ساله در مدت زمان ۴۲۰ دقیقه

برش و دوخت هودی کلاه‌دار

متراژ پارچه مورد نیاز:

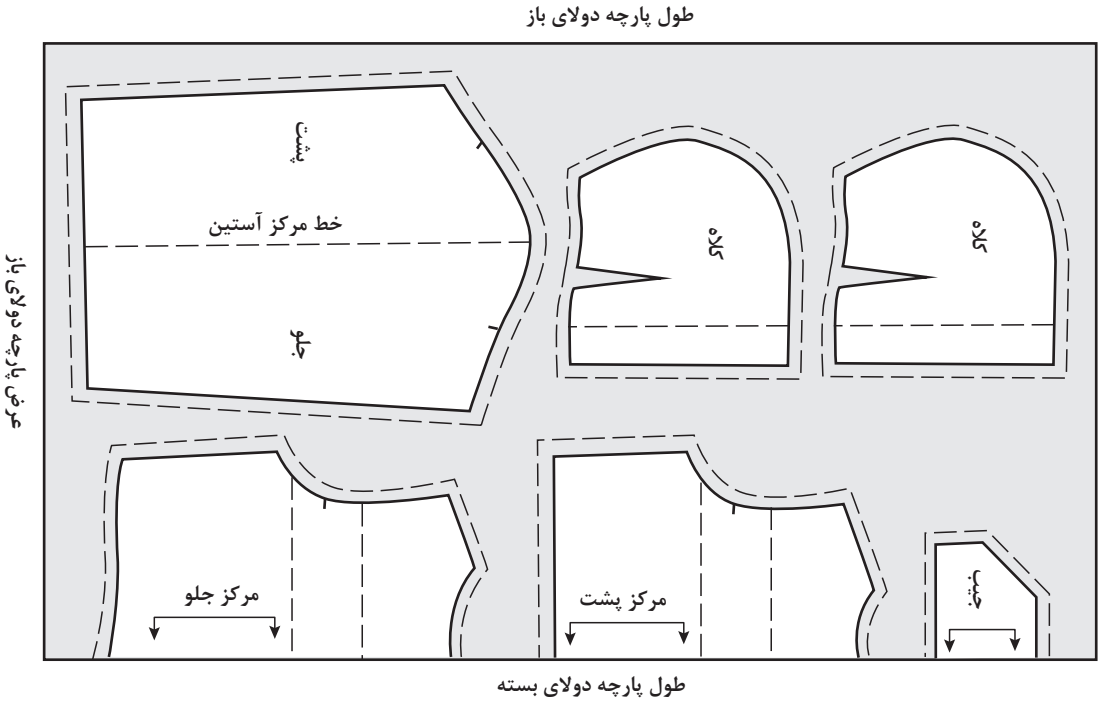
از آنجایی که پارچه‌های مورد استفاده برای هودی و یا سوییشرت اکثراً پارچه دورس یا پنبه‌ای هستند معمولاً این پارچه‌ها به صورت گرد بافت و عرض پارچه نیز بیشتر از پارچه‌های معمول است و سن کودک نیز در تعیین متراژ پارچه بی‌تأثیر نیست. به همین منظور برای کودک معمولاً ۷۰ سانتی‌متر تا ۱۵۰ سانتی‌متر برای هودی پارچه کافی می‌باشد.

شکل ۳۷

چیدمان و برش الگو روی پارچه

- برای پارچه الگو جلو و پشت در قسمت خط مرکز روی دولای پارچه قرار می‌گیرد.
- قسمت کلاه دو بار روی دولای پارچه با توجه به راستای پارچه نسبت به خط مرکز کلاه انجام می‌شود.
- آستین نیز با توجه به راستای پارچه با خط مرکز آستین، روی پارچه قرار می‌گیرد.
- خط مرکز جیب نیز روی دولای بسته پارچه قرار می‌گیرد.
- کش‌باف‌های دم آستین و لبه پایین لباس در اندازه طول منهای ۵ تا ۱۰ سانتی‌متر طول و دو برابر عرض کش‌باف به اضافه ۲ سانتی‌متر اضافه درز
- میزان اضافه درز لباس در تمامی نقاط به جز لبه دهانه جیب ۱ تا ۱/۵ سانتی‌متر در نظر گرفته می‌شود.
- در قسمت دهانه جیب بهتر است اضافه درز ۲ تا ۳ سانتی‌متر در نظر گرفته شود اما به صورت موازی با لبه دهنه جیب برش بخورد و جمع نشود.

شکل ۳۸

مراحل دوخت

در اولین مرحله پس از برش قسمت دهانه جیب را تا کرده و لبه آن را به صورت تک ردیف یا دو ردیف موازی یک دیگر با فاصله حداقل یک سانتی‌متر از لبه جیب دوخت می‌زنیم

پس از اتو کردن قسمت جیب را در جایگاه خود تنظیم کرده و با برگرداندن جیب به سمت بالا جوری که روی پارچه جیب روی پارچه لباس قرار بگیرد قسمت لبه بالای جیب را به تنه لباس دوخته می‌شود. لازم به ذکر است اگر در روی جیب از تزیینات خاصی استفاده می‌شود باید قبل از اتصال جیب، تزیینات آن تکمیل گردد.

شکل ۳۹

جیب را به سمت پایین خوابانده شده و درز دوخته شده اتو می‌شود سپس با ثابت کردن جیب درز جای دوخت درزهای کنار جیب با دقت تا زده شده و دوختی از روی کار انجام می‌شود

توجه کنید

قسمت دهنه جیب به لباس دوخته نمی‌شود.

ایمنی و بهداشت

نشستن صحیح پشت چرخ خیاطی از خستگی و آسیب‌های اسکلتی جلوگیری می‌کند.

در مرحله بعد دو سمت روی پارچه روی هم قرار گرفته و درز سرشانه دوخته می‌شود پس از دوخت سرشانه، آستین در قسمت حلقه آستین به تنه دوخته می‌شود.

نکته قابل اهمیت، توجه به جلو و پشت آستین برای دوختن آستین به تنه است.

شکل ۴۰

نکته

بهتر است برای تمیزی دوخت، پس از دوخت هر درز تمیزدوزی و اتوکاری درز انجام شود. در هنگام دوخت پارچه‌های کشی از سوزن مخصوص استفاده کنید و در صورت نیاز از کاغذ در زیر دوخت اضافه درز استفاده کنید.

پس از دوخت آستین درز زیر آستین و تنه هم‌زمان دوخته می‌شود.
کش‌باف از قسمت عرض به هم دوخته می‌شود و بعد از وسط تا نموده و برای دوخت به لبهٔ آستین آماده می‌شود.

شکل ۴۱

برای تمیزی دوخت کش‌باف به لبهٔ لباس، لبه کش‌باف را به ۴ قسمت تقسیم کرده و با سوزن یا صابون تقسیم‌بندی را مشخص می‌کنیم سپس لبه پایین لباس و لبه آستین را نیز به ۴ قسمت تقسیم کرده و علامت‌گذاری می‌کنیم سپس با قرار دادن نقاط مشخص شده روی کش‌باف و لبهٔ لباس آن را سوزن زده و با کشش یکنواخت دوخت زده می‌شود. درز کش‌باف با یکی از درزهای لباس در یک خط باشد.

شکل ۴۲

برای دوخت کلاه ابتدا درز وسط کلاه را به هم متصل کرده و در صورتی که لبه بیرونی کلاه نیاز به بند داشته باشد، محل رد شدن بند را پانچ می‌نماییم.
سپس سجاف لبهٔ کلاه را تا زده و با فاصله از لبه کلاه دوخت می‌شود.

شکل ۴۳

شکل ۴۴

نکته

برای دوخت کلاه به صورت دولایه (یک لایه به عنوان رویه و دیگری به عنوان آستر) درز وسط هر دو کلاه دوخته شده و جایگاه پانچ در لبه لایهٔ رویی تعیین می‌گردد سپس لبه کلاه‌ها به یک دیگر دوخته می‌شود و با فاصله ۲ تا ۳ سانتی‌متری از لبهٔ کلاه دوختی برای رد شدن بند کلاه انجام می‌شود.

برای اتصال کلاه به یقه پشت و جلو درز وسط کلاه را به یقه پشت منطبق کرده و دوخت انجام می‌شود.

شکل ۴۵

بحث و گفت‌وگو

در گروه‌های کلاسی یک نمونه هودی آماده یا تصویر آن را بررسی کنید و موارد زیر را شناسایی کنید:

- قسمت‌های اصلی هودی (بالاتنه جلو، بالاتنه پشت، آستین، کلاه، جیب و مچ)
- نوع پارچه و کشسانی آن
- نحوه اتصال کلاه به یقه
- محل و نوع جیب
- نوع تمیزدوزی لبه‌ها.
- هر گروه نتیجه مشاهده خود را کوتاه توضیح دهید.

دوخت شلوار پیش‌سینه‌دار

متراژ پارچه مورد نیاز:

- متراژ پارچه مورد نیاز برای شلوار پیش سینه‌دار با توجه به سن کودک و مدل لباس قابل تغییر می‌باشد اما در حالت معمول از ۷۰ سانتی‌متر تا ۱۵۰ سانتی‌متر پارچه لازم است.

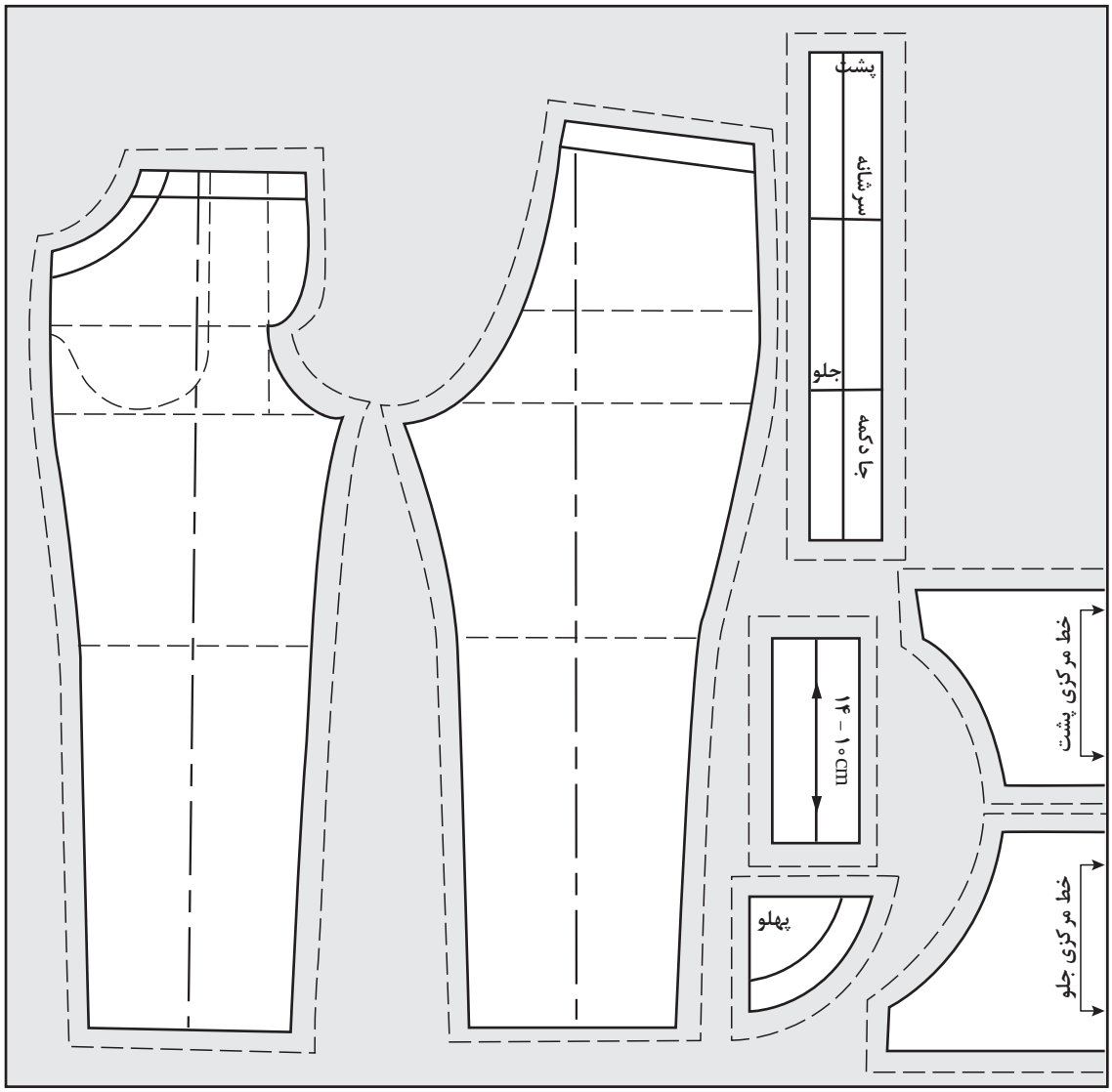

شکل ۴۶

چیدمان و برش الگو روی پارچه

- الگوی بالا تنهٔ جلو و پشت از خط مرکز در این مدل روی دولای بسته پارچه و قطعات الگوی شلوار در قسمت جلو و پشت، دکمه‌خور پهلو به همراه سجاف دهانه جیب با در نظر گرفتن خطوط راستای الگو به روی پارچه چیدمان می‌شود.
- الگوی بند شلوار بعد از گسترده کردن، یکبار روی دولای باز و به راه پارچه (راستا) قرار داده می‌شود.
- الگوی آستر در قسمت جلو و پشت بالاتنه روی دولای بسته و کیسه‌های جیب روی دولای باز پارچهٔ آستری قرار داده می‌شود.
- در پارچه‌هایی مانند جین و کتان و پارچه‌هایی با ضخامت زیاد برای قسمت‌هایی مثل سجاف‌های بالاتنه و کیسه‌های جیب از پارچه‌های نازک‌تر و نخی مانند لینن، تترون، چلوار و متقال استفاده می‌شود.

شکل ۴۷

توجهات زیست‌محیطی

اگر پارچه آستری ساده باشد چیدمان الگو بهتر است چگونه باشد تا پارچه اسراف نشود؟

مراحل دوخت جیب شلوار

- ابتدا کیسهٔ جیب کوچک از طرف روبه‌روی پارچه اصلی قرار می‌گیرد. سپس دهانهٔ جیب دوخته شده و زاپاس‌ها سبک می‌شوند. (۰/۵ سانتی‌متر تا ۷ میلی‌متر باقی بماند)
- کیسه جیب به روبرگردانده شده و اتو می‌شود. با دوخت تزیینی روی آن دوخته می‌شود تا علاوه بر زیبایی، از بیرون آمدن کیسه جیب جلوگیری کند.
- هلال داخلی سجاف دهانهٔ جیب سردوز می‌شود و قسمت روی سجاف به سمت پشت کیسهٔ جیب بزرگ قرار داده شده از بالا تا ۳ سانتی‌متر مانده تا انتهای سجاف دوخته می‌شود و با یک قیچی مطابق تصویر چرتی در انتهای آن زده می‌شود.

شکل ۴۸

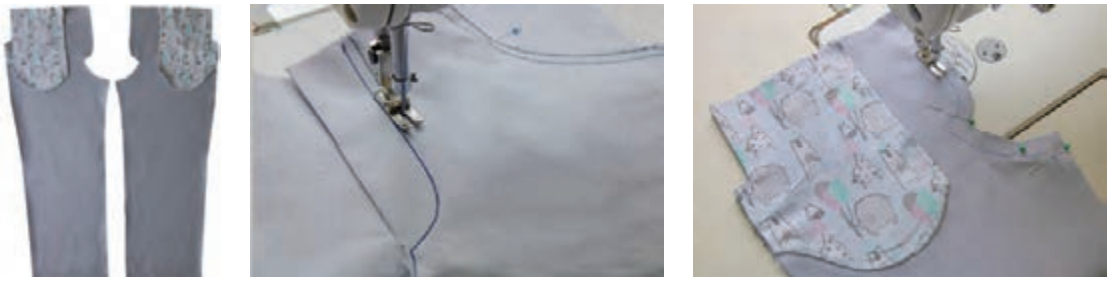
- سجاف به سمت رویه کیسه جیب برگردانده شده و اتو می‌شود. هلال سجاف از قسمت سردوز شده به کیسه بزرگ جیب دوخته شده تا به هم متصل شوند.
- قسمت جلوی شلوار در قسمت دهانه جیب روی کیسه بزرگ جیب قرار داده شده به‌طوری که با کیسه کوچک جیب منطبق شود، با سنجاق ثابت می‌شود و از بالا دور تا دور کیسه‌ها چرخ و سردوز می‌شوند.

شکل ۴۹

دوخت شلوار

- دو قسمت جلوی شلوار از قسمت فاق روی هم قرار داده می‌شود به‌طوری که سمت روی پارچه روی هم قرار گیرند.
- از قسمت بالای نقاب شلوار دوخت شروع می‌شود و تا انتهای فاق جلو ادامه داده می‌شود.
- بعد از دوخت، نقاب برگردانده می‌شود و از روی شلوار در قسمت جلو نما زیپ مطابق تصویر دوخت تزیینی دوخته می‌شود.

شکل ۵۰

دوخت بالاتنه جلو شلوار

- آستری و بالاتنه جلو از سمت روی پارچه به هم سوزن زده شده و از هلال طرح حلقه آستین در پهلو تا سمت دیگر دوخته می‌شود. در قسمت کمر آستر ۱ سانتی‌متر تا شده و اتو می‌شود.

شکل ۵۱

نکته

در صورتی که شلوار دارای جیب در روی پیش‌سینه باشد، ابتدا جیب روی پیش‌سینه آماده شده و متصل می‌شود و سپس مراحل آسترکشی بالاتنه صورت می‌پذیرد. در مورد تزیینات هم، همین نکته باید رعایت شود.

توجهات زیست‌محیطی

سنجاق‌ها و سوزن‌های ته‌گرد باید پس از استفاده جمع‌آوری شوند تا از آسیب جلوگیری شود.

بعد از دوخت بالاتنه و سجاف، قسمت جلو از قسمت کمر به کمر شلوار با سوزن ثابت شده و سپس چرخ می‌شود. پهلوها نیز در این مرحله چرخ می‌شوند.

شکل ۵۲

پشت شلوار

- ابتدا فاق پشت دوخته و اتو می‌شود.
- بندها دوخته شده و آماده می‌شوند. روی بندها دوخت تزیینی انجام می‌شود.
- سپس بندها مابین آستر و بالاتنهٔ پشت قرار داده شده و چرخ می‌شود.
- مانند قسمت جلوی آستر بالاتنه یک سانتی‌متر با اتو تا زده شده و قسمت بالاتنه اصلی از کمر به کمر شلوار متصل می‌شود.

شکل ۵۳

- نوار روی هم گرد قسمت پشت مانند شکل ۵۴ از بالا و پایین چرخ شده و برگردانده می‌شود. این تکه مابین بالاتنه و آستر قسمت پشت قرار می‌گیرد.
- روی هم گرد باید تا دهانه جیب جلو چرخ شود و انتهای این روی هم گرد تا آخر دوخته نمی‌شود (مانند سجاف پشت)
- روی دوزی‌های بالاتنه انجام شده و سپس پهلوهای شلوار به یکدیگر متصل می‌شوند به‌طوری که قسمت پهلوی جلوی شلوار مابین پشت و سجاف روی هم گرد قرار گیرد.
- پهلوها تا لبهٔ شلوار دوخته و سردوز می‌شوند.

شکل ۵۴

- در قسمت روی شلوار جادکمه افقی قرار گرفته و دکمه‌ها و روی هم گرد پهلوها دوخته می‌شوند.
- سگک‌ها به بندها متصل شده و مراحل تکمیلی شلوار انجام می‌شود.

فعالیت کارگاهی

با حفظ ساختار اصلی شلوار پیش‌سینه‌دار، یک تغییر خلاقانه و کاربردی در طراحی آن ایجاد کنید. این تغییر می‌تواند شامل یکی از موارد زیر باشد:

- طراحی یک جیب تزیینی جدید با فرم متفاوت
- افزودن تکه‌دوزی یا ترکیب دو نوع پارچه هماهنگ
- طراحی بند قابل تنظیم با دکمه یا سگک
- اجرای دوخت تزیینی (نیش‌دوزی رنگی) در لبه جیب یا پیش‌سینه
- استفاده از پارچه بازیافتی برای بخشی از لباس

ارزشیابی دوخت لباس پسرانه

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/پودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۳	**استاندارد عملکرد کار:** دوخت یک سوییشرت یا هودی کلاه‌دار به همراه شلوار پیش سینه‌دار برای کودک ۷ ساله در مدت زمان ۴۲۰ دقیقه
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L2	
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۳۲	**کار**	دوخت لباس پسرانه	**سطح شایستگی:**	مهارت	

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	برش و دوخت هودی	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه کاره خانگی و صنعتی، اتوهای پرس و دستی، انواع پایه، انواع کار پیش بر مخصوص ماشین دوخت، ماکو و ماسوره، (اتوی سرد)، رولت، قیچی، پارچه رو اتویی، انگشتانه، انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن، روغن مخصوص ماشین دوخت، ماژیک وایت‌برد، قلم یا مداد انتقال الگو **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۱۰۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه کارپوشه	چیدمان و برش صحیح پارچه براساس در نظر گرفتن مصرف بهینهٔ پارچه و دوخت صحیح و بدون نقص	۳	
				چیدمان صحیح و برش درست پارچه در زمان معین و دوخت صحیح در حد ۸۰ درصد	۲	
				عدم توجه به چیدمان صحیح الگو و برش پارچه و دوخت صحیح انجام نشده است	۱	
۲	برش شلوار پیش سینه‌دار	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه‌کاره خانگی و صنعتی، اتوهای پرس و دستی، انواع پایه، انواع کار پیش بر مخصوص ماشین دوخت، ماکو و ماسوره، (اتوی سرد)، رولت، قیچی، پارچه رو اتویی، انگشتانه، انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن، روغن مخصوص ماشین دوخت، ماژیک وایت‌برد، قلم یا مداد انتقال الگو **مکان:** کارگاه الگو ودوخت **زمان:** ۱۲۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه کارپوشه	چیدمان صحیح و برش بر اساس مصرف بهینه پارچه	۳	
				چیدمان صحیح و برش شلوار در مدت زمان معین، در برخی موارد عدم توجه به مصرف بهینه پارچه	۲	
				برش بدون در نظر گرفتن خطوط راستا	۱	
۳	دوخت شلوار پیش سینه‌دار	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه کاره خانگی و صنعتی، اتوهای پرس و دستی، انواع پایه، انواع کارپیش بر مخصوص ماشین دوخت، ماکو و ماسوره، (اتوی سرد)، رولت، قیچی، پارچه رو اتویی، انگشتانه، انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن، روغن مخصوص ماشین دوخت، ماژیک وایت‌برد، قلم یا مداد انتقال الگو **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۲۰۰ دقیقه	پرسش شفاهی چک‌لیست مشاهده پروژه کارپوشه	دوخت صحیح شلوار با رعایت اصول استاندارد و توجه به مصرف بهینه پارچه	۳	
				دوخت صحیح شلوار اما دارای نواقص جزئی	۲	
				دوخت با اشکالات عمده همراه است	۱	
		شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: استفاده از پشتی مخصوص صندلی، ماشین دوخت، مدیریت صحیح استفاده از تجهیزات، مواد و ابزار، استفاده از پارچه‌هایی با الیاف طبیعی، مسئولیت‌پذیری N72	مشاهده و فهرست وارسی	انجام تمام موارد به صورت کامل	۲	
				انجام موارد به صورت ناقص	۱	
ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)					بلی ☐ خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**

- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۱ و ۳ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف‌نظر از اینکه یک تکلیف کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.

- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

پودمان چهارم

دوخت کیف و کلاه کودک

واحد یادگیری ۱

دوخت کیف کودک

بیندیشید و پاسخ دهید

- یک کوله‌پشتی سبک و جادار و ایمن برای کودک نیاز به چه ابعاد، جنس پارچه و ملزومات دارد؟
- آیا می‌توانید با دوخت، یک کیف داستانی برای کودک بسازید، که او را همراهی کند؟

مقدمه

کوله‌پشتی کودک به عنوان یکی از محصولات پرکاربرد در زندگی روزمره، افزون بر کارکرد حمل وسایل، در شکل‌گیری حس مسئولیت‌پذیری و استقلال کودکان نقش دارد. بنابراین طراحی و تولید آن مستلزم رعایت اصول فنی، ارگونومی، ایمنی، استحکام و زیبایی‌شناسی است. این بخش زمینه‌ساز پرورش روحیه خلاقیت و کارآفرینی در هنرجویان می‌باشد و آنان را برای ورود به کسب و کارهای کوچک آماده می‌سازد.

استاندارد عملکرد

دوخت یک کیف آسترکشی شده، همراه با زیپ و جیب، با تزیینات نقاشی و چاپ در مدت زمان ۴۲۰ دقیقه

پیش از آغاز فرایند تهیه و دوخت کیف یا کوله‌پشتی کودک، لازم است ابتدا در مورد نوع تزیینات مورد استفاده تصمیم‌گیری شود. از آنجا که تزیینات پیش از مرحله دوخت اصلی بر روی قطعات برش‌خورده اعمال می‌شوند، ابتدا چند نمونه از تزیینات مناسب برای کیف‌های کودکانه آموزش داده می‌شود. هنرجویان می‌توانند با تلفیق آموزه‌های پیشین و تکنیک‌های جدید ارائه‌شده، نسبت به تزیین کیف کودک اقدام کنند.

چاپ دستی روی پارچه

چاپ روی پارچه یکی از روش‌های تزیینی در طراحی و دوخت است که با هدف ایجاد نقش، تنوع بصری و افزایش جذابیت ظاهری پارچه انجام می‌شود. در این روش، طرح‌ها به‌صورت دستی یا با ابزارهای ساده روی سطح پارچه منتقل می‌شوند و امکان خلاقیت، تنوع رنگ و اجرای طرح‌های متناسب با گروه سنی کودک را فراهم می‌کنند. آشنایی با اصول و روش‌های چاپ، زمینه‌ساز استفادهٔ صحیح از آن در طراحی لباس کودک خواهد بود.

شکل ۱

فکر کنید

به نظر شما نقاشی روی پارچه با نقاشی روی کاغذ چه تفاوت‌های عمده‌ای می‌تواند داشته باشد؟

توجهات زیست‌محیطی

برای تمرین می‌توانید از خرده پارچه‌های باقی‌ماندهٔ خود استفاده کنید.

انواع چاپ دستی روی پارچه

چاپ ترافارد یا استنسیل

شکل ۲

چاپ لینو

شکل ۳

چاپ منوپرینت

شکل ۴

چاپ قالبی (با مهر)

شکل ۵

چاپ باتیک

شکل ۶

چاپ با دست (نقاشی روی پارچه)

شکل ۷

تحقیق کنید

در مورد انواع چاپ دستی روی پارچه تحقیق کنید که کدام یک از موارد صفحه قبل نیاز به تبحر کمتری دارد؟ اطلاعات به‌دست آمده را در کلاس با دوستانتان به اشتراک بگذارید.

نکته

در این بخش دو نوع چاپ دستی آموزش داده می‌شود چاپ ترافارد و چاپ با دست. هر دو چاپ ذکر شده با حداقل مهارت و ابزار انجام می‌شود.

چاپ استنسیل یا ترافارد

این چاپ یک تکنیک قدیمی و بسیار کاربردی برای انتقال طرح روی سطوح مختلف (از جمله پارچه) با استفاده از یک شابلون است. در این روش، رنگ از طریق قسمت‌های برش‌خورده شابلون، مستقیماً روی سطح زیرین اعمال می‌شود.

شکل ۸

مواد و ابزار مورد نیاز برای چاپ استنسیل یا ترافارد روی پارچه:

- **شابلون:** از جنس کاغذ ضخیم، مقوای روغنی، پلاستیک یا طلق
- **پارچه:** مناسب برای انواع پارچه‌های طبیعی (پنبه، کتان، کنف) و حتی مصنوعی
- **رنگ مخصوص پارچه:** مانند رنگ‌های اکریلیک مخصوص پارچه، یا اسپری رنگ پارچه
- **اسفنج یا ابر یا تامپون**
- **چسب اسپری یا نواری:** برای ثابت نگه داشتن استنسیل روی پارچه
- **کاربن برای انتقال طرح روی شابلون**

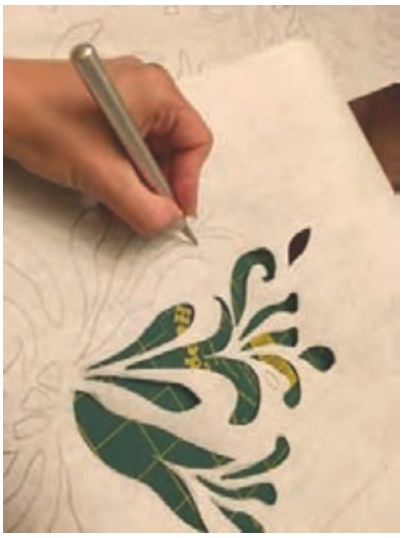
شکل ۹

شکل ۱۰

طراحی و آماده‌سازی شابلون

طرح مورد نظر با کاربن روی سطح مورد نظر منتقل می‌شود. قسمت‌هایی از شابلون که قرار است رنگ از آنها عبور کند، با کاتر دقیقاً بریده می‌شود.

شکل ۱۱

ثابت کردن شابلون روی پارچه

- پارچه را صاف و ثابت روی میز کار چسبانده و شابلون دقیقاً روی محل مورد نظر گذاشته شده و با چسب نواری محکم می‌شود.
- تامپون یا قلم‌مو را داخل رنگ به آرامی فرو برده به صورتی که فقط سطح تامپون یا قلم‌مو به رنگ آغشته شود. رنگ اضافه از سطح آن با ضرباتی بر یک سطح دیگر برداشته می‌شود.
- رنگ را با قلم‌مو، تامپون یا اسفنج به آرامی روی شابلون ضربه بزنید طوری که بافت اسفنج قابل مشاهده باشد. می‌توان از تکنیک سایه روشن استفاده نمود.

شکل ۱۲

نکته

رنگ باید غلیظ و یکنواخت اعمال شود تا از نشت زیر شابلون جلوگیری کند.

شکل ۱۳

- پس از اعمال رنگ، شابلون را به آرامی بلند کنید. پارچه را چند ساعت در دمای اتاق خشک کنید.
- پس از خشک شدن رنگ برای ثابت شدن آن، با اتوی داغ از پشت پارچه اتو بکشید یا با سشوار حرارت دهید.

فعالیت کارگاهی

با آنالیز کردن یک طرح ساده، یک شابلون کوچک در ابعاد ۱۰ در ۱۰ بسازید و سپس آن را برروی پارچه قرار داده و رنگ‌آمیزی را تمرین کنید.

نکات کلیدی برای کیفیت بهتر

شکل ۱۴

- از رنگ مخصوص پارچه با پایه آب استفاده کنید.
- قبل از شروع روی پارچه اصلی، روی یک پارچه تمرینی تست کنید. اگر اشتباه کردید تا وقتی رنگ خشک نشده، می‌توانید با یک دستمال نمدار رنگ را پاک کنید.
- اگر می‌خواهید رنگ‌ها در هم ترکیب نشوند اول قسمت‌های بزرگ را رنگ کنید بعد از خشک شدن سراغ جزئیات بروید.
- با خلاقیت خود می‌توانید در ترکیب رنگ‌ها سایه روشن ایجاد کنید.
- استفاده از رنگ‌های متالیک و پفکی کار را متفاوت می‌کند.

چاپ با دست (نقاشی روی پارچه)

نقاشی روی پارچه هنری اصیل و کاربردی است که با تلفیق خلاقیت و فن، امکان خلق طرح‌های منحصربه‌فرد بر روی منسوجات را فراهم می‌کند. در رشته طراحی و دوخت، یادگیری این مهارت به هنرجویان کمک می‌کند تا ایده‌های خود را مستقیماً روی پارچه پیاده کنند و در طراحی لباس و تزیین پارچه توانمندتر شوند.

شکل ۱۵

روش کار

پارچه‌های ساده و روشن (مثل کتان، پنبه) را انتخاب کنید. سپس آن را شسته و اتو کنید.

با مداد نرم و کم‌رنگ یا خودکار حرارتی طرح را روی پارچه منتقل کنید. از طرح‌های ساده مثل ستاره، قلب و گل ساده شروع کنید.

رنگ را مثل نقاشی روی کاغذ، با قلم‌مو روی پارچه بگذارید.

تکنیک‌های قلم‌مو زدن:

برای سطوح صاف: قلم‌مو را با زاویه کم نگهدارید و حرکات بلند و روان انجام دهید.

برای جزئیات: قلم‌مو را عمودی‌تر بگیرید و با نوک قلم‌مو کار کنید.

برای پوشش یکنواخت: ابتدا در یک جهت، سپس در جهت عمود بر آن رنگ بزنید.

برای ایجاد بافت: از ضربه‌های کوتاه و جهت‌دار استفاده کنید. ابتدا لبه‌های طرح را رنگ بزنید، سپس داخل آن را پر کنید.

نکته

در مرز بین دو رنگ، صبر کنید رنگ اول خشک شود.

دقت کنید همیشه با رنگ‌های روشن شروع کنید و به تدریج به سایه‌های تیره برسید. این کار کنترل بهتری به شما می‌دهد و از کثیف شدن رنگ‌های روشن جلوگیری می‌کند.

نکته

رنگ را زیاد رقیق نکنید وگرنه روی پارچه پخش می‌شود.

پارچه را در محل صاف و به دور از گرد و غبار بگذارید تا ۲۴ ساعت کاملاً خشک شود. بعد از خشک شدن، پشت پارچه رو با اتوی داغ (بدون بخار) به مدت ۳ـ۲ دقیقه اتو کنید، این کار باعث می‌شود رنگ شما ثابت شود.

ایمنی و بهداشت

تا جایی که امکان‌پذیر است قسمت‌هایی که چاپ یا نقاشی روی آن انجام گرفته با بدن کودک تماس زیاد نداشته باشد زیرا رنگ پارچه ممکن است ایجاد آلرژی و حساسیت نماید.

تمرین

یک طرح ساده از گل را روی یک تکه پارچه کپی نموده و سعی کنید با اندازه‌های مختلف قلم‌مو آن را به زیباترین و صحیح‌ترین شکل رنگ‌آمیزی کنید.

الگو و دوخت کیف کودک

الگو و دوخت کیف کودک از مهارت‌های کاربردی و جذاب در تولید پوشاک و لوازم کودک به شمار می‌آید. طراحی کیف برای کودکان، علاوه بر جنبه زیبایی، نیازمند توجه به راحتی استفاده، ایمنی، استحکام و تناسب با نیازهای سنی آنان است. در این واحد یادگیری، هنرجویان با مراحل طراحی الگو، انتخاب پارچه مناسب، برش صحیح و اجرای دوخت یک کوله‌پشتی کودک آشنا می‌شوند.

مراحل دوخت کیف کودک فرصتی فراهم می‌کند تا هنرجو با ترکیب مهارت‌های فنی و خلاقیت فردی، محصولی کاربردی و متناسب با دنیای شاد و پرتحرک کودکان طراحی و اجرا کند. همچنین در این مسیر، دقت در اندازه‌گیری، نظم در اجرای مراحل دوخت و توجه به جزئیات، نقش مهمی در کیفیت نهایی کار خواهد داشت.

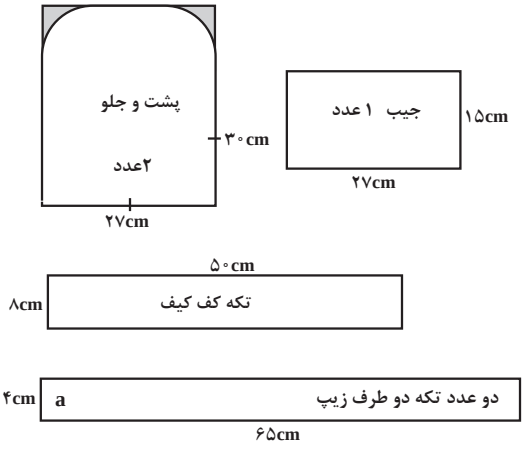

شکل ۱۶

وسایل مورد نیاز برای دوخت کوله کودک:

- پارچه سبک ولی با دوام مانند کتان فشرده یا حتی جین؛ که قابلیت چاپ، تزیین و ساختار خوب برای شکل‌دهی و همچنین قابلیت شست‌وشو داشته باشد.
- زیپ بلند ۶۰ سانتی
- پارچه آستری با جنس پنبه با رنگ و طرح‌های شاد کودکانه
- نوار اریب
- بندهای آماده با سگک قابل تنظیم ۲ عدد ۶۰ سانتی‌متری
- بند برای دسته کوله ۲۰ سانتی‌متری
- الگوها با اندازه‌های نوشته شده روی کاغذ الگو کشیده شده و آماده می‌شود.

شکل ۱۷

نکته

قبل از استفاده از پارچه آستری حتماً آن را شست‌وشو دهید تا از آبرفت آن مطمئن شوید، می‌توانید از بندهای برزنتی آماده برای کوله استفاده نمایید.

شکل ۱۸

برای قسمت جلوی کیف طرحی مناسب است که برگرفته از داستان‌های ایرانی باشد تا کودک را با اصالت ایرانی بیشتر آشنا کند.

برش و دوخت

الگوها روی پارچه اصلی و آستر قرار داده شده و برش می‌شوند.

- ابتدا قسمت بالای جیب با آستر دوخته شده و آستر به داخل برگردانده می‌شود این قسمت جیب به تکهٔ جلوی کیف متصل می‌گردد.

نکته

هرنوع تزیینات روی جیب مانند چاپ، نقاشی، گلدوزی و... باید قبل از دوخت انجام شود.

- هر تکه از پارچه اصلی و آستر روی هم قرار گرفته و دورتادور آن ثابت و دوخته می‌شود.
- دو بند آماده در قسمت پایین تکه پشت کوله، با فاصله مناسب از دو طرف با سنجاق یا گیره ثابت شده و سپس سر دیگر بندها را در وسط بالای تکه پشت ثابت کرده و روی بندها دوخت انجام می‌شود.
- زیپ مابین دو تکه نوار اریب دوخته می‌شود به‌صورتی که یک حلقه تشکیل بدهد.
- یک سمت این حلقه باید به تکه جلو و سمت دیگر آن به تکه پشت کوله دوخته شود.
- توجه داشته باشید قسمت زیپ به سمت هلال و بالای کوله باشد.

نکته

می‌توان برای ایستایی بهتر کیف یا کوله از لایی یا فوم نازک استفاده نمود و در پایان تمام درزها با نوار اریب تمیزدوزی می‌شود.

تمام تزیینات کوله بر اساس سلیقه شخصی کودک مورد توجه قرار گیرد حتی کاربرد جیب و یا دوخت آرم مورد علاقه کودک. برای کاربردی کردن بیشتر کوله اضافه کردن جیب کناری مخصوص بطری آب، جیب شفاف برای کارت شناسایی یا نقاشی کودک، جیب مخفی داخل آستری، حلقه برای آویزان کردن چراغ‌قوه یا اسباب بازی محبوب کودک مورد توجه قرار گیرد.

شکل ۱۹

توجهات زیست‌محیطی

می‌توان با استفاده از لباس‌های جین و کتان قدیمی برای دوخت کیف کودک، خلاق بود و هم به حفظ محیط‌زیست کمک کرد.

ایمنی و بهداشت

در اتصال تکه‌ها به دلیل ضخامت آن، استفاده از سوزن ته‌گرد احتمال صدمه زدن به دست را دارد. به جای آن بهتر است از گیره مخصوص نگه داشتن پارچه استفاده کرد.

فعالیت

مدل‌های مختلفی از کوله و کیف‌های دخترانه و پسرانه را در گروه‌های کلاسی بررسی کنید سپس یک مدل را انتخاب کرده و با کمک هنرآموز خود بدوزید.

ارزشیابی شایستگی دوخت کیف کودک

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/پودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۴
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L2
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۴۱	**کار**	دوخت کیف کودک	**سطح شایستگی:**	مهارت

استاندارد عملکرد کار:
دوخت یک کیف آسترکشی شده، همراه با زیپ و جیب، با تزیینات نقاشی و چاپ در مدت زمان ۴۲۰دقیقه

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	چاپ دستی روی پارچه	انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، انواع قیچی، کاغذ الگو، میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو، پارچه مناسب، وسایل اثرگذار برروی پارچه، مواد رنگی مخصوص پارچه، انواع نخ گلدوزی **زمان:** ۱۲۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پرسش شفاهی پروژه	اجرای صحیح تزیینات چاپی و نقاشی برروی کیف و تلفیق با گلدوزی و موارد آموخته شدهٔ قبلی همراه با خلاقیت در اجرا	۳	
				اجرای صحیح تزیینات چاپی و نقاشی بر روی کیف در مدت زمان تعیین شده اما خلاقیت یا تلفیق با سایر تکنیک‌ها محدود است	۲	
				عدم اجرای صحیح تزیینات چاپ و نقاشی بر روی کیف	۱	
۲	برش و دوخت کیف	انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، انواع قیچی، کاغذ الگو، میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو، پارچه مناسب، وسایل اثرگذار برروی پارچه و رنگ پارچه **زمان:** ۱۲۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پرسش شفاهی پروژه	رسم صحیح الگوی کیف مطابق مدل انتخابی و برش صحیح آن با در نظر گرفتن نوع چیدمان جهت مصرف بهینه پارچه	۳	
				رسم صحیح الگوی کیف مطابق مدل انتخابی و برش صحیح آن، اصول کلی رعایت شده با اشکالات جزئی	۲	
				رسم نادرست الگوی کیف و عدم توانایی در برش آن	۱	
۳	برش و دوخت آستر کیف	انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، انواع قیچی، کاغذ الگو، میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو، پارچه مناسب، آستری، وسایل اثرگذار برروی پارچه **زمان:** ۱۲۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پرسش شفاهی پروژه	برش صحیح آستری و آماده نمودن آن برای اتصال به کیف، استفاده از آسترهای خلاقانه برا ی کیف جهت ایجاد جلب توجه کودک	۳	
				آستر کیف به‌درستی برش خورده و برای اتصال آماده شده است، اما انتخاب یا اجرای آن از نظر خلاقیت یا جذابیت در حد معمول است.	۲	
				عدم توانایی در برش آستری	۱	
۴	دوخت اجزای کیف	انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، متر، انواع قیچی، کاغذ الگو، میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو، پارچه مناسب، وسایل اثرگذار برروی پارچه، اتصالات مورد نیاز شامل سگک، دکمه و زیپ مخصوص **زمان:** ۱۲۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پرسش شفاهی پروژه	دوخت صحیح اجزای کیف شامل بند، بندینک، زیپ، جیب، سگک و... در مکان مناسب همراه با خلاقیت در اجرا	۳	
				دوخت صحیح اجزای کیف شامل بند، بندینک، زیپ، جیب، سگک و... در مکان مناسب، اجرا در سطح متوسط	۲	
				عدم توانایی اتصال اجزای کیف	۱	
		شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: تفکر خلاق، رعایت نکات ایمنی هنگام استفاده از ماشین دوخت، توجه به استفاده از پارچه‌های بازیافتی جهت دوخت کیف، جمع‌آوری نخ‌ها و پارچه‌های اضافی در ظروف مخصوص و استفاده از آن در چرخه بازیافت	مشاهده و فهرست وارسی	انجام تمام موارد به‌صورت کامل	۲	
				انجام موارد به‌صورت ناقص	۱	
		ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)			بلی ☐	
					خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**
- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۱، ۲ و ۴ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف‌نظر از اینکه یک تکلیف کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.
- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

واحد یادگیری ۲

دوخت کلاه کودک

بیندیشید و پاسخ دهید

اگر قرار باشد شما یک لباس را بازیافت کنید، چگونه این کار را انجام می‌دهید؟

مقدمه

صنعت پوشاک با تولید لباس‌های ارزان و زودگذر، آسیب‌های جدی به محیط‌زیست و جامعه وارد می‌کند. این صنعت، دومین صنعت آلاینده جهان پس از نفت است. تولید یک تیشرت پنبه‌ای به ۲۷۰۰ لیتر آب نیاز دارد و سالانه میلیون‌ها تن لباس دور ریخته می‌شود که اغلب تجزیه‌ناپذیر هستند. خرید کمتر و آگاهانه‌تر، توجه به کیفیت به جای کمیت، استفاده مجدد از لباس‌های درون کمد، تعمیر و اصلاح لباس‌های آسیب دیده، تبدیل مواد یا لباس‌های کهنه به محصولات جدید و خلاقانه نشان‌دهنده توجه به مسائل محیط‌زیستی است.

استاندارد عملکرد

دوخت کلاه، نقابدار پسرانه و ماهیگیری دخترانه مناسب سایز کودک ۶ ساله در مدت زمان ۳۶۰ دقیقه

دوخت کلاه نقابدار با رویکرد مد پایدار[1]

تحقیق کنید

در منابع اینترنتی واژهٔ مد پایدار را جست‌وجو کنید. اطلاعات طبقه‌بندی شده‌ای را آماده کرده و در کلاس درس ارائه دهید. به نظر شما چرا بحث مد پایدار در صنعت پوشاک اهمیت پیدا کرده است؟

شکل ۲۰

استفاده از پارچه‌های بازیافتی نه تنها به کاهش زباله‌های نساجی کمک می‌کند بلکه باعث ایجاد خلاقیت و آشنایی با مفاهیم بازیافت و اقتصاد چرخشی می‌شود.

استفاده از لباس‌های جین غیرقابل استفاده یکی از بهترین انتخاب‌ها برای کلاه بچگانه با رویکرد مد پایدار است. پارچه جین با دوام، محکم و همیشه به لحاظ بصری جذاب است. شما می‌توانید با آن کلاهی با ماندگاری طولانی بسازید. رنگ‌های طیف آبی و حالت سنگ شور شده جین خود به خود کلاسیک و مدرن است و تقریباً در هر خانه پیدا می‌شود و مهم‌تر از همه از مواد طبیعی مانند پنبه تهیه شده که برای پوست حساس کودک مناسب است.

آماده‌سازی پارچه بازیافتی

- شلوار یا هر لباسی که مورد نظر می‌باشد، کاملاً شسته شود.
- سپس درزها باز شده و تکه‌های لباس از هم جدا و هر تکه اتو کشیده می‌شود.
- الگوها مطابق موارد زیر آماده شده و از قسمت‌های مختلف لباس برش زده می‌شود.

اندازه‌های مورد نیاز:

- **دور سر:** ۵۳ سانتی‌متر
- **بلندی:** ۲۵ سانتی‌متر
- **تعداد ترک‌ها:** ۶ عدد

مراحل رسم الگو

مرحله اول: رسم ترک کلاه

روی کاغذ خط عمودی به اندازه یک دوم بلندی سر مشخص کرده فاصله ۱ تا ۲ به دست می‌آید.

از طرفین نقطه ۲ به اندازه $\frac{۱}{۶}$ (دور سر به اضافه ۱ سانت) با خط‌کش گونیا می‌شود.

$۵۳ + ۱ = ۵۴$

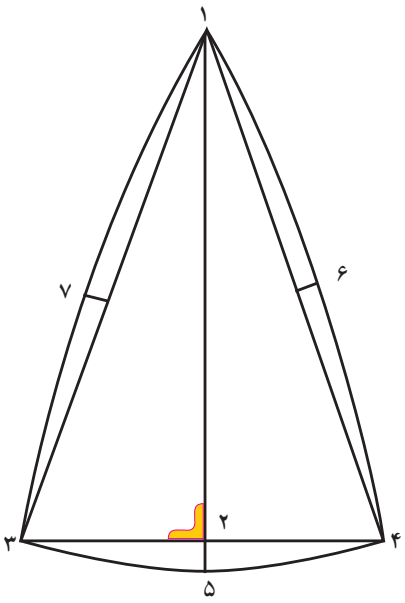
$۵۴ \div ۶ = ۹$

از نقطه ۲ یک سانتی‌متر بیرون آمده نقطه ۵ مشخص می‌شود و با خط منحنی ۳ و ۴ به یکدیگر وصل می‌شود.

۱ـ Sustainable fashion

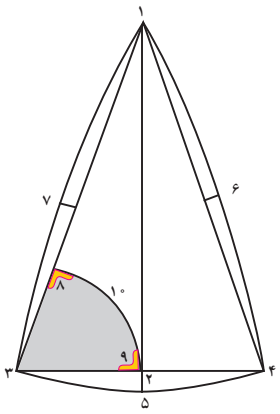
نقاط ۱، ۳ و ۴ به هم وصل شده و یک دوم فاصله ۱ تا ۳ و ۱ تا ۴ مشخص شده اندازه ۰/۷۵ تا ۱/۵ سانتی‌متر بستگی به سایز، به سمت خارج الگو علامت زده شود، نقاط ۷ و ۶ به دست می‌آید. با منحنی این خطوط رسم می‌شود. این یک ترک کلاه است و برای برش ۶ عدد از آن تهیه می‌شود. ۴ تکه از همین الگو برش می‌شود و برای ۲ تکه پشت سر جهت تنظیم بند کلاه باید به شکل روبه‌رو بخشی از الگوی پنل حذف شود.

در این الگو نقاط ۳ تا ۹ و ۳ تا ۸ برابر با ۵ سانتی‌متر است و ۸ تا ۱۰، تا ۲ سانتی‌متر به طرف داخل الگو گونیا و سپس به صورت منحنی به ۹ وصل می‌شود.

شکل ۲۱

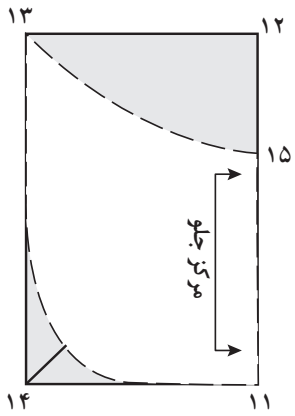
یک مستطیل به اندازه ۱۲ سانتی‌متر و عرض ۱/۵ سانتی‌متر برای بند تنظیم‌کننده برش می‌خورد.

شکل ۲۲

مرحله دوم: رسم نقاب کلاه

- مستطیلی با ابعاد ۹ تا ۱۲ سانتی‌متر بکشید طول مستطیل کاملاً به مدل شما بستگی دارد و می‌تواند از ۸ تا ۱۲ سانتی‌متر متغیر باشد و عرض مستطیل با توجه به دور سر محاسبه می‌شود.
- از نقطه۱۱ به اندازه ۸ سانتی‌متر بالا رفته و نقطه ۱۵ را علامت بزنید. نقاط ۱۵ تا ۱۳ را به صورت منحنی رسم کنید. این منحنی باید به اندازهٔ نقاط ۴، ۵ و ۳ در الگوی ترک کلاه باشد.
- از گوشه نقطه ۱۴ یک نیمساز به طول ۲ سانتی‌متر رسم نموده و با خط منحنی مطابق شکل ۲۳ ترسیم نمایید.

شکل ۲۳

■ الگو کامل شده و سطوح رنگی دور ریز می‌باشند.

خط ۱۱ تا ۱۵ روی دولایه بسته قرار می‌گیرد. از این الگو دو عدد روی پارچه برش بزنید. هر دو تکه را به یکدیگر از انحنای جلو نقاب، (نقاط ۱۱ تا ۱۳) دوخته برمی‌گردانید و اتو می‌زنید.

نکته

بین دو لایه نقاب، می‌توان از طلق محکم یا لایی سولکا[1] برای ایستایی استفاده کرد.

پهنای نقاب به دو تکه از پهنای ترک‌ها وصل می‌شود. تمام تکه‌های بالای کلاه را به یکدیگر بدوزید و برای تمیزی درزها از داخل می‌توان روی آن نوار اریب دوخت. دقت کنید در دو تکه پشت سر نوار تنظیم‌کننده را بدوزید. نقاب آماده شده را به دو تکه جلوی سر وصل کنید. دور تا دور لبه کلاه را با نوار اریب دوخت زده و به داخل برگردانید و با چرخ کردن ثابت کنید.

نکته

در هنگام دوخت جین دقت کنید که از سوزن چرخ ضخیم‌تر استفاده کنید تا نشکند همچنین می‌توانید از نخ‌های ضخیم‌تر هم برای دوخت‌های روی کار استفاده کنید.

استفاده از قسمت‌های سایه روشن لباس جین در برش تنوع بصری ایجاد می‌کند.

استفاده از زیپ یا دکمه شلوار برای قسمت تنظیم‌کننده پشت کلاه می‌تواند تنوع خاصی به طراحی این کلاه بدهد.

تکلیف

با اندازه‌های مختلف دور سر، الگوی کلاه نقابدار را بکشید و سعی کنید طرحی خلاقانه در آن به کار ببرید.

توجهات زیست‌محیطی

از پارچه‌های بازیافتی یا باقی‌مانده‌های پارچه برای کلاه استفاده کنید.

۱ـ لایی سولکا، برای یقه و مچ لباس مردانه استفاده می‌شود که ایستایی خوبی دارد و می‌توان به عنوان نگهدارنده در نقاب کلاه استفاده کرد.

کلاه برت

شکل ۲۴

کلاهی نرم، گرد و تخت است که معمولاً بدون لبه (یا لبه‌ای بسیار کوتاه) ساخته می‌شود.
کلاه‌های برت از جنس پارچهٔ بسیار سبک و نرم دوخته می‌شوند و فشار یا ناراحتی برای سر کودک ایجاد نمی‌کنند. رنگ‌های روشن و شاد بِرت‌های کودکانه، باعث جذابیت بیشتر و حس شادی در کودکان می‌شود.
انتخاب رنگ مورد علاقه کودک می‌تواند او را به پوشیدن کلاه ترغیب کند.

اندازه مورد نیاز برای رسم الگوی این کلاه فقط دور سر کودک می‌باشد.

- **دور سر:** ۵۴ سانتی‌متر

مراحل رسم الگو

برای این کلاه یک دایره که محیط آن اندازه دور سر می‌باشد رسم می‌شود. بنابراین برای رسم دایره باید اندازهٔ قطر و دایره به‌دست آورده شود. برای این منظور از روش زیر استفاده می‌شود.
دورسر تقسیم بر ۳/۱۴

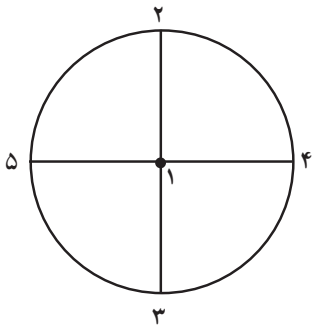
۳/۱۴ ÷ ۵۴ = ۱۷

نصف عدد به‌دست آمده شعاع دایره را مشخص می‌کند.

۱۷ ÷ ۲ = ۸/۵

یک دایره به شعاع ۸/۵ سانتی‌متر رسم می‌شود.

مرحله اول

شکل ۲۵

اندازه‌های ۱ تا ۲، ۱ تا ۳، ۱ تا ۴ و ۱ تا ۵ همگی اندازه ۸/۵ سانتی‌متر هستند. سپس با مرکز همین دایره، دایره دیگری با شعاع یک و نیم برابر رسم می‌شود. یعنی دایره دوم با شعاع ۱۲/۷۵ و از همان مرکز نقطه ۱ کشیده می‌شود.

۸/۵ × ۱/۵ = ۱۲/۷۵

(۱ → ۶) = (۱ → ۷) = (۱ → ۸) = (۱ → ۹) = ۱۲/۷۵ سانتی‌متر

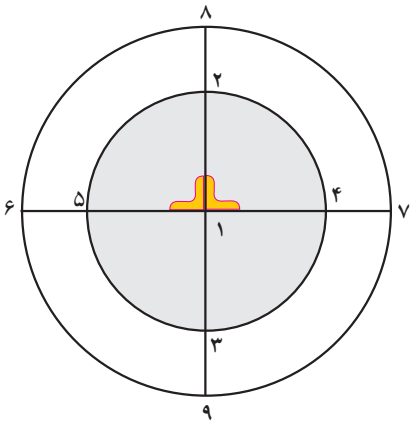
شما به دو دایره بزرگ نیاز دارید که در یکی از آنها دایره کوچک‌تر را خالی کرده‌اید و حلقه پایین کلاه را به وجود می‌آورید.

نکته

محیط دایره کوچک‌تر برابر با دور سر می‌باشد.

هر دو دایره را روی هم قرار داده و دور تا دور محیط بیرون آن را بدوزید. روی این درز را از داخل می‌توانید نواردوزی کنید. سپس یک نوار به اندازه دور سر و عرض ۲ سانتی‌متر به لبه کلاه بدوزید.

مرحله دوم

شکل ۲۶

فعالیت کارگاهی

با دور سر یک کودک ۸ ساله یک کلاه برت الگوسازی کنید.

کلاه ماهیگیری

این کلاه دارای لبهٔ پهن و گسترده است. این لبه به طور مؤثر صورت، گوش‌ها، گردن و پشت گردن را از تابش مستقیم خورشید محافظت می‌کند. رایج‌ترین پارچه‌ای که برای این کلاه استفاده می‌شود کتان و جین است. این کلاه اغلب دارای بند یا بند قابل تنظیم زیر چانه است تا در برابر وزش باد شدید در کنار رودخانه یا دریا، از پرواز کردن کلاه جلوگیری کند.

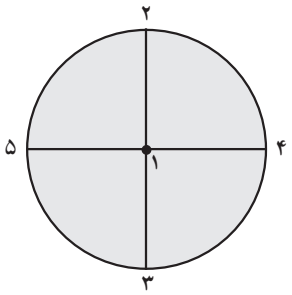
این کلاه می‌تواند هم‌زمان هم از سلامت پوست کودک در مقابل آفتاب محافظت کند، هم راحتی او را تأمین کند و هم بخشی از ماجراجویی‌های او در طبیعت باشد.

حتماً کودک را در انتخاب رنگ یا طرح مشارکت دهید تا با علاقه بیشتری آن را بپوشد.

شکل ۲۷

تکه بالای سر

شکل ۲۸

برای رسم الگوی این کلاه تنها نیاز به اندازه دور سر می‌باشد.
دایره‌ای رسم می‌شود که محیط آن اندازه دور سر منهای ۵ سانتی‌متر می‌باشد. (برای به‌دست آوردن محیط دایره مطابق آنچه در کلاه برت گفته شد عمل شود).

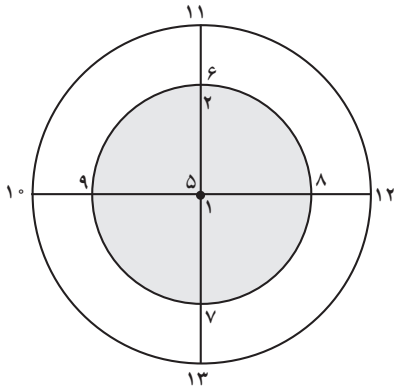
۵۳ − ۵ = ۴۸

قطر ۱۵/۲ = ۳/۱۴ ÷ ۴۸

شعاع ۲۷/۶ ÷ ۱۵/۲

سانتی‌متر ۷/۶ = (۱−۵) = (۱−۴) = (۱−۳) = (۱−۲)

نقاب دور کلاه

شکل ۲۹

دایره‌ای رسم شود که محیط آن به اندازه دور سر به اضافهٔ ۳ سانتی‌متر باشد.

۵۳ + ۳ = ۵۶

شعاع ۸/۹ = ۲ ÷ ۱۷/۸ ۵۶ ÷ ۳/۱۴ = ۱۷/۸

سانتی‌متر ۸/۹ = (۵−۹) = (۵−۸) = (۵−۷) = (۵−۶)

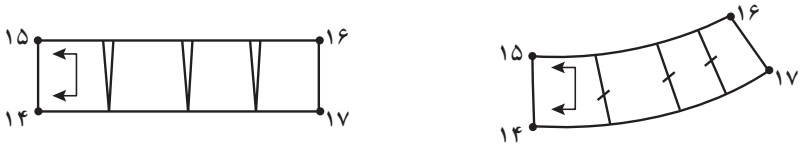
پهنای نقاب کلاه را بین ۴ تا ۶ سانتی‌متر در نظر گرفته می‌شود. این عدد را به شعاع قبلی اضافه کرده و از نقطه ۱ و مرکز دایره با شعاع جدید دایره دوم رسم می‌شود.

۸/۹ + ۶ = ۱۴/۹

سانتی‌متر ۱۴/۹ = (۵−۱۳) = (۵−۱۲) = (۵−۱۱) = (۵−۱۰)

دیواره کلاه

برای رسم الگوی $\frac{۱}{۲}$ دیواره کلاه، اندازه قوس ۸ تا ۹ را با متر ایستاده اندازه گرفته شود و مستطیلی با طول مقدار قوس (۹ـ۸) و عرض ۶ تا ۸ سانتی‌متر رسم شود.
اندازه ۱۵ تا ۱۶ باید اندازه قوس (۵ـ۴) باشد. مقدار اضافات به‌صورت چند پنس روی مستطیل کشیده و سپس پنس‌ها بسته می‌شود. تا دیواره شکل ذوزنقه‌ای به خود گیرد.

شکل ۳۰

برش و دوخت کلاه

از تکه بالای سر ۲ عدد و نقاب دور کلاه دو عدد برش زده شود. تکه دیواره کلاه ۲ بار روی دولای بسته برش زده می‌شود.

دو تکه بالای سر روی هم گذاشته شده و می‌توان با دوخت تزیینی آنها را به هم متصل کرد.

نقاب دور کلاه را از لبه خارجی دوخت زده و برگردانده و اتو شود.

در ادامه دوخت، لایی نازکی بین هر تکه قرار داده و روی آن چند ردیف با چرخ و با فاصله منظم دوخت زده شود.

درز دیواره کلاه را دوخت کرده و برای تمیزی کار روی آن نوار اریب گذاشته و تمیزدوزی شود سپس دیواره به کف سر و در نهایت به نقاب آماده شده وصل شود. برای تمیزی درزها از نوار اریب استفاده شود.

نکته

این کلاه می‌تواند به‌صورت دوبل نیز برش و دوخت شود.

فعالیت

یک نمونه از کلاه‌هایی که آموزش داده شده را انتخاب کنید، الگوسازی و سپس بدوزید.

ارزشیابی شایستگی دوخت کلاه کودک

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/پودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۴	**استاندارد عملکرد کار:** دوخت کلاه، نقابدار پسرانه و ماهیگیری دخترانه مناسب سایز کودک ۶ ساله در مدت زمان ۴۸۰ دقیقه
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L2	
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۴۲	**کار**	دوخت کلاه کودک	**سطح شایستگی:**	مهارت	

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	برش و دوخت کلاه نقابدار	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار، رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه، انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۱۸۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پرسش شفاهی پروژه	توجه به مد پایدار در انتخاب پارچه، ترکیب‌بندی و تزیین خلاقانه، دوخت بدون عیب و نقص	۳	
				انتخاب پارچه متناسب با مدل، دوخت کلاه به‌طور کلی صحیح، خلاقیت یا دقت در برخی بخش‌ها محدود با ایرادات جزئی	۲	
				برش و دوخت کلاه با نقص در بدنه و نقاب کلاه، عدم توجه به انتخاب صحیح پارچه	۱	
۲	برش و دوخت کلاه ماهیگیری	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار، رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه، انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۱۸۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پرسش شفاهی پروژه	برش و دوخت اصولی همراه با خلاقیت در طرح و تزیین	۳	
				برش و دوخت صحیح در مدت زمان تعیین شده	۲	
				برش و دوخت کلاه بدون توجه به ترکیب‌بندی صحیح پارچه، عدم اتصال صحیح در دوخت کلاه	۱	
۳	برش و دوخت کلاه برت	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار، رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه، انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۱۲۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده پرسش شفاهی پروژه	برش و دوخت اصولی کلاه برت همراه با رعایت ترکیب‌بندی صحیح پارچه و خلاقیت در طرح و تزیین	۳	
				برش و دوخت صحیح کلاه در زمان تعیین‌شده با دقت متوسط و خلاقیت محدود	۲	
				برش و دوخت کلاه برت بدون رعایت ترکیب‌بندی صحیح پارچه و همراه با اتصال نادرست اجزا	۱	
		شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: تفکر خلاق N15، رعایت نکات ایمنی هنگام استفاده از ماشین دوخت، توجه به استفاده از پارچه‌های بازیافتی جهت دوخت کلاه، جمع‌آوری نخ‌ها و پارچه‌های اضافی در ظروف مخصوص و استفاده از آن در چرخه بازیافت	مشاهده و فهرست وارسی	انجام تمام موارد به صورت کامل	۲	
				انجام موارد به صورت ناقص	۱	
ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)					بلی ☐	
					خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**

- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۱ و ۲ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف‌نظر از اینکه یک تکلیف کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.

- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

پودمان پنجم

دوخت سرویس خواب بچه‌گانه

واحد یادگیری ۱

الگوسازی سرویس خواب کودک

بیندیشید و پاسخ دهید

- به نظر شما یک پارچه خوب برای سرویس خواب کودک چه ویژگی‌های می‌تواند داشته باشد؟
- اگر شما کودک بودید چه طرحی برای سرویس‌خواب خود انتخاب می‌کردید؟

مقدمه

کودکان برای رشد سالم و داشتن خواب آرام به محیطی امن و دلنشین نیاز دارند. سرویس خواب کودک یکی از مهم‌ترین بخش‌های اتاق کودک می‌باشد که می‌تواند بر آرامش روانی و کیفیت خواب و روحیه او تأثیر بگذارد. شما با انتخاب درست طرح و رنگ مناسب در سرویس خواب می‌توانید از نظر روانی باعث ایجاد حس شادی و نشاط و از طریق جنس پارچه بر احساسات و کیفیت خواب کودک تأثیر بسزایی داشته باشید. پس خالق خاطرات بصری و لمس شدنی برای کودک باشید.

استاندارد عملکرد

الگوسازی یک نمونه سرویس خواب با کاربرد روزمره همراه با تزیینات ترکیبی در مدت زمان ۱۸۰ دقیقه

طراحی سرویس خواب

طراحی سرویس خواب اتاق کودک بهترین فرصت برای قصه‌پردازی است. تنها راه طراحی، استفاده از طرح‌های کارتونی نیست بلکه باید از راه‌های خلاقانه‌تری برای بیان کودکی استفاده نمود. تلفیقی از ایده‌پردازی و طراحی و مهارت فنی، در نظر گرفتن کاربری نهایی، شما را در این پروژه لذت‌بخش یاری می‌کند.
ادبیات ایرانی نقش زیادی می‌تواند در طراحی سرویس خواب شما داشته باشد. می‌توان از داستان‌های ایرانی مانند کلیله و دمنه استفاده کرد یا از هنرهای تزیینی ایرانی با رویکرد کودکانه، همچنین تصویرسازی کتاب کودکان و آثار تصویرسازان بزرگ در طراحی کار خود بهره برد.

شکل ۱

فعالیت گروهی

در گروه‌های کلاسی خود کتاب‌های مختلف مخصوص کودکان را بررسی کنید. در بین این کتاب‌ها تصاویری که قابلیت اجرا روی پارچه دارد را انتخاب نموده و در کلاس ارائه دهید.

اجزای سرویس خواب

شکل ۲

سرویس خواب کودک به دو نوع روزمره و سرویس تخت‌خواب تقسیم می‌شود.

سرویس خواب روزمره: برای استفاده مداوم و روزانه طراحی می‌شود و تمرکز اصلی آن بر راحتی، ایمنی و سهولت شست‌وشو است. در این سرویس خواب، استفاده از پارچه‌های نخی لطیف و ضدحساسیت اهمیت زیادی دارد. رنگ و طرح در این سرویس خواب معمولاً شاد، ساده و متناسب با سن کودک انتخاب می‌شود که شامل لحاف، روبالشی و تشک سبک و... است و به‌گونه‌ای دوخته می‌شود که در برابر شست‌وشوی مکرر دوام کافی داشته باشد.

سرویس خواب تخت: این سرویس خواب علاوه بر استفاده روزانه، نقش مهمی در زیبایی و هماهنگی دکوراسیون اتاق کودک دارد.

در طراحی این نوع سرویس‌خواب اندازه‌ها براساس تخت کودک انجام می‌گیرد. این سرویس خواب شامل بالش، لحاف و ملحفه تشک می‌باشد که مانند سرویس خواب روزمره از رنگ‌ها و طرح‌های شاد در آن استفاده می‌شود.

پارچه‌های کاربردی در سرویس خواب

پارچه با الیاف طبیعی با قابلیت تنفس بالا و مناسب برای پوست‌های حساس مانند کتان، پنبه فلانل، لینن، ابریشم، مخمل نخ، مخمل توشکا و مخمل هازان هستند.

پارچه‌هایی که بهتر است در دوخت سرویس خواب استفاده نشوند شامل: پارچه‌های نایلون، خزهای مصنوعی، پارچه‌های زبر، پارچه‌های مرواریددار، مخمل مصنوعی و... .

فعالیت

در مورد انواع پارچه‌های سازگار با محیط‌زیست تحقیق کرده و آن را در کلاس با دوستان خود به اشتراک بگذارید.

ایده‌هایی برای خلاقیت در دوخت سرویس خواب کودک

هنرجو می‌تواند به‌جای استفاده از پارچه‌های آمادهٔ طرح‌دار، با ترکیب تکه‌دوزی، گلدوزی و فرم‌های ساده، یک فضای شخصی و خلاقانه برای کودک طراحی کند.
یکی از روش‌های خلاقانه، استفاده از تکه‌دوزی‌های ساده اما معنادار است. کنار هم قرار دادن اشکال هندسی مانند مربع، دایره و مثلث می‌تواند به ساخت مناظری مانند خانه، خورشید، درخت یا کوه روی روتختی یا کنارهٔ تخت منجر شود.

شکل ۳

همچنین دوخت بالش‌هایی به شکل حیوانات ساده یا اشکال فانتزی، می‌تواند سرویس خواب را برای کودک دوست‌داشتنی‌تر کند.

شکل ۴

خلاقیت تنها در عناصر قابل‌مشاهده خلاصه نمی‌شود. دوخت جیب‌ها و پاکت‌های پنهان روی روتختی یا کنار متکا، فضایی برای نگهداری نقاشی‌ها، پیام‌های محبت‌آمیز یا وسایل کوچک کودک فراهم می‌کند. این جیب‌ها می‌توانند به‌صورت سه‌بعدی و با فرم‌هایی مانند خانه، ابر یا ماشین طراحی شوند و علاوه بر جنبهٔ تزیینی، کاربردی نیز باشند.

شکل ۵

استفاده از حروف برجستهٔ پارچه‌ای برای نام کودک، امکان شخصی‌سازی بیشتر سرویس خواب را فراهم می‌کند. این حروف می‌توانند بخشی از تکه‌دوزی روتختی، دیوارکوب یا حتی قطعه‌ای جداگانه باشند. همچنین طراحی بخشی اختصاصی روی پتو یا روتختی با عنوان «این مال منه» به کودک حس تعلق و امنیت بیشتری می‌دهد.

شکل ۶

در نهایت، بازی با فرم و ساختار سرویس خواب نیز می‌تواند به خلاقیت کمک کند؛ این ایده‌ها علاوه بر زیبایی، فضای خواب کودک را به محیطی امن، تخیلی و دوست‌داشتنی تبدیل می‌کند.

بحث و گفت‌وگو

در سرویس خواب تخت کودک به غیر از اجزای نام برده شده چه قسمت‌هایی می‌توان اضافه کرد در گروه خود مشورت کرده و آن را در کلاس بیان کنید.

ابعاد و اندازه اجزای سرویس خواب

جدول ۱ـ استاندارد اندازه‌های لحاف سرویس خواب روزمره کودک ۲ تا ۹ سال

عرض (cm)	طول (cm)	نوع مصرف	سن
۱۱۰	۱۶۰	تخت	۲ تا ۴ سال
۱۰۰	۱۲۰	روزمره	۲ تا ۴ سال
۱۴۰	۲۰۰	روزمره	۴ تا ۹ سال (در حال رشد)

طراحی و الگوسازی لحاف کودک

به طراحی و برش‌ها در مدل‌های زیر توجه کنید.

قاب‌دوزی

نواردوزی

تکه‌دوزی

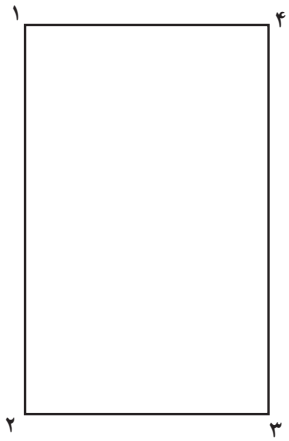
شکل ۷

نکته

برای طراحی لحاف از تکه‌دوزی ساده و یا برجسته، گلدوزی و نقاشی پارچه با ترکیب انواع برش در پارچه در رنگ‌های شاد و کودکانه می‌توان در لحاف استفاده کرد.

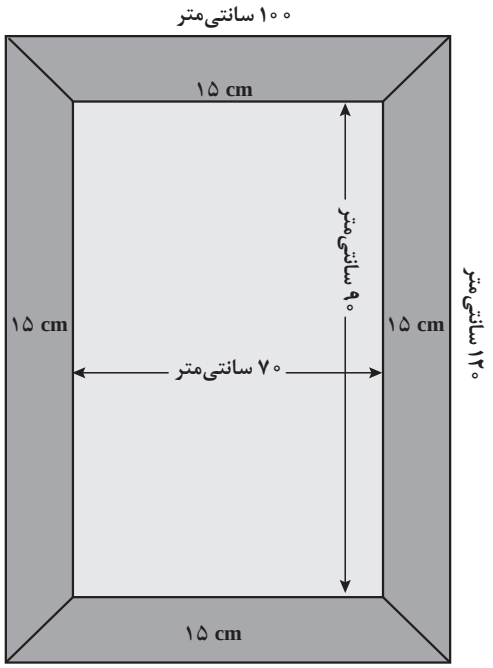
برای الگوسازی لحاف با توجه به مدل کادر اولیه ترسیم می‌شود.
در گوشه کاغذ خطی عمود رسم کنید و شروع آن را نقطهٔ ۱ بنامید.
از نقطه ۱ به طول ۱۲۰ سانتی‌متر پایین آمده نقطهٔ ۲ به‌دست می‌آید.
از نقطه ۲، ۱۰۰ سانتی‌متر با گونیا به سمت راست رفته و نقطه ۳ به‌دست می‌آید.
از نقطه ۳، ۱۲۰ سانتی‌متر با گونیا به سمت بالا رفته نقطه ۴ به‌دست می‌آید. نقطه ۴ را به ۱ وصل کنید.
۱ به ۲ و ۳ به ۴ = ۱۲۰ سانتی‌متر
۱ به ۳ و ۲ به ۴ = ۱۰۰ سانتی‌متر

این مستطیل کادر اولیه لحاف می‌باشد که براساس طرح داخلی لحاف، برش‌های پارچه می‌تواند متغیر باشند.

شکل ۸

هرگاه مدل دارای قاب در چهار طرف لحاف باشد با توجه به اندازه‌های طرح، آن را روی الگو ترسیم می‌نماییم.

شکل ۹

لحاف به صورت عادی از دو قسمت رویه لحاف که دارای تزیینات و قسمت پشت (آستر) می‌باشد تشکیل شده است. مابین رویه و آستر پشم شیشه قرار دارد.

درون کادر الگو، طرح را ترسیم نموده تا اندازه‌های واقعی به‌دست آید این کار به ما در محاسبه پارچه کمک می‌نماید.

با استفاده از کاغذ پوستی طرح‌های داخلی را کپی کنید و دور آن را ببرید تا هر قسمت از برش را به روی پارچه قرار دهید.

نکته

هنگام فعالیت به رعایت نکات HSE[1] توجه کنید.

فعالیت

یک نمونه لحاف روزمره را در یک برگه A3 طراحی کرده و آن را رنگ‌آمیزی نمایید. با تأیید هنرآموز الگوسازی آن را انجام دهید و به مرحلهٔ برش برسانید.

الگوسازی تشک کودک

جدول ۲ـ استاندارد تشک

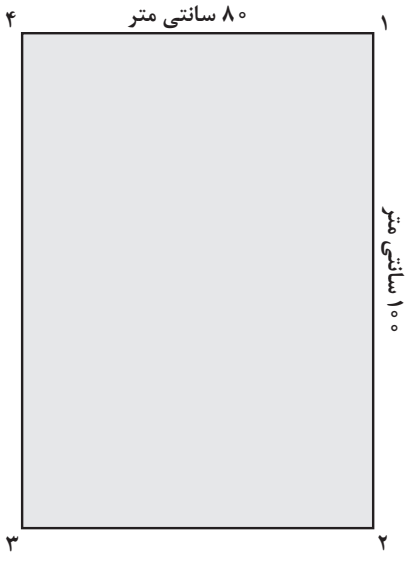
عرض (cm)	طول (cm)	نوع مصرف	سن
۹۰	۱۴۰	تخت	۲ تا ۴ سال
۸۰	۱۰۰	روزمره	۲ تا ۴ سال
۹۰	۱۹۰	روزمره	۴ تا ۹ سال (در حال رشد)

ترسیم الگوی تشک روزمره

برای ترسیم الگوی تشک مانند الگوی لحاف عمل می‌کنیم.

$(۱ \rightarrow ۲) = (۳ \rightarrow ۴) = ۱۰۰\ cm$

$(۱ \rightarrow ۴) = (۲ \rightarrow ۳) = ۸۰\ cm$

شکل ۱۰

۱ـ از سه کلمه سلامت Health، ایمنی Safety و محیط‌زیست Environment تشکیل شده است.

جدول ۳ـ اندازه‌های بالش

عرض (cm)	طول (cm)	نوع مصرف	سن
۳۰	۴۰	تخت	۲ تا ۴ سال
۳۵	۴۵	روزمره	۲ تا ۴ سال
۴۰	۶۰	روزمره	۴ تا ۹ سال

الگوی بالش ساده قسمت رویه

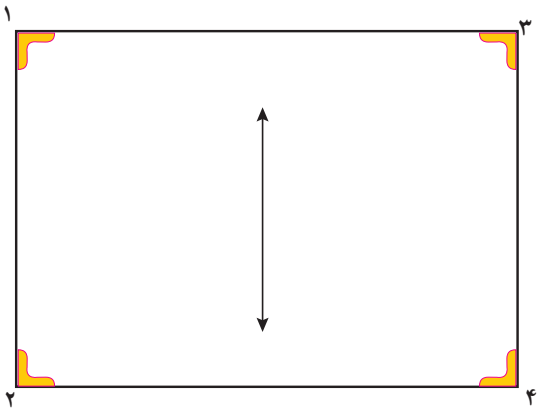
- این مدل روبالشی از نوع پاکتی بوده و نمای جلوی کار ساده و بدون قاب است. قسمت پشت شامل دو تکه مجزا می‌باشد. بسته شدن روبالشی به‌وسیله قاب انجام می‌شود تا بالش به خوبی داخل کاور ثابت بماند.
- گوشه کاغذ دو خط عمود بر هم رسم کنید و تقاطع آن را «نقطه ۱» بنامید از نقطهٔ ۱، ۳۵ سانتی‌متر پایین آمده نقطه ۲ شکل می‌گیرد.

از نقطهٔ ۱، ۴۵ سانتی‌متر با گونیا به سمت راست رفته نقطهٔ ۳ به‌دست می‌آید از این نقطه ۳۵ سانتی‌متر پایین رفته و نقطه ۴ شکل می‌گیرد. این دو نقطه را به هم وصل نمایید.

مستطیلی به طول ۴۵ سانتی‌متر و عرض ۳۵ سانتی‌متر به‌دست می‌آید.

$(۱ \rightarrow ۲) = (۳ \rightarrow ۴) = ۳۵ \text{ cm}$

$(۱ \rightarrow ۳) = (۲ \rightarrow ۴) = ۴۵ \text{ cm}$

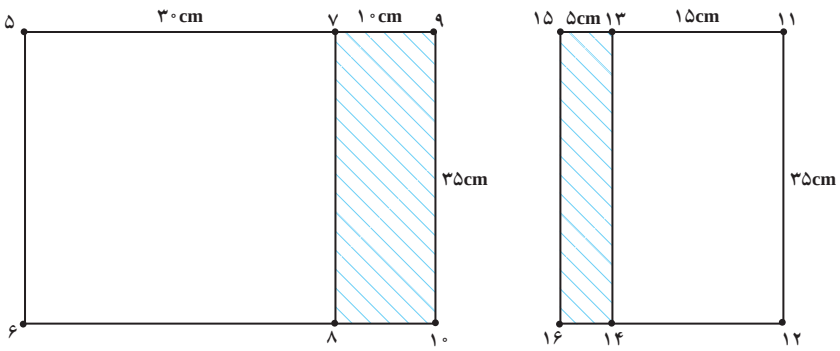

شکل ۱۱

الگوی بالش ساده قسمت زیرین

قسمت پشت روبالشی شامل دو تکه می‌باشد.

- یک تکه به ابعاد ← ۳۵ در ۲۰ سانتی‌متر
- یک تکه به ابعاد ← ۳۵ در ۴۰ سانتی‌متر

شکل ۱۲

تکه بزرگ‌تر = (۵ ← ۶) = (۹ ← ۱۰) = ۳۵ cm
(۵ ← ۷) = (۶ ← ۸) = ۳۰ cm
سجاف = (۷ ← ۹) = (۸ ← ۱۰) = ۱۰ cm

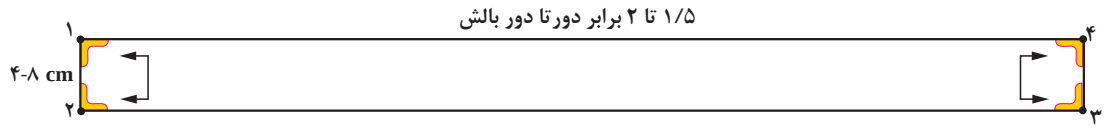
تکه کوچک‌تر = (۱۱ ← ۱۲) = (۱۳ ← ۱۴) = ۳۵ cm
(۱۱ ← ۱۳) = (۱۲ ← ۱۴) = ۱۵ cm
سجاف = (۱۳ ← ۱۵) = (۱۴ ← ۱۶) = ۵ cm

الگوی بالش به همراه چین

ترسیم این الگو همانند الگوی بالش ساده می‌باشد تنها تفاوت آن در چین دورتادور بالش می‌باشد.

(۳ ← ۴) = (۱ ← ۲) = ۴ تا ۸ سانتی‌متر
(۱ ← ۴) = (۲ ← ۳) = ۱/۵ تا دو برابر دور تا دور بالش

الگوی چین

شکل ۱۳

فعالیت

یک نمونه سرویس خواب با اشکال هندسی و فانتزی طراحی کنید. این سرویس شامل لحاف، تشک و روبالشی باشد. استفاده از تزیینات ترکیبی مناسب سن کودک در این سرویس خواب مدنظر می‌باشد.

ارزشیابی شایستگی الگوسازی سرویس خواب کودک

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/پودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۵	**استاندارد عملکرد کار:** الگوسازی یک نمونه سرویس خواب با کاربرد روزمره همراه با تزیینات ترکیبی در مدت زمان ۱۸۰ دقیقه
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L2	
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۵۱	**کار**	الگوسازی سرویس خواب	**سطح شایستگی:**	مهارت	

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	الگوسازی لحاف کودک	میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو، انواع کاغذ برش، کاربن، انواع چسب، سوزن ته‌گرد، ماژیک وایت‌برد، مدادرنگی، مداد و پاک‌کن **ابزار:** انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، خط‌کش ماری، متر، رولت، انواع قیچی **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۶۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده فهرست وارسی پروژه	الگوسازی دقیق و صحیح لحاف کودک همراه با خلاقیت در مدل‌سازی	۳	
				الگوسازی صحیح لحاف کودک با رعایت اصول پایه، دارای دقت قابل‌قبول اما همراه با نواقص جزئی و عدم خلاقیت	۲	
				الگوسازی لحاف کودک همراه با اشکالات در طراحی و اجرا	۱	
۲	الگوسازی تشک کودک	میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو، انواع کاغذ برش، کاربن، انواع چسب، سوزن ته‌گرد، ماژیک وایت‌برد، مدادرنگی، مداد و پاک‌کن. **ابزار:** انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، خط‌کش ماری، متر، رولت، انواع قیچی **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۶۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده فهرست وارسی پروژه	الگوسازی دقیق و صحیح تشک همراه با خلاقیت در مدل‌سازی	۳	
				الگوسازی صحیح تشک با رعایت اصول پایه و دقت قابل قبول در اجرا	۲	
				الگوسازی تشک همراه با اشکالات در طراحی و اجرا	۱	
۳	الگوسازی رو بالشی کودک	میز رسم الگو، تخته وایت‌برد، میز نور، ماشین دوخت، اتو، میز اتو، انواع کاغذ برش، کاربن، انواع چسب، سوزن ته‌گرد، ماژیک وایت‌برد، مدادرنگی، مداد و پاک‌کن. **ابزار:** انواع خط‌کش منحنی، گونیا، خط‌کش مدرج، رولت، خط‌کش ماری، متر، رولت، انواع قیچی **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۶۰ دقیقه	چک‌لیست مشاهده فهرست وارسی پروژه	الگوسازی دقیق و صحیح روبالشی همراه با خلاقیت در مدل‌سازی	۳	
				الگوسازی صحیح روبالشی با رعایت اصول پایه و دقت قابل قبول در اجرا	۲	
				الگوسازی روبالشی همراه با اشکالات در طراحی و اجرا	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: تصمیم‌گیری N12، رعایت اصول و نکات ایمنی هنگام کار با ماشین دوخت و اتو، صرفه‌جویی در مصرف پارچه، استفاده از پارچه‌های با الیاف طبیعی			مشاهده و فهرست وارسی	انجام تمام موارد به‌صورت کامل	۲	
				انجام موارد به‌صورت ناقص	۱	
ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)					بلی ☐	
					خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**

- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۱ و ۲ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف نظر از اینکه یک تکلیف‌کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.

- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

واحد یادگیری ۲

دوخت سرویس خواب کودک

بیندیشید و پاسخ دهید

به نظر شما یک پارچه خوب برای پوست حساس کودک به منظور استفاده در سرویس خواب باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

مقدمه

تولید سرویس خواب و ملزومات خواب کودک، مستلزم رعایت اصول فنی و استانداردهای ایمنی مشخصی است که سلامت و آسایش کودک را تضمین می‌کند. انتخاب پارچه‌های طبیعی و تنفس‌پذیر همچون کتان، به همراه الیاف آنتی‌باکتریال و ضدحساسیت برای لایه‌های میانی، از الزامات اساسی در این حوزه به شمار می‌رود. طراحی ارگونومیک تشک و بالش نیز نقشی حیاتی در حفظ سلامت ستون فقرات کودک ایفا می‌کند. کیفیت دوخت و نوع مواد اولیه مصرفی، رابطه مستقیمی بادوام محصول و ایمنی بلندمدت کودک دارد.

استاندارد عملکرد

آماده‌سازی و دوخت یک سرویس خواب با کاربرد روزمره، همراه با تزیینات تکه‌دوزی در مدت زمان ۶۰۰ دقیقه

دوخت لحاف

نحوه انتقال الگو روی پارچه

برای انتقال الگو روی پارچه با رعایت خطوط راستا روی پارچه دورتا دور الگو با ۱ تا ۱/۵ سانتی‌متر جادرز برش زده می‌شود. قبل از برش سرویس خواب، باید عرض پارچه نسبت به طول آن کاملاً قائمه باشد، می‌توان از گونیای بزرگ برای قائمه کردن آن استفاده نمود.

شکل ۱۴

نحوه دوخت لحاف با نواردوزی دور تا دور لحاف

نکته

ابتدا باید تکه‌دوزی، گلدوزی و نقاشی روی پارچه با توجه به طراحی اولیه سرویس خواب و رعایت نکات دوختی انجام شود.

در چینش لایهٔ اولیه، پارچه پشت لحاف (آستر) روی زمین پهن می‌شود به طوری که روی پارچه به سمت زمین باشد و پشم شیشه روی آن قرار گیرد و در آخر پارچه رویی به طوری که روی پارچه به سمت بالا باشد قرار می‌گیرد. لایه‌ها با کوک درشت یا سنجاق به هم وصل می‌شوند.

ایمنی

پشم شیشه در بعضی از افراد ایجاد حساسیت می‌کند به این نکته توجه داشته باشید.

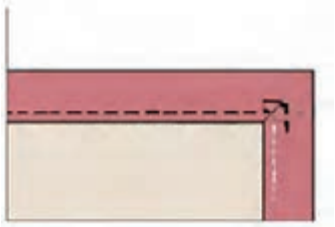
ابتدا نوار اریب، وسط یکی از اضلاع قرار گرفته و دوخته می‌شود، تا یک سانتی‌متر به انتهای ضلع دوخت باید محکم شود. نوار با زاویه ۴۵ درجه به سمت بالا تا شده (دوخت فارسی بر) سپس دوباره آن را پایین آورده تا لبه ضلع بعدی را بپوشاند.
دوخت ضلع بعدی دقیقاً از گوشه کار ادامه پیدا می‌کند.
هنگام برگرداندن گوشه کار تمیز و فارسی‌بر، دیده می‌شود.

نواردوزی دور لحاف (با گوشه فارسی‌بر)

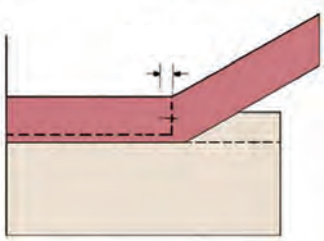
نواردوزی دور لحاف به دو روش ساده و با گوشه فارسی‌بر دوخته می‌شود.

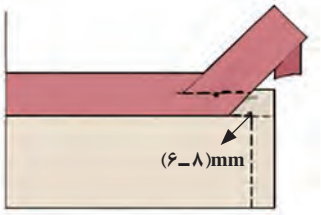
شکل ۱۵

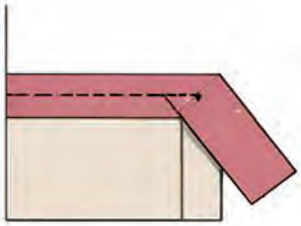
۱ نوار را به دور لبه کار قرار دهید و ابتدا دو طرف در دور لحاف را بدوزید و به محل گوشه برسید.

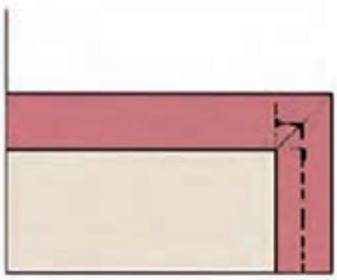
۲ در فاصله ۶ تا ۸ میلی‌متر مانده به گوشه، دوخت را متوقف کنید.

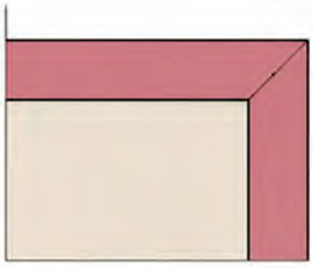
۳ نوار را سمت بالا تا کنید (به اندازه عرض نوار).

۴ سپس نوار را به سمت مخالف تا کنید و روی لبه دوم قرار دهید.

۵ دوخت را از محل تاخوردگی شروع کنید و ادامه دهید.

۶ به این شکل گوشه فارسی‌بر مرتب و زیبا خواهد شد.

نکته

- عرض نوار معمولاً ۴ سانتی متر است (۲ سانتی‌متر پس از تا شدن).
- برای نتیجه بهتر، ابتدا نوار را با اتو تا کنید.
- گوشه فارسی‌بر باعث تمیزتر و حرفه‌ای‌تر دیده شدن کار می‌شود.

دوخت لحاف قاب‌دار

هنگامی که لحاف قاب‌دار باشد.
قبل از آنکه لایی‌گذاری لحاف انجام شود باید نوارهای پهن را تا یک سانتی‌متر مانده به انتهای ضلع دوخت کرده و سپس زاویه ۴۵درجه (دوخت فارسی‌بر) روی دو نوارهای پهن کنار هم علامت زده و از روی علامت دوخته می‌شود.
سپس اضافه درزها بریده و اتو می‌شوند.
هر چهار ضلع به همین شکل دوخته می‌شود.

شکل ۱۶

معمولاً این روش فقط برای رویه لحاف استفاده می‌شود. پس از آن لایی‌گذاری انجام می‌گردد.

۱ نوار طولی و نوار عرضی کادر را تا ابتدای جا دوخت بدوزید.

۲ گوشه‌های کادر را روی هم قرار داده و آنها را به‌هم بدوزید.

۳ دقت داشته باشید هنگام دوخت گوشه‌ها در یک نقطه به هم برخورد کنند.

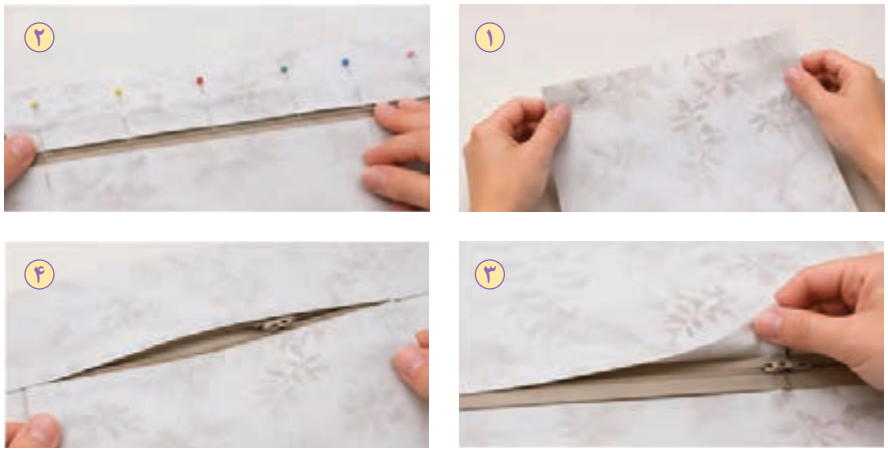
شکل ۱۷

دوخت تشک و رویه تشک روزمره

شکل ۱۸

دو مستطیلی که به اندازه تشک برش زده شده روی هم قرار می‌گیرند به طوری که رودررو مقابل هم باشند سپس سه طرف آن دوخته می‌شود.
می‌توان در یک سمت آن زیپ دوخت یا بندهای بلند در دو طرف دهانه قرار داد تا بتوان آن را با گره زدن ثابت نمود.

شکل ۱۹

از یک پارچه نخی مانند متقال که قبلاً درون آب قرار داده شده است (آب‌رفت پارچه) برای کیسهٔ داخل تشک استفاده کرده داخل آن را با الیاف طبیعی مورد نظر پر کرده و درون تشک قرار می‌دهند.

فکر کنید

علت داشتن کیسه الیاف برای تشک چیست؟

فعالیت

در مورد انواع تشک بازی تحقیق کرده و تصاویر آنها را با خود به کلاس بیاورید و در موردشان باهم گفت‌وگو کنید. در صورت دلخواه می‌توانید با کمک هنرآموز یک تشک بازی را انتخاب نموده و به مرحلهٔ دوخت برسانید.

رویه تشک کش‌دار

به دلیل اینکه سرویس تخت خواب دارای تشک مخصوص می‌باشد برای آن از رویه تشک استفاده می‌شود و آن را می‌توان مستقیم از روی پارچه برش و دوخت کرد.

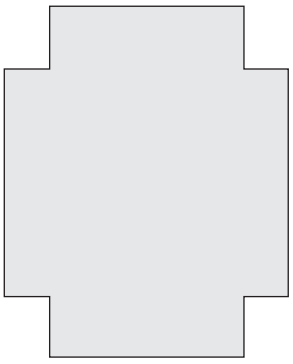

شکل ۲۰

طول پارچه = طول تشک + دو برابر ارتفاع تشک + ۲۰ سانتی‌متر اضافه
عرض پارچه = عرض تشک + دو برابر ارتفاع تشک + ۲۰ سانتی‌متر اضافه

در چهار گوشه، مربع‌هایی به اندازه ارتفاع تشک برش زده می‌شود.
گوشه‌ها به هم دوخته شده تا حالت جعبه‌ای بگیرد.

شکل ۲۱

دور تا دور لبه به پهنای کش تا شده و دوخته می‌شود.
کش از داخل آن رد می‌شود. اندازه کش معمولاً ۲۰ تا ۳۰ سانت کمتر از دور رویه است.

شکل ۲۲

فعالیت

دوخت یک نمونه رویهٔ تشک با ارتفاع ۲۰ سانت را انجام دهید.

دوخت روبالشی کودک

دوخت روبالشی ساده

ابتدا قسمت دکمه‌خور آماده می‌شود تکه کوچک‌تر یعنی لبه کار در ابتدا ۲/۵ سانتی‌متر و سپس ۲/۵ سانتی‌متر دیگر تا شده و دوخته می‌شود.
در تکه بزرگ‌تر هم لبه کار ابتدا ۲/۵ سانتی‌متر تاشده و سپس ۲/۵ سانتی‌متر دیگر تا می‌خورد و دوخته می‌شود. این تکه ۵ سانتی‌متر زیر تکه کوچک‌تر قرار می‌گیرد تا قابلیت دوخت دکمه را داشته باشد.
سپس قسمت جادکمه در پشت روبالشی روی هم قرار گرفته و ثابت می‌شود. قسمت رویی، روی آن قرار گرفته و ۴ طرف آن دوخته می‌شود.
در قسمت جادکمه می‌توان از دکمه مخفی استفاده نمود.
دقت شود برای بالش اصلی کیسه جداگانه‌ای دوخته و آن را با مواد مورد نظر پر و در نهایت لبه آن با چرخ یا با دست دوخته می‌شود. سپس این بالش درون رویه قرار می‌گیرد.

تحقیق کنید

در بازار و صنعت از الیاف پشم شیشه (الیاف مصنوعی) برای پر کردن بالش کودک استفاده می‌شود. اما این مواد به دلیل تحریک دستگاه تنفسی و ایجاد مشکلات پوستی برای پر کردن بالش کودک مناسب نیست. تحقیق کنید چه موادی جایگزین ایمن‌تری می‌توان برای پر کردن بالش کودک به‌کار برد. نتایج را در کلاس بررسی کنید.

روبالشی چین‌دار

ابتدا نوار چین که به اندازه عرض ۴ تا ۸ سانتی‌متر و طول ۱/۵ تا ۲ برابر دور تا دور بالش است برش زده می‌شود.

شکل ۲۳

ابتدا و انتهای آن دوخته شده تا به صورت حلقه‌ای درآید.
لبه بیرونی چین دو لبه نازک آن به داخل تا شده و دوخت می‌شود.

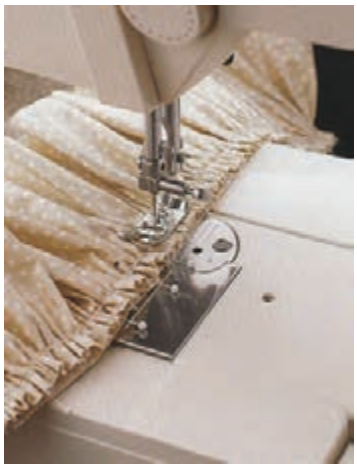
۱ نوار را با درجه درشت ماشین دوخت بدوزید، سپس این نوار را از طول چهارلا تا کرده و کلیپ بزنید.

۲ نوار به وسط عرض و طول بالش سنجاق زده می‌شود.

۳ چین دور روبالشی را تنظیم کنید. دقت شود نوار چین دور روبالش طوری وصل شود که چین‌ها به سمت مرکز روبالشی باشد.

۴ چین دور روبالشی را به رویه بالش چرخ کنید.

۵ پشت روبالشی که قبلاً آماده شده را بر روی رویه بالش قرار داده دور آن را بدوزید.

۶ روبالشی را به سمت رو برگردانید.

شکل ۲۴

در صورت دلخواه می‌توان نوار چین را دو برابر عرض مورد نظر برش نمود و سپس آن را دو لایه کرده و اتو کنید، در این صورت دیگر نیازی به لبه‌دوزی چین ندارید. قسمت بالای چین با درجه درشت چرخ دوخته می‌شود. این عمل دوبار با فاصله نیم سانتی‌متر انجام شده تا چین‌های یکدست ایجاد شود.

نکته

هر چقدر تعداد ردیف‌های دوخت، بیشتر باشد چین‌های یکدست‌تر و ریزتری را خواهیم داشت.

نکته

می‌توان به جای چین دادن از پیلی برای دور تا دور بالش استفاده کرد.

فعالیت پایانی

الگوی سرویس خوابی را که آماده نموده‌اید با راهنمایی و نظارت هنرآموز خود برش بزنید و با نهایت دقت آن را بدوزید. استفاده از دورریزهای پارچه برای تکه‌دوزی سرویس خواب راه‌حل مناسبی جهت کمک به محیط‌زیست می‌باشد.

شاخص‌های ارزیابی:

- ترکیب رنگی مناسب سن کودک
- استفاده از پارچه‌های مناسب
- استفاده تزیینات خلاقانه
- تمیزی و ظرافت در اجرای دوخت

ارزشیابی شایستگی دوخت سرویس خواب کودک

کد حرفه:	۷۵۳۷۱۲	**حرفه:**	خیاطان و دوزندگان	**کدپیمانه/پودمان:**	۷۵۳۷۱۲۰۳۵
کد وظیفه شغل:	۷۵۳۷۱۲۰۳	**وظیفه شغل:**	الگو و دوخت لباس بچه‌گانه	**سطح صلاحیت:**	L2
کد کار:	۷۵۳۷۱۲۰۳۵۲	**کار**	دوخت سرویس خواب	**سطح شایستگی:**	مهارت

استاندارد عملکرد کار:
آماده‌سازی و دوخت یک سرویس خواب با کاربرد روزمره، همراه با تزیینات تکه‌دوزی در مدت زمان ۶۰۰ دقیقه

ردیف	مراحل کار	شرایط انجام کار (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و...)	ابزارهای ارزشیابی	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره‌دهی)	نتایج ممکن	نمره
۱	دوخت روبالش	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه‌کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار، رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه، انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۱۲۰ دقیقه	چک لیست مشاهده فهرست وارسی پروژه	دوخت صحیح بالش همراه با خلاقیت در ایجاد برش و چین	۳	
				دوخت صحیح بالش با رعایت استاندارد و در زمان تعیین‌شده با همراه با نواقص جزئی	۲	
				دوخت به درستی انجام نشده است	۱	
۲	دوخت لحاف	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه‌کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار، رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه، انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۲۶۰ دقیقه	چک لیست مشاهده فهرست وارسی پروژه	دوخت به طور صحیح همراه باخلاقیت در ایجاد برش و چین انجام شده است	۳	
				دوخت صحیح لحاف با رعایت اصول پایه و دقت قابل قبول در اجرا، بدون خلاقیت چشمگیر و با نواقص جزئی	۲	
				دوخت به درستی انجام نشده است	۱	
۳	دوخت تشک	میز برش پارچه، میز اتو، ماشین‌های دوخت همه‌کاره خانگی و صنعتی، اتوی بخار، رولت، انواع قیچی، انواع سوزن، پارچه رو اتویی، پایه دوک، انگشتانه، انواع سوزن و نخ ماشین دوخت، پارچه، کاربن **مکان:** کارگاه الگو و دوخت **زمان:** ۲۲۰ دقیقه	چک لیست مشاهده فهرست وارسی پروژه	دوخت به طور صحیح همراه با خلاقیت در ایجاد برش و چین انجام شده است	۳	
				دوخت صحیح تشک با رعایت اصول پایه و دقت قابل‌قبول در اجرا، بدون خلاقیت	۲	
				دوخت به درستی انجام نشده است	۱	
		شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش: مدیریت کارها و پروژه‌ها N62، استفاده از پشتی مخصوص صندلی ماشین دوخت، مدیریت صحیح استفاده از تجهیزات، مواد و ابزار، استفاده از پارچه‌هایی با الیاف طبیعی	مشاهده، فهرست وارسی	انجام تمام موارد به صورت کامل	۲	
				انجام موارد به صورت ناقص	۱	
		ارزشیابی کار (شایستگی انجام کار)			بلی ☐	
					خیر ☐	

توضیحات:

۱ **معیار شایستگی انجام کار:**
- کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۲ و ۱ (مراحل بحرانی)
- کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش
- کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

۲ **تعریف سطوح شایستگی:** صرف‌نظر از اینکه یک تکلیف کاری در چه سطحی از صلاحیت حرفه‌ای انجام می‌شود، در هر محیط کاری ممکن است انجام هر کار با کیفیت مشخصی مورد انتظار باشد. سطح شایستگی انجام کار، معیار اساسی ارزشیابی است.
- **مهارت (سطح سه):** ماهر و قادر به آموزش و هدایت دیگران، توانایی برنامه‌ریزی و تحلیل، پاسخ‌گویی در برابر کارهای خود، سروکار داشتن با سطح وسیعی از کارها و فعالیت‌ها
- **تسلط (سطح چهار):** خبرگی در انجام کار و آموزش دیگران، ایجاد نوآوری، سازگاری، عیب‌یابی، هدایت و راهنمایی دیگران.

منابع

۱ برنامه درسی درس الگو و دوخت لباس بچه‌گانه، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش، ۱۴۰۴

۲ کتاب جدیدترین روش بین‌المللی الگو و برش در خیاطی (مؤسسه بین‌المللی اس مد فرانسه)، ترجمه و نگارش: نیره یونسی، تهران، انتشارات کیومرث ۱۳۷۷

۳ کتاب نگرشی بر سوزن‌دوزی‌های سنتی ایران ـ منتخب صبا، تألیف: صبا اسفندیاری (کوه نور)، انتشارات صبا، چاپ دوم ۱۳۷۹

۴ کتاب طراحی و دوخت لباس بچه‌گانه پایه یازدهم کد ۲۱۱۵۸۰، مؤلفان: فاطمه صنعتی و دیگران، شاخه فنی‌وحرفه‌ای، رشته طراحی و دوخت، تهران، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی، چاپ دوم ۱۴۰۰

۵ کتاب الگو و دوخت لباس کودک، کد ۳/۴۹۱، مؤلفان: فاطمه آخوندی و دیگران، شاخه فنی‌وحرفه‌ای، رشته طراحی و دوخت، تهران، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی ۱۳۸۱

«لینک‌های مفید و مرتبط»

دانلود منابع آزمون استخدامی هنرآموز طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود نمونه سوالات آزمون استخدامی هنرآموز طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود منابع آزمون استخدامی استادکار طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود نمونه سوالات عمومی و تخصصی استخدام آموزش و پرورش

خرید و دانلود

سرویس خصوصی خدمات عام المنفعه اخبار شغل و استخدام

Www.IranEstekhdam.Ir

خواننده گرامی؛ در جهت بهبود کیفیت این فایل؛ لطفاً هرگونه انتقاد و پیشنهاد خود در مورد مطالب آن

و یا گزارش مشکل را به آدرس ایمیل و یا با شماره تلفن زیر مطرح نمایید:

شماره تلفن تماس: ۰۲۱-۹۱۳۰۰۱۱۳ آدرس ایمیل: soal@iranestekhdam.ir